Gemeente Amsterdam

November 2022

Nota van beantwoording

Inspraak concept-Nota van Uitgangspunten toekomstige ontwikkeling Marineterrein

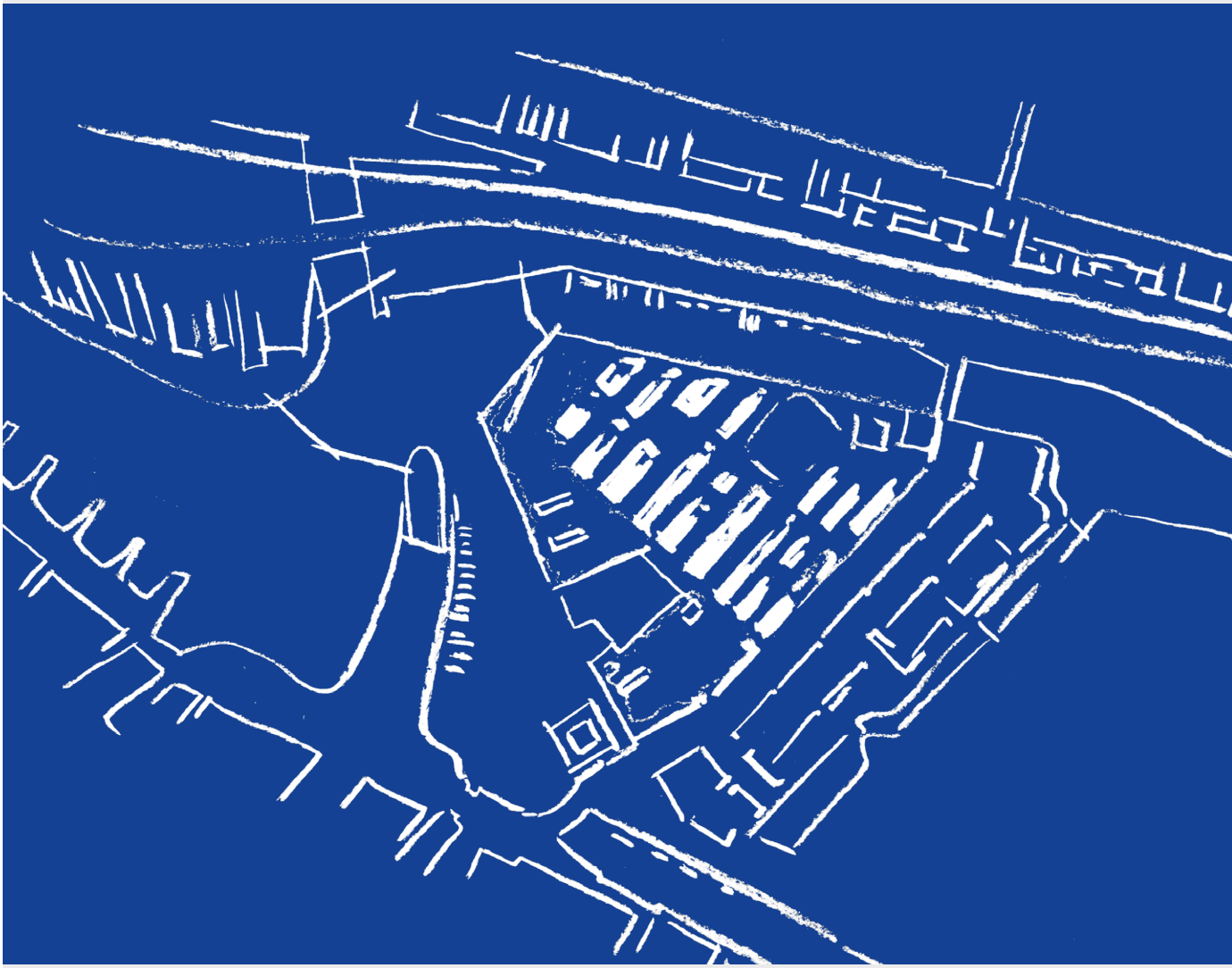

Inleiding

Voor u ligt de Nota van Beantwoording Marineterrein Amsterdam. Hierin staan alle inspraakreacties die zijn ingediend op de concept-Nota van Uitgangspunten Marineterrein en de beantwoording daarop. De Nota van Beantwoording en de concept-Nota van Uitgangspunten (hierna concept-NvU) maken deel uit van de Projectnota Marineterrein. Deze zal ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden. Besluitvorming daarover start naar verwachting eind 2022.

De concept-NvU lag ter inzage van dinsdag 16 november 2021 t/m maandag 17 januari 2022. De concept-NvU was (en is) te downloaden via de gemeentesite www.amsterdam.nl/marineterrein Tijdens de inspraakperiode zijn er vijf inloopspreekuren geweest waar ook de werkmaquette van het raamwerk was te bezichtigen. Bezoekers konden vragen stellen en toelichting krijgen. Verder vond op 30 november 2021 een online inspraakbijeenkomst plaats. Tijdens de inspraakperiode werden er 329 inspraakreacties ingediend – digitaal en per post – door zowel individuele insprekers als organisaties.

De participatie zoals die heeft plaatsgevonden, had betrekking op de haalbaarheidsfase van de ontwikkelingsplannen van het Marineterrein. Deze haalbaarheidsfase wordt afgesloten met de Projectnota. Zodra de gemeenteraad de Projectnota heeft vastgesteld (met een ‘projectbesluit’), begint een nieuwe fase: de ontwikkelfase. Ook in deze fase is participatie weer mogelijk. De manier waarop en wanneer die participatie zal plaatsvinden, wordt beschreven in de Projectnota.

Samenvatting

Samenvatting van de inspraakreacties

In deze samenvatting staat (tussen haakjes) hoeveel inspraakreacties er per onderwerp zijn binnengekomen en waar deze reacties in hoofdlijnen over gaan. De samenvatting eindigt met een overzicht van wijzigingen in de concept-NvU naar aanleiding van de belangrijkste wijzigingen.

Globale indruk

Kijkend naar álle inspraakreacties kan het volgende worden gezegd voor een globale indruk:

- De combinatie van leren, werken en wonen voor het toekomstige Marineterrein wordt toegejuicht.
- De indruk is dat het raamwerk niet flexibel genoeg is. De structuur ligt te veel vast en doet te weinig recht aan de geschiedenis.
- Over het algemeen is iedereen erg enthousiast over het huidige, groene Marineterrein.
- Het park is niet groot genoeg en te versnipperd. Een veelgehoorde wens is aaneengesloten groen;
- Het bouwvolume van 185.000 m^2 bruto vloeroppervlakte moet het maximum zijn.
- De bouwhoogte langs de Kattenburgerstraat (kazerne) en langs de Dijksgracht vinden veel insprekers te hoog; het verzoek is om de hoogte van de accenten nog niet vast te leggen.
- De zwemplek en de huidige voorzieningen (restaurant Scheepskameel, Pension Homeland) worden gezien als een absolute meerwaarde en wil men behouden.
- Een aantal insprekers vreest overlast (geluids- en lichtoverlast, afname luchtkwaliteit, toename schaduwwerking en minder uitzicht) op en rondom het Marineterrein. Dit wordt veroorzaakt door stapeling van plannen in de omgeving en de komst van meer mensen. Dit moet meer aandacht krijgen.
- Insprekers (en dan met name omwonenden en de huidige gebruikers van het Marineterrein) geven aan in de toekomst mee te willen denken en ontwerpen. Hun rol, invloed en de status van de participatie zou wel duidelijker mogen zijn – tot dusverre was dat niet voor iedereen het geval.

Algemeen (19)

Deze reacties zijn niet in te delen bij één onderwerp. Ze gaan over iets algemeens, over meerdere onderwerpen tegelijk of het is een opmerking die niet om een beantwoording vraagt. De reacties lopen zeer uiteen: van angst voor de plannen tot “complimenten voor het prachtige plan”. Van insprekers die de plannen omarmen en graag willen samenwerken tot aan mensen die de plannen “eeuwig zonde” vinden. Wat ze gemeen hebben, is dat iedereen het Marineterrein in het hart heeft gesloten.

Ambitie en Aanpak (28)

De ambitie om het Marineterrein te ontwikkelen tot een toonaangevend innovatiegebied, wordt positief ontvangen. Over de manier waarop die ambitie tot stand moet komen (de aanpak) zijn 7 inspraakreacties ingediend. De aanpak wordt in de concept-NvU ‘ontwikkelstrategie’ genoemd, waarbij ‘curatorschap’ een grote rol speelt. Onder curatorschap wordt verstaan het blijven sturen op de programmatische, maatschappelijke en economische, ruimtelijke en architectonische kwaliteiten van het terrein. Over deze aanpak kwamen eveneens positieve inspraakreacties binnen. Uit de inspraakreacties van bestaande instellingen en organisaties op het Marineterrein werd verder duidelijk, dat zij ook in de toekomst een rol willen blijven vervullen.
De meeste reacties gaan over **participatie (11)**, wat in de concept-NvU “Uitnodiging aan de stad” is genoemd. Het blijkt dat de vorm en status van de participatie tot nu toe niet voor iedereen duidelijk is geweest. Ook mist men ruimte voor mee-ontwerpen aan het gepresenteerde raamwerk en voor alternatieve plannen van buurtbewoners en buurtorganisaties.

Raamwerk (388)

De meest gevarieerde inspraakreacties gaan over het **stedenbouwkundig raamwerk (43)**. Dit is een beschrijving en tegelijk een verbeelding van de mogelijke bebouwing en functies die nodig zijn om de ambitie voor het Marineterrein te realiseren. Sommige insprekers zien het raamwerk te veel als een ‘eindbeeld’ – terwijl dat in hun ogen in deze fase nog niet aan de orde zou moeten zijn – en vinden dat het raamwerk vrij rigide oogt en onvoldoende rekening houdt met de historische waarde.

Over de dichtheid van de bebouwing kwamen wisselende reacties binnen. Sommige insprekers hebben kritiek op de voorgestelde 'strokenbouw' en zien liever een minder bebouwd gebied. Voor andere insprekers mag het Marineterrein nog dichter (en hoger) worden bebouwd. Deze insprekers vinden het raamwerk juist prachtig of pleiten bijvoorbeeld voor de aanleg van grachten.

Gebouwen (11): Er zijn zorgen over de hoogte van de gebouwen. Er wordt voorgesteld om, met name aan de randen van het Marineterrein, lager te bouwen. Ook zijn er twijfels over het uitgangspunt om hogere verdiepingen te maken voor alle gebouwen. Daarnaast is de wens om met "onderscheidende architectuur" te bouwen in het kader van flexibiliteit.

Openbare ruimte (40): De meeste reacties bij dit onderwerp gaan over groen: het liefst zo veel mogelijk en graag aaneengesloten voor een park. Ook wordt aandacht gevraagd voor hondenuitlaatveldjes, wandelroutes, sport- en speelvoorzieningen en de wens om alle bomen en de zwemlocatie te behouden.

Verkeer, vervoer en logistiek (3): Voorstanders prijzen het autovrij houden van het Marineterrein en het gebruik van logistieke hubs. Dit mag echter niet leiden tot parkeerdruk of overlast in de aangrenzende buurt.

Programma (288): Dit onderdeel levert de meeste inspraakreacties op; mede veroorzaakt door de oproep (243 x) om restaurant Scheepkameel en/ of- Pension Homeland te behouden – hieruit blijkt weer eens te meer het succes en de populariteit van het Marineterrein. Ook zijn er veel inspraakreacties over het aantal woningen, het soort woningen en de verdeling van functies (werken, wonen, leren, recreëren en voorzieningen, zoals horeca). Sommige insprekers pleiten voor minder (tot geen) woningen, andere insprekers juist voor méér woningen – dit vanwege het woningtekort.
Voor *wie* er woningen moeten komen, is ook onderwerp van de inspraakreacties. Eensgezind is de wens om het betaalbaar te laten zijn en niet alleen voor de *happy few*. Maar daarnaast zijn de voorgestelde doelgroepen zeer divers. Genoemd zijn senioren, kunstenaars, jongeren, gezinnen en buurtbewoners. Verder uiten insprekers uit de hele stad de wens om te kunnen blijven recreëren.

Duurzaamheid en klimaat (3): Opvallend weinig inspraakreacties over dit onderwerp. Wel een inspraakreactie met een vraag over gasloos bouwen (hoe men dat wil bereiken) en het verzoek om duurzaamheid op nummer één te zetten, als voorbeeldfunctie voor heel Nederland.

Erfgoed (22)
Dit onderwerp staat niet als apart onderwerp vermeld in de concept-NvU, maar hier kwamen wel veel inspraakreacties over binnen. Met erfgoed wordt alles bedoeld op het gebied van monumenten, historische en culturele elementen en geschiedenis. De meeste insprekers benadrukken hoe belangrijk het is om waardevolle historische elementen (zoals kades, bolders, buitenmuur en kunstwerken) en gebouwen in het gebied te behouden. Ook zou de inrichting van de buitenruimte moeten aansluiten bij die van de ontwerpers Meijers en Warnau. Met name de historische buitenmuur komt herhaaldelijk terug: veel insprekers willen de muur behouden en genieten van de 'enclave-achtige setting', maar er zijn ook insprekers die de muur willen slopen: zij zien de muur als een barrière die letterlijk in de weg staat voor verbinding met de aangrenzende buurt.

Impact op de omgeving (27)
Ook dit onderwerp is vanwege de vele inspraakreacties toegevoegd. Een groot aantal insprekers maakt zich zorgen over de toekomst wat betreft impact van de plannen op hun woonomgeving. Een deel van die zorgen gaat over ontwikkelingen die *buiten* het Marineterrein plaatsvinden en dus buiten de concept-NvU, zoals het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer, het programma Autoluw, de komst van een overslaghub en de aanleg van zeventig ligplaatsen voor dekschuiten en rondvaartboten op de Dijksgracht-Oost. Zij voorzien een "stapeling van overlast" en maken daar melding van in hun inspraakreactie. Omdat de gemeente ook buiten het Marineterrein verantwoordelijk is voor een goede ruimtelijke ordening, volgen nog nadere onderzoeken om dit soort omgevingsinvloeden te beoordelen. De onderzoeksresultaten kunnen van invloed zijn op het nog op te stellen omgevingsplan Marineterrein.
Een ander deel van de inspraakreacties gaat over de verwachte overlast van de ontwikkeling van het Marineterrein zelf op de omgeving. Concreet genoemd worden de mogelijke schaduwwerking en geluidsweerkaatsing van hogere gebouwen, met name aan de randen van het Marineterrein, of de impact van het sportveld op de Dijksgracht.

Een aantal insprekers geeft aan planschade te verwachten vanwege de ontwikkelingen op het Marineterrein.
Tot slot wordt de zorg gedeeld dat er meer overlast komt door recreatie als gevolg van toenemende drukte.

Overzicht van alle wijzigingen

Op de volgende punten is de concept-NvU inhoudelijk aangepast of aangescherpt naar aanleiding van de inspraakreacties. Zie voor uitleg codes pagina 7.

☑ Openbare ruimte en groen

Codes: 6, 8, 14, 15, 16, 17, 18, 31, 63, 81, 181

- *Inspraakreactie*: groter park met meer aaneengesloten openbaar (verblijfs)groen.
- *Wijziging:* het raamwerk is aangepast zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen zie pagina 22 van de concept-NvU). Dit gebeurt met behoud van maximaal 185.000 m^2, dus wordt het extra gesloopte metrage elders in de nieuwbouw toegevoegd.

☑ Bebouwing

Codes: 7, 12

- *Inspraakreactie:* het maximeren van het totale bouwvolume tot 185.000 bruto vierkante meter als hard gegeven.
- *Wijziging:* de metrage is vastgelegd op maximaal 185.000 m^2 bovengronds, waarvan maximaal 35.000 m^2 voor Defensie.

Raamwerk

Code 29

- *Inspraakreactie:* Het raamwerk met het rechthoekige grid “botst” op de bestaande verkaveling. Dat zou een bewuste keuze kunnen zijn, maar uit de concept-NvU wordt dit niet duidelijk.
- *Aanscherping:* Op pagina 48 van hoofdstuk 4.1 (laatste alinea) staat nu een aanvullende toelichting op het raamwerk. Daarin wordt extra benadrukt waarom deze keuze bewust is gemaakt.

☑ Verkeer, vervoer en logistiek

Code 12

- *Inspraakreactie:* de ‘hubs’ moeten op het Marineterrein zelf worden gerealiseerd. Zo wordt overlast voor bewoners op de Kattenburgerstraat voorkomen.
- *Wijziging:* het is een terecht punt dat de logistieke hubs niet tot overlast voor de omgeving mogen leiden. Een van de mogelijke hubs is gepositioneerd in de zone op het Marineterrein die grenst aan de Kattenburgerstraat. Het laden en lossen zal ook op het terrein zelf moeten plaatsvinden, niet in de Kattenburgerstraat. Dit is verduidelijkt in de definitieve NvU. (zie hoofdstuk 4.4 onder kopje Logistiek in de concept-NvU).

☑ Erfgoed

Code 1

- *Inspraakreactie:* Erfgoedvereniging Heemschut pleit voor behoud en restauratie van het toegangscomplex (1982-1983) van Benthem Crouwel, eventueel door verplaatsing.
- *Wijziging:* de inspraakreactie heeft niet zozeer geleid tot een wijziging in de concept-NvU, maar wel de aanzet gegeven om te onderzoek of en hoe het toegangscomplex verplaatst kan worden naar de toekomstige kazerne of elders op het terrein.

Code 2

- *Inspraakreactie:* de (historische) aansluiting op het water als onlosmakelijk onderdeel van de geschiedenis van het Marineterrein wordt niet genoemd. Deze aan de ambitie toevoegen. Verder is het Marineterrein en het water eromheen onderdeel van het historische centrum van Amsterdam. Graag toevoegen dat deze bufferzone – inclusief het water eromheen en de Museumhaven – beeldbepalend is voor het oostelijk deel van de binnenstad.
- *Wijziging:* in hoofdstuk 2.1 “Ambitie” in de concept-NvU is nu in de tekst opgenomen dat de aansluiting op het water onlosmakelijk onderdeel is van het karakter van het gebied.

Erfgoed/Algemeen

Code 2

- *Inspraakreactie:* De Museumhaven Amsterdam staat onder ‘andere bedrijven’, maar is een culturele Anbi (algemeen nut beogende instelling).
  De Museumhaven Amsterdam is een erkende culturele instelling en onderdeel van Expeditie Oosterdok. Graag de Museumhaven opnemen in de opsomming van cultureel-educatieve instellingen.
- *Wijziging:* De Museumhaven is nu opgenomen in de opsomming van cultureel-educatieve instellingen zoals Arcam, NEMO, OBA, Het Scheepvaartmuseum en het Conservatorium van Amsterdam. Zie pagina 20 van de concept-NvU.

Inhoud

Inleiding 2

Samenvatting 3

Inhoud 6

1. **Leeswijzer** 7

2. **Inspraakreacties per onderwerp** 9
   - 2.1 **Algemeen** 9
   - 2.2 **Ambitie en aanpak** 14
     - 2.2.1 Ambitie 14
     - 2.2.2 **Ontwikkelingsstrategie en curatorschap** 15
     - 2.2.3 **Participatie** 18
   - 2.3 **Raamwerk** 25
     - 2.3.1 Stedenbouwkundig raamwerk 25
     - 2.3.2 **Gebouwen** 43
     - 2.3.3 **Openbare ruimte** 48
     - 2.3.4 **Verkeer, vervoer en logistiek** 62
     - 2.3.5 **Programma** 64
     - 2.3.6 **Duurzaamheid en klimaat** 78
   - 2.4 **Erfgoed** 79
   - 2.5 **Impact op de omgeving** 87

3. **Lijst met volledige inspraakreacties (gecodeerd en geanonimiseerd)** 100

4. **Bijlagen** 145

Colofon 259

1. Leeswijzer

De inspraakreacties op de concept-NvU Marineterrein gaan over uiteenlopende onderwerpen. Om enige structuur te brengen in de beantwoording, zijn de inspraakreacties per onderwerp ingedeeld. Daarbij is de hoofdstukindeling van de concept-NvU zoveel mogelijk aangehouden. Onderwerpen waarover meerdere inspraakreacties zijn ingediend, maar die niet als hoofdstuk in de concept-NvU zijn opgenomen, zijn als aparte hoofdstukken aan deze Nota van Beantwoording toegevoegd. Het kan ook zijn dat bepaalde hoofdstukken uit de concept-NvU niet in deze Nota van Beantwoording zijn opgenomen. De reden is dat daar dan geen inspraakreacties over zijn ingediend.

Privacy

Er zijn inspraakreacties binnengekomen van zowel individuele insprekers als organisaties en instellingen. Op grond van artikel 1 van de Wet Bescherming Persoonsgegevens zijn alle 329 inspraakreacties geanonimiseerd: in plaats daarvan hebben ze een code gekregen. Namen van individuele insprekers komen dus niet voor. Namen van organisaties en instellingen mogen wel, maar ook deze inspraakreacties zijn gecodeerd.

Leesbaarheid

Om de leesbaarheid te bevorderen en dubbelingen te beperken, zijn inspraakreacties – waar mogelijk – verkort en samengevat weergegeven. Achter elke inspraakreactie staat de code (soms meerdere codes) die verwijst naar de volledige, originele inspraakreactie. Sommige originele inspraakreacties gaan over meerdere onderwerpen en komen daarom meermalen terug in de beantwoording.
De originele inspraakreacties zijn terug te lezen in hoofdstuk 3. Achter elke inspraakreactie staat het paginanummer (soms meerdere pagina's) waarop de beantwoording is te lezen. In een aantal gevallen wordt doorverwezen naar hoofdstuk 4: het gaat dan om uitgebreide inspraakreacties (veelal van organisaties en instellingen), al dan niet voorzien van foto's en tekeningen. Deze uitgebreide inspraakreacties zijn als bijlage opgenomen.

In hoofdstuk 2 begint bijna elk hoofdstuk over een onderwerp met een intro. In het intro staan de meest voorkomende antwoorden in één keer vermeld – daarachter de codes van de inspraakreacties waar antwoord op wordt gegeven.

Na het intro volgt de lijst met de beantwoording. Die lijst bestaat uit vijf kolommen:
Kolom 1: nummer van de inspraakreactie.
Kolom 2: de ingediende inspraakreactie (ingekort).
Kolom 3: code die verwijst naar de volledige inspraakreactie.
Kolom 4: het antwoord op een inspraakreactie.
Kolom 5: conclusie. In deze kolom wordt duidelijk tot welke conclusie een inspraakreactie heeft geleid voor de concept-NvU.

Er zijn vijf mogelijke conclusies:
- A: Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU.
- B: Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU, maar is wel beantwoord.
- C: Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU.
- D: Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording.
- E: Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, dus het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

In sommige gevallen leidt een inspraakreactie tot meerdere conclusies. Indien u uw eigen inspraakreactie wilt teruglezen, dan kunt u die vinden via het onderwerp waarover u uw reactie hebt ingediend. Voor een overzicht van de onderwerpen verwijzen wij u naar de inhoudsopgave en dan inspraakreacties per onderwerp.

Hoe vind ik mijn inspraakreactie terug?

Stel, u zoekt uw inspraakreactie over – bijvoorbeeld – een groene wandelroute. Dit gaat over de Openbare ruimte; ga dan naar de inhoudsopgave en kijk bij 'openbare ruimte' (hoofdstuk 2.3.3). In het

hoofdstuk Openbare ruimte vindt u uw (gedeeltelijke) inspraakreactie terug in kolom 2. Achter de inspraakreactie staat (in kolom 3) de code, in dit geval nummer 44. De code verwijst naar de volledig geanonimiseerde inspraakreactie in hoofdstuk 3 of – als het gaat om een uitgebreide inspraakreactie – in hoofdstuk 4.

Tot slot: waar in de Nota van Beantwoording wordt gesproken over m^2, geldt in alle gevallen de bruto vloeroppervlakte (bvo), tenzij anders vermeld. De bruto vloeroppervlakte is het vloeroppervlak gemeten inclusief de buitenmuur (conform NEN-2580 normering).
Het begrip ‘innovatief stadskwartier’, zoals in deze Nota van Beantwoording is te lezen, wordt in het Principebesluit uit 2017 ‘innovatieve werkplaats’ genoemd en in de concept-NvU ‘innovatiedistrict’.

In deze nota wordt bij de beantwoording de term ‘omgevingsplan’ gebruikt. Omgevingsplan is de nieuwe term voor wat nu nog ‘bestemmingsplan’ heet. Naar verwachting wordt op 1 juli 2023 de omgevingswet ingevoerd; vanaf die datum zal het bestemmingsplan voortaan omgevingsplan heten. Deze nota loopt daar dus op vooruit.

Tot slot: het ordenen en beantwoorden van de vele honderden inspraakreacties was een flinke klus. De gemeente heeft naar eer en geweten de uiterste zorg besteed aan het zo goed mogelijk beantwoorden van al die inspraakreacties. Echter, wie zijn of haar inspraakreactie onverhoopt niet herkent, kan contact opnemen via marineterrein.go@amsterdam.nl.

2. Inspraakreacties per onderwerp

2.1 Algemeen

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
1	De Museumhaven Amsterdam staat nu onder 'andere bedrijven', maar is een culturele Anbi (algemeen nut beogende instelling). Graag de Museumhaven opnemen in de opsomming van cultureel-educatieve instellingen.	2	De Museumhaven wordt opgenomen in de opsomming van cultureel-educatieve instellingen zoals Arcam, NEMO, OBA, Het Scheepvaartmuseum en het Conservatorium van Amsterdam. Zie pagina 20 van de concept-NvU.	C
2	Eeuwige zonde, wanneer de huidige plannen verwezenlijkt zullen worden. Het Marineterrein is een historische plek. Ik zou graag zien dat veranderingen die er plaatsvinden gebeuren met wat fantasie en een tikje hartstocht. Deze plek verdient het. Als het reeds bestaande karakter niet direct voor hartstocht zorgt, zou ik u willen adviseren om te luisteren naar de ervaringen, wensen en alternatieve plannen van buurtbewoners. Het spijt mij om het u te moeten zeggen, maar het plan dat nu op tafel ligt, wekt bij mij een harteloze en inspiratieloze indruk. Het had door een (schaak)computer gegenereerd kunnen zijn. Puur beredeneerd vanuit één perspectief en gericht op de behoeftes die horen bij één tijdvak. Allen samen te vatten onder één noemer 'de woningnood'. Het Marineterrein heeft hier geen schuld in en zou hiervan ook niet de dupe mogen worden. Kortom: De huidige plannen komen op mij over als zijnde dodelijk saai. Met de nadruk op dodelijk. Hierdoor slaat het bruisende water van Amsterdam in één klap plat. U biedt woonruimte aan mensen die zich in de toekomst zullen afvragen wat ze in vredesnaam in Amsterdam dachten te zullen vinden. Een historisch stadsgezicht? Creatieve architectuur? Een groen uitzicht? In dit geval allemaal niet. En zeker géén vrolijke buren.	30	Bij stadsontwikkelingen als het Marineterrein wordt gezocht naar een balans voor de invulling van de schaarse ruimte, en het afwegen van talloze belangen, opvattingen en wensen. De concept-NvU is het voorlopige resultaat van een lang en zorgvuldig proces, waarbij heel veel mensen betrokken zijn geweest. Ook in de vervolgfase rekenen we op deze betrokkenheid. Daarbij leeft nadrukkelijk het bewustzijn dat weliswaar aan veel belangen, opvattingen en wensen (deels) tegemoet kan worden gekomen, maar dat niet iedereen voor de volle 100% tevreden wordt gesteld. Het raamwerk is nadrukkelijk nog geen stedenbouwkundig plan. Hoe gebouwen er uit komen te zien, zal in de volgende planfases vorm krijgen.	D, E
3	Om de eenheid en rust van de nieuwe wijk te versterken, verdient het aanbeveling een bepaalde architectonische taal en materiaalkeuze voor te schrijven. Nu zijn er veel foto's met referenties waaruit verschillende talen spreken.	9	Wij onderschrijven dit advies en zullen in de volgende fase van ontwikkeling veel aandacht besteden aan de beeldkwaliteit van de toekomstige ontwikkeling.	E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
4	Ik wilde langs deze weg delen dat de plannen er fantastisch uitzien. Een ware verrijking voor de stad, en de locatie zelf. Succes met de volgende stappen!	61		D
5	Allereerst de complimenten voor het prachtige plan. Vooral het behoud van de bepalende gebouwen en muur, het stedenbouwkundig raamwerk, de diverse korrelgrootte, het dak gebruik en de groenstructuur spreken tot de verbeelding.	56		D
6	Het wordt mooi!	29		D
7	Ik heb het gevoel dat de gemeente Amsterdam bezig is met geld verdienen in plaats van te zorgen voor een leefbare stad voor AL haar bewoners. en ik maak me dan ook ernstige zorgen, na het zien van dit plan, over de toekomst van weer een open plek waar nieuwe (bouw)plannen voor zijn: het Meester Visserplein.	154		D
8	Ik wil graag nog benadrukken dat ik niet vind dat er nooit iets ontwikkeld mag worden op het Marineterrein, helemaal niet zelfs! Ik denk dat de plannen die er nu liggen gewoon niet goed genoeg zijn. En ik begrijp ook wel dat er veel geld mee gemoeid is. Als de zgn. kosten (want het terrein is eigenlijk al een keer door de burger bekostigd) uitgesmeerd worden over 25 jaar dan spreken we waarschijnlijk over 4 tot 7 miljoen euro per jaar. Dat is maar een kleine post op de begroting van de stad als geheel, een bedrag waarvoor gemakkelijk dekking gevonden kan worden met de exploitatie van tijdelijke bestemmingen. En daarna kan er in de toekomst echt rendement gerealiseerd worden, voor de hele stad, vanuit een beter onderbouwd plan met meer visie. Ik ga er vanuit dat u mijn zienswijze ter harte neemt en de bereidheid heeft om tot herbezinning op de plannen te komen. Mocht u nog verduidelijking willen dan ben ik altijd bereid het een en ander toe te lichten.	26	Zie intro hoofdstuk Participatie, pagina 18.	B, D
8A	Elke Amsterdammer zou zijn mening moeten kunnen geven over het Marineterrein. En gezien het feit dat dit gebied nooit bij de stad heeft gehoord, zou de beslissing over het terrein aan de volgende generatie moeten worden overgelaten. Want het is niet aan onze kinderen en kleinkinderen uit te leggen dat wij, zonder er met zijn allen over te praten, zonder er debatten over te voeren of deskundigen te consulteren, zelfs zonder het ooit betreden te hebben, akkoord zijn gegaan met een plan uit de oudheid en het hele terrein weggeven hebben.	119, 120	Bij stadsontwikkelingen als het Marineterrein wordt gezocht naar een balans voor de invulling van de schaarse ruimte, en het afwegen van talloze belangen, opvattingen en wensen. De concept-NvU is het voorlopige resultaat van een lang en zorgvuldig proces, waarbij heel veel mensen betrokken zijn geweest. Ook in de vervolgfase rekenen we op deze betrokkenheid. Daarbij leeft nadrukkelijk het bewustzijn dat weliswaar aan veel belangen, opvattingen en wensen (deels) tegemoet kan worden gekomen, maar dat niet iedereen voor de volle 100% tevreden wordt gesteld. Zie ook intro Participatie, pagina 18.	**B**

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
9	Geacht College, beste pappa's en mamma's van de stad. Ik zeg dit niet als grapje, ik hoop dat jullie met de stad omgaan zoals je met je eigen kind zou omgaan. Welke waarden willen jullie doorgeven? Wat heeft waarde voor de toekomst? Wat is de allerbeste afweging die je kunt maken? Ik hoop zo dat voor de toekomst van het Marineterrein niet de vastgoedgeldmachine alles zal bepalen, maar dat ook leefbaarheid, de architectonische en culturele waarde van deze prachtige stad, de massale en toenemende behoefte van stadsbewoners aan groen in een steeds intensere stad, hierin meegewogen worden. Laat uw hart en geweten alstublieft meedoen in dit proces. Als bewoner van het adres [geanonimiseerd] onderschrijf ik volledig de zienswijze die de Belangenvereniging Dijksgracht te Water samen met andere omliggende buurten zo zorgvuldig heeft opgesteld en heeft ingediend. Voor mij persoonlijk betekent de concept-Nota van Uitgangspunten die er nu ligt een giga negatieve impact op mijn toekomstige leven.	41	De gemeente heeft als doel om met de ontwikkeling van het Marineterrein een bijdrage te leveren aan een leefbare en toekomstbestendige stad. Met aandacht voor de culturele waarde van het terrein en deze te verbinden met de toekomst. Door niet alleen nieuwe gebouwen neer te zetten, maar ook door bestaande gebouwen te behouden. Door het realiseren van een groot park en ruimte voor sport. Door ruimte te bieden aan partijen die werken aan oplossingen voor de vraagstukken waar de stad mee te maken heeft (klimaatbestendigheid, inclusiviteit, logistieke opgaves etc.). Door een plek te bieden voor talentontwikkeling voor iedereen en door woningen te realiseren waar grote behoefte aan is. Door te sturen op het gebruik van het gebied door middel van een curatorteam, zodat ook voor de langere termijn dit gebied die bijdrage kan blijven leveren. Door bebouwing toe te voegen (met name in het Dok), maar ook 70% van het terrein onbebouwd en merendeels groen te maken, is niet gekozen voor het geld maar voor een balans tussen alles wat een stad leefbaar maakt.	B
10	Indien u over 10 jaar terug zou kunnen kijken met wolkenkrabbers aan de rand van de stad Amsterdam. U kunt U uw huidige korte termijn besluiten nooit meer terugdraaien! Bezint eer ge begint.	18		D
11	Wel geinig idee dat er op een sportveld een Defensie-helikopter kan komen landen. Wordt zeker geen saaie wijk.	43		D
12	In de concept-NvU wordt gehamerd op de noodzaak van een connectie met omliggende buurten. Daartoe worden o.a. nieuwe verkeersroutes voor langzaam verkeer voorgesteld en de inrichting van een buurtkamer van 120 m^2. Maar van een wezenlijke doordenking van de plannen in relatie met de omliggende buurten is geen sprake.	6	De concept-NvU behelst voornamelijk de ruimtelijke en programmatische uitgangspunten. Het is een terechte constatering dat er nog geen concrete invulling is gegeven aan de wijze waarop de maatschappelijke verbinding met de stad wordt gemaakt. In de volgende fase (ontwerpfase) zal participatie met gebruikers, bewoners en belanghebbenden over de invulling van de programmering en het ontwerp van de openbare ruimte aan de orde komen.	E
13	Ik ga regelmatig wandelen naar het Marineterrein via de Dijksgracht omdat het een van de weinige plekken in de buurt is die niet helemaal volgebouwd zijn met hogere moderne gebouwen.	316		D

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
14	Architectuur maakt Amsterdam tot een van de aantrekkelijkste steden ter wereld. Dan hebben we het over architectuur tot aan de Tweede Wereldoorlog. Daarna is het ronduit dramatisch. Glas, beton en staal zijn de heilige graal. Alles in een rechte lijn. Slechte keuze van materiaal en kleur. Hierdoor ontstaat een omgeving waar je niet wilt zijn. Alsof het er altijd waait en de zon nooit schijnt. Voor negatieve effecten van deze bouwstijl kunt u bijvoorbeeld gaan naar Overhoeks, het Westerdok, het Oosterdok of Zeeburg. Laten we het maar niet hebben over IJburg. Naargeestig. NDSM was een mooie rafelrand, maar door de nieuwbouw is daar niets van over. Gaat het Marineterrein deze trend achterna? Als ik 'deel 4: "Raamwerk" op pagina 59 bekijk, vermoed ik van wel. Waarom kiest u voor dergelijke voorbeelden? Waarom überhaupt in andere steden? Is Amsterdam niet goed genoeg? Zijn we niet meer trots op de "Amsterdamse School?" Waarom kiest u niet voor referenties op het terrein zelf? Ga eens sfeer proeven in Homeland of geniet van een lunch in De Scheepskameel. Verdiep u in de geschiedenis van het terrein. Zelfs Theo van Gogh heeft hier gewoond. Loop eens over de catwalk in de Binnenhaven. Kijk eens rond hoe prachtig het daar is. Vierhonderd jaar geschiedenis. U heeft goud in handen. Ik weet hoe het Marineterrein eruitziet, want ik kom er bijna dagelijks om te zwemmen in de Binnenhaven. Ik geniet elke dag. Voel me bevoorrecht om daar te zijn. En wanneer u vanaf het Marineterrein naar de overkant van het water kijkt, staat daar NEMO, ontworpen door een architect met een visie. Maar zijn er überhaupt nog opdrachtgevers en architecten met smaak en visie? Gelukkig wel. Ga maar eens kijken in de Eerste Oosterparkstraat 88-126 wat voor positief effect deze nieuwbouw op de omgeving heeft. Niet toevallig heeft men daarmee 'de Amsterdamse Nieuwbouwprijs 2020' gewonnen. De vraag is wat u wilt: een statement maken met lelijke nieuwbouw of gaat u organisch te werk waardoor de nieuwbouw een onopvallende toevoeging wordt en het Marineterrein een plek blijft waar het goed toeven is? Schrijf desnoods een prijsvraag uit. Dan komen er vast verrassende inzendingen. En laat de burger een beslissing maken, want die moet er wonen, werken en recreëren.	34	De beelden in de concept-NvU laten zien in welke variaties gebouwd kan worden om de principes van het raamwerk te illustreren. In de volgende fase van de planontwikkeling zal een beeldkwaliteitsplan worden opgesteld waarin de gewenste kwaliteit van bebouwing en de uitstraling zal worden benoemd.	B, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
15	Marineterrein als onderdeel van dynamisch Oosterdokgebied. Het Marineterrein is een belangrijk onderdeel van de herontwikkeling van het Oosterdokgebied. Inmiddels wordt het gebied ook wel het “blauwe” Museumplein genoemd door de aanwezigheid van dertien culturele instellingen variërend van concertzalen en musea tot een bibliotheek. Dit biedt grote kansen voor de verspreiding van de bezoekers aan Amsterdam. Een verbinding vanuit het Centraal Station naar het Oostelijk deel van Amsterdam (incl. de Plantagebuurt) via een waterverbinding biedt daartoe veel mogelijkheden. Daarnaast heeft het watergebied rondom het Marineterrein zich al bewezen als recreatiegebied. In de zomer zijn er tal van activiteiten die gerealiseerd worden door de samenwerking tussen de betreffende Oosterdokinstellingen. * Uit de Bestuursovereenkomst van 5 december 2013: “De overeengekomen uitgangspunten voor het Gebiedsconcept zijn: .....b. Het Marineterrein zal een op de 400-jarige historie gebaseerde maritieme beschermende kracht vasthouden en uitwerken; **Het poortgebouw is ook nog eens tijdelijk bewoond geweest door Vincent van Gogh in 1877/78, wat een mooie extra meerwaarde aan het gebouw geeft.	4	Het behoud van de Voorwerf (het Poortgebouw en het groen) is een belangrijk uitgangspunt. Een ingang vanuit de oostkant van het Scheepvaartmuseum naar het Marineterrein heeft impact op het karakter en het gebruik van de Voorwerf en het Marineterrein als geheel. In een volgende planfase zou onderzocht moeten worden of – en zo ja onder welke voorwaarden – een entree aan deze zijde mogelijk is. Om het gebiedsconcept van innovatief stadskwartier te bewaken, en te zorgen voor een passende programmering in de openbare ruimte en de gebouwen (bestaand en nieuw), wordt gestuurd d.m.v. curatorschap (zie voor meer informatie over curatorschap pagina 38/39 van de concept-NvU). Het is nu niet aan de orde om al vast te leggen welke functies er in bepaalde gebouwen moeten komen.	D
16	Geweldig gaaf, wij willen hier wonen! Gun het ons.	138		D
17	Ook het feit dat je er goed kan aanleggen wat niet veel voorkomt in Amsterdam met een boot, maakt het een zeer leuke en geliefde plek met lekker weer maar ook in de winter.	241		D
18	Ik ben als buurtbewoner heel erg blij met de ontwikkelingen op het Marineterrein! Restaurant De Scheepskameel is een enorme aanwinst op het terrein. Zo ook Homeland en de Kunst en Culturele activiteiten. Ik hoop dat dit zo blijft en geen aangeharkt stuk grond met te dure appartementen wordt. Ga zo door!	305		D

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

2.2 Ambitie en aanpak

2.2.1 Ambitie

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
19	Wij geloven in de kracht van synergie. We verwijzen graag naar ons opgestelde Ambitiedocument waarin we de gedeelde waarden, de ambitie en de bijdragen van de AHK, Codam en AMS Institute voor het verder te ontwikkelen Innovatiedistrict uiteenzetten (Zie Bijlage 1).	3	Wij zijn verheugd dat de huidige partijen op het Marineterrein de manier van sturen op programma door middel van curatorschap ondersteunen.	D
20	Onze drie instellingen vormen gezamenlijk een zwaartepunt in het vernieuwende karakter van het Marineterrein en sinds 2018 is er door ons veel tijd, energie en middelen geïnvesteerd om onze initiatieven met en voor de stad Amsterdam tot een succes te maken en de gehuurde gebouwen 024, 025, 027 en 039 sterk te verbeteren. Bij ons speelt daarbij wel de hamvraag: hoe kunnen wij als tijdelijk gevestigde kennis- en onderwijsorganisaties (tot 2026) onderdeel zijn van dit ecosysteem waar wij goeddeels zelf de grondlegger en voedingsbodem voor zijn, nu en in de toekomst?	3	De gemeente ziet de meerwaarde van het huidige ecosysteem aan instellingen en bedrijven en de rol die zij daarin hebben. In de volgende fase onderzoeken we hoe en of we dit ecosysteem voor de lange termijn kunnen borgen en uitbreiden.	E
21	Graag pakken wij in de vervolgfase tot aan de Projectnota de volgende zaken met het Projectbureau Marineterrein, gemeente Amsterdam en Rijksvastgoedbedrijf op: ■ Vormgeven van onze verdere samenwerking als kennisorganisaties, als fundament en voedingsbodem voor het gehele Innovatiedistrict. ■ Inzetten op vernieuwende leer-, werk-, en woonconcepten van onze eigen instituten en door samenwerking met (andere) partijen van de community op het Marineterrein, waar kenniswerkers, studenten, onderzoekers, wetenschappers, ondernemers kunnen leren, ■ Werken, wonen en dus leven. ■ Vastlegging van de uitgangspunten voor duurzame doorgroei van AHK, AMS Institute en Codam/Kanteen25 op het Marineterrein middels vastlegging in een Intentieovereenkomst en Projectnota.	3	AMS, AHK en Codam delen met de gemeente en Rijk het belang om op het Marineterrein een maatschappelijk en economisch waardevol innovatiemilieu te ontwikkelen wat zich richt op het bedenken, testen en toepassen van duurzame en vernieuwende oplossingen voor vraagstukken waar de steeds veranderende stad mee te maken heeft en krijgt. Dat AMS, AHK en Codam de wens uitspreken om te willen blijven investeren in een verdere ontwikkeling van hun organisaties en de community op het Marineterrein en na te denken over vernieuwende leer-, werk- en woonconcepten, is alleen maar positief. Daarover blijven wij graag in gesprek. Gemeente en Rijk zijn zich er van bewust dat het voor AMS, AHK en Codam – in het kader van verder investeren in hun organisaties op het Marineterrein – wenselijk is om duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheden voor duurzame doorgroei. Deze duidelijkheid is echter in de haalbaarheidsfase waarin het project zich bevindt nog niet te geven.	A, B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
22	De wolligheid (curators?????) in de ambitie van het plan geeft mij een onheilspellend gevoel. (Die wolligheid zag ik ook al bij bijvoorbeeld de St. Jacob. Ambitie daar was mensen oud laten worden in hun eigen wijk... Nu worden de appartementen vergeven aan expats van 38 jaar oud.)	154		D
23	De motivatie om deze zienswijze te schrijven komt voort uit onvrede over het rommelige proces waarin achterhaalde doelstellingen geleid hebben tot een plan waar veel praktische bezwaren tegen ingebracht kunnen worden. Daarnaast spreekt er uit de plannen geen enkele visie op de enorme transities waarmee de stad Amsterdam in de nabije toekomst geconfronteerd zal worden.	118		D

2.2.2 **Ontwikkelingsstrategie en curatorschap**

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
24	In de concept-NvU omarmen we de gewenste adaptiviteit als uitgangspunt voor de Ontwikkelstrategie richting een Innovatiedistrict waarbij het versterken van de huidige community centraal staat. Dit kunnen wij als huidige community van het Marineterrein enkel toejuichen.	3		D
25	Dat de gemeente het terrein niet voor een prikkie kan kopen en vervolgens flink volbouwt, daar kan ik inkomen, maar het omgekeerde ervaar ik evenmin als rechtvaardig. Logisch zou zijn dat je samen naar de toekomstige ambitie kijkt en daar een marktconforme prijs voor onderhandelt. Dan is je beoogde bouwdichtheid een uitgangspunt bij de prijsonderhandeling met het Rijk, en niet een opgelegde uitkomst van hun eenzijdige prijsstelling, zoals de gemeente beweert. Ik wil dit punt graag in de concept-NvU opgehelderd zien.	35	Indien de gemeente het terrein van het Rijk aankoopt, zal dit op basis van de concept-NvU gebeuren. Het is dus niet zo dat op voorhand al bepaald is wat de gemeente (of een andere koper) moet betalen voor het terrein. De tekst van de Projectnota wordt verduidelijkt.	B
26	En start bouw pas in 2026? Dat is met de huidige urgentie toch niet reëel?	54	Defensie moet eerst de nieuwe kazerne bouwen om ruimte te maken voor de nieuwe ontwikkeling. Maar we onderzoeken momenteel wel of er al gestart kan worden met een eerste ontwikkeling vóór de overdracht/ verkoop van het terrein (als de nieuwe kazerne naar verwachting gereed is en Defensie daar naartoe is verhuisd).	A

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
27	Laat een groot deel van de ontwikkeling door CPO plaatsvinden. Dit geeft een veel creatievere bouw dan door projectontwikkelaars. Ook blijven de woningen hierdoor veel beter betaalbaar omdat de grote marge van projectontwikkelaars niet betaald hoeft te worden.	56	In deze fase van de planvorming is nog geen keuze gemaakt op welke wijze de toekomstige kavels ontwikkeld gaan worden. Dit wordt verder uitgewerkt in de volgende planfase (ontwerpfase).	B, E
28	Het valt verder op dat bedrijven en instellingen gaan bijdragen aan het gebiedsconcept en de ambities voor het terrein en dat een curatorschap stuurt op de kernwaarden, uitgangspunten en ambities op het gebied van programma, economische en maatschappelijke, ruimtelijke en architectonische kwaliteit. Wij missen hierin de bijdrage van toekomstige bewoners en sturing op innovatieve manieren van bouwen en wonen. Zeker ouderen willen graag meedenken over vormen van geclusterd wonen, mix van woonvormen voor oud en jong, woongroepen, etc. Wij vragen daarom een vorm van 'curatorschap' in het leven te roepen speciaal voor de functie 'innovatief en duurzaam wonen' en voor de uitwerking van het concept Age Friendly City. Vanzelfsprekend willen we daar als Vereniging graag onze bijdrage aan leveren.	122	Op dit moment is er nog geen concreet plan, dus ook geen concrete invulling van het woningbouwprogramma. In de concept-NvU is opgenomen dat het wonen voor verschillende doelgroepen is, waaronder ouderen. Verdere invulling hiervan vindt in een later stadium van de planvorming plaats, waarbij ook voor het wonen geldt dat het op de een of andere manier verbonden moet zijn met het gebiedsconcept.	B, E
29	In de concept-NvU beschreven opzet van het stedenbouwkundig raamwerk wordt gesteld dat er in de eerste plaats wordt uitgegaan van wat er al is. Dit betekent onder meer dat bestaande, monumentale en/of karakteristieke gebouwen of bouwwerken waar mogelijk worden behouden en hergebruikt. Dit lijkt ogenschijnlijk niet te gelden voor de gebouwen waar Codam, Kanteen25 en Rooms25 nu gehuisvest zijn als ook grote delen van gebouw 027, gehuurd door AHK en AMS Institute. In de concept-NvU komt daarmee een groot deel van onze huidige huisvesting niet terug. Er worden geen nieuwe plekken benoemd als mogelijke oplossingsrichtingen en herhuisvesting n.a.v. van deze fysieke ingrepen in onze gebouwen. Wij zijn ons bewust van de tijdelijke context tot nu toe, echter in het kader van duurzaamheid vinden wij het onwenselijk als de door ons gedane investeringen in het sterker maken van de gebouwen en daarmee onze bijdrage aan het innovatieklimaat van het totale gebied teniet worden gedaan. Wij gaan graag in gesprek hoe we juist vanuit een adaptieve ontwikkelstrategie kunnen voortbouwen op de succesvolle invullingen van de afgelopen jaren en daarbij circulariteit en hergebruik mogelijk maken.	3	De adaptieve ontwikkelstrategie voor het Marineterrein gaat zo veel mogelijk uit van de bestaande kwaliteiten van het gebied. De adaptieve strategie zorgt ervoor dat er een robuust raamwerk wordt opgebouwd, waar ruimte geboden wordt aan verschillende (tijdelijke) gebruikers en bedrijven. Op deze manier ontstaat flexibiliteit en de mogelijkheid om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen. De strategie is ook om in een eerstvolgende stap eerst volume toe te voegen op het openbare deel van het terrein en pas daarna gebouwen die niet behouden blijven af te breken. Daarmee ontstaat ruimte voor uitbreiding en/of verplaatsing. Gemeente en Rijk zijn zich er van bewust dat het voor AMS, AHK en Codam, in het kader van verder investeren in hun organisaties op het Marineterrein, van belang is om te weten waar zij aan toe zijn qua huisvesting. Alle huidige gebruikers hebben zich echter op het Marineterrein gevestigd, wetende dat dit op basis van tijdelijkheid is. Gemeente en Rijk geven in deze fase echter geen garantie aan specifieke bedrijven en instellingen op een plek op het terrein straks, omdat de overheid gehouden is aan transparante selectie van partijen. Maar daarbij wordt wel gestuurd d.m.v. curatorschap (hoofdstuk 3.1. van de NvU) op partijen die duidelijk een toegevoegde waarde hebben voor het versterken van het ecosysteem.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
30	Aangezien het Marineterrein wordt verkocht aan projectontwikkelaars, is het extra van belang dat de stad duidelijke kaders stelt en erop toeziet dat die worden nageleefd, overigens ook na oplevering.	9	Als het Rijk besluit het terrein aan de gemeente te verkopen, zal de gemeente de toekomstige kavels conform het gemeentelijk selectiebeleid op de markt zetten, binnen de kaders van de concept-NvU. In alle gevallen zal de gemeente de uitgangspunten opnemen in een nog op te stellen Omgevingsplan. Door middel van curatorschap wordt sturing gehouden op de invulling van het terrein (zie hoofdstuk 3.1 van de concept-NvU).	B
31	Er wordt in het plan zijdelings gesproken over de transities die voor ons liggen en dat de uitkomsten daarvan onzeker zijn voor de stad. De klimaatverandering, energietransitie, de vervoerstransitie, verdergaande digitalisering, dat zijn de grote vraagstukken die voor de volgende generatie liggen en die stuk voor stuk een enorme impact zullen hebben op de leefbaarheid en economie van de stad. Thuiswerken bestond nog niet eens toen de plannen gemaakt werden! Nergens in het plan wordt gerechtvaardigd dat wij op dit moment, te midden van alle onzekerheid, wel even zullen weten hoe de stad er over 30 jaar aan toe is met al deze grote vraagstukken die nog opgelost moeten worden.	26	Omdat de wereld snel verandert, wordt het Marineterrein adaptief ontwikkeld. Dus niet nu al bepalen wat over 30 jaar nodig is, maar leren van elke stap in de ontwikkeling (zie concept-NvU hoofdstuk 3.1) en in staat zijn om flexibel in te spelen op veranderende omstandigheden.	B
32	We onderschrijven de rol van het curatorschap om in samenwerking met elkaar een goed werkend gebied te realiseren voor de buurten rondom, de stad Amsterdam en alle overige betrokkenen van de community.	3	Wij zijn verheugd dat de huidige partijen op het Marineterrein de manier van sturen op programma door middel van curatorschap ondersteunen. Onder curatorschap wordt verstaan: het sturen op de ambitie en de waarden (verbinden, vernieuwen en focus) van het Marineterrein, uitgezonderd de kazerne. Deze sturing vindt plaats op het gebied van programmering, beeldkwaliteit en economische en maatschappelijke meerwaarde voor de stad. Zie voor informatie over het (zie hoofdstuk 3.1 van de concept-NvU).	A

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

2.2.3 **Participatie**

INTRO

Onduidelijkheid over status inbreng tijdens participatie - codes 6, 24, 119 en 120

In de huidige haalbaarheidsfase, die afgerond wordt met een besluit over de Projectnota, is onderzocht door de samenwerkende partijen gemeente, Rijk en Bureau Marineterrein of het mogelijk is om de ideeën te realiseren die in het Principebesluit (18 juli 2017) staan. Met het Principebesluit is besloten dat Marineterrein Amsterdam een plek wordt waar internationaal georiënteerde bedrijven innovaties bedenken, maken, testen en toepassen. Ook komt er ruimte voor cultuur, sport en wonen. In deze fase is gekozen voor consultatie (raadplegen en adviseren) als participatievorm, gezien de bijzondere status van het Marineterrein (de grond is niet van de gemeente, maar eigendom van het Rijk).

Er zijn in deze fase twee informatie- en consultatierondes geweest waarbij ideeën, wensen zijn opgehaald bij belanghebbenden, gebruikers en bewoners. De eerste vond plaats in 2017. Toen waren er nog geen plannen, dus zijn er vooral ideeën en wensen uit de hele stad opgehaald over de toekomstige ontwikkelingen van het Marineterrein. Een aantal van deze punten is al meegenomen in de eerste versie van een concept-NvU voor het Marineterrein.

De planvorming tijdens de haalbaarheidsfase heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland omdat de uitgangssituatie tijdens deze fase veranderde in 2018; Defensie besloot om op een groter deel van het terrein zichtbaar aanwezig te blijven. Deze veranderde uitgangssituatie is ook aanleiding geweest om opnieuw belanghebbenden, bewoners en gebruikers van het Marineterrein te informeren en te consulteren in 2020/2021. Tijdens deze ronde zijn gebruikers van en bewoners rondom het Marineterrein opnieuw geraadpleegd. De consultatie was bedoeld om de wensen, belangen, kennis en ambities in beeld te brengen en deze zo goed mogelijk te verenigen in de concept-NvU. Op basis van deze gesprekken zijn er diverse aanpassingen in de concept-NvU gedaan voordat deze officieel ter inspraak is aangeboden.

In de tweede informatiekrant Marineterrein staat beschreven wat de buurt en belanghebbenden hebben meegegeven aan wensen en aandachtspunten voor de toekomstige ontwikkeling van het Marineterrein, en hoe dit zijn weerslag heeft gekregen in de concept-NvU. De krant is huis-aan-huis verspreid in de buurten rond het Marineterrein en ook online in te zien via amsterdam.nl/marineterrein

Voor het proces van deze consultatieronde heeft een speciaal hiervoor gekozen klankbordgroep een waardevolle rol vervuld. Deze klankbordgroep bestond uit buurtbewoners en belanghebbenden van het Marineterrein. Zij hebben de gemeente geholpen door te adviseren en mee te denken over de manier waarop de informatie werd verstrekt. Ook controleerden zij of het consultatieproces zorgvuldig werd doorlopen.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
33	Ik schrijf u vanwege het feit dat ik angst voel. Angst voor wat er in het concept-Nota van Uitgangspunten beschreven staat. Angst omdat het nooit als een plan heeft gevoeld dat samen met de omwonenden is gemaakt. Angst omdat het plan zeer bedreigend voelt voor mijn woongenot hier op de gracht. Angst omdat ik niet weet hoe we dit plan nog kunnen keren naar wel een plan dat door iedereen wordt omarmd.	24	Zie intro hoofdstuk Participatie, pagina 18.	B
34	Met veel interesse hebben wij de concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein (NvU) gelezen. Als Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK), Codam en Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS Institute) hebben wij in onze brief d.d. 3 november aangegeven dat de concept-NvU voor ons een extra motivatie is om als kennis- en onderwijsorganisaties de krachten te bundelen. We waren verheugd met de positieve reactie van de heer Everhardt d.d. 21 december op onze voorgestelde samenwerking en sluiten graag aan als gesprekspartner met betrekking tot onze vervolgrol in het traject tot aan de Projectnota en daarna.	3	In de fase tot aan de Projectnota, maar ook daarna, blijft de projectorganisatie in gesprek met de community. De vorm en mate waarin dit gebeurt, zal verder uitgezocht moeten worden.	A, E
35	Als bewoners van de omliggende buurten hebben wij actief deelgenomen aan de diverse Buurtgesprekken, Informatieavonden, Designsprints, Ontwerpsessies, consultatierondes en andere gelegenheden. Ook hebben enkele van onze vertegenwoordigers zitting genomen in de Klankbordgroep. Tijdens al deze sessies is ons nooit duidelijk geworden wat de status van onze inbreng was. Bij de Klankbordgroep werd zelfs te kennen gegeven dat het niet over de inhoud van de plannen mocht gaan. We voelden ons overvallen door de eerste publicaties over de ontwikkeling van het Marineterrein en de geformuleerde hoogtes en de dichtheid van de bebouwing. Die hadden we op grond van al onze meedenksessies absoluut niet zien aankomen. De aanpassingen die op basis van het overleg met de buurten zijn gedaan vinden wij miniem. Wij vinden het hele meedenk/inspraakproces tot nu toe veel te vrijblijvend en vaag.	6	Zie intro hoofdstuk Participatie, pagina 18. Deze inspraakreactie geeft aan dat de vorm en status van de participatie tijdens de haalbaarheidsfase niet voor iedereen duidelijk is geweest. We nemen dit serieus, en zien dit als signaal om in toekomstige planfases extra duidelijk te zijn over de vorm en status van participatie.	D, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
36	Als het om de toekomst gaat blinkt de concept-NvU weer uit door vaagpraat. “Er is duidelijk draagvlak om afspraken over hoe omwonenden, buurtorganisaties en gemeente betrokken kunnen worden bij de planvorming met elkaar vast te leggen, bijvoorbeeld in een relationeel contract.” Wij willen we geen relationeel contract. We willen heldere afspraken hoe we als (vertegenwoordigers van) omliggende buurten mee kunnen denken over de uitwerking van de plannen en ook mee kunnen ontwerpen. Er zijn genoeg levensvatbare ideeën voor de invulling van het terrein die verder gaan dan een buurtkamer. Ook willen we mee kunnen bewaken dat de uitgangspunten die, naar wij verwachten, op basis van deze inspraakreactie worden aangepast, in de toekomst gehandhaafd blijven. Het is immers nog helemaal niet zeker dat het de gemeente zelf is die het terrein zal kopen. Ervaringen met Oostenburg hebben ons geleerd dat prachtig geformuleerde uitgangspunten zomaar ter zijde worden geschoven wanneer een terrein in handen van projectontwikkelaars komt. Wij willen geen inspraak achteraf, maar serieus meedenken en mee-ontwerpen en vooral ook transparante procedures.	6	Zie intro hoofdstuk Participatie, pagina 18. Deze inspraakreactie geeft aan dat de vorm en status van de participatie tijdens de haalbaarheidsfase niet voor iedereen duidelijk is geweest. We nemen dit serieus, en zien dit als signaal om in toekomstige planfases extra duidelijk te zijn over de vorm en status van participatie.	D, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
37	Er valt veel te leren van de gang van zaken op Oostenburg-Noord. Mijn voorstel is om de daarbij betrokkenen bij elkaar te halen en die ontwikkeling te evalueren en adviezen te geven voor de aanpak van het Marineterrein. Als buurtbewoner en lid van de werkgroep Oostenburg-Noord ben ik graag bereid daaraan deel te nemen. Hier volgen enkele van de zaken die ik in zou willen brengen, puur gebaseerd op wat ik meegemaakt heb op Oostenburg-Noord: ■ Het aantal van 800 woningen in het plan wordt niet gehandhaafd (Oostenburg: van 1100 naar 1800) ■ Het aantal sociale huurwoningen wordt (te) laag ingezet. Onder andere door druk vanuit de buurt wordt dat alsnog verhoogd. ■ De woningen worden klein en duur, doorstroming van buurtbewoners is daardoor vrijwel niet mogelijk. ■ Ruimte voor begeleid wonen wordt niet vooraf afgesproken en voorrang voor kandidaten uit de buurt is niet mogelijk. ■ De kavels worden verkocht aan verschillende ontwikkelaars die vervolgens zich exclusief op hun eigen kavel concentreren, maar in hun plan staan mooie beschouwingen over hoe leuk die nieuwe wijk wordt. ■ Groen wordt feitelijk teruggedrongen, maar door een daktuin of een kas op het dak, blijft het toch een 'groene wijk' heten. ■ De gebouwen worden te hoog en te dicht op elkaar gebouwd. In het geval van het Marineterrein vind ik dat helemaal kwalijk. Daar zal niets meer aan te doen zijn want de belachelijk hoge woontoren op het Oosterdok naast de OBA heeft de toon gezet. Er zijn vast veel architecten te vinden met een bloedstollend verhaal om dat te rechtvaardigen. ■ De gemeente beperkt zich tot een formele regelende partner van de ontwikkelaars als het gaat om de bebouwing. Alles wat nodig is om er een leuke wijk van te maken voor wie er gaat wonen en werken, blijft achterwege. ■ Wanneer de wijk bijna klaar is gaan ontwikkelaars en beleggers bij elkaar zitten om te praten hoe de wijk in sociaal opzicht aantrekkelijk gemaakt kan worden. Ze komen tot de conclusie dat dat alleen maar kan wanneer ze collectief iets doen. Ze zetten dat op papier en bieden dat aan de gemeente aan. Tot zover wat eerste zaken ter lering. Zoals ik aangegeven heb zou ik graag deelnemen aan een gesprek over de ontwikkeling van Oostenburg-Noord om adviezen op te stellen voor het Marineterrein. Enkele personen die daar een goede bijdrage aan kunnen leveren kent (anoniem) van de gemeente Amsterdam wel. Ik zou u er ook enkele kunnen noemen.	93	Het uitgangspunt is maximaal 185.000 m^2 aan bebouwing, waarvan 35.000 m^2 voor de kazerne. Hier zal ook op gestuurd worden en in het omgevingsplan vastgelegd worden. Dus het zomaar opplussen van het programma is niet aan de orde. Het percentage wonen is 40% van het niet-kazerne deel (ca. 60.000 m^2 dus). Om een inschatting te geven van het aantal woningen, is dat volume gedeeld door een gemiddelde woninggrootte van 70-75 m^2. Het is nu nog niet te zeggen hoe groot de woningen daadwerkelijk worden. Het kan dus zijn dat het er meer of minder worden dan de nu ingeschatte 800. De plannen worden pas verder uitgewerkt als er ontwikkelende partijen in beeld komen. Om niet alleen te kunnen sturen op basis van een omgevingsplan, is er voor het Marineterrein bewust gekozen om ook te sturen door middel van curatorschap. Zodat ook voor de langere termijn de invulling van het Marineterrein een bijdrage levert aan de stad en de buurt, en dus de sociale samenhang van het Marineterrein met de stad. Wij hopen dat u in de toekomst gebruik zult maken van de mogelijkheden tot participatie om uw inzichten met ons te delen.	D
38	Ook maak ik bezwaar tegen het gebrek aan correcte participatie met de omliggende buurten.	25	Zie intro hoofdstuk Participatie, pagina 18.	D

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
39	Ik heb als buurtbewoner aan allerlei participatie dingen meegedaan, waarbij mij nooit helemaal duidelijk werd wat hier nou precies mee gedaan werd. Soms was het Bureau Marineterrein ook zelf een (mondige) deelnemer in haar eigen buurtgesprek en er werd gezegd dat er geen vragen mochten worden gesteld bij de inhoud van de plannen. De online sessies tijdens de Coronaperiodes hadden helemaal een onduidelijk karakter. Daarbij heeft dit hele inspraakproces zich over een periode van jaren afgespeeld, wat soms kon leiden tot een gevoel van door de ontwikkelingen overvallen te worden omdat de planvorming stilletjes al een heel stuk verder was dan wat met de buurt gecommuniceerd was.	26	Zie intro hoofdstuk Participatie, pagina 18. U geeft aan dat de vorm en status van de participatie tijdens de haalbaarheidsfase voor u niet duidelijk was. We nemen dit serieus, en zien dit als signaal om in de volgende planfases duidelijk te zijn over de vorm en status van participatie.	**B**
40	In ieder geval zou elke Amsterdammer hierover zijn mening moeten kunnen geven. En gezien het feit dat dit gebied nooit bij de stad heeft gehoord, zou de beslissing over het terrein aan de volgende generatie moeten worden gelaten. Want het is niet aan onze kinderen en kleinkinderen uit te leggen dat wij, zonder er met zijn allen over te praten, zonder er debatten over te voeren of deskundigen te consulteren, zelfs zonder het ooit betreden te hebben, akkoord zijn gegaan met een plan uit de oudheid en het hele terrein weggeven hebben. Als de ontwikkeling van het Marineterrein echt zo'n unieke kans is dan zou dit niet zomaar aan de hoogste bieder verkwanseld mogen worden of in de waan van 'meer meer meer' met woningen worden volgeplempt. Het lijkt erop dat dit ondanks alle mooie woorden gaat gebeuren. Terwijl er alternatieven te bedenken zijn waarvan iedereen beter wordt. Een unieke kans houdt in dat je het maar 1 keer kunt verkloten. En dat wordt hier gedaan.	26	Zie intro hoofdstuk Participatie, pagina 18. De ontwikkeling van het Marineterrein gaat in fases, waardoor het mogelijk is om te leren van de eigen ingrepen en gaandeweg beslissingen bij te stellen. Bij een eerste fase worden de ideeën, gedachten en uitgangspunten die er op dat moment zijn, getest en daarna geëvalueerd. Op basis daarvan kunnen deze voor een volgende fase (indien nodig) verbeterd en aangepast worden aan de dan aanwezige omstandigheden, zonder het kader van deze concept-NvU (de ambitie) uit het oog te verliezen. Op deze manier ontstaat er een ontwikkelingsstrategie waarbij én sprake is van een fasering die aansluit op de mogelijkheid om te testen, te leren en te verbeteren, én waarin de overkoepelende ambitie voor de langere termijn vertegenwoordigd en geborgd is.	D
41	Schrijf desnoods een prijsvraag uit. Dan komen er vast verrassende inzendingen. En laat de burger een beslissing maken, want die moet er wonen, werken en recreëren.	24	In 2013 is door het Rijk en het bestuur van de gemeente Amsterdam gekozen om van het Marineterrein niet een gewone woonwijk te maken, maar het te transformeren tot één van de innovatieve stadskwartieren van Amsterdam. Een innovatief milieu kent drie belangrijke elementen: 1. Voldoende samenhangende bedrijven; 2. De vestiging van kennisbedrijven en onderwijsinstellingen als spil voor een innovatief ecosysteem; 3. Een aantrekkelijke omgeving waar mensen graag zijn en die uitnodigt tot ontmoeting. Met het in de concept-NvU opgenomen raamwerk is een ruimtelijke en programmatische invulling gegeven aan deze opgave. Het terrein is van het Rijk en er is niet gekozen voor een prijsvraag, maar om het gezamenlijk met de gemeente te ontwikkelen.	B, D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
42	Als het reeds bestaande karakter niet direct voor hartstocht zorgt, zou ik u willen adviseren om te luisteren naar de ervaringen, wensen en alternatieve plannen van buurtbewoners.	30 en 38	In de totstandkoming van de concept-NvU zijn er twee consultatierondes geweest. Op basis van de gesprekken met de gebruikers, belanghebbenden en bewoners zijn er diverse aanpassingen in de concept-NvU gedaan voordat deze officieel ter inspraak is aangeboden. Zo wordt onder andere het groen verder uitgebreid naar aanleiding van van de vele inspraakreacties over de openbare ruimte en de wens voor meer aaneengesloten groen. De gemeente is van mening dat in de concept-NvU geschetste ontwikkeling recht gedaan wordt aan zowel de belangen van de buurt als stadsbrede belangen.	D
43	Wij missen ruimte voor eigen initiatieven, een ‘bottom-up-mogelijkheid’ waarin de informele stad en organische groei vorm kunnen krijgen, zie bijvoorbeeld Strandeiland in IJburg, waar een gebied in het stedenbouwkundige plan bestemd is voor initiatieven van burgers. Ook is het belangrijk dat het gebied in sociaal opzicht een gemengd karakter krijgt.	9	In deze fase van de planvorming is nog geen keuze gemaakt op welke wijze de toekomstige kavels ontwikkeld gaan worden en of er ruimte is voor ‘bottom-up’ initiatieven. Dat zal in de volgende planfase (ontwerpfase) verder worden uitgewerkt. Maar het uitgangspunt is dat het hele terrein niet in één keer tegelijk ontwikkeld wordt. Dat is al zichtbaar met de sinds 2015 steeds verder gegroeide community en de tijdelijke activiteiten op het terrein.	B, D

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
44	In de concept-NvU wordt er gesproken over één innovatiedistrict met drie deelgebieden. Vooral 'Het Dok' als gebied voor Leren, Werken, Wonen als ook het stadspark aan het water zijn voor ons van groot belang. Wij vragen ons af waarom de huidige gebouwen, waar Codam, Kanteen25/Rooms25 zich huisvesten en gebouw 27 gehuurd door AHK en AMS Institute, daar geen onderdeel van worden en blijven. Onze gezamenlijke pijlers, te weten ART, TECH en SCIENCE, hebben alle disciplines in zich om de uitdagingen van vandaag en morgen op te kunnen lossen en hiermee een inspiratiebron voor de stad Amsterdam, Nederland en de wereld te zijn. Ruimtelijke clustering van deze disciplines is hierbij van groot belang. Passend bij de energie van een Innovatiedistrict zien we graag nog los van functie, eigendom of investeringen- een natuurlijke vervlechting van oudbouw en nieuwbouw. Deze verwevenheid zorgt voor een spannende chemie en werkt ruimtelijk intrigerend. Wat ons betreft behoeft het stedenbouwkundige model nog studie en overleg, waarin wij zoals eerder aangegeven graag participeren.	3	Gemeente en Rijk omarmen het als bedrijven en instellingen de samenwerking onderling opzoeken om bij te dragen aan de in de concept-NvU beschreven ambitie voor het Marineterrein. Partijen die een duidelijk toegevoegde waarde hebben voor het ecosysteem, zouden we graag willen behouden. Daarbij is natuurlijk wel onderscheid te maken tussen de gebouwen en de functie/instellingen die er gehuisvest zijn. De functie als onderdeel van het ecosysteem juichen wij toe, maar sommige gebouwen zullen plaats moeten maken om ook andere belangrijke aspecten mogelijk te maken. In de opzet van het raamwerk is ervoor gekozen om de bebouwing te concentreren in het Dok en aan de zuidwestkant van het terrein een stadspark aan het Oosterdok te maken. Een aantal gebouwen blijft daarbij behouden, maar een aantal moet op termijn wijken. Hieronder valt ook de lage bebouwing van gebouw 027L, gebouw 025 en gebouw 039 (voor de nummering van de gebouwen, zie pagina 22 in concept-NvU). Het stapelen van bouwvolumes, zoals voorgesteld wordt in het Dok, is gunstiger voor het ruimtegebruik (daarmee blijft er meer ruimte over voor het stadspark). Bij de uitwerking van het raamwerk in de volgende fase (ontwerpfase) zal participatie met gebruikers, bewoners en belanghebbenden aan de orde komen. Wij hopen dat u in de toekomst gebruik zult maken van de mogelijkheden tot participatie om uw inzichten met ons te delen.	B, E
45	De Museumhaven Amsterdam is blij dat een deel van de inbreng van vele omwonenden en betrokkenen terug te vinden is in deze concept-Nota van Uitgangspunten. Dat herstelt ons vertrouwen in een open en betrouwbare lokale overheid weer enigszins.	2		D

2.3 Raamwerk

2.3.1 Stedenbouwkundig raamwerk

Het stedenbouwkundig raamwerk is nog geen uitgewerkt plan, maar een structuur waarbinnen verschillende uitwerkingen kunnen komen. Hoe gebouwen er uit komen te zien en welke functies precies waar komen, wordt duidelijk in een volgende fase. Meer over het stedenbouwkundig raamwerk is te lezen in hoofdstuk 4.1 van de concept-NvU.

Te veel bebouwing, te weinig open ruimtes en rust - codes 57, 180

Er komt bebouwing bij op het Marineterrein. Maar van het gehele terrein blijft uiteindelijk ook 70% onbebouwd. Per deelgebied verschilt het hoeveel bebouwd wordt. Het Dok is het dichtst bebouwde deel: 45% van dat deel wordt bebouwd en heeft een Floor Space Index (FSI) van 2,6. De FSI geeft de verhouding aan tussen de oppervlakte van de bebouwing (verdiepingen opgeteld) en de oppervlakte van het terrein. Maar er komt ook een Stadspark en een sportveld bij. Daarmee wordt invulling gegeven aan de behoefte aan groen in de binnenstad van Amsterdam – zoals ook de mogelijke realisatie van het spoordijkpark aan de Dijksgracht Oost hier een bijdrage aan levert. Gemeente en ProRail zijn hierover nog in onderhandeling.
Verder is er veel behoefte aan woonruimte en ruimte voor kleine en grotere bedrijven en instellingen, die oplossingen bedenken voor uitdagingen waar een groeiende stad als Amsterdam mee te maken heeft. Om aan al die behoeftes tegemoet te komen, is er een zorgvuldige afweging gemaakt hoe het terrein zich kan ontwikkelen tot een fijne plek, waar wonen, werken, leren, ontmoeten, recreëren en cultuur kunnen samengaan.

Bebouwing verschuiven naar de randen voor een stadspark in plaats van naar het midden – code 8

Voor het raamwerk zijn verschillende ruimtelijke modellen onderzocht. Uiteindelijk is ervoor gekozen om de bebouwing te concentreren in het midden van het terrein. Zo blijft de rand van het terrein aan de zuidwestkant vrij voor een park. De combinatie van het gewenste programma en de hoogtebeperkingen vanwege de ligging tegen het beschermd stadsgezicht, vragen om een bepaalde oppervlakte voor toekomstige bebouwing.

Minder bouwhoogte – code 157

De hoogte van de gebouwen varieert overwegend tussen de 20 en 30 meter. Deze bouwhoogtes zijn gerelateerd aan de omgeving van het Oosterdok, Piet Heinkade en de Kattenburgerstraat. Op een aantal plekken is het ruimtelijk en programmatisch wenselijk om hoogteaccenten aan te brengen. Hoogteaccenten zorgen voor herkenbaarheid en bieden ruimte voor bijzondere functies. Deze accenten worden maximaal 40 meter hoog. In hoofdstuk 4.2 van de concept-NvU staan mogelijke variaties in grootte, hoogte en breedte van de bouwblokken. In combinatie met het maximale volume van 185.000 m^2 bovengronds, waarmee niet alle blokken de maximale hoogte kunnen krijgen, leidt dit tot gevarieerde bouwblokken.

Reservering brugverbinding tussen de Nemo-pier en het Marineterrein – codes 2, 153

Met de ruimtelijke reservering voor de brug naar de Nemo-pier wordt de mogelijkheid opengelaten voor een verbinding over het Oosterdok in de toekomst. Pas als het gebied zich ontwikkeld heeft kan afgewogen worden of, en zo ja waar en in welke vorm deze verbinding dan moet komen. Door deze toekomstige optie nu te benoemen in de concept-NvU, is het ook mogelijk dit mee te geven aan de toekomstige eigenaar van het gebied. Dat kan de gemeente zelf zijn, maar ook een andere ontwikkelende partij.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
46	De opzet en de status van de concept-NvU De concept-Nota van Uitgangspunten wordt onterecht overheerst door een ruimtelijk "Raamwerk", dat een gedetailleerd stedenbouwkundig ontwerp weergeeft. Een dergelijk gedetailleerd "Eindbeeld" hoort niet thuis in een concept-NvU, maar in een volgende fase. De gemeentelijke plannen voor de herontwikkeling van het Marineterrein zijn ingrijpend. Volgens die plannen moet deze bijzondere plek in Amsterdam uitgroeien tot een toonaangevend innovatiedistrict, waar werken, wonen, leren en experimenteren met elkaar in verband worden gebracht. Het Marineterrein moet optimale maatschappelijke en economische waarde hebben en recht doen aan de bijzondere groene en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. De ontwikkeling geschiedt in fases. Om bovengenoemde ambitie verder uit te werken, heeft de gemeente in november jl. de concept-Nota van Uitgangspunten voor inspraak vrijgegeven. In meer dan 120 pagina's geeft de concept-NvU een uitgebreid en gedetailleerd beeld hoe het Marineterrein er na de herontwikkeling uit zal gaan zien. De concept-NvU staat vol lovende teksten die barsten van de ambities en romantische sfeerimpressies met voorbeeldfoto's van gebouwen elders in de wereld. Ook bevat de nota een gedetailleerd stedenbouwkundig ontwerp. Dat laatste verbaast ons en is naar onze mening niet correct. Een concept-Nota van Uitgangspunten behoort vooraf te gaan aan een stedenbouwkundig ontwerp en niet, zoals in het voorliggende concept, tevens een "Eindbeeld" aan te geven, al wordt dit in de concept-NvU misleidend als "Raamwerk" gepresenteerd. Door het Stedenbouwkundig raamwerk als Eindbeeld te presenteren, wijkt de gemeente af van de eigen procedures en zet ze ons als bewoners op het verkeerde been. Wij gaan er dan ook van uit dat het z.g. "Raamwerk" slechts een impressie is van een voorbeeld hoe het Marineterrein er na afloop van de herontwikkeling uit zou KUNNEN zien.	6	Het raamwerk is geen gedetailleerd stedenbouwkundig plan en zeker geen eindbeeld. Essentiële uitgangspunten voor de toekomstige ontwikkeling zijn wel vastgelegd in het raamwerk, zoals bijvoorbeeld te behouden gebouwen en boomgroepen, de locatie van het sportveld en de kazerne. Ook is een aantal rooilijnen gedefinieerd die samenhangen met de te behouden bomen of de afmetingen van het sportveld. De precieze hoogte en de afmetingen van afzonderlijke gebouwen zijn niet vastgelegd. Wel is aangegeven waar gebouwen kunnen komen. De vertaling van het raamwerk naar het stedenbouwkundig plan gebeurt in de volgende fase van de ontwikkeling en zal stapsgewijs gaan, zodat gedurende de ontwikkeling ook geleerd wordt van de ingrepen. Deze manier van werken hoort bij de doelstelling om het Marineterrein adaptief en flexibel te ontwikkelen.	A, B, E
47	Weerslag cultuurhistorisch onderzoek (p 48). De relatie met het water vormt ook in het raamwerk een belangrijk element met vele doorzichten op het terrein en de openbare kades. Daarbij behoort toch ook het open water en vrije doorgang voor (beroeps)vaart? Gevraagde actie: graag opnemen in tekst het element van open water.	2	Vrije doorgang voor beroepsvaart in de huidige situatie behoort tot de laatste fase van de ontwikkeling van het huidige Marineterrein, na de demping van het dok na 1960. Het betreft vooral een functioneel aspect van de huidige situatie en is niet gerelateerd aan de cultuurgeschiedenis. Zie intro hoofdstuk Raamwerk, pagina 25.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
48	De plannen voor de herontwikkeling van het Marineterrein zijn ingrijpend, niet alleen voor het terrein zelf maar ook voor de omliggende buurten en hun bewoners. We zijn medeondertekenaar van de zienswijze die de Werkgroep Ontwikkeling Marineterrein heeft ingediend samen met tien buurtorganisaties en zes VvE's. We zijn voor het maximeren van het totale bouwvolume tot 185.000 bruto vierkante meter als hard gegeven, het maximeren van de bouwhoogtes tot 15 meter langs de Kattenburgerstraat, een groot aaneengesloten stadspark en ook vervolgparticipatie die de mogelijkheid biedt tot het meedenken aan en het aandragen van (alternatieve) voorstellen met betrekking tot de inrichting van het Marineterrein.	7	Naar aanleiding van de inspraakreacties is het metrage vastgelegd op 185.000 m^2 bovengronds, waarvan maximaal 35.000 m^2 voor Defensie. In het raamwerk is ervoor gekozen om het grootste deel van het te bouwen volume te concentreren in het Dok. Zo ontstaat elders op het terrein meer ruimte voor het stadspark. Ook is op de kop van het terrein, rond gebouw 024, gezocht naar ruimte voor meer aaneengesloten groen. Dat is mogelijk, maar betekent wel dat het resterende deel van gebouw 026 verdwijnt. Omdat ook Defensie in deze fase de plannen voor de kazerne nog niet heeft uitgewerkt qua gebouwen, wordt hier vooralsnog vastgehouden aan de maximale hoogte van 30 meter. Bij de uitwerking van de plannen wordt onderzocht welke hoogte daadwerkelijk nodig is. Voor de vervolgfases van het project wordt een participatieplan opgesteld.	C
49	In deze zienswijze gaan we expliciet in op de nieuwbouw van het Defensieterrein en de impact die dit heeft voor de Kattenburgerstraat en de bewoners van heel Kattenburg. In tegenstelling tot vorige plannen blijft Defensie voor een deel gehuisvest op het Marineterrein en zal daar, naast het bestaande Marechaussee gebouw ook nieuwbouw realiseren. Het terrein blijft eigendom van Defensie (zo ook het sportveld). Het totale bouwvolume voor het Defensieterrein is in de concept-NvU vastgelegd op 35.000 bruto vierkante meter, inclusief het Marechausseegebouw. In het geschetste "Raamwerk" in de concept-NvU staan voor het Defensieterrein drie achter elkaar liggende gebouwen ingetekend van 30 meter hoog; twee keer zo hoog als de hoogste bebouwing aan de Kattenburgerstraat en pal geplaatst langs de bestaande muur. Dit betekent dat de bewoners aan de Kattenburgerstraat geconfronteerd worden met een enorme hoge (nieuwe) muur aan hun straat met tot gevolg geluidsweerkaatsing door het verkeer en schaduwwerking voor een substantieel deel van het jaar. De 's avonds donkere en uitgestorven kolos draagt bovendien bij tot nog meer onveiligheid op straat. Dit is voor de bewoners van Kattenburg niet acceptabel.	7	In het raamwerk is een compacte Defensiekazerne opgenomen zodat op het resterende deel van het terrein maximale ruimte overblijft voor andere functies: wonen, werken, leren en groen. De bouwhoogte van de bebouwing van Defensie aan de Kattenburgerstraat is vooralsnog 30 meter en 25 meter langs het sportveld. Bij de uitwerking van de gebouwen zal onderzocht worden welke hoogte daadwerkelijk nodig is en welke functies erin komen. De impact van de ontwikkeling qua geluid en bezonning is onderzocht voor de Projectnota. Wat bezonning betreft: in de maanden mei t/m augustus heeft de beoogde kazernebebouwing van ca. 30 meter hoogte aan de Kattenburgerstraat in de avonduren vanaf ca. 19:00 uur (tot zonsondergang om ca. 21.45 u) gevolgen voor de bezonning van de bestaande woningen. Dit betreft voornamelijk het 2e en 3e blok vanaf de Dijksgracht. De schaduw schuift omhoog langs de gevel vanaf de begane grond. In maart geldt dit vanaf ca. 17:00 (wintertijd) uur en in april vanaf 18:30 uur tot zonsondergang om ca. 19:45 uur. In september geldt dit vanaf 18:00 uur en in oktober vanaf 17:30 tot zonsondergang om 18:30 uur. De effecten voor de bezonning in het voorjaar en herfst betreffen voornamelijk het 1e en 2e blok vanaf de Dijksgracht. In de wintermaanden zijn er geen consequenties. De al bestaande schaduwwerking van de huidige bomen in de Kattenburgerstraat is hierbij niet meegenomen in de berekeningen van het onderzoek om de impact van de Defensiekazerne op gebouwen in de Kattenburgerstraat te kunnen beoordelen.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
50	Prachtige stedenbouwkundige opzet. Het liefst zou ik nog een mooie gracht zien zoals in bijgaande illustratie is verbeeld. Ook losse kavelverkoop aan de mensen die er willen gaan wonen valt te overwegen. Dan gaan mensen proberen elkaar te overtoepen met schoonheid van hun gevel en dat komt weer ten goede aan het stadsgezicht.	10	Dank voor het compliment over de stedenbouwkundige opzet. In het ontwerpproces is overwogen om extra water in de vorm van grachten aan het gebied toe te voegen. Omwille van de bruikbaarheid van het gehele gebied en de wens om aaneengesloten openbare ruimte te realiseren, is daar uiteindelijk niet voor gekozen. Daarnaast bieden de huidige kades veel verblijfsruimte aan het water. In de volgende planfase (de ontwerpfase) wordt de manier waarop kavels ontwikkeld kunnen worden verder uitgewerkt. Het raamwerk biedt daar al diverse mogelijkheden voor. De schoonheid van de gevels is een onderwerp dat in het nog op te stellen beeldkwaliteitsplan wordt opgenomen.	A, B
51	Bebouwing en inrichting van het Marineterrein. Het huidige Marineterrein is een omvangrijk historisch gebied van meer dan twaalf hectaren groot dat in honderden jaren organisch is ontwikkeld, waardoor geleidelijk de structuur van de huidige bebouwing is ontstaan. In de infokrant Marineterrein van de gemeente Amsterdam (november 2020) schrijft de gemeente op pagina 3 “dat iedereen het erover eens is dat deze unieke plek geen doorsnee woonwijk of kantorengebied moet worden”. Verdichting van de huidige bebouwing en de herontwikkeling van het eeuwenoude terrein, is naar ons inzien zeker mogelijk met respect voor de bestaande oude historische structuren. Bij de uitwerking van de plannen kiest de gemeente echter voor de contouren van een reguliere Vinexwijk, een niet-onderscheidend model van rechte straten met hoge bebouwing, waarbij het huidige bouwpatroon volledig wordt vernietigd. Op diezelfde pagina 3 van de infokrant wordt door de gemeente een illustratie gebruikt om de tekst te versterken. De artist impression toont een fantasieloze aaneenschakeling van hoogbouw. Dit is door ondergetekende tijdens de door de gemeente georganiseerde online ‘Buurtgesprekken’ op 17 december 2020 als zodanig benoemd. De reactie op de inspraak heeft niet tot een verbetering geleid. De infokrant Marineterrein van september 2021 toont op pagina 8 een net zo fantasieloos beeld van het beoogde ‘dok-’ en ‘kazernegebied’.	14, 15 en 16	Een Vinexwijk is een wijk die gebouwd is in het kader van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (Vinex), een beleidsplan van het Rijk uit 1991. Dat plan resulteerde in de jaren negentig (onder andere) in grootschalige nieuwbouwwijken aan de randen van verschillende steden. Vinexwijken hebben verschillende stedenbouwkundige opzetten en bestaan voornamelijk uit laagbouw. Het Marineterrein wordt een binnenstedelijk innovatiegebied met een eigen mix aan functies en een stedelijke dichtheid. Het Marineterrein heeft in het verleden verschillende ruimtelijke structuren gekend van open waterdok tot een campusmodel als gevolg van veranderingen in de tijd. Delen van deze oude structuren vormen de gewaardeerde en waardevolle basis die ook in de toekomst zichtbaar behouden blijven in het raamwerk. Zo is een deel van de open waterdokstructuur behouden. Het is een bewuste keuze om een nieuwe laag (nieuwe verkaveling van het Dok) toe te voegen aan de gelaagde geschiedenis van het Marineterrein. Het Marineterrein kent vele lagen in haar ontwikkeling. Elke nieuwe periode krijgt een eigen laag. Daarmee wordt, in lijn met de historische ontwikkeling van het terrein, een volgende stap gezet. In het parkdeel van het raamwerk is het campusmodel aangehouden als referentie naar de historische ontwikkeling van het Marineterrein.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
52	Derhalve maken wij bezwaar tegen het concept-Nota van Uitgangspunten Marineterrein op de volgende punten: - De voorgestelde hoogbouwblokken en de massieve schaal van het nu beoogde blokkenmodel.	18	De hoogte van de gebouwen varieert overwegend tussen de 20 en 30 meter. Deze bouwhoogtes zijn gerelateerd aan de omgeving van het Oosterdok, Piet Heinkade en de Kattenburgerstraat. Op een aantal plekken is het ruimtelijk en programmatisch wenselijk om hoogteaccenten aan te brengen. In het raamwerk is ervoor gekozen om het grootste deel van het te bouwen volume te concentreren in het Dok. Zo ontstaat elders op het terrein meer ruimte voor het stadspark. Hoge gebouwen zorgen ook voor herkenbaarheid, waardoor je er bijzondere functies in kunt plaatsen die makkelijk te vinden zijn. Deze hoogteaccenten worden maximaal 40 meter hoog. Op pagina 72/73 van de concept-NvU zijn bouwstenen opgenomen, die de mogelijkheden beschrijven waarmee variatie in hoogte en breedte van de bouwblokken bereikt kan worden. In combinatie met het maximale volume van 185.000 m^2 bovengronds, waarmee niet alle blokken de maximale hoogte kunnen krijgen, leidt dit tot gevarieerde bouwblokken.	B
53	De voorgestelde “strokenbouw ” doet in geen enkel opzicht recht aan zowel het stedenbouwkundig beeld van Amsterdam als de (cultureel) historische waarde van het Marineterrein.	6	Het Marineterrein wordt een binnenstedelijk innovatiegebied met een eigen mix aan functies en een stedelijke dichtheid. Het Marineterrein heeft in het verleden verschillende ruimtelijke structuren gekend van open waterdok tot een campusmodel als gevolg van veranderingen in de tijd. Delen van deze oude structuren vormen de gewaardeerde en waardevolle basis die ook in de toekomst zichtbaar behouden blijven in het raamwerk. Zo is in het parkdeel het campusmodel, maar ook een deel van de open waterdokstructuur behouden. Het is een bewuste keuze om een nieuwe laag toe te voegen aan de gelaagde geschiedenis van het Marineterrein. Daarmee wordt, in lijn met de historische ontwikkeling van het terrein, een volgende stap gezet. Het huidige campusmodel is ontstaan na de demping van het dok in de jaren 60 van de vorige eeuw. Het handhaven van een campusmodel op het gehele terrein is onverenigbaar met een wens om structureel bebouwing toe te voegen en een aaneengesloten openbare ruimte te maken.	D
54	Ik vind dat er veel dichtere bebouwing moet komen zoals typisch voor het centrum met veel meer woningen! Waarom vinden we Amsterdams centrum zo gezellig? Omdat de bebouwing erg dicht is! Er is geen millimeter onbenut. Waarom kan dat niet ook hier?	53	Bij het opstellen van het raamwerk is gezocht naar balans tussen de wens tot verdichting en de wens om substantieel groen toe te voegen aan de binnenstad van Amsterdam. Het gevarieerde programma zal zorgen voor levendigheid in de toekomstige straten die zo kenmerkend is voor de binnenstad.	B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
55	Mooie ontwikkelingen op het Marineterrein. Maar zo in het centrum van de stad mag de bebouwingsdichtheid een stuk hoger, 800 is voor deze locatie veel te weinig.	54	Bij het opstellen van het raamwerk is gezocht naar balans tussen de wens tot verdichting en de wens om substantieel groen toe te voegen aan de binnenstad van Amsterdam. Om een innovatief milieu te realiseren, is er een mix van leren, werken en wonen nodig. De 800 woningen vormen ca. 40% van het totale programma.	B
56	Als dit terrein te vol wordt bebouwd, met hoogbouw die dicht op elkaar staat, wordt er een kans gemist om dit unieke stuk Amsterdam te behouden voor de bewoners die snakken naar ruimte in dit dichtbevolkte centrum. Dichtbevolkte buurten geven vaak problemen in een al dichtbevolkte stad. Naast realiseren dat er woningbouw moet komen, moet er ook oog blijven voor het sociale welzijn van de bewoners van deze stad en zijn er nog genoeg plekken waar in rust en ruimte uitgebreid kan worden.	167	Met de ontwikkeling van het Marineterrein wordt beoogd om meer huishoudens en (economische) activiteiten een kans te bieden in het hart van Amsterdam, en tegelijkertijd de omgevingskwaliteit voor de omliggende buurten te verbeteren. Dit gebeurt onder meer door het uitbreiden en verbeteren van het reeds aanwezige stadspark in het gebied. Bij het opstellen van het raamwerk is gezocht naar balans tussen de wens tot verdichting en de wens om substantieel groen toe te voegen aan de binnenstad van Amsterdam. Beide ambities kunnen heel goed samen.	D
57	De bouwhoogte van de IJ-oeverontwikkeling. Wij betwijfelen zeer of de combinatie van deze bouwhoogte met de smalle straten tot een plezierige woonomgeving zal leiden, ook omdat de gebouwen alleen voorzijden hebben - geen achterzijden. De straten negeren de vorm van het gebied. De gekozen oriëntatie van de langgerekte bouwblokken en straten werkt bovendien een drukke verkeersstroom langs het park en de oever van de Dijksgracht in de hand. In ieder geval vraagt deze locatie om een meer interessante beëindiging van de straten aan de waterzijde.	9	Naast de centrale route langs het park, zijn in het raamwerk secundaire routes door het gebied opgenomen die de pleintjes met elkaar verbinden door middel van onderdoorgangen in de blokken. De richting van de straten is gerelateerd aan de richting van de bebouwing van de Oostelijke Eilanden. Vanuit alle straten zal het zicht op het water mogelijk zijn. De straten komen uit op de kades waar veel te beleven valt. Het Marineterrein wordt een binnenstedelijk innovatiegebied met een eigen mix aan functies en een stedelijke dichtheid. Het idee is dat de grootste bouwmassa's gepositioneerd zijn langs de breedste straten en aan de grotere open ruimten. De twee straten aan de oostzijde van het terrein zijn het smalst, maar hier ligt het accent op bedrijvigheid en logistiek en niet op het wonen.	B
58	Wat het parkgedeelte betreft zijn wij blij dat de landschappelijke aanleg van de ontwerpers Meijers-Warnau aan de zuidwestkant van het terrein wordt behouden. Door de geringe afmetingen en doordat het grote TOKM-gebouw (027) deels wordt gehandhaafd, vragen wij ons echter af of het beoogde 'parkkarakter' van het noordwestelijke deel van het Marineterrein geen illusie is en of deze zone niet beter dichter bebouwd kan worden ten gunste van meer open ruimtes in het woon/werkgebied.	9	Het beoogde parkkarakter in het noordwestelijk deel van het gebied is inderdaad afhankelijk van de beschikbare ruimte. Mede naar aanleiding van de inspraakreacties wordt het raamwerk aangepast, zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (zie pagina 22 van de concept-NvU). Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
59	Het meest verbaast ons dat de nieuwe woningen niet op het water zijn georiënteerd. Deze locatie biedt daarbij een uitgelezen mogelijkheid om delen van het Marineterrein te ontdempen en het water van het Oosterdok naar binnen te halen, zodat meer gebouwen in of aan het water kunnen worden gesitueerd – denk aan het Scheepvaartmuseum. (Water is ook 'groen', net zo milieuvriendelijk als bomen.)	9	In het ontwerpproces is overwogen om extra water in de vorm van grachten aan het gebied toe te voegen. Omwille van de bruikbaarheid van het gehele gebied en de wens om aaneengesloten openbare ruimte te realiseren, is er uiteindelijk niet voor gekozen. Daarnaast bieden de huidige kades veel verblijfsruimte aan het water. Het behoud van karakteristieke kades met beeldbepalende iepenbeplanting, draagt bij aan de sterke relatie met het water en refereert aan de laatste fase van de cultuurhistorie van het gebied. In het raamwerk worden alle kades openbaar, behalve een klein deel bij de kazerne.	B
60	Behalve met het water zou er meer rekening gehouden kunnen worden met de bijzondere driehoekige vorm en het karakter van het terrein: aan twee kanten geopend naar het water, maar gesloten naar de stadszijde. Door meer randbebouwing en meer besloten binnenruimtes te creëren kunnen met een relatief lage bebouwing toch hoge dichtheden worden bereikt en kunnen bestaande beschermwaardige bomen worden ingesloten.	9	In de opzet is nadrukkelijk gekozen voor de openbaarheid van de randen en de maximale zichtlijnen vanuit het gebied naar het water. De voorgestelde randbebouwing zou juist zorgen voor het afsluiten van de zichtlijnen naar het water.	B
61	Het geplande Vinex stratenplan leidt in feite zeer nauwe straten. Uitsluitend wanneer men recht de straat kan inkijken biedt dit een doorkijk naar een eventuele horizon. De door de gemeente gekozen Vinexbouw heeft dus het grote nadeel dat de zichtlijnen vanuit de woonschepen aan de Dijksgracht en de appartementen van de Piet Heinkade grotendeels worden geblokkeerd. Wij maken bewaar tegen de afwezigheid van duidelijke zichtlijnen in het voorgestelde bouwvolume.	14, 15 en 16	In de opzet is nadrukkelijk gekozen voor de openbaarheid van de randen en de maximale zichtlijnen vanuit het gebied naar het water. In het raamwerk varieert de straatbreedte tussen de 15 en de 28 meter. De smalste straat wordt iets breder dan de Leidsestraat en de breedste straat wordt ongeveer zo breed als de Rozengracht, maar dan zonder trams, auto's en met veel groen. De straten in het raamwerk sluiten schuin aan op de Dijksgracht. De doorzichten in de voorgestelde straten variëren; ze zijn afhankelijk van het gekozen standpunt. Vanuit sommige standpunten kijk je recht in de straat, andere standpunten bieden een zicht op de gevels van de toekomstige bebouwing. De gekozen richting van de bebouwing volgt de historische structuren van de Oostelijke Eilanden.	B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
62	Ons belangrijkste bezwaar blijft de optie die in deze nota wordt opgehouden voor de eventuele aanleg van een 4e(!) verbinding over het Oosterdok als 'ruimtelijke reservering'. Niet alleen zal een dergelijk verbinding het zicht op het laatste deel van het open Oosterdok ruïneren en de bufferzone rond de historische binnenstad ernstig aantasten, de aanleg betekent ook het einde van de Museumhaven Amsterdam, onderdeel van de zo zeer gekoesterde maritieme kwaliteit van het gebied. Gevraagde actie: schrap de ruimtelijke reservering van een verbinding tussen het Marineterrein en de Nemo-pier en de stippellijnen op pagina 47 en 77. Op pagina's 1, 11, 25, 47, 51, 53, 55, 60, 68, 69, 80, 82 en 101 is de eventuele verbinding al geschrapt uit de afbeeldingen.	2	Zoals in de concept-NvU is weergegeven, wordt met de ruimtelijke reservering de mogelijkheid opengelaten voor een verbinding over het Oosterdok in de toekomst. Als het gebied zich ontwikkeld heeft, kan pas in de volle breedte afgewogen worden of, en zo ja waar en in welke vorm deze dan moet komen. Door deze toekomstige optie nu te benoemen in de concept-NvU, is het ook mogelijk dit mee te geven aan de toekomstige eigenaar van het gebied. Dat kan de gemeente zelf zijn, maar ook een andere ontwikkelende partij.	B
63	De suggestie over het aanleggen en plek van een verbinding tussen de Nemo-pier en het Marineterrein kwam van de kant van het projectbureau. De bewoners van de Oostelijke Eilanden hebben aangegeven dat áls er een dergelijke vaste verbinding komt, die niet op de door het projectbureau aangegeven plek zou moeten komen. Zij hebben een alternatief plan met brug van de kop van het Marineterrein naar de kop van de Nemo-pier aangeleverd. In de huidige tekst lijkt het alsof de bewoners een brug zouden willen, dat is niet zo. Het voorstel kwam van het Bureau Marineterrein. Gevraagde actie: de ruimtelijke reservering voor een 4e verbinding over het Oosterdok uit de concept-NvU te schrappen.	2	Zie intro hoofdstuk Stedenbouwkundig raamwerk, pagina 25.	B
64	Brug tussen Nemo en Marineterrein.	153	Zie intro hoofdstuk Stedenbouwkundig raamwerk, pagina 25.	A
65	Met het oog op het oude karakter van het Marineterrein verzoek ik u het complete grasveld achter de toegangspoort, de oude muur eromheen inclusief bijzondere woningen, het oorspronkelijke officiersverblijf (nu Homeland) geheel in tact te houden. Dit terrein is uniek en is voor veel Amsterdammers een heerlijke plek om het groen en water op te zoeken. Soortgelijke plekken zijn er nauwelijks in de stad en wat we hebben moeten we behouden. Aan de "overkant" van het water kan ik me voorstellen dat deze gebouwen vervangen kunnen worden door nieuwbouw, mits de oude gebouwen met historische waarde ook hier in tact worden gelaten	123	In het raamwerk zal de gehele Voorwerf inclusief alle genoemde gebouwen en het grasveld behouden blijven. Aan de andere kant van de binnenhaven wordt het park uitgebreid, maar blijven kenmerkende gebouwen behouden.	A

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
66	Ondanks alle mooie woorden in de nota, schrik ik van de uitwerking in het stedenbouwkundig plan. De bouwdichtheid en bouwhoogte staan in schril contrast tot deze mooie woorden. De verdubbeling van de huidige bvo naar 185.000 m^2 heeft mij verbaasd. Deze bouwopgave is de omwonenden steeds voorgehouden als een hard gegeven dat direct voortkomt uit de vraagprijs van het Rijk. Bij minder bouwdichtheid zou het terrein onbetaalbaar worden. Deze redenering gaat er bij mij gewoon niet in. Hoe kan het bestaan dat de prijsstelling van het Rijk, ook al hebben wij het over marktconforme grondprijs, de gemeente Amsterdam dwingt tot een grootstedelijke bebouwing van het Marineterrein?	35	Er komt zeker bebouwing bij op het Marineterrein, met name in het Dok. Maar het Dok en het stadspark bestaan gezamenlijk straks ook voor circa 70% uit onbebouwde en overwegend openbare ruimte. Dit betekent dat op de resterende 30% ca. 150.000 m^2 gerealiseerd gaat worden om een levensvatbaar en waardevol stedelijk innovatiegebied te maken. Het is niet zo dat het Rijk op voorhand al bepaald heeft wat vraagprijs voor het terrein moet zijn. Het Rijk zal het terrein marktconform verkopen. Dat betekent dat het verkocht moet worden voor de waarde die het in de vrije markt heeft. Wat die waarde is, wordt bepaald op basis van de in de concept-NvU geschetste mogelijke ontwikkeling.	D
67	Het stedenbouwkundig raamwerk heeft de ambitie om adaptiviteit mogelijk te maken, maar is in zichzelf best een rigide structuur. Daarmee wordt er op meta-niveau een uniforme structuur opgedrongen aan toekomstige stedenbouwontwikkelingen. In plaats daarvan zou per deelgebied een eigen, herkenbaar structuur ontwikkeld kunnen worden die past bij de functies die een deelgebied gaat herbergen, en die past bij de specifieke locatie binnen het plangebied. Onduidelijk is waarom het raamwerk een voortzetting is van de oriëntatie op de Oostelijke Eilanden en Czaar Peterstraat. Door die oriëntatie in combinatie met het rechthoekige grid “botst” het raamwerk op de bestaande verkaveling bij de gebouwen 024 en 027, in plaats van daar een verbinding mee aan te gaan. Dat zou een bewuste keuze kunnen zijn, maar uit de concept-NvU wordt dit niet duidelijk. Integendeel, de concept-NvU suggereert dat er qua bebouwingsrichting juist aansluiting wordt gezocht bij de bestaande bebouwing. Dat de bebouwingsrichting voor verbinding met de Oostelijke Eilanden zorgt is maar de vraag, aangezien de brede Kattenburgerstraat en de naastgelegen (historische) muur per definitie al een breuklijn tussen Kattenburg en Marineterrein vormen.	29	Het raamwerk is zo opgezet dat flexibiliteit en adaptiviteit van de toekomstige invulling optimaal mogelijk is. De totale oppervlakte van het Marineterrein is te gering om te werken met verschillende structuren per deelgebied. Een eigen herkenbare structuur per deelgebied die past bij de functie van dat deelgebied, strookt niet met het uitgangspunt om generieke gebouwen te maken die geschikt zijn voor meerdere functies. De structuur van het Dok contrasteert qua opzet met de campusstructuur van het stadspark met alzijdige en solitaire bestaande gebouwen. Dit is een bewuste keuze die in de toelichting op het raamwerk in de aangepaste concept-NvU extra benadrukt is. Qua ontginningsgeschiedenis vormt het Marineterrein onderdeel van de Oostelijke Eilanden. De Kattenburgerstraat wordt stedenbouwkundig gezien als een verbinding tussen Kattenburg en het Marineterrein.	B, C

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
68	We begrijpen niet waarom in de concept-NvU wordt uitgegaan van bouwlagen van 4 meter. Er wordt gesteld dat dit nodig is voor flexibel en adaptief gebruik van de ruimtes. Ook wordt er over de hele linie uitgegaan van plinten van 4,5 meter hoogte. Wij zijn van mening dat een hoogte van 4 meter voor woningen absoluut niet nodig is. Als deze hoogte wordt verlaagd naar 3 meter (en dat is nog altijd substantieel) dan kan de totale bebouwing én lager worden én minder oppervlakte innemen. Hierdoor ontstaat er ruimte voor het zo noodzakelijke groen. Handhaving van de bestaande bebouwing kan hier nog verder aan bijdragen. Ook hiervan hebben wij berekeningen en voorbeelden. Verder vragen wij ons af waarop de aanname stoelt dat bedrijfsruimtes in de nabije toekomst zo hoog en groot moeten zijn. Wij zien juist een omgekeerde tendens naar kleinere en flexibelere werkplekken. Ook bij bouwlagen van 3 meter is adaptief en circulair bouwen volgens ons heel goed mogelijk. Een plinthoogte van 4.,5 meter over de hele linie is ook niet wenselijk. Het is belangrijk dat de toekomstige bewoners feeling hebben met het straatniveau en dat bijvoorbeeld gezinnen met kinderen een directe toegang hebben tot de buitenruimte. In de omgeving zijn heel veel van dit soort plinten die op bepaalde plekken te kampen hebben met serieuze leegstand. Ook voor de sociale veiligheid is bewoning op de begane grond belangrijk. Kortom: Wij willen lagere bouwlagen en op sommige punten lagere plinten. Hierdoor kan het aantal geplande vierkante meters vloeroppervlakte gehandhaafd blijven, maar hoeft er minder hoog gebouwd te worden langs de randen van het terrein en ontstaat er meer ruimte voor aaneengesloten groen.	6	Voor de plint geldt dat we in principe een minimale hoogte meegeven van 4,5 m, omdat dit juist de laag is waarop de wisselwerking plaatsvindt tussen wat er binnen en buiten gebeurt en meer publieke voorzieningen bevat. Voor de overige verdiepingen wordt geen verdiepingshoogte van 4 meter voorgeschreven, maar is het uitgangspunt dat invulling gegeven moet worden aan aanpasbare gebouwen waar ook op lange termijn wisseling van functies kan plaatsvinden. Dat kan betekenen dat verdiepingen lager of hoger worden dan waar voor de concept-NvU mee gerekend wordt om het volume te bepalen (en dus gebouwen ook). Dat is juist het kenmerk van een raamwerk: het is nog geen uitgewerkt plan, maar een structuur waarbinnen verschillende uitwerkingen kunnen komen.	A, B
69	De hoogbouw is deels verplaatst naar het midden van het Marineterrein, hetgeen het uitzicht vanuit onze woning nog steeds blokkeert. Een 40 meter hoge flat grenzend aan de Kattenburgerstraat blokkeert de zichtlijn richting Kattenburg. Wij maken bezwaar tegen de voorgestelde hoogbouwblokken en de massieve schaal en uitstraling van het nu beoogde blokkenmodel.	14, 15 en 16	De bouwhoogte varieert tussen de 20 en 30 meter (5 tot 7 verdiepingen afhankelijk van de verdiepingshoogte van de bouwlagen). In de hoogteopbouw sluit het raamwerk aan op de omgeving, de bouwhoogte verloopt van hoog in het midden op het terrein naar lager aan de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht. Met twee hoogteaccenten van 40 meter. Vooralsnog is alleen voor de kazerne een bouwvolume aan de Kattenburgerstraat tot 30 meter hoogte opgenomen. In de uitwerking van de kazerne zal duidelijk worden welke bouwhoogte daadwerkelijk nodig is. De hoogteaccenten van maximaal 40 meter zijn niet aan de Kattenburgerstraat gepositioneerd.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
70	Wij vinden het van essentieel belang dat het totale bouwvolume van 185.000 vierkante meter vloeroppervlak (150.000 voor het Dok en Stadspark en 35.000 voor Defensie) als een hard gegeven wordt opgenomen in de concept-Nota van Uitgangspunten.	12	Het totale volume van 185.000 m^2 (bovengronds) zal als maximum worden vastgelegd in de concept-NvU. Van het totale volume zal maximaal 35.000 m^2 voor het afgesloten kazerne-terrein van Defensie.	C
71	Wij verwachten van de gemeente dat zij zich inzet voor een harde toezegging over een maximale bouwhoogte langs de Kattenburgerstraat van 15 meter. Dit komt ongeveer overeen met de hoogte van de bestaande depotgebouwen van het Scheepvaartmuseum. Ook doen wij een beroep op de gemeenteraad om bij behandeling van het toekomstige omgevingsplan hierover een positief besluit te nemen.	7	Voor alle geschetste bouwvolumes in het raamwerk, dus ook voor de bouwvolumes van de kazerne, geldt dat dit nog geen uitgewerkte plannen zijn. Vooralsnog gaat Defensie uit van een bouwhoogte van maximaal 30 meter. Bij de planuitwerking zal onderzocht worden welke bouwhoogte daadwerkelijk nodig is.	B
72	Bouwhoogte: Het stedelijk nieuwbouwvolume is te groot en te hoog. De bouwhoogtes langs de Dijksgracht en de Kattenburgerstraat dienen te worden vastgesteld op maximaal 15 meter. Deze impressie geeft de schaduw weer bij in de concept-NvU voorgestelde bouwhoogte op 21 december om 12:00. Vele woonschepen liggen straks in de winter volledig in de schaduw.	31	Voor het raamwerk is een bezonningsstudie uitgevoerd uitgaande van een indicatieve uitwerking van de bouwvolumes conform de maquette. Uit de studie blijkt dat de schaduwwerking van de mogelijke nieuwbouw op een deel van de woonschepen aan de overkant van de Dijksgracht vooral in de wintermaanden optreedt. De schaduw van de toekomstige bebouwing heeft geen gevolgen voor deze woonschepen in de maanden maart t/m september. De schaduwwerking in de wintermaanden is vergelijkbaar met de huidige schaduwwerking van het marechausseegebouw. In oktober en februari schuift de schaduw vanaf 17:00 uur over deze woonschepen tot de zonsondergang rond 18:00 uur in februari. In november en januari schuift de schaduw vanaf ca. 14:00 uur over de woonschepen tot de zonsondergang rond 16:30 uur.	B
73	Het terugbrengen van de hoogteaccenten in aantal en in hoogte van 50 naar 40 meter is een gemiste kans. Daarmee wordt een discussie over hoogbouw, mede aan de hand van een HER, al bij voorbaat uit de weg gegaan. Hoogbouw, mits zorgvuldig gepositioneerd, kan bijdragen aan het creëren van meer ruimte voor groen, wat een grote wens vanuit de buurt is. Daarnaast kan meer hoogbouw bijdragen aan de verdichtingsambitie zoals vastgelegd in de structuurvisie 2010-2040. Helaas is het advies van de Hoogbouwadviescommissie niet integraal opgenomen, waardoor de ratio achter de verlaging van 50 naar 40 meter onbekend blijft. Nb. In de concept-NvU wordt vermeld dat deze keuze met advies van de Hoogbouwadviescommissie is gemaakt. In de infographic “Krachtenveld” wordt gesproken over een Hoogbouweffectencommissie. Wordt hier hetzelfde bedoeld?	29	In het advies van de Hoogbouw Adviescommissie is de volgende conclusie opgenomen: de voorgestelde bouwvolumes met een hoogte tot 50 meter doen vanuit het Unesco-gebied te veel afbreuk aan het historisch gegroeide en beschermde stadsbeeld. Door de hoogte van het volume aan de Oosterdokzijde te beperken tot 40 meter en het volume aan de insteekhaven niet hoger te maken dan 30 meter, blijven de effecten op het stadsbeeld acceptabel. Het advies is als bijlage aan de Projectnota toegevoegd. Met de Hoogbouweffectencommissie uit de infographic ‘Krachtenveld’ in de concept-NvU wordt inderdaad dezelfde Hoogbouw Adviescommissie bedoeld.	B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
74	Bij uitbreiding van de parkstrook zou het verlies aan bouwvolume zoveel mogelijk kunnen worden gecompenseerd door te kiezen voor een andere bebouwingstypologie met een hogere bebouwingsdichtheid, zoals bijvoorbeeld op het Westerdok, echter zonder oprekking van de uitgangspunten ten aanzien van de bouwhoogte. Dat gaat dan ten koste van het omringende groen, maar dat wordt ruimschoots goedgemaakt door uitbreiding van het park.	8	Zie intro hoofdstuk Stedenbouwkundig raamwerk, pagina 25. Het opschuiven van de bebouwingsgrens richting noordoosten of het toepassen de bebouwingstypologie van het Westerdok, is daarom niet mogelijk.	B
75	Gevels bebouwing Marineterrein. Terugwijkende gevels met ca. 20 van de bebouwing zouden op de Dijksgracht, Piet Heinkade en de Kattenburgerstraat een aanzienlijke reductie van respectievelijk spoor- en verkeersgeluid kunnen realiseren. Of het nu een ontwerp voor een binnen- of buitenruimte is, nagedacht zou moeten worden over hoe de ruimte gaat klinken. Dit noemt men de geluidstechnische inrichting: de urban soundscape. Een concert is ongeveer 120 decibel. In een concertzaal vindt men het normaal dat er aandacht is voor akoestiek, tijdens het ontwerpen van woonwijken werd dit gedachtegoed echter niet altijd gedeeld. Dat terwijl er wel stedelijke geluidsnormen zijn volgens het NAG: voor een rustige woonwijk 45 decibel. 's avonds is dit 40, 's nachts 35 decibel. Hoewel het beter zou zijn als architecten en planologen het voortouw nemen, is er niet altijd een radicaal nieuwe manier van ontwerpen nodig. In geval van gevelontwerp hoeft er bijvoorbeeld geen nieuwe manier te worden geïntroduceerd, maar is er eerder een aandachtverschuiving binnen akoestische parameters vereist. Op basis van akoestische metingen van de basis geometrie-principes presenteert bijvoorbeeld onderzoek van de TU Delft bekende gevelontwerpen en hun akoestische parameters met betrekking tot de reflectiemogelijkheden en functies in een gevel. Nieuwe eisen op het gebied van stille binnen- en buitenruimtes van gebouwen vragen om nieuwe ontwerpparameters. De gevel is niet alleen een beschutting voor de binnenzijde, maar kan ook comfortabele ruimten buiten het gebouw bieden. Ingenieurs en architecten kunnen de geluidsbron niet veranderen, maar kunnen wel de impact op de omliggende stedelijke ruimte beïnvloeden door de reflectie van geluidsemissies op de stedelijke oppervlakken zoals gevels te beheersen. In een gevelontwerp kan het vermogen om geluid te reflecteren bijvoorbeeld worden afgestemd door het oppervlak aan te passen. Verdere technische details zullen we u besparen.	31	De concept-NvU, onderdeel van de Projectnota, legt alleen de ruimtelijke en programmatische uitgangspunten voor verdere planvorming vast en niet de plannen zelf. Dus bijvoorbeeld wel hoeveel bebouwing en groen er komt, maar niet hoe hoog elk gebouw wordt of hoe het groen eruit komt te zien. Voor de Projectnota vinden al wel onderzoeken op hoofdlijnen plaats om de impact en haalbaarheid van deze uitgangspunten inzichtelijk te maken en daarop gebaseerd nadere keuzes te bepalen. Bij het beoordelen van de impact, worden de bestaande omgeving en ontwikkelingen in de omgeving waarvoor plannen zijn vastgesteld, meegenomen. Deze onderzoeken richten zich in deze fase op relevante aspecten zoals geluid, luchtkwaliteit, verkeer en bezonning. De resultaten van deze onderzoeken op hoofdlijnen zijn als bijlage bij de Projectnota opgenomen. De definitieve uitkomsten van de onderzoeken volgen als de daadwerkelijke plannen voor de gebouwen gemaakt worden. Pas dan kunnen de definitieve berekeningen gemaakt worden.	B, E
76	Het is een gemiste kans dat hier geen stadspark komt.	100		D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
77	Denk aan de toekomst! Maak het park groter i.p.v. bouwen.	181	Mede naar aanleiding van de inspraakreacties wordt het raamwerk aangepast zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen, zie pagina 22 van de concept-NvU).	C
78	Alom wordt erkend dat het groen in de stad versterking behoeft en dat een compacte stad niet impliceert dat alle open plekken moeten worden bebouwd. Een leefbare stad vergt niet alleen meer groen, maar ook meer aaneengesloten parkgroen, waar veel bewoners en bezoekers behoefte aan hebben en van kunnen genieten. Het Marineterrein biedt nu juist een kans om substantieel parkgroen - waar de binnenstad niet over beschikt - aan de stad toe te voegen. Dat sluit aan bij pleidooien vanuit de omringende buurten. In de concept-NvU wordt gesuggereerd dat aan die behoefte wordt tegemoetgekomen. Maar de optelsom van onbebouwde ruimte staat niet gelijk aan groene ruimte en een substantieel groenoppervlak maakt nog geen stadspark. De bewering dat het beoogde stadspark (met 65% groen) even groot wordt als het Sarphatipark (p. 86) geeft een vertekend beeld. De enige mogelijkheid om de parkfunctie te versterken ligt in uitbreiding van het aaneengesloten groen. Het ligt dan voor de hand om de lijn die de nieuwbouw markeert noordoostwaarts te verschuiven opdat tenminste de helft van het oppervlak van het Marineterrein als aaneengesloten park kan worden ingericht. Daarmee wordt ook de door de binnenhaven veroorzaakte tweedeling van het park ongedaan gemaakt. Gezien de hoge grondprijzen, de beoogde grondexploitatie en de vraag naar woningen en bedrijfslocaties is dat een lastige boodschap. Maar op deze unieke plek aan het water is het eeuwig zonde om zoveel parkachtige grond te verstenen. Weersta de verleiding daartoe en geef meer ruimte aan een heus stadspark. De ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van de stad zijn daarmee gediend. Bijkomend voordeel is dat op deze wijze ook meer recht kan worden gedaan aan het op het Marineterrein aanwezige erfgoed en het historisch maritieme karakter van het gebied.	8	Zie intro hoofdstuk Stedenbouwkundig raamwerk, pagina 25. Het opschuiven van de bebouwingsgrens richting noordoosten is daarom niet mogelijk in combinatie met het gewenste programma en de beperkingen in de bouwhoogte. Mede naar aanleiding van de inspraakreacties wordt het raamwerk aangepast, zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen, zie pagina 22 van de concept-NvU).	C

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
79	Derhalve maken wij bezwaar tegen het concept-Nota van Uitgangspunten Marineterrein op de volgende punten: krimp naar 19% groen in plaats van behoud van het verblijfsgroen van de locatie en onnodige kap van bomen. Motivering: er is te weinig, steeds noodzakelijker verblijfs-groen in stadsdeel Centrum. Over 10 jaar zullen met name jonge mensen de stad onaantrekkelijker vinden dan nu vanwege het grote gemis aan recreatiemogelijkheden en U verwijten dat U een onleefbare, te warme stad heeft nagelaten. Het dogma van de “compacte stad” houdt geen rekening met de klimaatverandering! De waarde van verblijfsgroen op loopafstand voor ons als bewoners maar voor talloze andere centrumbewoners wordt totaal onderschat. Hoezeer geniet u nu zelf niet van uw eigen verblijfsgroen?	18	Door het vrijkomen van een groot deel van het Defensieterrein neemt in de nieuwe situatie het totale oppervlak aan openbare ruimte voor de stad aanzienlijk toe. Van deze openbare ruimte wordt een groot deel groen ingericht. Aan de zijde van het Oosterdok is een stadspark gepland van ongeveer 4,7 ha. Omdat het Marineterrein in de toekomstige situatie grotendeels autovrij wordt, is er ook meer ruimte voor recreatie. De verblijfskwaliteit neemt toe en de gebruiks-waarde van het groen wordt groter. Mede naar aanleiding van de inspraakreacties is het raamwerk aangepast, zodat er nog meer ruimte ontstaat voor het park. De aanpassing is dat het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen, zie pagina 22 van de concept-NvU). Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving. Het Marineterrein is in de toekomst niet de enige plek in dit deel van de stad waar extra groen wordt toegevoegd. Met de realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer komt er aan de Dijksgracht Oost op het spoorterrein bij het nieuwe woon- en werkge-bied Oostenburg ongeveer 15.000 m^2 groen beschikbaar. Amsterdam is met ProRail in gesprek om deze ruimte voor langere tijd in beheer te nemen en om te vormen tot een nieuw openbaar toegankelijk stadspark.	C
80	Ik zie in de plannen dat het zeer vol gebouwd gaat worden. Amsterdam heeft al bijna geen (groene) open ruimte en daarom lijkt me dit een slecht plan.	57	Zie intro hoofdstuk Stedenbouwkundig raamwerk, pagina 25.	D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
81	Jammer dat het Marineterrein nu ook alweer bebouwd gaat worden. Houdt de gemeente Amsterdam er rekening mee dat open ruimtes van levensbelang zijn voor de leefbaarheid van een stad?	154	De waarde van groen is meegenomen bij het opstellen van het raamwerk. Daarom is er ook voor gekozen om ongeveer 70% van het hele terrein niet te bebouwen en voor een groot deel groen in te vullen. Daar heeft het Stadspark een groot aandeel in, maar ook in het dicht bebouwde Dok is de onbebouwde ruimte voor bijna de helft groen. Uitgangspunt voor het Marineterrein is dat het aantal bomen minimaal gelijk blijft en dat waardevolle bomen behouden blijven. Gestreefd wordt om zoveel mogelijk bomen te behouden of te verplanten. Ook de bomen in de straten zijn van grote betekenis voor de stad. Er zijn boomsoorten die daar prima groeien. De relatie met de breedte van de straten en de hoogte van de aangrenzende gebouwen is hierbij echter erg belangrijk. Dit heeft ook zeker de aandacht. Het Marineterrein is in de toekomst niet de enige plek in dit deel van de stad waar extra groen toegevoegd wordt. Met de realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer komt er aan de Dijksgracht Oost op het spoorterrein bij het nieuwe woon- en werkgebied Oostenburg ongeveer 15.000 m^2 groen beschikbaar. Amsterdam is met ProRail in gesprek om deze ruimte voor langere tijd in beheer te nemen en om te vormen tot een nieuw openbaar toegankelijk stadspark.	D
82	Door de landschappelijke aanleg heeft het terrein in die laatste periode tevens een opmerkelijk groen karakter gekregen, dat inmiddels ook bijdraagt aan de karakteristiek ervan. Behalve de beslotenheid en de open relatie met het water, is dus ook het groene karakter hiervoor bepalend. Vanuit deze karakteristiek ligt het voor de hand de bijzondere eigenschappen van dit gebied te behouden en te versterken. De “bijzondere, enclave-achtige sfeer” en open relatie met het water worden in de conceptnota wel erkend en op waarde geschat, maar dienen tevens het belangrijkste uitgangspunt te zijn voor eventuele herontwikkeling.	9	De enclave-achtige setting van het Marineterrein blijft behouden, doordat de muur aan de Kattenburgerstraat grotendeels behouden blijft. De monumentale en monumentwaardige gebouwen en bomen, zoals op de Voorwerf, vormen de gewaardeerde en waardevolle basis die ook in de toekomst behouden blijft. De open relatie met het water wordt vertaald in het raamwerk door nadrukkelijk te kiezen voor de openbaarheid van de randen en de maximale zichtlijnen vanuit het gebied naar het water.	A

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
83	In het voorliggende conceptplan zijn de bomenrijen grotendeels gehandhaafd (merk wel op dat de driedubbele rij tot een dubbele rij is gereduceerd), alleen is de bedoeling hiervan, namelijk om door die boomomzoming 'architectonische ruimte' te laten ontstaan, geheel teniet gedaan doordat deze ruimtes worden volgebouwd met acht rijen flats. Van het ontwerp van Meijers-Warnau blijft in die zin alleen het voorwerfterrein behouden.	9	Met de nieuwe stedenbouwkundige opzet verandert ook de inrichting van de buitenruimte. Met name bij het stratenpatroon is dit het geval. Dat neemt niet weg dat belangrijke elementen van de huidige terreininrichting als onderdeel zijn meegenomen in de opzet voor de openbare ruimte. Zo worden karakteristieke onderdelen van de huidige boomstructuur, zoals de beeldbepalende iepenrijen langs de kaden en de monumentale bomen op de Voorwerf, behouden. Het Marineterrein wordt grotendeels autovrij en de verharding wordt zoveel mogelijk geminimaliseerd, zodat het beeld van een groen tapijt, passend bij de toekomstige functies, grotendeels overeind blijft.	A, E
84	Alle huidige 23 gebouwen verkeren in goede staat en worden goed gebruikt voor succesvolle, innovatieve broedplaats- en bedrijfsactiviteiten. Toch voorziet het gemeentelijk RAAMWERK in sloop van tenminste 12 gebouwen, waarmee ca. 60.000 m^2 vloeroppervlak verloren gaat. Ten onrechte, want dit gaat niet alleen ten koste van de huidige, betaalbare, werkruimtes, maar is ook in strijd met de nagestreefde principes van DUURZAAMHEID EN CIRCULARITEIT. Bovendien zijn met grootschalige sloop en herstructurering onnodig hoge, extra kosten, ook voor bouwrijp maken. Sloop is daarmee ongewenst en onnodig. Nader onderzoek wijst daarnaast uit dat maximaal behoud en herstel goed samen gaat met beperkte, aanvullende nieuwbouw, tot het gewenste programma van 185.000 vloeroppervlak. Winst is dat daarmee een groot oppervlak van een 6 hectare aaneengesloten groot groen stadspark eenvoudig mogelijk is.	6	In de concept-NvU wordt uitgegaan van op termijn sloop van een aantal bestaande gebouwen, met name Orde 3 en basisorde gebouwen (zie pagina 19 van de concept-NvU). Op termijn wordt op het hele terrein voor zowel de nieuwe kazerne als voor de rest van de ontwikkeling ca. 40.000 m^2 aan bestaande gebouwen gesloopt en blijft ca. 30.000 m^2 behouden. Omdat de ontwikkeling gefaseerd zal plaatsvinden, zullen veel van deze gebouwen nog jarenlang worden gebruikt en geleidelijk worden vervangen. In het kader van duurzaamheid is het uitgangspunt dat maximaal ingezet wordt op hergebruik van bestaande materialen, dus ook het materiaal van te slopen gebouwen. Voor het opstellen van het stedenbouwkundig raamwerk zijn verschillende opties onderzocht. Het uiteindelijke resultaat biedt het meest compacte model voor bebouwing waardoor ruimte voor een stadspark vrijkomt. Binnen de in de concept-NvU gestelde uitgangspunten is het niet mogelijk om het volume van 185.000 m^2 aan bebouwing te realiseren zonder een aantal bestaande gebouwen te vervangen door nieuwbouw.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
85	Het stedenbouwkundig raamwerk gaat uit van 9 “nieuwbouwstroken”, met een gezamenlijk bebouwingspercentage van 30%. De grote bouwhoogtes (30 tot 40 meter) met zeven tot dertien bouwlagen maken hiermee een maximaal vloeroppervlak nieuwbouw mogelijk van ca. 300.000 m^2. Dit is 115.000 m^2 (60%) méér dan het gewenste totaalprogramma van 185.000 m^2 voor wonen, werken en defensie samen: een toekomstige “vrijbrief” voor projectontwikkelaars en gemeente. Deze veel te grote marge wordt mogelijk gemaakt doordat gemeentelijke berekeningen uitgaan van extra grote verdiepinghoogtes van 4 tot 4,5 meter. Deze flexibiliteit zal maar in een beperkt aantal gevallen nodig en nuttig zijn. De bouwhoogtes kunnen en moeten teruggebracht worden van 30 en 40 meter naar gemiddeld 25 meter met zeven bouwlagen. Hiermee wordt bebouwing van 15 meter langs de randen aan Dijksgracht en Kattenburgerstraat mogelijk.	6	In de concept-NvU wordt de verdiepingshoogte van de bovenliggende verdiepingen niet vastgelegd. Wel is een uitgangspunt opgenomen dat gebouwen generiek en adaptief moeten worden. Een hogere verdiepingshoogte is één van de middelen om dit te bereiken. Alleen voor de plinten wordt in principe de minimale bouwhoogte van 4,5 meter voorgeschreven. Dit betekent dat, met behoud van het totaal aantal bvo’s van 185.000 m2, bij de uitwerking een deel van de gebouwen bijvoorbeeld ook lager kan worden. Of om hoger te bouwen op een deel van het plangebied, zodat minder oppervlakte van het terrein bebouwd hoeft te worden. Een bouwhoogte van 4 meter is niet ongebruikelijk voor kantoren en bedrijfsruimtes, waar deze hoogte ook nodig is voor de installatieruimte. Bij de uitwerking van de gebouwen zal blijken hoe adaptiviteit zal vorm krijgen.	B, E
86	Op deze plek wordt gesproken over het Marineterrein als symbool van marinegeschiedenis. De directe buurman Museumhaven Amsterdam symboliseert en vertegenwoordigt de maritieme geschiedenis van Nederland evenzeer. Voor wat betreft de relatie van het Marineterrein tot water: ook daar is de Museumhaven een levend symbool van de relatie met het water. Zodra dat symbool – bijvoorbeeld door een brug – door midden gesneden wordt en geen bestaansrecht meer heeft op die plek, is die relatie weg.	2	Een mogelijke verbinding naar de NEMO-pier is nu alleen als ruimtelijke reservering voor in de toekomst opgenomen. De beoordeling over wenselijkheid, nut en noodzaak wordt gekoppeld aan het moment waarop het gebied zich daadwerkelijk heeft ontwikkeld.	B, E
87	Als wij de plannen doorrekenen op basis van het voorliggende Raamwerk en de informatie dat de nieuwbouw minimaal 20 en maximaal 30 meter hoog zal worden (+ twee torens van max. 40 meter), komen wij op een totale vloeroppervlakte uit die meer dan 50% hoger ligt dan het voorgestelde basisprogramma van 185.000 vierkante meter.	6	In de concept-NvU is het maximum uiteindelijk te realiseren bouwvolume vastgelegd op 185.000 m^2 bovengronds. Het klopt dat bij het optrekken van de bouwhoogte van alle bouwblokken naar 30 meter meer bouwvolume zou kunnen worden gerealiseerd. Echter, niet alle ruimte zoals verbeeld in het raamwerk zal door bebouwing worden opgevuld. Juist door een beperking op te leggen ten aanzien van de maximale vloeroppervlakte, zal de gewenste variatie in bouwhoogte worden bereikt. Ook vormt het raamwerk een basis voor variabele bouwvolumes door o.a. eisen aan de daglichttoetreding. Op pagina 72/73 van de concept-NvU zijn bouwstenen opgenomen waarmee variatie in hoogte en breedte van de bouwblokken bereikt kan worden. In combinatie met het maximale volume van 185.000 m^2 bovengronds leidt dit tot gevarieerde bouwblokken.	C

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
88	Moeite hebben wij met het ruimtelijke beslag van de nieuwbouw ten koste van de groenpotentie van het gebied. Circa twee derde van het terrein, het noordoostelijke deel, wordt in beslag genomen door gebouwen en tussenliggend groen en verharding, en circa een derde, het zuidwestelijke deel, krijgt een parkachtige invulling onderbroken door verspreid liggende gebouwen en verharding (65% groen; 35% gebouwen en verharding, p. 56).	8	Een belangrijk uitgangspunt is om de aanwezige kwaliteiten van de locatie zo optimaal mogelijk te benutten door o.a. de realisatie van een stadspark aan het Oosterdok. Daarnaast willen we echter ook voldoende groene kwaliteit geven aan de kades en het binnengebied door o.a. het sparen van bestaande waardevolle bestaande bomen. Met een verdergaande verdichting zou hiervoor niet voldoende ruimte overblijven. Mede naar aanleiding van de inspraakreacties wordt het raamwerk aangepast, zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (zie pagina 22 van de concept-NvU). Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving.	C

2.3.2 **Gebouwen**

Gebouwen, adaptiviteit en verdiepingshoogte – codes: 12, 29, 33

In de concept-NvU wordt de verdiepingshoogte van de bovenliggende verdiepingen niet vastgelegd. Wel is het uitgangspunt opgenomen dat gebouwen generiek en adaptief moeten worden. Een hogere verdiepingshoogte is één van de middelen om dit te bereiken. Alleen voor de plinten wordt in principe de minimale bouwhoogte van 4,5 meter voorgeschreven. Dit betekent dat, met behoud van het totaal aantal bvo's van 185.000 m2, bij de uitwerking een deel van de gebouwen bijvoorbeeld ook lager kan worden. Wat ook kan, is dat de maximale bouwhoogte van een deel van het plangebied benut wordt; dan hoeft er minder oppervlakte van het terrein bebouwd te worden. Een bouwhoogte van 4 meter is niet ongebruikelijk voor kantoren en bedrijfsruimtes waar deze hoogte ook nodig is voor de installatieruimte. Bij de uitwerking van de gebouwen zal blijken hoe adaptiviteit vorm zal krijgen.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
89	Wij maken ons zorgen over het aanzien van het toekomstige Marineterrein vanuit de binnenstad, omdat de 30-40 m hoge gebouwen zullen concurreren met het silhouet van 's Lands Zeemagazijn, dat gezien vanuit de binnenstad nu nog het beeld bepaalt (afb. 2). Het verdient daarom aanbeveling de bouwhoogte te beperken. In dit kader missen wij een 3D-model, waaraan de relatie van het nieuwe woongebied tot de stad afleesbaar is, c.q. de impact van de beoogde bouwhoogtes op de omgeving beter kan worden beoordeeld. Aangezien de bebouwing van het Marineterrein de belangrijkste 'inbreiding' van de stad is van de laatste decennia, is dit geen overbodige luxe.	9	Het stedenbouwkundig raamwerk is ter advisering voorgelegd aan de Hoogbouwadviescommissie. Daarbij is gebruik gemaakt van een mogelijke 3D-uitwerking van het raamwerk. Naar aanleiding van het advies van de commissie zijn de bouwhoogtes van twee hogere gebouwen (hoger dan 30 meter) bijgesteld van 50 naar 40 meter en is één hoger gebouw uit het raamwerk geschrapt. Een belangrijke afweging bij de wijzigingen was de zichtbaarheid van het silhouet van het Scheepvaartmuseum ('s Lands Zeemagazijn). Het advies van de Hoogbouwadviescommissie is als bijlage toegevoegd aan de Projectnota. Van een mogelijke uitwerking van het raamwerk is ook een maquette gemaakt. Deze kon in tijdens de inspraakperiode in december 2021 bij de door het projectteam georganiseerde inloopspreekuren bezichtigd en bevraagd worden.	A, B
90	Pas op dat de gebouwen niet gaan lijken op die uniforme nieuwe gebouwen waar Amsterdam nu van vergeven is, van Houthavens tot Oostenburg. Het is een zichtlocatie in het Centrum, enige durf en ambitie mag wel dmv onderscheidende architectuur, denk aan het nautisch verleden en de bijbehorende vormgeving daar met timpanen en rondbogen, natuurlijk wel met een uiterst moderne architectonische variant, maar enige grandeur is welkom daar.	45	De gewenste architectonische uitwerking van gebouwen wordt beschreven in het nog op te stellen beeldkwaliteitsplan voor het Marineterrein. Dit zal gebeuren in de fase na het projectbesluit. De gelaagde geschiedenis, ook in de architectonische zin, dient als uitgangspunt dienen voor de toekomstige ontwikkeling.	E
91	De beoogde bouwblokken (flats) zijn bovendien gemiddeld 30 m hoog (tien verdiepingen of meer): te hoog voor een prettige woonwijk naar menselijke maat onzes inziens. Omdat het typerende open-besloten karakter van het terrein door deze flats teniet wordt gedaan en niet wordt aangesloten bij de bouwhoogte van de omgeving (de binnenstad, inclusief Kattenburg en de andere Oostelijke Eilanden), maar bij het Oosterdokseiland.	9	De bouwhoogte varieert tussen de 20 en 30 meter (vijf tot zeven verdiepingen afhankelijk van de verdiepingshoogte van de bouwlagen). In de hoogteopbouw sluit het raamwerk aan op de omgeving. De bouwhoogte verloopt van hoog in het midden op het terrein naar lager aan de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht. Vooralsnog is alleen voor de kazerne een bouwvolume tot 30 meter hoogte opgenomen. Bij de planuitwerking van de kazerne zal onderzocht worden welke bouwhoogte daadwerkelijk nodig is.	B, E
92	Voorkeur voor minder hoogbouw.	157		D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
93	Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. In de winter komt mijn schip dan volledig in de schaduw te liggen. Het zal een sterke negatieve impact hebben op ons woongenot. Dit heb ik gezien op de digitale impressie tijdens de testsessie. Ik heb plannen om zonnepanelen te leggen op mijn dak, maar ik ben erg geschrokken van de concept-NvU. Als niet voorkomen wordt dat er zulke hoge gebouwen komen, heeft het weinig zin om zonnepanelen te leggen.	41	Voor het raamwerk is een studie Schaduwwerking op Omgeving uitgevoerd, uitgaande van een mogelijke uitwerking van de gebouwen volgens de maquette. Uit de studie blijkt dat de schaduwwerking van de mogelijke nieuwbouw op een deel van de woonschepen aan de overkant van de Dijksgracht vooral in de wintermaanden optreedt. De schaduw van de toekomstige bebouwing heeft geen gevolgen voor deze woonschepen in de maanden maart t/m september. De schaduwwerking in de wintermaanden is vergelijkbaar met de huidige schaduwwerking van het marechausseege-bouw. In oktober en februari schuift de schaduw vanaf 17:00 uur over deze woonsche-pen tot de zonsondergang rond 18:00 uur in februari. In november en januari schuift de schaduw vanaf ca. 14:00 uur over de woonsche-pen tot de zonsondergang rond 16:30 uur.	B
94	Uit de concept-NvU: “De verdiepingen hebben een dusdanige overmaat dat er functie-uitwisseling mogelijk is tussen wonen, logies, kantoren en bedrijfs-ruimte.” De plannen houden er rekening mee dat de te bouwen woningen op termijn weer zouden kunnen veranderen in bedrijfsruimtes of hotels. Dit heeft als gevolg dat er nu aanmerkelijk minder woningen gebouwd kunnen worden dan wanneer er met een voor woningen gangbare (lagere) plafondhoogte wordt gewerkt. Enige overmaat voor enkele panden zou misschien handig zijn, maar de voorgestel-de hoogtes zijn mijns inziens te extreem. Kostbare ruimte wordt zo verspild voor een eventualiteit. In plaats van 800 woningen zouden de plannen dan wellicht op 1000 woningen kunnen uitkomen.	12	Zie intro hoofdstuk Gebouwen op pagina 43.	B, E
95	Dat je de bebouwing voor verschillende doeleinden bruikbaar wil houden is een leuk idee. Maar hoe wil je ruimte die eenmaal als woning in gebruik is aan die woonbestemming onttrekken? Dat wil zeggen dat zeker de 40% sociale woningbouw echt geen verdiepingen van 4m hoogte nodig hebben. Dat is een manier om de beperkte ruimte die er is voor bebouwing aan zoveel mogelijk mensen ten goede kan komen.	33	Zie intro hoofdstuk Gebouwen op pagina 43.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
96	Adaptiviteit als ontwikkelingsstrategie Op zich zinvol om het gebied adaptief in te richten. Dit toepassen op gebouwniveau impliceert echter zoals in de concept-NvU is aangegeven in een “overmaat” in verdiepingshoogte, en daarmee in gebouwhoogte. Dat “bouwen op de groei” is in wezen niet adaptief, maar het aanmeten van een ruime jas die mogelijk ook te ruim kan blijken te zijn, en daarmee een verspilling van bouwvolume.	29	In de concept-NvU wordt de verdiepingshoogte van de bovenliggende verdiepingen niet vastgelegd. Wel is een uitgangspunt opgenomen dat gebouwen generiek en adaptief moeten worden. Een hogere verdiepingshoogte is één van de middelen om dit te bereiken. Alleen voor de plinten wordt in principe de minimale bouwhoogte van 4,5 meter voorgeschreven. Dit betekent dat bij de uitwerking een deel van de gebouwen ook lager kan worden, bijvoorbeeld voor woningen die 40% van het programma beslaan. Dit met behoud van de 185.000 m^2. Een andere mogelijkheid is om de bouwhoogte van een deel van het plangebied te benutten en daarmee minder oppervlakte van het terrein te bebouwen. Een bouwhoogte van 4 meter is niet ongebruikelijk voor kantoren en bedrijfsruimtes waar deze hoogte mede nodig is voor de installatieruimte. Bij de uitwerking van de gebouwen zal blijken hoe adaptiviteit zal vorm krijgen.	D
97	Bouwen aan de randen van de stad en daar waar hele wijken kunnen worden heringericht, zodat flinke aantallen kunnen worden behaald, heeft m.i. zin. Maar om voor een luttele 1,71% van het streefaantal, een Vinex-wijk voor middenklassen inkomens neer te plempen in het centrum van een al veel en veel te drukke stad, zelfs door ontzettend lelijke en om meerdere redenen storende hoogbouw neer te zetten waar dat nergens in de binnenstad wordt gebruikt, vind ik ongelooflijk en eeuwig zonde.	17	Het beschikbaar komen van het Marineterrein als bijzondere plek in het centrum van Amsterdam biedt een unieke kans voor de ontwikkeling van een innovatief stadsmilieu, waarbij het wonen ca. 40% van het gehele programma bedraagt. Het gebied is groot genoeg om impact te kunnen hebben en klein genoeg om speciaal te blijven. Het bijzondere programma vraagt om een centrale ligging in de stad. De bouwhoogtes in het raamwerk zijn afgestemd op de omgeving. De hoogteaccenten zijn getoetst door de Hoogbouwadviescommissie in het kader van de Hoogbouwvisie.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
98	Hoewel de concept-NvU stelt dat de bebouwing aan de Dijksgracht nu iets lager wordt, zien we dat er ook daar nog steeds wordt uitgegaan van gebouwen van 30 en 25 meter hoogte. Ter vergelijking: het Scheepvaartmuseum is 20 meter. Deze hoogtes belemmeren niet alleen het uitzicht van de bewoners van de omliggende buurten, maar zorgen voor veel geluidsweerkaatsing van het spoorweggeluid en langsvarende passagiersschepen. Wij dringen er op aan om uit te gaan van een bouwhoogte van maximaal 15 meter aan de randen van het terrein en 30 meter meer naar het midden. Sowieso moet het een uitgangspunt zijn dat de bouwhoogtes geen onacceptabele inbreuk mogen maken op de woonkwaliteit en leefkwaliteit van de direct omwonenden van het Marineterrein. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Dijksgracht, waarbij de woonboten bij een bouwhoogte van meer dan 15 meter al voor een substantieel deel van het jaar in de schaduw komen liggen.	6	In het raamwerk wordt uitgegaan van een maximale hoogte van 25 meter aan de Dijksgracht. De concept-NvU, onderdeel van de Projectnota, legt alleen de ruimtelijke en programmatische uitgangspunten voor verdere planvorming vast en niet de plannen zelf. Dus bijvoorbeeld wel hoeveel bebouwing en groen er komt, maar niet hoe hoog elk gebouw wordt of hoe het groen eruit komt te zien. Voor de Projectnota vinden al wel onderzoeken op hoofdlijnen plaats om de impact en haalbaarheid van deze uitgangspunten inzichtelijk te maken en daarop gebaseerd nadere keuzes te bepalen. Bij het beoordelen van de impact worden de bestaande omgeving en ontwikkelingen in de omgeving waarvoor plannen zijn vastgesteld, meegenomen. Deze onderzoeken richten zich in deze fase op relevante aspecten zoals geluid, luchtkwaliteit, verkeer en bezonning. De resultaten van deze onderzoeken op hoofdlijnen zijn als bijlage bij de Projectnota opgenomen. De definitieve uitkomsten van de onderzoeken volgen als de daadwerkelijke plannen voor de gebouwen gemaakt worden, want dan pas kan de definitieve berekening gemaakt worden. Voor het raamwerk is een bezonningsstudie uitgevoerd uitgaande van een indicatieve uitwerking van de bouwvolumes conform de maquette. Uit de studie blijkt dat de schaduwwerking van de nieuwbouw op een deel van de woonschepen aan de overkant van de Dijksgracht vooral in de wintermaanden optreedt. De schaduw van de toekomstige bebouwing heeft geen gevolgen voor deze woonschepen in de maanden maart t/m september. De schaduwwerking in de wintermaanden is vergelijkbaar met de huidige schaduwwerking van het marechausseegebouw. In oktober en februari schuift de schaduw vanaf 17:00 uur over deze woonschepen tot de zonsondergang rond 18:00 uur in februari. In november en januari schuift de schaduw vanaf ca. 14:00 uur over de woonschepen tot de zonsondergang rond 16:30 uur.	B
99	Ons verzoek is om een (bindende) afspraak met Defensie te maken dat de bebouwing aan de Kattenburgerstraat niet hoger mag zijn dan de nu aanwezige depotgebouwen van het Scheepvaartmuseum.	6	De concept-NvU is een weergave van mogelijke bouwvolumes. Het betreft nog geen uitgewerkte plannen voor de gebouwen. Omdat ook Defensie in deze fase de plannen voor de kazerne nog niet heeft uitgewerkt qua gebouwen, wordt hier vooralsnog vastgehouden aan de maximale maximaal mogelijke hoogte van 30 meter. Bij de uitwerking van de plannen wordt onderzocht welke hoogte daadwerkelijk nodig is.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

2.3.3 **Openbare ruimte**

INTRO

Meer groen en aaneengesloten stadspark – codes 6, 8, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 31, 33, 63, 117, 181

In de huidige situatie is het groen op het terrein versnipperd en grotendeels afgesloten door hekken. Door het vrijkomen van een groot deel van het Defensieterrein neemt in de nieuwe situatie het totale oppervlak aan openbare ruimte voor de stad aanzienlijk toe.

De waarde van groen is meegenomen bij het opstellen van het raamwerk. Daarom is er ook voor gekozen om circa 70% van het terrein niet te bebouwen.

Veel van deze openbare ruimte wordt ingericht als openbaar groen. Aan de zijde van het Oosterdok is een stadspark gepland van ongeveer 4,7 ha. Omdat het Marineterrein in de toekomstige situatie grotendeels autovrij wordt, is er ook meer ruimte voor recreatie. De verblijfskwaliteit neemt toe en de gebruikswaarde van het groen wordt groter.

Mede naar aanleiding van de inspraakreacties is het raamwerk aangepast zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026. Dit gebeurt met behoud van de 185.000 m^2, dus wordt het extra gesloopte metrage elders in de nieuwbouw toegevoegd (voor de nummering van de gebouwen zie pagina 22 van de concept-NvU).

Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving.

Het Marineterrein is in de toekomst niet de enige plek in dit deel van de stad waar extra verblijfsgroen toegevoegd wordt. Met de realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer komt er aan de Dijksgracht Oost op het spoorterrein bij het nieuwe woon- en werkgebied Oostenburg ongeveer 15.000 m^2 groen beschikbaar. Amsterdam is met ProRail in gesprek om deze ruimte voor langere tijd in beheer te nemen en om te vormen tot een nieuw openbaar toegankelijk stadspark.

Berekening van percentage groen, wens voor meer groen – codes 31, 63

Het Marineterrein wordt zeker niet geheel bebouwd. Waar in de Principenota nog werd uitgegaan van 50% onbebouwd, wordt in het raamwerk nu uitgegaan van 70% onbebouwd terrein. Het is belangrijk dat het Marineterrein een bijdrage levert aan ruimte voor groen en recreatie. Dat doen we o.a. door het toevoegen van een stadspark en een sportveld. Maar naast ruimte voor groen en recreatie, draagt het Marineterrein ook bij aan het vinden van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en de behoefte aan woningen. Deze mix van functies kan er juist voor zorgen dat het een fijne plek wordt waar ontmoeten, recreëren, cultuur, leren en werken samengaan.

Behoud van en meer bomen – codes 6, 14, 15, 16, 31, 33, 40, 117, 157

Uitgangspunt voor de ontwikkeling van het Marineterrein is dat het aantal bomen minimaal gelijk blijft en dat waardevolle bomen behouden blijven. Gestreefd wordt om zoveel mogelijk bomen te behouden of te verplanten. In de volgende planfase wordt gekeken of meer bomen ook mogelijk is.

Behoud mogelijkheid zwemmen in de haven – codes; 44, 116, 152, 153, 157, 171, 216, 152, 157, 229, 255, 291, 292, 314, 323

Voor de nu nog onofficiële mogelijkheid om te kunnen zwemmen in de binnenhaven, geldt dat in afstemming met de daarvoor bevoegde instanties onderzocht wordt of dit in de toekomst een officiële openwater zwemplek kan worden.

Inrichting openbare ruimte; o.a. sport- en speelvoorzieningen, losloop-uitrenveld voor honden, rolschaatsbaan – codes 11, 14, 15, 16, 51, 116, 117, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 139

Sport en beweging voor jong en oud zijn belangrijke elementen op het Marineterrein. Het is duidelijk dat er behoefte is aan een losloop- dan wel uitrenplek voor honden in dit deel van de stad. De concrete inrichting van de openbare ruimte is in deze haalbaarheidsfase nog niet aan de orde. In de volgende planfase wordt een Plan Openbare Ruimte opgesteld, waarbij de principes voor de inrichting van de openbare ruimte worden vastgelegd. Het ontwerp van de openbare ruimte van het Marineterrein wordt ook in de volgende fase van de planontwikkeling gestart. In die fase kan gekeken worden welke functies in de openbare ruimte goed te combineren zijn met de ontwikkeling van het Marineterrein. In samenspraak met het stadsdeel wordt gekeken of en waar een losloop-uitrenveld voor honden en sport- en speelvoorzieningen kunnen komen en hoe die eruit gaan zien. Dit zal ook onderwerp zijn van participatie.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
100	Meer dan in het plan voorzien zouden de kades daarbij publieke ruimtes kunnen worden. Kades kunnen ook ruimte bieden aan commerciële functies als horeca, aanlegplaatsen voor boten, etc. Het water van het Oosterdok dient echter zoveel mogelijk open te blijven, aangezien dat reeds behoorlijk is dichtgeslibd. Dit betekent dus ook niet dat verder dichtslibben door steigers etc. gewenst is.	9	In het ontwerpproces is overwogen om extra water in de vorm van grachten aan het gebied toe te voegen. Omwille van de bruikbaarheid van het gehele gebied en de wens om aaneengesloten openbare ruimte te realiseren, is er uiteindelijk niet voor gekozen. Daarnaast bieden de huidige kades veel verblijfsruimte aan het water. Er zijn geen steigers of andere voorzieningen gepland aan de kades van het Oosterdok.	A, B
101	Graag een veldje voor de honden behouden en zelfs evt. uitbreiden	129	Hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
102	Te weinig (aaneengesloten) groen. In de concept-NvU uitgangspunten staat dat 40% van de oppervlakte van het terrein groen zal blijven. Er wordt alles aan gedaan om het terrein in de teksten een groene uitstraling te geven. De smalle kades langs de Dijksgracht en het Oosterdok worden tot ecologisch groen bestempeld. De niet erg brede straten tussen de strokenbebouwing worden eufemistisch aangeduid als 'parkstraten' en 'tuinstraten'. En in de berekeningen wordt al het snippergroen in de straten (elke boom en plantenbak) meegeteld als "openbaar groen". Zelfs het Defensiesportveld wordt als openbaar groen meegerekend. Bij onze narekening van dezelfde gegevens komen wij op niet meer dan 27,6% groenoppervlakte. De in de concept-NvU gesuggereerde 7,5 voetbalvelden groen die worden gerealiseerd, vinden wij misleidend (zie ook bijlage 1). In alle inspraakreacties tot nu toe is aangedrongen op meer aaneengesloten groen in de vorm van een serieus stadspark. Dat is in de huidige plannen niet terug te vinden. Het voorgestelde stadspark is zeer beperkt van omvang en niet aaneengesloten. Wat er nu naast de Voorwerf wordt voorgesteld als "Stadspark" is slechts een smalle strook langs het water waar ook nog vier gebouwen op staan. Het hoogste gebouw in de plannen (40 meter) staat nota bene gepland in datzelfde stadspark. Het grootste groene oppervlak is het nieuwe sportveld dat eigendom blijft van Defensie. Dit sportveld kan alleen buiten Defensie-uren gebruikt worden door publiek; dat betekent na 17 uur en in de weekenden. Bovendien wordt het sportveld ook tien dagen per jaar gebruikt als helikopter-landingsplek. We vragen ons ook af hoe groen dit sportveld werkelijk wordt. Is een atletiekbaan ook groen? Verder wordt gezegd dat er geen hek om het sportveld zal komen, maar wij voorspellen dat dit op den duur toch zal gebeuren. Hiermee verdwijnt dan het openbare karakter. In de concept-NvU wordt gesteld dat het huidige aantal bomen behouden blijft, door o.a. bomen te verplanten en nieuwe bomen aan te planten. Wij hebben in kaart gebracht wat de consequenties van de plannen voor de huidige bomen zijn en constateren dat tenminste 75 van de bestaande bomen moeten verdwijnen (zie bijlage 2). Ook is er op dit punt nog onduidelijkheid. In de maquette van de gemeente staan aan de Dijksgracht bij het sportveld wel bomen getekend, maar volgens de andere tekeningen worden die verwijderd. Als laatste bij dit punt willen wij erop wijzen dat het groen op het Marineterrein niet alleen van wezenlijk belang is voor de toekomstige bewoners en gebruikers, maar vooral ook voor de omliggende buurten en de oostelijke binnenstad in zijn geheel. Er is in dit deel van de stad een gigantisch tekort aan openbaar groen. Het noodzakelijke percentage groen per inwoner dat de gemeente hanteert wordt in de oostelijke binnenstad bij lange na niet gehaald. (Het Wertheim-park is niet meer dan een postzegel). Wij zijn niet de enigen die dat zeggen. Volgens de onafhankelijke Rekenkamer heeft het college van Amsterdam weliswaar 'veel ambities ten aanzien van het groen, maar ontbreken 'duidelijke normen' ten onrechte nog steeds. De Rekenkamer is van oordeel dat voldoende groen 'een belangrijke voorwaarde is voor verdere groei en verdichting van de stad'. Voor ons is een aaneengesloten stadspark met substantieel groen een harde eis.	6	In de huidige situatie is het groen op het terrein erg versnipperd. En een groot deel is afgesloten door hekken. Door het vrijkomen van een groot deel van het Defensieterrein en doordat het gebied straks grotendeels autovrij wordt, is er naast de plannen voor nieuwbouw voldoende ruimte voor openbaar groen. Het beoogde parkkarakter in het noordwestelijk deel van het gebied is inderdaad afhankelijk van de beschikbare ruimte. Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48. De weergave in de maquette is een mogelijke uitwerking van de concept-NvU en geen eindbeeld. Of er wel of geen bomen blijven langs de Dijksgracht ter hoogte van het sportveld, is nog onderwerp van onderzoek.	C

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
103	Graag zou ik pleiten voor een parkachtige invulling van het terrein. Met verschillende zichtlijnen en beplantingshoogtes. Nu lijkt de Voorwerf meer op een evenemententerrein met slechts een groot grasveld en wat bosschages aan de rand. Ook zouden niveauverschillen het gebied een meer natuurlijk karakter kunnen verschaffen. Dus kies voor een park en niet voor platte recreatie.	12	Het uitgangspunt is om het gebied een gevarieerde groene inrichting te geven met een afwisseling aan verschillende typen beplanting. Het doel is om een gebied te realiseren met een hoge belevingswaarde en goede biodiversiteit. Er wordt in de volgende planfase voor het gebied een Plan Openbare Ruimte opgesteld met alle ontwerpprincipes voor de inrichting van de buitenruimte. Hierbij zullen de gebruikers, bewoners en andere belanghebbenden uit de omgeving betrokken worden.	B, E
104	Gebruik de vrijgekomen ruimte om een echt groot uniek park te creëren, waar de hele binnenstad, en de vele toeristen en dagjesmensen die onze stad bezoeken, enorm graag gebruik van zullen maken. De stad **schreeuwt** om ruimte om prettig buiten te verblijven - aan de lopende band moest het Marineterrein bij mooi weer afgesloten worden, omdat het te druk werd. Waar kun je verder naar toe met mooi weer? Parken zijn er zeer beperkt in dit deel van de stad, en die er zijn zitten bij de eerste zonnestraal, bomvol.	17	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	C, E
105	Derhalve maken wij bezwaar tegen het concept-Nota van Uitgangspunten Marineterrein op de volgende punten: Het ontbreken van een aaneengesloten stadspark.	18	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	C, E
106	Stadspark: een royaal groen stadspark ontbreekt nu in de concept-NvU. De voorgestelde strook langs het water kan niet als stadspark worden aangemerkt.	31	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	C, E
107	Met name in het noordoostelijke deel van het Marineterrein domineren de stenen. Het tussenliggende groen kan niet ervaren worden als parkgroen en het grote door Defensie bedongen 'sportpark', annex helikopter-landingsplaats, zelfs niet als (openbaar) groen. Door de aanwezige bebouwing en de drukte op zomerse dagen - het groen is nu al ontoereikend, nog zonder rekening te houden met de komst van meer bewoners en werkenden - is het maar zeer de vraag of de zuidwestelijke parkstrook kan worden ervaren en gebruikt als stadspark, met de daarbij horende functionaliteiten zoals het kunnen wandelen en genieten van de (relatieve) rust en stilte. Daarmee rijzen ook twijfels of de doelstelling voor het park wel gehaald kan worden: "een functie voor de hele stad (...), voor zowel bewoners en gebruikers van het Marineterrein als voor bezoekers (p. 86).	8	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	C, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
108	Voor liefhebbers van veel schaduw tussen dicht op elkaar staande hoge gebouwen met ergens aan de noord (schaduw)kant een 'sportveldje' moet dit een heerlijke wijk gaan worden. Voor een stadsbestuur die de mond vol heeft van 'meer groen in de stad' moet het een zure smaak in die mond zijn te zien dat een paar boompjes en geveltuintjes voor het beloofde 'meer groen in de stad' moeten gaan zorgen. De zoveelste gemiste kans omwille van geld waar later met kromme tenen op teruggekeken zal worden. Advies: meer open ruimte, meer groen.	63	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48. Mede n.a.v. de inspraakreacties is het raamwerk aangepast zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen zie pagina 22 van de concept-NvU). Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving.	C
109	Het huidige open en groene karakter van het Marineterrein wordt vrijwel geheel tenietgedaan. Afbeelding testsessie). De berekening van 40% groen in de concept-NvU is onjuist. Omliggende buurtbewoners hebben behoefte aan groen. Het wegdek is onbebouwd, maar is niet groen!!! Zie het feitelijk gebruik van stadsgenoten op de foto. Het maximaal realiseerbare vloeroppervlak op basis van de concept-NvU (Raamwerk) ligt meer dan 50% hoger dan het basisprogramma. Uitgaande van 185.000 m^2 zijn er vele mogelijkheden voor meer groen.	31	Er komt bebouwing bij op het Marineterrein, met name in het Dok, maar het Marineterrein wordt zeker niet geheel bebouwd. Waar in de Principenota nog werd uitgegaan van 50% onbebouwd terrein, wordt in het raamwerk nu uitgegaan van 70% onbebouwd terrein. Het is inderdaad belangrijk dat het Marineterrein een bijdrage levert aan ruimte voor groen en recreatie. Dat doen we o.a. door het toevoegen van een stadspark en een sportveld. Maar naast ruimte voor groen en recreatie draagt het Marineterrein ook bij aan het vinden van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en de behoefte aan woningen. Het daarvoor beschikbare vloeroppervlak is, anders dan gesteld in de inspraakreactie, geen basisprogramma maar een maximaal volume van 185.000 m^2. Deze mix van functies kan er juist voor zorgen dat het een fijne plek wordt waar ontmoeten, recreëren, cultuur en leren en werken samengaan. Mede naar aanleiding van de inspraakreacties is het raamwerk aangepast, zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen zie pagina 22 van de concept-NvU). Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving.	C, D, E
110	Behoud van groen & zwemlocatie.	157	Het Marineterrein is en blijft een groene plek. Het is een stedelijk gebied met een groene, waterrijke en autovrije omgeving. Groen en water vormen belangrijke structurerende elementen van het raamwerk. Belangrijke boomgroepen krijgen een plek in het raamwerk en worden zo ingepast in de toekomstige structuur. Het bestaande parkgroen op de Voorwerf wordt aan de noordwestzijde van de binnenhaven uitgebreid, waardoor een fraai stadspark ontstaat aan het water van het binnen-IJ.	A

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
111	Op het Google map kaartje en het kaartje uit de concept-Nota van Uitgangspunten zijn de te kappen bomen in rode stippen aangegeven en de nieuwe aanplant in groen. De grootte van de markeringen geven een indicatie van de grootte van de bomen. Duidelijk is al dat er veel meer gekapt gaat worden dan er nieuw geplant gaan worden.	31	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	A, E
112	Blijft er een groene wandelroute voor buurtbewoners over?	44	In het raamwerk zijn verschillende wandelroutes opgenomen, zoals bijvoorbeeld ‘het rondje Marineterrein’.	A
113	Niet alles zo aanharken, beetje spontane schietwilgen/ sporkehout en rommel takkenhoekjes zijn goed. Verder veel planten voor bijen.	44	Bij de inrichting van de openbare ruimte is nadrukkelijk aandacht voor biodiversiteit, waaronder bijenvriendelijke beplanting.	A
114	Er dreigen bomen te verdwijnen op belangrijke plekken, er verdwijnt zonlicht en ruimte, uitzicht en mooie luchten, er verdwijnt een hoognodige prachtige plek als de plannen zoals ze er nu liggen door zouden gaan. Laat de hoop die we hebben op een betere oplossing voor dit terrein alstublieft niet verdwijnen	40	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	A, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
115	De Rekenkamer maakt zich zeer ongerust over het ontbreken van voldoende verblijfsgroen in Oost (Rapport 'Groen in de Stad, september 2021). De Rekenkamer heeft een representatieve enquête gehouden onder 1365 Amsterdammers, ook zijn via sociale media jongeren benaderd en maakten de onderzoekers gebruik van gegevens van OIS (Onderzoek, Informatie en Statistiek). De Rekenkamer is van oordeel dat voldoende groen 'een belangrijke voorwaarde is voor verdere groei en verdichting van de stad'. De Rekenkamer stelt dat de ruimtelijke ontwikkelingen en verdichting van de stad niet ten koste mogen gaan van het groen. Ook in onze directe omgeving is een disproportioneel tekort aan aaneengesloten verblijfsgroen. De herontwikkeling van het Marineterrein biedt een unieke eenmalige kans om van het terrein een aaneengesloten stadspark te maken. De huidige plannen van de stedenbouwkundige voorzien ten onrechte vooral in grootschalige verdichting met aaneengesloten hoogbouw, hetgeen de realisatie van een stadspark met aaneengesloten verblijfsgroen nagenoeg geheel onmogelijk maakt. Groen is een plek voor ontspanning. Het Marineterrein heeft zich in de laatste zomers ontwikkeld tot een zeer populaire verblijfs- en ontmoetingsplaats voor jongeren, stadsgenoten én omwonenden, zeker in de periode van de ernstige beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen. Groen draagt bij aan een gezonde leefomgeving voor omwonenden. De huidige verdere verdichting van het Marineterrein maakt dat omwonenden en ondergetekenden ernstig worden gedupeerd. Om deze reden maken wij bezwaar tegen de herontwikkeling van het Marineterrein.	14, 15, 16	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	A, C, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
116	Volgens de concept-NvU wordt bij de herontwikkeling van het Marineterrein de huidige 35% groen uitgebreid tot 40% groen. In de nota wordt gesteld dat er zelfs een nieuw STADSPARK van 5 hectare mogelijk kan zijn. De gemeente suggereert zo een park vergelijkbaar met de grootte van het Sarphatipark, wat misleidend is. Het huidige groen van de Voorwerf, Oosterwerf en de beide sportvelden vormt 35% van het Marineterrein, gelegen tussen relatief lage gebouwen van slechts enkele verdiepingen hoogte. In de nieuwe plannen zullen de toekomstig kleinere groenvlakken allen zijn gelegen tussen hoge flatgebouwen van 20 tot 30/40 meter hoogte en is het groen oppervlak veel kleiner. Wanneer we het toekomstige nieuwe sportveld, de Oosterdok en de Voorwerf optellen dan komen we op maximaal 19% aaneengesloten groen, hetgeen bijna de helft is van het huidige groen op het Marineterrein. De hoeveelheid groen stijgt niet met 5% tot 40%, maar daalt van de huidige grote groenvlakken van samen 35% tot 19%. Daar komt nog bij dat het grootste groenvlak, het sportveld van 9.000 m^2, overdag zal worden afgesloten voor algemeen gebruik omdat dit sportveld op de werkdagen door Defensie wordt gebruikt voor sportactiviteiten en als helikopter-landingsbaan. Naar verwachting zal het sportveld om die reden omhekt moeten worden. Zonder het sportveld is het percentage groen nog lager dan de 19%, dus zelfs beduidend lager dan de helft van de 40% die in de concept-NvU aan de burgers wordt voorgeschoteld.	14, 15 en 16	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	A, C, E
117	Deze dingen zouden wat mij betreft absoluut moeten blijven op het Marineterrein: - openlucht sport parcours/mogelijkheden	116	Sport en beweging voor jong en oud zijn belangrijke elementen op het Marineterrein. De concrete inrichting van de openbare ruimte is in deze haalbaarheidsfase nog niet aan de orde. In de volgende planfase wordt een Plan Openbare Ruimte opgesteld, waarbij de principes voor de inrichting van de openbare ruimte worden vastgelegd. En dus ook hoe sport en beweging eruit komt te zien.	A, E
118	Nergens wordt gerept over speelvoorzieningen voor kinderen - goed om daar ook oog voor te hebben.	139	Sport en beweging voor jong en oud zijn belangrijke elementen op het Marineterrein. De concrete inrichting van de openbare ruimte is in deze haalbaarheidsfase nog niet aan de orde. In de volgende planfase wordt een Plan Openbare Ruimte opgesteld, waarbij de principes voor de inrichting van de openbare ruimte worden vastgelegd. En dus ook hoe sport en beweging eruit komt te zien. Dit geldt dus ook voor speelvoorzieningen voor kinderen.	E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
119	Neem nu eens als uitgangspunt de bomen op het terrein. Geef ze de ruimte. Ben tevreden met de helft van het te bebouwen oppervlak. Houdt de waterkanten vrij. En weeg de voordelen van de ruimte die groen en onbebouwd overblijft zwaar!!!! Waarom wordt de waarde van het terrein alleen bepaald door het maximaal mogelijk te bouwen huizen? Hoeveel mensen uit de wijde omtrek zullen daar vele uren van genieten en gezonder zijn? Hoeveel water kan er in de bodem zakken? Hoeveel koelte zullen die bomen brengen? Hoeveel stof zullen die bomen vangen? Hoeveel vogels en insecten hoeven hun leefruimte niet te verliezen.? Dat heeft ook waarde! Ik hoop dat jullie in je overwegingen ook rekening houden met deze zaken.	33	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	A, E
120	Een ander punt is de ecologische ambitie. Weer veel mooie worden: 'Het Marineterrein draagt bij aan het vergroten van de ecologische diversiteit en natuurinclusiviteit van de stad' Een stadspark maakt onderdeel uit van de plannen. Maar de concept-NvU legt echter geen enkele relatie met het Concept Beleidskader Hoofdgroenstructuur dat momenteel in besluitvorming verkeert. Het Beleidskader Hoofdgroenstructuur is ambivalent over de positie van het Marineterrein. In de Opgavekaart 2050 staan de huidige groenvlakken op het terrein aangeduid als toekomstig stadspark, in de toetskaart zijn deze vakken nog wel aangegeven, maar hebben geen gemarkeerd groentype, en 'bestaan' dus niet in de Hoofdgroenstructuur? Het lijkt mij voor de hand liggen dat zowel de concept-NvU als het Beleidskader Hoofgroenstructuur een expliciete eenduidige aanwijzing geven voor de rol van het Marineterrein op dit onderdeel.	35	In het concept-beleidskader Hoofdgroenstructuur is aangegeven dat toekomstig groen (en andere belangrijke groene opgaven in de Hoofdgroenstructuur) een plek krijgen in de "opgavenkaart hoofdgroenstructuur 2030". Deze opgavenkaart is gepland in 2022/2023. Daarin zal ook het groen op het Marineterrein opgenomen worden, mits de Projectnota dan is vastgesteld. In de toetskaart van de Hoofdgroenstructuur is alleen de huidige hoofdgroenstructuur opgenomen. Daar valt het groen op het Marineterrein niet onder. Op welke wijze de ecologische ambities worden ingevuld, wordt beschreven in het Plan Openbare Ruimte, dat in de volgende planfase wordt opgesteld. Daarin worden de principes voor de inrichting van de openbare ruimte vastgelegd.	D, E
121	Opnieuw is het uitgangspunt van dit plan dat het aantal bomen er niet op achteruit gaat. In een echt groene ambitie van de plannen, waar steeds de mond vol van is en waar de bewoners bij eerdere inspraakrondes steeds om vroegen, zouden er juist meer bomen geplant moeten worden, zodat er zo in het stadscentrum een groene long bij komt die veel CO2 en andere uitlaatgassen opneemt en de stad leefbaar maakt. Want laten we eerlijk zijn, dat is bij de ontwikkeling van Oostenburg helemaal mislukt.	117	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48. Het gaat er ook om of de bomen die er staan en worden aangeplant, genoeg ruimte hebben om te groeien. Die ruimte is nu zowel ondergronds als bovengronds gereserveerd. In de concept-NvU is opgenomen dat alle bomen in groenstroken komen te staan in plaats van in de stenen van de stoep. Hierdoor hebben de bomen meer groeiruimte en krijgen ze een veel hogere levensverwachting.	A, D, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
122	Laten we het Mariniersterrein niet zo vol bouwen, want al die mensen uit deze buurt en nu ook het nieuwe Oostenburg zijn op zoek naar een stukje groen om te ontspannen en dat komt in de huidige plannen te weinig tot uitdrukking. En bomen die ingeklemd tussen gebouwen staan krijgen uiteindelijk te weinig licht en kwijnen weg. Ja dat betekent misschien iets minder ruimte voor gebouwen, maar de kwaliteit van leven op het terrein gaat er in sprongen mee op vooruit. Laten we nog iets meer van de huidige ademruimte die het Mariniersterrein biedt aan de omliggende buurten behouden.	117	De waarde van groen is meegenomen bij het opstellen van het raamwerk. Daarom is er ook voor gekozen om ongeveer 70% van het hele terrein niet te bebouwen en voor een groot deel groen in te vullen. Daar heeft het Stadspark een groot aandeel in, maar ook in het dicht bebouwde Dok is de onbebouwde ruimte voor bijna de helft groen. Uitgangspunt voor het Marineterrein is dat het aantal bomen minimaal gelijk blijft en dat waardevolle bomen behouden blijven. Gestreefd wordt om zoveel mogelijk bomen te behouden of te verplanten. Ook de bomen in de straten zijn van grote betekenis voor de stad. Er zijn boomsoorten die daar prima groeien. De relatie met de breedte van de straten en de hoogte van de aangrenzende gebouwen, is hierbij echter erg belangrijk. Dit heeft ook zeker de aandacht. Het Marineterrein is in de toekomst niet de enige plek in dit deel van de stad waar extra verblijfsgroen toegevoegd wordt. Met de realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer komt er aan de Dijksgracht Oost op het spoorterrein bij het nieuwe woon- en werkgebied Oostenburg ongeveer 15.000 m^2 groen beschikbaar. Amsterdam is met ProRail in gesprek om deze ruimte voor langere tijd in beheer te nemen en om te vormen tot een nieuw openbaar toegankelijk stadspark.	A, E
123	Ik wil graag dat: alle oude bomen blijven (heel belangrijk, bouw er maar omheen).	44	Dit vinden wij ook belangrijk. Tot op zekere hoogte kan dit en doen we dat ook. Het uitgangspunt is dat het aantal bomen minimaal gelijk blijft en dat waardevolle bomen zoveel mogelijk blijven behouden. Maar alle bestaande bomen behouden kan niet. Dat komt doordat niet alle bestaande bomen op het terrein gezond zijn en een hoge levensverwachting hebben. Een aantal bestaande bomen kan worden verplant naar een andere locatie op het Marineterrein. Maar ook omdat er gebouwen bij moeten komen die nodig zijn voor een waardevol innovatiemilieu.	A, B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
124	Een andere reden van bezwaar betreft de kap van 75 volwassen bomen. Op het Marineterrein worden tenminste 75 bomen van het huidige volwassen bomenbestand gekapt. Van het gewenste grote STADSPARK van 5 hectare komt niets terecht: hetgeen in strijd is met de vastgestelde Groenvisie 2020-2050. Mede om deze reden tekenen wij bezwaar aan tegen de concept-NvU.	14, 15 en 16	Door het vrijkomen van een groot deel van het huidige Defensieterrein neemt het totale oppervlak aan openbare ruimte voor de stad aanzienlijk toe. Van deze openbare ruimte wordt een groot deel groen ingericht. Uitgangspunt is dat het aantal bomen minimaal gelijk blijft en dat waardevolle bomen zoveel mogelijk behouden blijven. Waar bomen niet behouden of verplant kunnen worden, worden zij vervangen door nieuwe bomen. Aan de zijde van het Oosterdok is tevens een stadspark gepland van ongeveer 4,7 hectare. Omdat het Marineterrein in de toekomstige situatie grotendeels autovrij wordt, is er ook meer ruimte voor recreatie. De verblijfskwaliteit neemt toe en de gebruiks-waarde van het groen wordt groter. Mede naar aanleiding van de inspraakreacties is het raamwerk aangepast, zodat er nog meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen zie pagina 22 van de concept-NvU). Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving. In de vastgestelde Groenvisie 2020-2050 wordt het Marineterrein niet als zodanig benoemd.	B
125	Ik vind het van groot belang dat er op het Marineterrein ruimte blijft voor een losloop- of uitrenterrein voor honden. In het centrum is zo goed als geen hondvriendelijk groen.	11	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	D, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
126	In de huidige plannen zie ik geen aandacht voor een belangrijke functie die het Marineterrein na de geleidelijke openstelling is gaan vervulling en dat is als terrein waar mensen hun hond uitlaten en op het helikopter-veld met andere honden laten spelen. Er is in het centrum van Amsterdam een groot tekort aan hondenuitlaatplekken en hier is er spontaan één ontstaan, waardoor mensen vanuit de oostkant van het centrum van de wallen tot en met de Oostelijke Eilanden en ook de Kadijken samenkomen. Verschillende lagen van de bevolking komen, ook in deze corona-tijden, zo bij elkaar en slaan een brug naar elkaar door een praatje te maken over hun hond en zo verder. Ze worden zo sociaal naar elkaar, laten in noodgevallen de hond voor elkaar uit etc. Ik heb 2 jaar geleden iemand van de gemeente gesproken die op zoek was naar uitlaatplekken en daarom kwam kijken op het helikopterveld, maar in de plannen is dat niet tot uitdrukking gekomen. En de Voorwerf en de steiger zijn in de zomermaanden te druk om de hond uit te laten. Een aparte plek voor mensen met een hond, waar de beestjes kunnen spelen en de baasjes babbelen, moet er gewoon blijven op het terrein. De binnenstad heeft dat heel hard nodig. Het is veelzeggend dat in geen van de illustraties een hond is te zien!	117	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	D, E
127	Graag het helikopterveld op Marineterrein vrijhouden voor de honden. Er is al heel weinig plek en het is een sociale en fijne plek voor hondenbezitters	127, 128	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	D, E
128	Graag een uitren- en losloopgebied voor honden behouden! :)	130, 132, 133, 134, 135	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	D, E
129	Graag wil ik als honden- en bomenliefhebber dat u in uw concept-Nota van Uitgangspunten Marineterrein Amsterdam het volgende opneemt: 1. een ruim, afgebakend hondenspeelveld ter vervanging van het huidige helikopterterrein;	131	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	D, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
130	Ik zou graag een voorstel doen om op het Marineterrein in Amsterdam een rolschaatsbaan van internationaal niveau te ontwikkelen. De baan zou dan 40 x 70 m van omvang zijn. Met een tribune en een horecagedeelte. Ook zou er een nette parkeerplaats bij moeten komen. Graag doe ik hiervoor een ontwikkelingsvoorstel in een persoonlijk gesprek.	51	Belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van het Marineterrein is ruimte voor sport en bewegen. Het meest in het oog springende onderdeel daarvoor is het sportveld. Deze is bestemd voor zowel bezoekers als voor Defensie. Gezien het feit dat de ruimte voor sport in dit deel van de stad schaars is, is het uitgangspunt om die ruimte multifunctioneel in te richten, zodat er veel verschillende vormen van sport beoefend kunnen worden. Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 46. De vraag of een rolschaatsbaan op internationaal niveau passend is bij het Marineterrein en bij het uitgangspunt van multifunctionaliteit, zal dan pas aan de orde komen. Verder zal het terrein autovrij worden, dus een parkeerplaats voor een rolschaatsbaan is niet te verenigen met dit uitgangspunt.	B, E
131	Er zijn mogelijkheden om nestkasten toe te passen voor gierzwaluwen, vleermuizen en de andere holenbroeders. Graag vertel ik erover. Zie Facebook Gierzwaluwwerkgroep Amsterdam	60	Bij de herontwikkeling van het Marineterrein staan ecologie en natuurinclusiviteit hoog in het vaandel. Er zijn veel mogelijkheden om die te versterken in de openbare ruimte, maar ook op gebouwniveau. Daarvoor heeft de gemeente Amsterdam het handboek ‘Natuurinclusief Bouwen en Ontwerpen’ ontwikkeld.	D
132	Op het terrein staan vele grote bomen, die in de onderzoeksfase niet zijn geïnventariseerd op monumentaliteit. Doordat het Marineterrein lange tijd gesloten is geweest voor publiek heeft een dergelijke inventarisatie nooit eerder plaatsgevonden, maar dient dit voorafgaand aan de vaststelling van het stedenbouwkundig plan alsnog te gebeuren.	9	Alle bestaande bomen op het Marineterrein zijn in het verleden geïnventariseerd. Voor de Projectnota is de bomeninventarisatie geactualiseerd. Deze geactualiseerde inventarisatie is als bijlage bij de Projectnota gevoegd.	A
133	Om de strook langs het spoor als groene strook te verkopen voelt toch wat gezocht aan, zeker na de recente ruiming van groen bij de westelijke Dijksgracht! En daar moet ook de snelfietsroute komen. Blijf het plaatje wel in het grotere geheel van alle gemeenteplannen zien.	117	Het groen zoals weergeven op pagina 84 van de concept-NvU (de strook langs het spoor en de Dijksgracht) is conform de weergave van de ecologische structuur en in de Hoofdgroenstructuur uit de vastgestelde beleidsnota’s. Dit is dus geen invulling vanuit het project Marineterrein.	D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
134	Ik onderschrijf voor 100% het uitgangspunt van Erfgoedvereniging Heemschut. Er dient rekening gehouden te worden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig.	121	Met de nieuwe stedenbouwkundige opzet verandert ook de inrichting van de buitenruimte. Met name bij het stratenpatroon is dit het geval. Dat neemt niet weg dat belangrijke elementen van de huidige terreininrichting als onderdeel zijn meegenomen in de opzet voor de openbare ruimte. Zo worden karakteristieke onderdelen van de huidige boomstructuur, zoals de beeldbepalende iepenrijen langs de kades en de monumentale bomen op de Voorwerf, behouden. Het Marineterrein wordt grotendeels autovrij en de verharding wordt zoveel mogelijk geminimaliseerd, zodat het beeld van een groen tapijt grotendeels overeind blijft.	A
135	Zeker nu we met zijn allen minder gaan reizen, minder aan 9-17 fysieke aanwezigheidsplicht op werk vastzitten, we met covid-maatregelen die misschien nog lang niet voorbij zijn, steeds meer behoefte hebben aan ruimte om buiten te verblijven, en we ook nog eens te maken hebben met toerisme dat ongetwijfeld weer snel naar het oude niveau van 20 miljoen bezoekers per jaar (!!!!!) zal gaan, wordt de behoefte aan recreatieruimte groter en groter en groter. Maar wat doen we in datzelfde centrum waar het al bijna niet te harden is voor de vele bezoekers? We gaan dat ene unieke stuk dat erbij is gekomen, volbouwen. Ik ken overigens het tegenargument, dat de ruimte die er nu is om te recreëren, blijft en zelfs iets groter wordt, maar dat is een kortzichtig antwoord op deze schreeuw om niet te bouwen, het zou juist zo fantastisch zijn als het hele terrein wordt benut, voor de hele stad en haar vele bezoekers, voor iets bijzonders. Wat een gemiste kans om Amsterdam op de kaart te zetten als unieke stad die kijkt naar de toekomst en iets gedurfds doet, namelijk een fijne plek creëren, van Vondelpark-afmetingen, waar nog eeuwen lang honderdduizenden mensen jaarlijks plezier aan kunnen beleven.	17	Er komt bebouwing bij op het Marineterrein, met name in het Dok, maar het Marineterrein wordt zeker niet geheel bebouwd. Waar in de Principenota nog werd uitgegaan van 50% onbebouwd terrein, wordt in het raamwerk nu uitgegaan van 70% onbebouwd terrein. Het is inderdaad belangrijk dat het Marineterrein een bijdrage levert aan ruimte voor groen en recreatie. Dat doen we door het toevoegen van een serieus stadspark en een sportveld. Maar naast ruimte voor groen en recreatie, draagt het Marineterrein ook bij aan het vinden van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en de behoefte aan woningen. Deze mix van functies kan er juist voor zorgen dat het een fijne plek wordt waar ontmoeten, recreëren, cultuur en leren en werken samengaan.	B
136	Het natuur buitenzwembad op het Marineterrein blijft, en dat er twee simpele omkleedhokjes komen, met klapdeurtjes ofzo.	44, 153	In deze fase is er nog geen sprake van een plan. In volgende planfases zal bij de uitwerking onderzocht worden welke voorzieningen nodig zijn. Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	B
137	Deze dingen zouden wat mij betreft absoluut moeten blijven op het Marineterrein: zwemruimte	116, 323	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	A

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
138	Als bewoner van de Nieuwmarktbuurt en frequent bezoeker van het Marineterrein zou ik graag zien dat we mogen blijven zwemmen en hardlopen over het terrein. In het drukke centrum vol auto's (en zonder echte parken in de buurt) is dit het enige gebied waar prettig en veilig buiten gesport kan worden.	292	Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48. Het rondje Marineterrein voor het hardlopen wordt uitgebreid.	A
139	Ik zou graag willen dat jullie een atletiekbaan meenemen in het gehele ontwerp.	49	Een atletiekbaan is onderdeel van het sportveld en is opgenomen in het raamwerk.	A

2.3.4 **Verkeer, vervoer en logistiek**

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
140	Uit de concept-NvU: "Voor de logistiek en distributie op het autovrije deel van het Marineterrein geldt het principe van de 'knooppuntstrategie' (hubs): goederen van of naar elders worden op een zeer beperkt aantal plekken/adressen aan de rand van het terrein afgeleverd of opgehaald." Als buurtbewoner ben ik een groot voorstander van het autovrij houden van het terrein. Dit mag echter niet betekenen dat de huidige bewoners aan de Kattenburgerstraat de dupe gaan worden van overlast door drukke overslagpunten aan de Kattenburgerstraat. Ik pleit er dan ook voor dat deze 'hubs' op het Marineterrein zelf worden gerealiseerd. Met een zorgvuldig ontwerp kan overlast voor zowel de Kattenburgerstraat als voor het Marineterrein zelf worden voorkomen.	12	Het is een terecht punt dat de logistieke hubs niet tot overlast voor de omgeving mogen leiden. Een van de hubs is gepositioneerd in de zone op het Marineterrein die grenst aan de Kattenburgerstraat. De logistieke afhandeling zal ook op het terrein zelf moeten plaatsvinden, niet in de Kattenburgerstraat. Dit is verduidelijkt in de definitieve NvU in hoofdstuk 4.4. onder het kopje logistiek.	A, C
141	Parkeergelegenheid - in de concept Nota van Uitgangspunten wordt gesteld dat parkeren niet wordt afgewenteld op de omgeving. In de garage komen 200 plekken beschikbaar voor bewoners en ondernemers. Ik ken de kengetallen niet - maar kan mij voorstellen dat dit zeker op piekbelastingmomenten niet voldoende is. Hoe wordt voorkomen dat parkeren in de buurt nog lastiger wordt?	139	Het parkeren voor het Marineterrein wordt op het Marineterrein opgelost. Het aantal parkeerplekken zoals opgenomen in de concept-NvU is conform de normen van het beleid van de gemeente voor deze locatie. Ervaring leert dat bewoners en ondernemers meestal niet tegelijkertijd behoefte hebben aan een parkeerplek. In de fase waarin de plannen verder worden uitgewerkt zal ook onderzocht worden of en op welke wijze de parkeerplekken efficiënt gebruikt kunnen worden.	A

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
142	ALLSAFE is ervan overtuigd dat zij van toegevoegde waarde kan zijn op het Marineterrein Amsterdam en mee kan bouwen aan de Poort van de toekomst. Zo heeft ALLSAFE ter illustratie al ver uitgewerkte conceptplannen liggen waarin een ALLSAFE-mini-opslag gecombineerd wordt met een schil van commerciële functies en woningbouw. Een aaneengesloten ALLSAFE-gebouwconfiguratie is wenselijk in verband met minder overlast door verkeersbewegingen in de stedelijke buitenruimte. De schil kan een diverse invulling krijgen. In de stedelijke context ligt het echter voor de hand om de plint van commerciële functies te voorzien. Op specifieke plekken zouden ook woningen of bijbehorende faciliteiten op de begane grond gesitueerd kunnen worden. De thans bestudeerde woningbouwtypologieën zijn vooral compacte woningen. De functionaliteit van de ALLSAFE-faciliteiten biedt een meerwaarde voor deze woningen.	42	In de concept-NvU is rekening gehouden met ruimte voor logistiek. Maar waar precies welke functie komt, is in deze fase nog niet van toepassing. In deze fase van de planvorming gaat het om het formuleren van de uitgangspunten voor het gebied als geheel, en kunnen geen concrete toezeggingen gedaan worden of er ruimte is voor specifieke initiatieven.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

2.3.5 **Programma**

INTRO

Behoud horeca Pension Homeland en restaurant Scheepskameel in gebouw 24A – codes 64-92, 94-116, 123, 126, 136, 137, 140-152, 155-179, 181-266, 268-290, 292-295, 297- 301, 303-328.

Veel inspraakreacties gingen over het behoud van restaurant Scheepskameel en Pension Homeland. Met de concept-NvU wordt niet bepaald of en welke van de bestaande bedrijven op het Marineterrein mogen blijven. Alle huidige gebruikers op het Marineterrein zitten er op basis van tijdelijke huurcontracten. Het is aan de toekomstige eigenaar van een gebouw om overeenkomsten aan te gaan met de beoogde gebruikers.

Doelgroepen, woningaantal, betaalbaar wonen – codes 6, 12, 25, 52, 55, 153, 267

De woningen op het Marineterrein zijn verbonden met het innovatieve gebiedsconcept. Zoals in de concept-NvU is opgenomen, zijn in ieder geval mensen die verbonden zijn met dit innovatiemilieu én woningzoekenden uit de directe omgeving (ouderen, jongeren en kleine gezinnen) de beoogde doelgroepen voor de toekomstige woningen op het Marineterrein.
Het benoemen van de doelgroepen in de concept-NvU geeft kaders voor de verdere planuitwerking, zodat passende woningen en woonvormen voor deze doelgroepen ontwikkeld kunnen worden. Het zegt nog niets over de toewijzing van woningen aan deze doelgroepen.

In de concept-NvU wordt aangesloten op het woningbouwbeleid van de gemeente. Het huidige beleid gaat uit van 40% sociale huur, 40% middensegment en 20% vrije sector huur. Hiermee wordt beoogd een zo breed mogelijke groep kansen te blijven bieden op de Amsterdamse woningmarkt.
Het realiseren van passende woningen voor de vele diverse doelgroepen in de stad is en blijft een uitdagende opgave. Het beleid van de gemeente Amsterdam is erop gericht om daar zo goed mogelijk in te voorzien.
De concept-NvU is onderdeel van wat de haalbaarheidsfase wordt genoemd van een project. In deze fase is nog geen sprake van een concreet plan en dus ook nog niet van een concrete invulling van het woningbouwprogramma. Er is alleen vastgelegd hoeveel woningen er ongeveer kunnen komen en dat het Amsterdamse beleid geldt. Hoe groot de toekomstige woningen worden of wat deze kosten, is nu nog niet aan de orde. Het duurt nog een aantal jaren voordat er gestart kan worden met de realisatie van woningen. Eerst wordt de nieuwe kazerne voor Defensie gerealiseerd en pas daarna komt het terrein beschikbaar voor de geschetste ontwikkeling in de concept-NvU.

Woningtekort – codes 17, 46, 56

Het is belangrijk dat het Marineterrein een bijdrage levert aan het woningtekort. Dat doen we ook met de ca. 800 woningen, bedoeld voor diverse doelgroepen. Maar naast woningen draagt het Marineterrein ook bij aan het vinden van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Dit wordt gedaan door ruimte te bieden aan kleine en grotere bedrijven en instellingen die in het gebied gevestigd zijn. Zo draagt het Marineterrein niet alleen bij aan het oplossen van de woningnood, maar werkt het ook aan oplossingen voor andere uitdagingen (zoals klimaatbestendigheid, inclusiviteit en logistieke opgaves).

Tegen nieuwbouw op het Marineterrein – codes 92, 119, 120, 181

Er is veel behoefte aan woonruimte, én aan ruimte voor kleine en grotere bedrijven en instellingen die zich richten op het bedenken van oplossingen voor de uitdagingen waar een groeiende stad als Amsterdam mee te maken heeft. Daarvoor is nieuwbouw onontkoombaar. Er is een zorgvuldige afweging gemaakt in hoe het terrein zich ontwikkelt tot een stedelijke innovatieve werkplaats. Met ruimte voor een stadspark én ruimte voor leren, werken en wonen én voorzieningen (zoals horeca). Deze mix kan ervoor zorgen dat het een fijne plek wordt waar ontmoeten, recreëren, cultuur en leren, werken en wonen samengaan.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
143	Restaurants Scheepskameel en Pension Homeland behouden (samengevat)	meer-dere	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	B, D
144	Ik maak me ernstige zorgen over de conse-quenties als een projectontwikkelaar het gebied koopt en de te vaag geformuleerde uitgangspunten terzijde schuift en er geen woonruimte komt voor Amsterdammers die dat nodig hebben (zie voorbeeld Oostenburg: artikel NRC).	25	De concept-NvU is niet het document op basis waarvan een eventuele ontwikkelende partij kan gaan bouwen. Dat wordt altijd nog nader gespecificeerd. Als het Rijk besluit het terrein aan de gemeente te verkopen, zal de gemeente de toekomstige kavels conform het gemeentelijk selectiebeleid op de markt zetten, binnen de kaders van de concept-NvU. Dan volgt er een investeringsbesluit en daarna zullen er partijen geselecteerd worden die de plannen kunnen uitvoeren. Als de gemeente het terrein niet koopt, dan zal het Rijksvastgoedbedrijf in afstemming met de gemeente een verkoopdocument maken met daarin de criteria waaraan een eventuele kopende partij moet voldoen. In alle gevallen zal de gemeente de uitgangs-punten opnemen in een nog op te stellen Omgevingsvisie. Voor wat betreft het realiseren van woonruimte voor Amsterdammers die dat nodig hebben: met de concept-NvU is het uitgangspunt vastgelegd dat wordt aangesloten bij het Amsterdamse woningbouwbeleid, waarbij het merendeel in het betaalbare segment zit. Dit uitgangspunt geldt dus ook voor een eventuele ontwikkelende partij.	D
145	Ik ga regelmatig wandelen naar het Marineterrein via de Dijksgracht omdat het een van de weinige plekken in de buurt is die niet helemaal volgebouwd zijn met hogere moder-ne gebouwen. Er is ook een beetje groen en met de Scheepskameel hebben we een uitmuntend restaurant in een mooi pand. Liefst zou ik het ongeschonden karakter behouden. Ik ben tegen volbouwen met nieuwbouw.	316	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Met de beoogde ontwikkeling verandert het Marineterrein. Er komt bebouwing bij, met name in het Dok, maar het Marineterrein in zijn geheel blijft ook voor 70% onbebouwd. Er komt een serieus stadspark en een sportveld bij. Daarmee wordt invulling gegeven aan de behoefte aan groen in de binnenstad van Amsterdam. Zoals ook de realisatie van het spoordijkpark aan de Dijksgracht Oost hier een bijdrage aan levert. Daarnaast is er ook veel behoefte aan woon-ruimte, én aan ruimte voor kleine en grotere bedrijven en instellingen die zich richten op het bedenken van oplossingen voor de uitdagingen waar een groeiende stad als Amsterdam mee te maken heeft. Daarom is er een zorgvuldige afweging gemaakt in hoe het terrein zich ontwikkelt tot een stedelijke innovatieve werkplaats.	B, D

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
146	Een combinatie van wonen, werken en leven juich ik van harte toe. Daar horen wat mij betreft ook de huidige, vernieuwende horeca-concepten bij. Zoals Scheepskameel, Homeland. Dit houdt het levendig. Daarnaast is de zwemplek een absolute meerwaarde en krijgt deze wat mij betreft een permanent karakter.	323	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Zoals in de concept-NvU is aangegeven, zijn voorzieningen zoals horeca een belangrijk element om te zorgen voor een aantrekkelijke omgeving. In de toekomst is daar ook ruimte voor in de ontwikkeling. Voor de voorzieningen geldt, net als voor het leren, werken en wonen, dat ze moeten passen bij het gebiedsconcept van een innovatief stadskwartier. Voor de nu nog onofficiële mogelijkheid om te kunnen zwemmen in de binnenhaven, geldt dat in afstemming met de daarvoor bevoegde instanties onderzocht wordt of dit in de toekomst een officiële openwater zwemplek kan worden.	B, D
147	De Marineterrein in zijn huidige “vorm” is een uniek juweel in Amsterdam, met een (nog relatief klein maar fijn) park, innovatieve (kleine) bedrijven en een fantastisch restaurant (Scheepskameel). Het zou zonde zijn als het getransformeerd zou worden met nieuwe woonwijktoren, en zijn karakter totaal verloren zou gaan. Denk aan de toekomst! Maak het park groter i.p.v. bouwen, en laat de Scheepskameel, en Marineterrein icoon geworden, ook na 2026, in zijn huidige locatie staan. Hoewel zo een beslissing vanuit de gemeente zou nu tegen de stroom van “bouwen boven alles” gaan, jullie zullen in de toekomst herinnerd worden als voorbeeld van een gemeente die een juweel van hun stad (de Marineterrein!) niet kapot gemaakt heeft.	181	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Daarnaast is er ook veel behoefte aan woonruimte, én aan ruimte voor kleine en grotere bedrijven en instellingen die zich richten op het bedenken van oplossingen voor de uitdagingen waar een groeiende stad als Amsterdam mee te maken heeft. Daarom is er een zorgvuldige afweging gemaakt in hoe het terrein zich ontwikkelt tot een innovatief stadskwartier. Met ruimte voor een stadspark én ruimte voor leren, werken en wonen én voorzieningen (zoals horeca). Deze mix kan ervoor zorgen dat het een fijne plek wordt waar ontmoeten, recreëren, cultuur en leren, werken en wonen samengaan.	B, D
148	Restaurant de Scheepskameel is een absolute aanwinst voor het Marineterrein en moet derhalve dan ook zeer beslist blijven. In de buurt Java-eiland etc. is toch al niet veel horeca. Het terrein moet ook vooral een groene oase in de drukte van de deze stad blijven. Dit geldt ook voor Homeland en het zwemgebied. Echte aanwinsten voor het Oostelijk Havengebied en nog gelukkig niet overlopen met stoned toeristen, maar een park/oase voor jong en oud uit de buurt.	229	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Voor de nu nog onofficiële mogelijkheid om te kunnen zwemmen in de binnenhaven, geldt dat in afstemming met de daarvoor bevoegde instanties onderzocht wordt of dit in de toekomst een officiële openwater zwemplek kan worden.	B, D
149	Laat a.u.b. het huidige karakter van het Marineterrein behouden blijven. Ik denk dan met name aan het behoud van de Scheepskameel, een fijne ongedwongen plek in de stad waar je een middag/avond kunt ontsnappen aan de drukte van de stad. Hetzelfde geldt voor de zwemplek.	152	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 46.	B, D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
150	Ik ben erg tevreden met het huidige aanbod op het terrein. Vooral restaurant Scheepskameel, met een bijzondere keuken voor mensen met wat meer geld. Ik weet niet of Homeland ook onder het Marineterrein valt, maar dat vind ik echt geweldig. Heerlijke sfeer. Verbindend voor bezoekers vanuit de hele stad op het naastgelegen veld. Ook mensen zonder geld kunnen op het veld ervoor hun eigen ding doen. Zo kan iedereen met verschillende beurzen, ook veel jonge mensen die zwemmen bij goed weer, er terecht.	291	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	D
151	Graag stellen we voorop dat wij de beoogde functiemenging op het Marineterrein toejuichen.	8		D
152	Amsterdam kan het wel, grootse plannen voor de toekomst ontwikkelen en uitvoeren: IJburg, Zeeburgereiland, Houthavens, de Zuidas, Overamstel. Plannen die passen in die gebieden en die zoden aan de dijk zetten qua aantallen. Focus je daarop als het gaat om het behalen van de noodzakelijke aantallen nieuwe woningen. En behoudt in godsnaam dit unieke vrijgekomen stuk centrum stad, voor de hele stad en haar bezoekers, en niet voor 900 huishoudens.	17	De centrale ligging in de stad vraagt om een bijzonder programma en is niet vergelijkbaar met de opgaves van bijvoorbeeld IJburg. Het beschikbaar komen van het Marineterrein als bijzondere plek in het centrum van Amsterdam, biedt een unieke kans voor de ontwikkeling van een innovatief stadsmilieu, waarbij het wonen ca. 40% van het gehele programma bedraagt. Het gebied is groot genoeg om impact te kunnen hebben en klein genoeg om speciaal te blijven.	B
153	Bouwen voor de buurt! In de concept-NvU wordt ten onrechte al aangegeven voor wie die woningen bestemd zullen zijn. De doelgroep bestaat met name uit mensen die specifiek verbonden zijn met het “innovatieconcept” op het terrein, zoals kenniswerkers, ondernemers, expats, tijdelijke onderzoekers en studenten. Voor wat dan nog overblijft, kunnen woningzoekenden uit de directe omgeving in aanmerking komen voor met name de huurwoningen. Tegen een dergelijk (prematuur) beleid hebben wij al bij de behandeling van de Principenota in 2017 bezwaar gemaakt. Hierover zijn toen moties aangenomen in de gemeenteraad (en zelfs vragen gesteld in de Tweede Kamer). Gezien de problemen op de woningmarkt zijn wij van mening dat alle Amsterdammers (jong én oud) de mogelijkheid moeten krijgen om in aanmerking te komen voor een woning op het Marineterrein en is voorrang voor werknemers van de bedrijven die op het Marineterrein gevestigd zijn, niet passend. Dit betekent overigens niet dat wij tegen innovatieve woonvormen zijn.	6	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Expats, kenniswerkers, ondernemers, tijdelijke onderzoekers en studenten worden in de concept-NvU niet als beoogde doelgroep onderscheiden.	B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
154	Het liefste zoveel mogelijk woningen. Park en werkgelegenheid ook belangrijk, maar woningen zijn toch wel echt het belangrijkste	48	Het realiseren van woningen is een belangrijke stadsbrede opgave. Maar dat geldt ook voor het creëren van werkgelegenheid en het bieden van ruimte voor kennisinstellingen. Het Marineterrein draagt daaraan bij. Voor deze bijzondere plek is de ambitie om er geen woonwijk van te maken, maar een divers stedelijk gebied met een mix van functies. Met ruimte om er te wonen, maar zeker ook ruimte om te leren en te werken, voor cultuur, groen en sport. Het huidige groen wordt al veel gebruikt door mensen uit de stad en we willen die ruimte voor ontspanning behouden en versterken.	B
155	Goed punt is dat er veel woningen komen voor studenten en onderwijs en zorgpersoneel.	43	Het Marineterrein moet een plek zijn voor iedereen. Daarom komen er woningen voor verschillende doelgroepen.	B
156	Geachte ontwikkelaars van het Marineterrein, met veel interesse heb ik de concept-Nota van Uitgangspunten gelezen. Een ambitieus project waaraan ik graag een bijdrage zou leveren met mijn ervaring als belevingsarchitect van hospitality-projecten. Tegelijkertijd waardeer ik de nota dat in het plan ook ruimte gaat zijn voor woningen voor ouderen. Ik werk op dit moment aan een woon-/ leefconcept voor actieve ouderen onder de werktitel: Senior Den; een inspirerende, comfortabele leefomgeving voor en door actieve senioren. Een plek in of dicht bij de stad waar gelijkgestemden aangenaam oud kunnen worden. Een ecosysteem met een sterke hospitality focus waarin iedereen meetelt en actief betrokken is. Senior Den moet een bruisend centrum voor actieve ouderen, dat faciliteert in wonen, leven, werken, horeca, leisure. Het product wonen omvat: serviced apartments in sociale en vrije sector huur en long-stay apartments. Daarnaast zijn er gastenkamers voor familie, vrienden, mantelzorg. Horeca en ateliers voor ambachts-lieden. Senior Den is het clubhuis van de buurt; de bindende factor in een maatschappelijke en sociale omgeving. Zou een dergelijk concept bespreekbaar kunnen zijn binnen de uitgangspunten van uw nota?	50	In deze fase van de planvorming gaat het om het formuleren van de uitgangspunten voor het gebied als geheel, en kunnen geen concrete toezeggingen gedaan worden of er ruimte is voor specifieke initiatieven. Maar het uitgangs-punt voor toekomstige woningen is wel dat zij verbonden zijn met het innovatieve gebieds-concept. Dat betekent dat er ook ruimte is voor bijzondere woonconcepten.	D, B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
157	Overigens lijkt het me nuttig de doelgroepen goed te mixen. Op Kattenburg woont bijvoorbeeld een grote concentratie (internationale) studenten in een enkel groot complex. Deze groep veroorzaakt veel geluidsoverlast en zoekt jammer genoeg weinig verbinding met de buurt. Verspreiding zorgt voor ontmoeting en meer respect voor elkaar.	12	Een goede mix van doelgroepen is een belangrijk streven bij de woningbouwontwikkeling op het Marineterrein. Tot op welke schaal het beste kan worden gemengd, vergt nader onderzoek bij de verdere planontwikkeling. Zo kan het zijn dat het mengen van bepaalde doelgroepen prima werkt op het niveau van de straat of het blok, maar dat eenzelfde mix binnen een pand juist problemen geeft.	A, E
158	Komen er ook sociale seniorenwoningen en/of wibowoningen op het Marineterrein?	62	In deze fase van de planvorming is alleen gespecificeerd hoeveel woningen er komen en voor welke doelgroepen. Een van de doelgroepen is de ouderendoelgroep. Het ligt wel in de lijn der verwachtingen dat er ook ouderenwoningen in de sociale huur gerealiseerd worden, maar in deze fase is dat nog niet zo specifiek vastgelegd. Datzelfde geldt voor de vraag of er wibowoningen komen.	E
159	De vereniging Wonen voor Ouderen Nieuwmarkt/Groot Waterloo met 150 leden boven de 55 jaar heeft met belangstelling kennisgenomen van de concept-Nota van Uitgangspunten Marineterrein Amsterdam. Onze aandacht gaat uit naar de ongeveer 800 woningen die volgens de nota op het terrein gerealiseerd gaan worden. 'De woningen zijn bedoeld voor een mix aan doelgroepen, passend bij het gebiedsconcept', zo staat te lezen. Maar ook: 'In onze snel veranderende samenleving ontstaat behoefte aan nieuwe woon- en samenlevingsvormen. Het aantal thuiswerkers neemt toe, net als de hoeveelheid samengestelde gezinnen. Er komen ook steeds meer eenpersoonshuishoudens en meer ouderen, die steeds langer zelfstandig blijven wonen'. Wij vrezen dat het nog dringen wordt tussen de verschillende doelgroepen, die in aanmerking willen komen voor een woning. Wij vragen daarom in de concept-Nota van Uitgangspunten Marineterrein het concept 'Age Friendly City' uit het Programma Ouderenhuisvesting toe te voegen, zodat zeker is dat ook ouderen passen in het 'gebiedsconcept'.	122	De concept-NvU is onderdeel van wat de haalbaarheidsfase wordt genoemd van een project. In deze fase is nog geen sprake van een concreet plan, en dus ook nog geen concrete invulling van het woningbouwprogramma. Het doelgroepenbeleid van de gemeente is buitengewoon veelkleurig. In de concept-NvU is opgenomen dat woningen voor verschillende doelgroepen zijn bestemd, waaronder ouderen. Verdere invulling hiervan vindt in een later stadium van de planvorming plaats.	E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
160	Mijn gezin en ik zijn bewoners van de Plantagebuurt. We komen, zeker in de zomer, bijna dagelijks op het Marineterrein om te wandelen of even koffie te drinken. We voelen ons echte bofkontjes om zo mooi in Amsterdam te wonen. Echter, we hebben zoals zovelen ook een groot probleem. We wonen in een kleine 45m^2, slecht onderhouden, sociale huurwoning. Met een kindje van 1,5 jaar is dat in de winter niet zo fijn. Het is koud en vochtig. Maar we zitten vast. Mijn partner en ik hebben een studieschuld, dus kopen is geen optie. Bovendien, ook zonder studieschuld zou dat in de huidige markt geen optie zijn (terwijl we toch beiden een goed betaalde baan hebben). Voor een ruimere sociale huurwoning komen we voorlopig niet in aanmerking, en, u raadt het al, we verdienen te veel geld. Dan het midden-segment huur? Helaas, we vallen daar ook net buiten de boot. Dus een dure huurwoning? Zo rijk zijn we helaas nou ook weer niet. Onze hoop, eigenlijk onze grootste wens, is dat er woningen beschikbaar komen die ook voor mensen zoals wij bereikbaar zijn. Want met ons zijn er nog zoooooo veel. We hopen dus niet op nog meer “betaalbare” koopwoningen van 350.000 euro voor 40m^2. Zou dat mogen op zo een toffe plek als het Marineterrein? Of eigenlijk op iedere andere plek in de stad? Verder superleuke plannen natuurlijk!	55	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	E
161	Ik hoop dat er op het Marineterrein ook middenhuurwoningen gerealiseerd zullen worden. Huur tussen de €760,- en €1000,-. Dan graag vanaf €760,- zodat je niet meteen je huis uit hoeft na een huurverhoging. Helaas ontbreekt dit type woning in de stad waardoor een grote groep geboren Amsterdammers niet aan een woning komen. Dit zou ook voor doorstroom zorgen waardoor er weer sociale huurwoningen vrij komen bedoeld voor mensen met een laag inkomen. Nu blijft die hele markt vast zitten omdat er geen mogelijk-heid is door te stromen naar een betaalbaar appartement. Ik zou graag zien dat de gemeen-te Amsterdam ook aan eigen Amsterdammers denkt in plaats van alleen aan expats.	52	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
162	We hebben veel jongeren op de Oostelijke eilanden, die niet liever willen dan in de buurt te blijven wonen en hiernaast graag zelfstandig willen gaan wonen. Ik ben inmiddels 24 jaar en sta vanaf mijn 18e ingeschreven. Ik begrijp het woningtekort, maar Amsterdam zal de Amsterdammers voorrang moeten geven in deze barre tijd. Dit wordt al jaren gedaan in het Gooi onder andere. Ik hoop dat minstens de helft van de woningen ook betaalbaar zal worden en naar onze geliefde mede-Amsterdammers gaat. Helaas was dit niet het geval met projecten op het Oosterdok en Oosterburg. Ik pakte zelf positie 600 of hoger. Graag zou ik voor dit mooie Marineterrein, een kans willen krijgen, al is het slechts een kleine. Liever klein dan nihil.	47	Het realiseren van passende woningen voor de vele diverse doelgroepen in de stad is en blijft een uitdagende opgave. Het beleid van de gemeente Amsterdam is erop gericht om daar zo goed mogelijk in te voorzien. De concept-NvU is onderdeel van wat de haalbaarheidsfase wordt genoemd van een project. In deze fase is nog geen sprake van een concreet plan, en dus ook nog niet van een concrete invulling van het woningbouwprogramma. Er is alleen vastgelegd hoeveel woningen er ongeveer kunnen komen en dat het Amsterdamse beleid geldt. Hoe groot de toekomstige woningen worden of wat deze kosten, is nu nog niet aan de orde. Het duurt nog een aantal jaren voordat er gestart kan worden met de realisatie van woningen. Eerst wordt de nieuwe kazerne voor Defensie gerealiseerd en pas daarna komt het terrein beschikbaar voor de geschetste ontwikkeling in de concept-NvU.	B, E
163	Prachtig stuk Amsterdam om in te wonen. Graag rekening houden met type woningen (dus niet alleen >1 miljoen Euro, luxe segment).	267	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	A
164	Betaalbare koopwoningen, voorrang voor buurtbewoners.	153	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. Toewijzing van nieuwe sociale huurwoningen aan bewoners uit het stadsdeel is sinds kort mogelijk, middels de zogeheten voorrangsregeling. Dit behelst afspraken tussen woningcorporaties en projectontwikkelaars. Dit is geen gemeentelijke regeling. https://www.at5.nl/artikelen/211589/buurtbewoners-krijgen-straks-voorrang-op-nieuwe-huurwoningen.	A
165	Vereis zelfbewoning met bewoningsplicht (bijv. >200 dagen per jaar): voorkom het probleem van de grachtengordel (en bijv. Dubai) dat woningen worden gekocht door mensen die daar maar een paar weken per jaar zijn. Heel fijn als zoiets bijv. in de erfpacht kan worden opgenomen.	56	De gemeente onderschrijft het belang dat woningen bedoeld zijn om in te wonen. Daarom heeft het college medio 2020 het verhuurverbod voor nieuwbouw koopwoningen met een WOZ-waarde tot 512.000 euro vastgesteld. Dit houdt in dat deze koopwoningen niet duur verhuurd mogen worden, alleen middeldure huur of verhuur aan familie is toegestaan. Dit is opgenomen in de erfpachtvoorwaarden. Voor bestaande koopwoningen en voor woningen op niet erfpachtgrond die na 1 april 2022 worden ontwikkeld, geldt straks de opkoopbescherming.	A
166	800 woningen en 2000 banen lijkt me een erg scheve balans. 2000 woningen en 800 banen lijkt me veel beter als we willen dat het woningtekort er niet groter op wordt.	46	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
167	Heroverweeg de verdeling Wonen, Werken, Leren alsook de doelgroepen. 40% werken is erg veel en maakt het gebied verlaten in de avond en het weekend. Het woningentekort (50.000) is veel hoger dan het tekort aan studentenwoningen (12.000). Bedeel meer ruimte toe aan gezinswoningen: gezinnen zorgen voor een veel grotere sociale cohesie.	56	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	B
168	Meer woningen, waar de buurt voor opteert, kunnen worden gerealiseerd door binnen het uiteindelijke bouwvolume meer ruimte toe te delen aan de woonfunctie.	8	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	B
169	Ik begrijp dat de gemeente naarstig op zoek is naar ruimte voor woningen. Dat er op het vrijgekomen terrein van de Marine gewoond moet worden begrijp ik ook. Maar dit terrein biedt de gemeente de gelegenheid om de leefbaarheid in het centrum voor de huidige bewoners te verbeteren. We moeten ons in de toekomst minder verplaatsen, thuis werken, niet naar verre vakantiebestemmingen. Dat maakt die verbetering hoognodig. Door het maximaal mogelijk aantal woningen op dit terrein te plannen doe je dat NIET. Je maakt het voor de bewoners van de buurten rondom het terrein juist slechter!	33	Met de ontwikkeling van het Marineterrein wordt beoogd om zowel meer huishoudens en (economische) activiteiten een kans te bieden in het hart van Amsterdam, als het verbeteren van de omgevingskwaliteit voor de omliggende buurten. In het laatste wordt onder meer voorzien via het uitbreiden en verbeteren van het reeds aanwezige stadspark in het gebied. Beide ambities kunnen heel goed samen.	B
170	Ik vind de verdeling tussen de sociale huur, middel- en duurhuur en de koopwoningen niet goed verdeeld. De arme mensen en zelfs de middenstand kan vermoedelijk deze woningen niet betalen, dat lijkt me niet zo eerlijk, want een mengeling van alle bevolkingsgroepen en klassen is wenselijk denk ik.	43	Het Marineterrein moet toegankelijk zijn voor iedereen. Daarom geldt voor de toekomstige woningen op het Marineterrein dat het Amsterdamse beleid wordt gehanteerd. Op dit moment gaat het beleid uit van 40% sociale huur en 40% middeldure huur, dus het overgrote deel valt daarmee in het betaalbare segment.	B
170A	Het zou een plek moeten zijn waar bestemmingen slechts tijdelijk zijn en kunnen veranderen als dat nodig is. Dit gebied moet zodanig worden ontwikkeld, dat het in de loop van de tijd een invulling krijgt die aansluit bij de vraag van dat moment. Woningbouw is nooit flexibel, daarmee geef je het terrein weg.	119, 120	Zie intro Programma, pagina 64.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
171	Natuurlijk moet er ook een beetje groen komen. Maar heel veel woningen gemengd met kleinschalige (creatieve) ondernemingen, winkels en cafés à la typisch Amsterdam centrum is mijn wens!	53	De gemeente heeft als doel om met de ontwikkeling van het Marineterrein een bijdrage te leveren aan een leefbare en toekomstbestendige stad. Met aandacht voor de culturele waarde van het terrein en deze te verbinden met de toekomst. Door niet alleen nieuwe gebouwen neer te zetten, maar ook door bestaande te behouden. Door het realiseren van een groot park en ruimte voor sport. Door ruimte te bieden aan partijen die werken aan oplossingen voor de vraagstukken waar de stad mee te maken heeft (klimaatbestendigheid, inclusiviteit, logistieke opgaves etc.). Door een plek te bieden voor talentontwikkeling voor iedereen en door woningen te realiseren waar grote behoefte aan is. Door ook te sturen op het gebruik van het gebied door middel van een curatorteam, zodat ook voor de langere termijn dit gebied die bijdrage kan blijven leveren. Het curatorteam bestaat uit een expert primair gericht op programmering. Een expert primair gericht op ruimtelijke en beeldkwaliteit en een expert primair gericht op maatschappelijke en economische meerwaarde voor de stad. Deze leden van het team hebben (al dan niet gezamenlijk) een rol bij de selectie van ontwikkelende partijen, de toetsing van het gebruik en de activiteiten op de gestelde criteria en de bijdrage aan de ambitie; de begeleiding van ontwikkelende partijen bij de planuitwerking; de sturing op de programmatische, maatschappelijke en economische, ruimtelijke en architectonische kwaliteiten; het stimuleren van activiteiten, het uitbouwen en in stand houden van een hechte gemeenschap en borging naar de toekomst; het signaleren en adresseren wanneer bijsturing van kaders nodig is. Zie pagina 38/39 van de concept-NvU voor meer informatie over wat het curatorteam doet. Met deze invulling is gekozen voor een balans tussen alles wat een stad leefbaar maakt.	B
172	Focus qua commerciële voorzieningen vooral op horeca. Er zijn prachtige plekken met name aan de water/park kanten. Geef ruimte voor creatieve ideeën: jazzcafé, biergarten...	56	De gemeente ziet de meerwaarde van horeca in dit gebied en geeft daar dan ook ruimte voor. Net als voor de andere functies op het terrein, geldt ook voor de commerciële voorzieningen dat deze passend moeten zijn bij het gebiedsconcept van een innovatief innovatiekwartier. De voorzieningen moeten een bijdrage leveren aan omgeving waar mensen graag willen zijn en die uitnodigt tot ontmoeting, ondersteunend aan de andere functies.	B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
173	Ateliers en galeries in één volledige straat: creëer een moderne Spiegelgracht met galeries in de plint. Dit zou wellicht goed passen onder de studentenhuisvesting. Dit trekt een creatief type bewoner, werkende en bezoeker aan.	56	Kunst en cultuur speelt een belangrijke rol in het versterken van het innovatieve milieu. Het gaat tevens goed samen met technologie en wetenschap. Dat kan zich in vele vormen uiten. In volgende fases wordt verder uitgediept welke voorzieningen een plek kunnen krijgen op het Marineterrein.	E
174	Om de wijk te verlevendigen lijkt het ons van belang dat er levendige 'plinten' komen, dus niet al teveel fietsenstallingen, bergingen e.d. op de begane grond (zoals op het Oosterdok) maar winkels en ruimtes voor kleine bedrijfjes.	9	Levendige plinten vormen één van de basisingrediënten van de concept-NvU met maatschappelijke en commerciële voorzieningen en ruimte voor bedrijven en onderwijsinstellingen. Tegelijkertijd wordt al in deze fase aandacht besteed aan de inpasbaarheid van essentiële voorzieningen, zoals fietsenstallingen en technische ruimtes die zorgvuldig vormgegeven moeten worden. Juist het voorgestelde gevarieerde programma biedt draagvlak voor voldoende voorzieningen en levendige plinten.	A
175	Ik vind de evenementen van groot belang voor de buurt, zoals o.a. de Waterspelen en het bierproeffestival!	292	De gemeente ziet de meerwaarde van kleinschalige evenementen die bijdragen aan verbinding tussen het Marineterrein, omliggende buurten en de stad. Daar blijft ook in de toekomst ruimte voor op het Marineterrein.	A
176	Ik ben reeds 9 jaar in Amsterdam werkzaam als huisarts. Ooit heb ik als Marine-arts op deze kazerne gewerkt. Ik vind het een fantastische locatie in deze mooie stad. Als integraal denkend huisarts mis ik in deze wereldstad een echt integraal gezondheidscentrum met zowel regulier werkende eerstelijns zorgverleners als holistische zorgverleners onder één dak. In mijn visie hoort op deze locatie het eerste integrale zorgcentrum van Nederland te komen waar zorgverleners complete zorg aanbieden. Patiënten maar ook gezonde mensen kunnen bij dit centrum terecht voor zorg en met name ook preventieve levensstijl adviezen. Het nieuwe kabinet heeft preventie hoog in het vaandel. Hierin zal een dergelijk centrum leidend kunnen zijn. Ik zou graag voortrekker willen zijn van een dergelijk centrum op deze locatie.	118	In deze fase van de planvorming gaat het nog om het formuleren van de uitgangspunten voor het gebied als geheel, en kunnen geen concrete toezeggingen gedaan worden of er ruimte is voor specifieke initiatieven. Pas in een latere fase van de planvorming worden de plannen voor de bebouwing en wat daarin moet komen, verder gespecificeerd. Het beoogde programma geeft vooralsnog geen aanleiding voor een vestiging van een zorgcentrum. Er is vooralsnog voldoende aanbod in de omgeving. De gemeente heeft in ieder geval geen rol bij het toewijzen van ruimtes voor zorgaanbieders.	B, E
177	Er wordt aangegeven dat er rond 2000 banen komen, in welke sectoren en op wat is deze cijfer gebaseerd???	43	We komen aan het aantal banen door de oppervlakte voor het werken, 60.000 m^2, te delen door het gemiddelde oppervlakte van een kantoorplek van circa 25 m^2. Het Marineterrein gaat zich richten op nieuwe manieren van leren en stedelijke uitdagingen van de toekomst. Dit is dus niet specifiek gelinkt aan een paar sectoren, maar in het algemeen valt te denken aan Informatie en Communicatie, Energie, Water en Afval, Zakelijke Diensten en Onderwijs.	D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
178	Ik als ambtenaar en ook een bewoner van gemeente Amsterdam wil ik me graag hiermee een beetje bemoeien. Hartstikke leuk plan. Wonen, Werken en Sporten. Modern en Historie komen bijeen, maar waarom is er gekozen voor alleen maar 800 nieuwe woningen? Waarom niet meer? We kampen met enorme woningnood in Amsterdam, dat is al lang zo, starters komen niet aan betaalbare huur- of koopwoning, jongelui blijven onnodig veel te lang thuis wonen, dat geldt ook voor veel senioren die niet meer zelfstandig kunnen thuis wonen of simpelweg niet meer alleen gelaten kunnen worden. Ik zal kiezen voor wat meer woningbouw en wat minder kantoren/bedrijfspanden.	43	In 2013 is door het Rijk en het bestuur van de gemeente Amsterdam gekozen om van het Marineterrein geen gewone woonwijk te maken, maar het te transformeren tot één van de innovatieve stadskwartieren van Amsterdam. Een innovatief milieu kent drie belangrijke elementen: 1. Voldoende samenhangende bedrijven; 2. De vestiging van kennisbedrijven en onderwijsinstellingen als spil voor een innovatief ecosysteem; 3. Een aantrekkelijke omgeving waar mensen graag zijn en die uitnodigt tot ontmoeting. Woningen leveren een bijdrage aan de aantrekkelijkheid van een innovatief milieu, maar het aandeel wonen moet niet ten koste gaan van het samenhangende werken en leren. Daarom is het aandeel wonen 40% en het aandeel bedrijvigheid en kennis 60%. Het aantal van 800 woningen is een indicatie en komt voort uit een berekening met een gemiddelde woninggrootte van 70 – 75 m^2. Als de woningen kleiner (of groter) worden, verandert ook het aantal woningen.	B
179	Moeite hebben wij met het ruimtelijke beslag van de nieuwbouw ten koste van de groenpotentie van het gebied. Circa twee derde van het terrein, het noordoostelijke deel, wordt in beslag genomen door gebouwen en tussenliggend groen en verharding, en circa een derde, het zuidwestelijke deel, krijgt een parkachtige invulling onderbroken door verspreid liggende gebouwen en verharding (65% groen; 35% gebouwen en verharding, p. 56).	8	Een belangrijk uitgangspunt is om de aanwezige kwaliteiten van de locatie zo optimaal mogelijk te benutten door o.a. de realisatie van een stadspark aan het Oosterdok. Daarnaast willen we echter ook voldoende groene kwaliteit geven aan de kades en het binnengebied door o.a. het sparen van bestaande, waardevolle bomen. Met een verdergaande verdichting zou hiervoor niet voldoende ruimte overblijven. Mede naar aanleiding van de inspraakreacties is het raamwerk aangepast, zodat er meer ruimte ontstaat voor het park. Het noordwestelijk deel van het park wordt vergroot door de sloop op termijn van gebouw 026 (voor de nummering van de gebouwen zie pagina 22 van de concept-NvU). Over de toekomstige inrichting van het park wordt in de volgende planfase nagedacht, met inbreng van de omgeving.	B
180	Het plan is puur beredeneerd vanuit één perspectief en gericht op de behoeftes die horen bij één tijdvak. Alles samen te vatten onder één noemer ‘de woningnood’. Het Marineterrein heeft hier geen schuld in en zou hiervan ook niet de dupe mogen worden. U biedt woonruimte aan mensen die zich in de toekomst zullen afvragen wat ze in vredesnaam in Amsterdam dachten te zullen vinden.	37	Bij stadsontwikkelingen als het Marineterrein wordt gezocht naar een balans voor de invulling van de schaarse ruimte, en het afwegen van talloze belangen, opvattingen en wensen. De concept-NvU is het voorlopige resultaat van een lang en zorgvuldig proces, waarbij heel veel mensen betrokken zijn geweest. Ook in de vervolgfases rekenen we op deze betrokkenheid. Daarbij leeft nadrukkelijk het bewustzijn dat weliswaar aan veel belangen, opvattingen en wensen (deels) tegemoet kan worden gekomen, maar dat niet iedereen voor de volle 100% tevreden wordt gesteld.	D

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
181	Wat een unieke historische gebeurtenis is, namelijk het vrijkomen van een groot gebied in het centrum van een drukke stad, wordt tenietgedaan, met als doel om aan de dringende noodzaak van de woningbouw te voldoen. Uitgaande dat het gemeentebestuur van Amsterdam wil dat in 2025, 52.500 nieuwe woningen zijn gebouwd, wordt met de bouw van 900 woningen op het Marineterrein, voor 1,71% voldaan aan dit doel. Dat zet weinig zoden aan de dijk lijkt me. DOOD EN DOODZONDE VIND IK DIT.	17	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64.	B, D
182	Het Marineterrein is een plek waar ik en velen om mij heen al jaren graag komen in de zomer. Het is de perfecte plek om een verkoelende duik te nemen op een warme dag. Ook is brouwerij Homeland een bekende in de stad met erg lekkere brouwsels. Restaurant de Scheepskameel bekleedt het gebouw 24a prachtig met interessante en heerlijke gerechten. Wat voor mij en de mensen om mij heen als burger van belang is van deze plek, is dat het er erg afgeschermd van de drukte van de (toeristische) stad voelt. Doordat het veld en de steiger zijn omgeven met gebouwen, is het een ware stadsoase waar je ongestoord kan zwemmen, eten, sporten en genieten van alles wat het terrein te bieden heeft. Ik zie graag dat dit terrein zijn waarde behoudt. Het is van groot belang dat dit soort plekken in de stad mogen blijven bestaan. De gemeente probeert dit maar al te vaak af te nemen door het te veranderen in een winstgevende commerciële locatie. Onthoud dat de stad ook van de Amsterdammers is en niet van investeerders, expats en toeristen.	296	Sinds de openstelling van het Marineterrein hebben steeds meer bedrijven en instellingen er hun intrek genomen, waardoor het terrein zich langzaamaan heeft ontwikkeld als een innovatief stadskwartier. Ook de bewoners van de stad hebben het terrein ondertussen ontdekt als een plek om te kunnen recreëren en genieten van de verschillende horecagelegenheden. Met de beoogde ontwikkeling zal dit innovatieve stadskwartier verder kunnen groeien. Door meer ruimte te bieden aan kleine en grote ondernemers en instellingen die bijdragen aan het innovatiemilieu, maar ook door het realiseren van woonruimte waar veel behoefte aan is in de stad. Door de bebouwing te concentreren in het Dok, kan het park aan het Oosterdok en op de kop van het Marineterrein uitgebreid worden. Zo ontstaat een plek die meerwaarde heeft voor de stad, haar bewoners en gebruikers.	A, D
183	Wij koesteren het kleine stukje groen van Amsterdam, Marineterrein! Met daarbij de Scheepskameel en Kantine 24 enz. Blijf er alstublieft van af en laat ons het terrein houden. Er genieten nu zo ontzettend veel mensen van!	302	Bewoners van de stad hebben het Marineterrein ontdekt als een plek om te kunnen recreëren en te genieten van de verschillende horecagelegenheden. Ook hebben steeds meer bedrijven en instellingen hun intrek genomen op het Marineterrein. Daardoor heeft het terrein zich langzaamaan ontwikkeld als innovatief stadskwartier. In het toekomstig programma zal er voor al deze functies ruimte zijn, maar ook aan woonruimte, waar veel behoefte aan is in de stad. Door de bebouwing te concentreren in het Dok, kan het park aan het Oosterdok en op de kop van het Marineterrein worden uitgebreid. Zo blijft het Marineterrein een plek die meerwaarde heeft voor de stad, haar bewoners en gebruikers.	B

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
184	In de eerdere plannen werd het wonen vrijwel geheel gereserveerd voor werknemers van de bedrijven en instellingen op het terrein. Vanwege het internationale karakter zouden daar ook veel expats onder gaan vallen. Vanuit de gemeenteraad kwam daar kritiek op en werden de doelgroepen in de plannen diverser. Dat expats nu weer nadrukkelijk als eerste in de nota worden genoemd, is dan ook opvallend. Vanuit de buurt (en de stad) is er behoefte aan vooral seniorenwoningen (op Kattenburg wonen veel alleenstaande ouderen in zeer ruime woningen die wellicht beter geschikt zijn voor gezinnen) en plekken voor bijvoorbeeld politieagenten, leraren en zorgmedewerkers die nu geen woning meer kunnen vinden of betalen in de stad. Daarnaast is van expats bekend is dat zij over het algemeen minder binding, hebben met de buurt waarin ze wonen. Dit is funest voor de sociale cohesie. Zet dus vooral in op doelgroepen die nu het meest behoefte hebben aan een (andere) woning en daarbij iets toevoegen aan de stad. Gelukkig worden sommige van deze groepen ook al genoemd in de concept-NvU.	12	Zie intro hoofdstuk Programma, pagina 64. De ‘expat’ wordt in de concept-NvU niet als specifieke doelgroep onderscheiden, net zomin als zorgmedewerkers, leraren en politieagenten. Het benoemen van de doelgroepen geeft kaders voor de verdere planuitwerking, zodat passende woningen en woonvormen voor deze doelgroepen ontwikkeld kunnen worden. Het zegt nog niets over de toewijzing van woningen aan deze doelgroepen.	B
185	In de concept-NvU staat dat van de 150.000 vierkante meter bebouwing 40% bestemd is voor woningen, 40% voor bedrijven en 20% voor leren. Er wordt uitgegaan van woningen van gemiddeld 70-75 vierkante meter. Als je de totale bebouwing van het Marineterrein als logisch uitgangspunt neemt, is slechts 1/3 van de bebouwing bestemd voor woningen en 2/3 voor bedrijfsgebouwen (bedrijven/leren/Defensie). In de Projectnota/principebesluit van 2017, toen er nog van uitgegaan werd dat Defensie (behalve het Marechausseegebouw) geheel zou vertrekken, ging het over 1.300 woningen. Het besluit van Defensie om met 35.000 vierkante meter toch op het Marineterrein te blijven, is geheel ten laste gegaan van het aantal geplande woningen. Dit vinden wij niet juist; een eerlijke verdeling tussen “woningen” en overige ruimtes zou logischer en wenselijker zijn. Gezien het nijpende tekort aan woningen in Amsterdam stellen wij voor om het aantal woningen te verhogen van 800 naar 1.000 en de oppervlakte voor “bedrijfsruimtes” navenant te verlagen. Elders in de stad zien we veel kantoren leegstaan en worden bedrijfsruimtes juist ongebouwd tot woningen.	6	De verhouding van 40% wonen, 40% werken en 20% voor leren is de gewenste mix voor het innovatiemilieu op het Marineterrein. Deze verhouding geldt voor het stuk van het Marineterrein dat voor de stad toegankelijk is. Dat er nu een groter deel van het terrein bij Defensie blijft en niet beschikbaar komt voor de ontwikkeling voor de stad, betekent dat er minder bebouwing gerealiseerd kan worden dan in het principebesluit was bedacht. Maar de verhouding van de verschillende functies blijft gelijk. Voor de plint geldt dat we in principe een minimale hoogte meegeven van 4,5 meter, omdat juist hier wisselwerking plaatsvindt tussen wat er binnen en buiten gebeurt, en ruimte biedt aan publieke voorzieningen. Voor de overige verdiepingen wordt geen verdiepingshoogte van 4 meter voorgeschreven, maar is het uitgangspunt dat invulling gegeven moet worden aan aanpasbare gebouwen waar ook op lange termijn wisseling van functies kan plaatsvinden. Dat kan betekenen dat verdiepingen lager of hoger worden dan waar voor de concept-NvU mee gerekend wordt om het volume te bepalen (en dus ook voor gebouwen). Dat is juist het kenmerk van een raamwerk: het is geen uitgewerkt plan, maar een structuur waarbinnen verschillende uitwerkingen kunnen komen.	B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
186	Daarnaast vind ik het schaamtevol dat een stad als Amsterdam een plan schrijft (van 117 pagina's) voor 800 nieuwe woningen, waarin niks wordt gezegd over sociale huur.	180	In de concept-NvU is opgenomen dat het woningbouwprogramma conform Amsterdams beleid is, wat op dit moment 40% sociaal, 40% middelduur en 20% vrije sector is.	B

2.3.6 **Duurzaamheid en klimaat**

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
187	In de concept-NvU worden onze gebouwen grotendeels vervangen door strokenbebouwing met een pandsgewijze opzet als afgeleide van de binnenstad en aangesloten op het bestaande (omliggende) stedelijk weefsel. Wij vragen ons af in hoeverre dit het maximale innovatieve stedenbouwkundig model is waarbij de gestelde ambities van adaptief, flexibel en toekomstbestendig optimaal tot bloei kunnen komen. Wat ons betreft zou het duurzaam en innovatief zijn om te onderzoeken hoe onze ontwikkelde kennis concreet toegepast kan worden. Vanuit onze drie organisaties en AMS Institute en AHK in het bijzonder is veel expertise aanwezig als het gaat om talentontwikkeling en onderwijs op het gebied van o.a. circulair, klimaatbestendig en energieneutraal bouwen, slimme afvalverwerking, voedselproductie, mobiliteit en andere grootstedelijke oplossingen. De AHK is al langjarig actief op het gebied van (klimaat)adaptieve gebiedsontwikkeling. Vanuit Codam is er een groot netwerk aan bedrijven en startups die zich bezighouden met het ontwikkelen van duurzame, sociale technologieën die nodig zijn voor de leefomgeving van de toekomst. Kortom: gezamenlijke expertises zetten we graag in.	3	Een innovatiegebied is gebaat bij een robuust en adaptief systeem. Het raamwerk is geen stedenbouwkundig plan, zoals bijvoorbeeld het plan van Berlage voor Amsterdam-Zuid, en ook geen eindbeeld, maar een concept waarin een maximale variatie aan functies en gebouwen mogelijk is. Juist het op het eerste gezicht 'saai' ogende raamwerk zorgt voor een basis die vele veranderingen aan kan. Het basisidee van adaptieve gesloten bouwblokken van de grachtengordel is omgezet naar een nieuwe strokentypologie die de dynamiek van een innovatiedistrict een stevige basis geeft, en tegelijkertijd zorgt voor variatie aan invulmogelijkheden. Het betrekken van de organisaties op het gebied van talentontwikkeling, maatschappelijke vraagstukken en duurzaamheid maakt onderdeel uit van de participatie en de verdere ontwikkeling.	B, E
188	Zet een voorbeeld voor heel Nederland qua duurzaamheid neer: het plan is te weinig ambitieus qua duurzaamheid en rept over "op de lange termijn". Als "Innovatiedistrict" zou duurzaamheid op nummer 1 moeten staan in de huidige tijd van klimaatproblematiek. Ik pleit voor een extreme ambitie hier.	56	Duurzaamheid is een onderwerp dat voortdurend in beweging is. De ambities zoals nu verwoord in de concept-NvU gaan al verder dan op dit moment gebruikelijk en zeker verder dan wettelijk verplicht. Maar toekomstige ontwikkelende partijen zullen zeker gestimuleerd worden om verder te gaan.	B
189	Gasloos bouwen en bestaande gebouwen gasloos maken is zeer ambitieus, hoe wil men dit bereiken? Waterpompen? Duurzaam bouwen en duurzaam leven is altijd goed.	43	De concept-NvU legt alleen de ruimtelijke en programmatische uitgangspunten voor de verdere planvorming vast. Dus niet specifiek op welke manier deze bereikt gaan worden. In de volgende planfase (de zogeheten ontwerpfase) zal verder uitgewerkt worden welke randvoorwaarden nodig zijn om de ambities van bijvoorbeeld gasloos bouwen te kunnen realiseren.	B

2.4 Erfgoed

INTRO

Geen aanpassingen van het middengedeelte van het Voorwerfgebouw en de historische muur aan de Kattenburgerstraat – codes 1, 9, 124, 125

Het Voorwerfgebouw is een Rijksmonument en wordt niet aangepast. De historische muur is een kenmerkend element van het Marineterrein en bestaat uit restanten van gebouwen die ooit aan de Kattenburgerstraat hebben gestaan. De muur zal grotendeels behouden blijven.
In de concept-NvU wordt wel voorgesteld om op een zorgvuldige wijze de nu dichtgezette openingen in het monumentale deel van de muur te openen, zodat meerdere verbindingen tussen de Kattenburgerstraat en het Marineterrein ontstaan. Enkel ter hoogte van de toekomstige auto-entree moet een grotere opening in de muur worden gemaakt in het vlak met reparatiemetselwerk uit de twintigste eeuw. Dit zal zorgvuldig en in overleg met de afdeling Monumenten en Archeologie gebeuren. Deze openingen zijn ook nodig om het langzaam verkeer en het autoverkeer zo goed mogelijk van elkaar te scheiden, wat nodig is om een autovrij gebied te realiseren. Zeker als het aantal gebruikers en bezoekers toeneemt.

Behoud en restauratie van het toegangscomplex (1982-1983) van Benthem Crouwel, eventueel door verplaatsing van het complex naar het toekomstige Defensieterrein – codes 1, 9, 12, 124, 125

Het behoud van het toegangscomplex (007) van Benthem Crouwel ter hoogte van de toekomstige fiets- en voetgangersentree staat de herontwikkeling mogelijk in de weg. Onderzocht zal worden of en op welke manier het toegangscomplex verplaatst kan worden naar de toekomstige kazerne of elders op het terrein.

Er dient rekening gehouden te worden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig – codes 9, 121, 125

Met de nieuwe stedenbouwkundige opzet verandert ook de inrichting van de buitenruimte. Met name bij het stratenpatroon is dit het geval. Dat neemt niet weg dat belangrijke elementen van de huidige terreininrichting als onderdeel zijn meegenomen in de opzet voor de openbare ruimte. Zo worden karakteristieke onderdelen van de huidige boomstructuur, zoals de beeldbepalende iepenrijen langs de kades en de monumentale bomen op de Voorwerf, behouden. Het Marineterrein wordt grotendeels autovrij en de bestrating wordt zoveel mogelijk geminimaliseerd, zodat het beeld van een groen tapijt ook grotendeels overeind blijft.

Nr.	Inspraakreactie		Beantwoording	Conclusie
190	Bij de derde bullit staat 'De toekomst borduurt voort op de geschiedenis van het terrein: innoveren en leren door samenwerken. Bij deze ambitie wordt de aansluiting op het water als onlosmakelijk onderdeel van de geschiedenis van het Marineterrein niet genoemd. Gevraagde actie: (historische) aansluiting op het water als ambitie toevoegen.	2	De aansluiting van het Marineterrein op het water is onlosmakelijk onderdeel van het karakter van het gebied. Hierop is de tekst van de concept-NvU aangepast.	C
191	De Museumhaven Amsterdam is een erkende culturele instelling en onderdeel van Expeditie Oosterdok. Gevraagde actie: Museumhaven Amsterdam in het rijtje toevoegen.	2	De Museumhaven wordt opgenomen in de opsomming van cultureel-educatieve instellingen zoals Arcam, NEMO, OBA, Het Scheepvaartmuseum en het Conservatorium van Amsterdam.	C
192	Bij de laatste bullit op deze pagina staat 'Voorstellen worden getoetst aan de zichtlijnen vanuit de grachtengordel als Unesco Werelderfgoed'. Gevraagde actie: Wij vragen ook hier de bufferzone waartoe het Marineterrein en omgeving behoort expliciet op te nemen als toetsingskader	2	Het Marineterrein ligt buiten de bufferzone van het Unesco Werelderfgoed gebied. Daarnaast ligt het toetsingskader voor hoogbouw vast in de Hoogbouwvisie 2011, die als onderdeel van de structuurvisie 2040 is vastgesteld. Vanuit het project kan dus niet bepaald worden aan welke kaders wordt getoetst.	B
193	Erfgoedvereniging Heemschut bepleit het behoud van kades en bolders	1	De intentie is ook om deze te behouden.	A
194	Ook bepleiten wij het behoud van de bestaande strakke kades met bolders om het maritiem karakter van het gebied in stand te houden.	9	De intentie is ook om deze te behouden.	A
195	Gemeente heeft adviezen van diverse onderzoeken naar de cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectonische waarden op het terrein ter harte genomen. De eeuwenlange scheepsbouw- en militaire geschiedenis van het Marineterrein wordt erkend en de 'bijzondere enclaveachtige sfeer'' van het terrein op waarde wordt geschat.	1		D
196	Het Marineterrein bevat een aantal monumenten. Het belang van het erfgoed is meegenomen in de planvorming. Extra aandacht vragen wij voor de zeventiende-eeuwse muur die het gebied afsluit (afb. 3). Deze muur creëert beslotenheid en geheimzinnigheid, die de nieuwsgierigheid en fantasie prikkelt. Het gaat dan niet aan deze beslotenheid te doorbreken door deze muur op te delen en hier nieuwe openingen in aan te brengen. Plaats de openingen daar waar de ommuring nu ook al onderbroken is, en tast de zeventiende-eeuwse muur zelf niet verder aan. Deze muur dient als een beschermd monument te worden opgevat en de monumentale poort in het Poortgebouw zou de belangrijkste ingang moeten zijn en blijven. Verderop is er al een ingang voor auto's. De VVAB ziet dus geen ruimte voor aanpassingen aan de historische muur en evenmin aan het Poortgebouw (003).	9	Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79.	A, B

Nr.	Inspraakreactie		Beantwoording	Conclusie
197	Erfgoedvereniging Heemschut vraagt de gemeente om aanpassingen van het middengedeelte van het Voorwerfsgebouw en de historische muur aan de Kattenburgerstraat niet toe te staan.	1	Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79.	A, B
198	Het Marineterrein en het water eromheen is onderdeel van het historische centrum van Amsterdam. Gevraagde actie: graag in tekst toevoegen: Deze bufferzone – inclusief het water eromheen en de Museumhaven – is beeldbepalend voor het oostelijk deel van de binnenstad. Het open water en de Museumhaven zijn een onderdeel van die kwaliteit. In de alinea over de ontwikkelingen rondom het Marineterrein aan westelijke kant bent u de oprichting in 1985 en inrichting van de Museumhaven vergeten. Gevraagde actie: ontwikkeling en aanwezigheid Museumhaven sinds 1985 toevoegen	2	Het toevoegen van de voorgestelde zinsnede is te specifiek binnen de hoofdstuk 1.3, getiteld 'Van enclave naar verbinder'. Omdat het benoemen van het water een terecht punt is, is bij de ambitie opgenomen dat de aansluiting op het water een onlosmakelijk onderdeel is van het karakter van het gebied. Het toevoegen van de ontwikkeling van de Museumhaven sinds 1985 is gedaan bij de opsomming van ontwikkelingen van afgelopen decennia.	C
199	In de plannen wordt regelmatig gewezen op de maritieme historie van het terrein en dat deze tot uiting moet (blijven) komen in het gebied. Mijn oproep is om dat niet te doen zonder dat er ook oog is voor de donkere kanten van die geschiedenis. Op het Marineterrein werden vroeger oorlogsschepen ter bescherming van de VOC-vloot gebouwd. Dat dit ter ondersteuning van een wereldwijde handel was die niet geheel zonder schuld is, is inmiddels wel duidelijk. Deze schuld is de huidige generatie wellicht niet verwijtbaar, maar hoeft niet onder het kleed geveegd te worden. Enige herinnering in de vorm van bijvoorbeeld een kunstwerk, museum of specifieke straatnamen zou hier op zijn plaats zijn.	12	De maritieme historie van het terrein kent vele gezichten. Op welke manier deze tot uitdrukking komen in het gebied is, anders dan het voortborduren op het innovatieve karakter, in deze fase van de planvorming nog niet concreet gemaakt. In volgende planfases zal dit verder vorm moeten krijgen. De genoemde suggesties zullen daarbij betrokken worden.	E
200	Erfgoedvereniging Heemschut is van mening dat de Commandantswoning (001), het Commandantsgebouw (002), het Officiersgebouw (006), de voormalige Scheepstimmerwerkplaats (024), het middengedeelte van het Voorwerfgebouw (003) en de historische muur aan de Kattenburgerstraat tot gemeentelijk monument moeten worden aangewezen.	1	De genoemde gebouwen blijven behouden en zijn opgenomen in de concept-NvU. Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79. De aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk monument volgt een eigen traject.	A, B
201	Erfgoedvereniging Heemschut pleit voor behoud en restauratie van het toegangscomplex (1982-1983) van Benthem Crouwel, eventueel door verplaatsing van het complex naar het toekomstige Defensieterrein en is van mening dat dit gebouw als beeldbepalend met orde 2 gewaardeerd dient te worden.	1	Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79.	C

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie		Beantwoording	Conclusie
202	Ik onderschrijf voor 100% het uitgangspunt van Erfgoedvereniging Heemschut. Er dient rekening gehouden te worden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig	121	Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79.	A
203	Ik onderschrijf voor 100% het uitgangspunt van Erfgoedvereniging Heemschut, dus: bescherming van de meest bijzondere en meest beeldbepalende gebouwen op het Marineterrein, zodat de historische ontwikkeling van het Marineterrein ook in de toekomst zichtbaar blijft. Verder is het van belang het toegangscomplex in de Kattenburgerstraat te beschermen. Ook dient er rekening te worden gehouden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig. Het open karakter van het Marineterrein dient behouden te blijven.	124	De door Erfgoedvereniging Heemschut genoemde gebouwen waarvoor zij het verzoek hebben ingediend om deze tot gemeentelijk monument te verklaren, blijven behouden en zijn opgenomen in de concept-NvU. Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79.	A, B
204	Ik onderschrijf voor 100% het uitgangspunt van Erfgoedvereniging Heemschut, dus: bescherming van de bijzonderste en meest beeldbepalende gebouwen op het Marineterrein zodat de historische ontwikkeling van het Marineterrein ook in de toekomst zichtbaar blijft. Bescherming van het toegangscomplex in de Kattenburgerstraat. Verder dient er rekening te worden gehouden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig. Het open karakter van het Marineterrein dient behouden te blijven.	125	De door Erfgoedvereniging Heemschut genoemde gebouwen waarvoor zij het verzoek hebben ingediend om deze tot gemeentelijk monument te verklaren, blijven behouden en zijn opgenomen in de concept-NvU. Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79.	A, B
205	Aangaande het behoud van de historische architectuur en kunstwerken onderschrijven wij de zienswijze van de Bond Heemschut, waarbij wij nogmaals willen benadrukken dat het van belang is de beschermwaardige gebouwen ook als beschermde monumenten aan te wijzen.	9	Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79.	A, B

Nr.	Inspraakreactie		Beantwoording	Conclusie
206	Uit de concept-NvU: “Onderzocht wordt op welke wijze de muur langs de Kattenburgerstraat opgenomen kan worden in het raamwerk. Eventueel kunnen dichtgemetselde of dichtgezette voormalige openingen worden opengemaakt. In ieder geval zal er een opening gemaakt worden voor een gecombineerde entree voor auto’s en langzaam verkeer.” Ik wil hier pleiten voor het zoveel mogelijk slechten van de fysieke muur tussen het Marineterrein en de huidige wijk Kattenburg. Het oudste deel van de muur is het overblijfsel van de blinde muren van werfgebouwen die in de jaren zestig zijn gesloopt. De bewuste muren zijn blijven staan omdat dat eenvoudiger was dan het bouwen van een nieuwe afscheiding tussen wijk en defensieterrein. De muur bemoeilijkt de verbinding tussen het Marineterrein en de rest van de stad en in het bijzonder met de wijk aan de andere kant van de Kattenburgerstraat. Allerlei argumenten voor behoud van de muur (‘geheimzinnigheid’ en enclave-gevoel’) zijn wat mij betreft van ondergeschikt belang aan de mogelijkheden het nieuw te ontwikkelen gebied voldoende in te bedden in de stad. Creëer geen eiland op een eiland en haal zoveel mogelijk van deze barrière weg.	12	De historische muur bestaat uit drie delen: het Voorwerfgebouw (Rijksmonument), het middendeel – restanten van gebouwen die ooit aan de Kattenburgerstraat hebben gestaan – en het deel aan de noordkant de terreinafscheiding van de kazerne. In de concept-NvU wordt voorgesteld om op een zorgvuldige wijze de nu dichtgezette openingen in het monumentale middelste deel van de muur te openen, zodat meerdere verbindingen tussen de Kattenburgerstraat en het Marineterrein ontstaan. Ter hoogte van de toekomstige auto -entree moet een grotere opening in de muur worden gemaakt. Een terreinafscheiding van de kazerne is nodig vanuit veiligheidsoverwegingen. Extra openingen in de muur zullen bijdragen aan de verbinding met de wijk aan de andere kant van de Kattenburgerstraat. Het slopen van de muur in zijn geheel is niet aan de orde, gezien het cultuurhistorische karakter en de betekenis ervan in de ontwikkeling van het Marineterrein.	B
207	In de concept-NvU wordt het Wachtgebouw MBK (007) niet als behoudens waardig beschouwd. Dit vroege ontwerp van de gerenommeerde architecten Benthem Crouwel is volgens mij een mooi voorbeeld dat een functioneel utilitair gebouw ook van een zeldzame kwaliteit kan zijn. Veel van dit soort onderschatte bouwwerken verdwijnen maar al te snel bij de herontwikkeling van terreinen zoals het Marineterrein. Het zou een nieuwe openbare functie kunnen krijgen. Bijvoorbeeld een algemeen pakketpunt voor de buurt, waardoor het aantal vervoersbewegingen van bezorgbusjes aanzienlijk zou kunnen afnemen. Ook het Congrescentrum (030) staat niet als behoudenswaardig in de concept-NvU. Dit is nu juist een van de weinige gebouwen op het terrein die door architect De Weger duidelijk ‘onder architectuur’ is ontworpen. Het is een veelzijdig gebouw dat mooi los op het terrein staat en afwijkt van de rest van de bebouwing. Het zou een centrale rol kunnen vervullen in de nieuwe wijk. Met horeca, een bioscoop in de al aanwezige filmzaal en buurtfuncties en voorzieningen in de plint. Het is in de loop der jaren wat verminkt geraakt door verbouwingen, maar kan eenvoudig in oude luister worden hersteld.	12	Vrijwel alle genoemde beeldbepalende gebouwen zijn opgenomen in het raamwerk van de concept-NvU. Zie intro hoofdstuk Erfgoed, pagina 79. Het Congrescentrum (030) is, net als het toegangscomplex, door Monumenten en Archeologie gewaardeerd als Orde 3 (historische gelaagdheid, transformatie). Bij het opstellen van het raamwerk zijn verschillende modellen onderzocht met o.a. het behoud van het gebouw 030. Door specifieke uitgangspunten over de omvang en locatie van de kazerne, de aanvliegroutes voor de helikopter en de afmetingen van het sportveld, is het helaas niet mogelijk gebouw 030 te behouden. Een aantal gebouwen van architect De Weger blijft op het Marineterrein, vooral in de parkzone.	A, B

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie		Beantwoording	Conclusie
208	Het kenmerkende, langgerekte Poortgebouw langs de Kattenburgerstraat dateert uit 1655 en bevindt zich op de plek van de oorspronkelijke werven. Het is het enige restant van de Admiraliteitsgebouwen en daarmee een Rijksmonument. Eén van de in 2013 opgestelde uitgangspunten van de bestuursovereenkomst tussen gemeente, Rijksvastgoedbedrijf en Defensie is “een op de 400-jarige historie gebaseerde maritieme beschermende kracht vasthouden en uitwerken”. Het Poortgebouw zou bij uitstek de plek kunnen zijn om deze geschiedenis te laten herbeleven door er een bezoekerscentrum en/of een culturele partner in te laten vestigen. Bij de ontwikkeling van de Voorwerf is het standpunt van Het Scheepvaartmuseum dat een ingang vanuit Oost naar het Marineterrein een belangrijk nieuw toegangsgebied zou kunnen worden. Hiermee zou een verbinding kunnen worden gelegd met het historische pand aan de Kattenburgerstraat en de Commandantswoning. Het plantsoen/ groene gebied zou uitermate geschikt zijn om een vrij toegankelijk boothuis te realiseren waar de geschiedenis en ontwikkeling van de scheepsbouw centraal staat en kan als aanwinst worden beschouwd voor de verlevendiging van het gebied. Hiermee zou een nieuwe culturele bestemming kunnen worden gecreëerd die met de bestaande aantrekkingskracht van Het Scheepvaartmuseum versterkend kan werken voor het gehele gebied. Daarnaast zou dit een positief effect kunnen hebben op de bezoekersspreiding in de stad Amsterdam.	4	Het behoud van de Voorwerf (het Poortgebouw en het groen) is een belangrijk uitgangspunt. Een ingang vanuit de oostkant van Het Scheepvaartmuseum naar het Marineterrein heeft impact op het karakter en het gebruik van de Voorwerf en het Marineterrein als geheel. In een volgende planfase zou onderzocht moeten worden of, en zo ja onder welke voorwaarden een entree aan deze zijde mogelijk is. Om het gebiedsconcept van een innovatief stadskwartier te bewaken en te zorgen voor een passende programmering in de openbare ruimte en de gebouwen (bestaand en nieuw), wordt gestuurd d.m.v. curatorschap. Het is nu niet aan de orde om al vast te leggen welke functies er moeten komen. Het realiseren van bebouwing op de Voorwerf, zoals een voorgesteld boothuis, past niet binnen het uitgangspunt om de landschappelijke kwaliteiten van de Voorwerf te behouden. Ook zal dit een ongewenste vermindering van het verblijfsgroen met zich meebrengen, terwijl het een breedgedeelde wens is om het groen op het Marineterrein uit te breiden.	B

Nr.	Inspraakreactie		Beantwoording	Conclusie
209	De Commandantswoning werd eind jaren zestig gebouwd als een dienstwoning voor de commandant. De architectuur is typerend voor jaren zestig villabouw. Onder het gebouw is een bunker aanwezig. De Commandantswoning is uitermate geschikt om de geschiedenis van de marine levendig te houden door bv. te functioneren als een documentatiecentrum (i.s.m. Marinemuseum Den Helder) met gebruik van oral history. Daarnaast kunnen er kleinschalige evenementen worden georganiseerd. Het museum ziet hiervoor zichzelf een belangrijke rol in programmering en beheer van deze woning. Het Depotgebouw staat direct achter de historische muur die het Marineterrein gedeeltelijk omsluit en werd tussen 1997 en 2003 gebouwd door architect Liesbeth van der Pol op beveiligd terrein van Defensie. In het depot wordt de Rijkscollectie die Het Scheepvaartmuseum beheert, bewaard en er vinden restauratiewerkzaamheden plaats. Voor beide functies geldt dat aan strenge klimatologische eisen moet worden voldaan. Het 90 meter lange gebouw is geheel bekleed met titanium waardoor het gebouw bij veranderende licht- en weersomstandigheden telkens een andere aanblik biedt. In de nieuwe plannen komt het depotgebouw op publiek terrein te staan i.p.v. in Marine/ Defensiegebied. Het standpunt van Het Scheepvaartmuseum is dat de hierdoor noodzakelijke aanpassingen aan het gebouw op een verantwoorde en veilige wijze moeten gebeuren waarbij rekening wordt gehouden met twee scenario's: 1. Veiligheidschil om het bestaande Depotgebouw. 2. Transformatie Depotgebouw in publiek domein. 1. Een veiligheidsschil rondom het Depotgebouw heeft als voordeel dat bestaande functies gehandhaafd kunnen blijven en bijhorende kosten laag zullen zijn. Het nadeel is dat een niet-publiek gebouw in publiek domein minder aantrekkelijk is voor de bezoeker. 2. Transformatie van het Depotgebouw als attractief gebouw in publiek domein met behoud functie collectiegebouw. Hiervoor zijn substantiële investeringen nodig die extern gefinancierd dienen te worden. Hiervoor dient eerst onderzoek geïnitieerd te worden. Het grote voordeel is de vorming van een integraal plan dat rekening houdt met de ontwikkeldoelen van de herinrichting van het Marineterrein.	4	De Commandantswoning blijft behouden. Om het gebiedsconcept van een innovatief stadskwartier te bewaken en te zorgen voor een passende programmering in de gebouwen (bestaand en nieuw), wordt gestuurd d.m.v. curatorschap. Het is nu niet aan de orde om al vast te leggen welke functies er in bepaalde gebouwen moeten komen. Het is evident dat het Depotgebouw in een andere setting komt te liggen dan nu het geval is. Het zou mooi zijn als het in de toekomst een functie krijgt die past bij de openbaarheid van het omliggende terrein, maar dat is aan de eigenaar en huurder van het gebouw om dat te onderzoeken. Het gebouw wordt namelijk niet aan de gemeente of een andere koper overgedragen om te gaan ontwikkelen.	A, E, D

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie		Beantwoording	Conclusie
210	Erfgoedvereniging Heemschut pleit voor behoud van monumentale kunst op het Marineterrein in de vorm van de waterpomp van voor 1902, het herdenkingsmonument voor de Tweede Wereldoorlog (1949), het Baksteen reliëf (1966), de Fontein (1996), en het werk Nasi Goreng (2004)	1	De genoemde monumentale kunstwerken bevinden zich binnen de Voorwerf en blijven behouden. Het baksteenreliëf van Jo Klingers en het werk Nasi Goreng bevinden zich in het gebouw 030 dat op termijn gesloopt zal worden. Voor deze kunstwerken is het Rijk verantwoordelijk. Zij volgen daarbij het “Stappenplan voor het behoud van monumentale kunst” van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.	A
211	Op deze plek wordt gesproken over het Marinetterrein als symbool van marine geschiedenis. De directe buurman Museumhaven Amsterdam symboliseert en vertegenwoordigt de maritieme geschiedenis van Nederland evenzeer. Voor wat betreft de relatie van het Marineterrein tot water: ook daar is de Museumhaven een levend symbool van de relatie met het water. Zodra dat symbool – bijvoorbeeld door een brug – door midden gesneden wordt en geen bestaansrecht meer heeft op die plek, is die relatie weg.	2		D

2.5 Impact op de omgeving

INTRO

Zorgen door opeenstapeling van overlast – codes 6, 13-16, 19-24, 21, 25, 27, 28, 31, 36, 37, 40, 41, 180

De concept-NvU, onderdeel van de Projectnota, legt alleen de ruimtelijke en programmatische uitgangspunten voor verdere planvorming vast en niet de plannen zelf. Dus bijvoorbeeld wel hoeveel bebouwing en groen er komt, maar niet hoe hoog elk gebouw wordt of hoe het groen eruit komt te zien. Voor de Projectnota vinden al wel onderzoeken op hoofdlijnen plaats om de impact en haalbaarheid van deze uitgangspunten inzichtelijk te maken en daarop gebaseerd nadere keuzes te bepalen. Bij het beoordelen van de impact worden de bestaande omgeving en ontwikkelingen in de omgeving waarvoor plannen zijn vastgesteld meegenomen. Deze onderzoeken richten zich in deze fase op relevante aspecten zoals geluid, luchtkwaliteit, verkeer en bezonning. De resultaten van deze onderzoeken op hoofdlijnen zijn als bijlage bij de Projectnota opgenomen. De definitieve uitkomsten van de onderzoeken volgen als de daadwerkelijke plannen voor de gebouwen gemaakt worden, want dan pas kunnen de definitieve berekeningen gemaakt worden.

Er zijn meerdere reacties binnengekomen van omwonenden die zich zorgen maken over een stapeling van effecten door de plannen op en rondom het Marineterein. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor goede ruimtelijke ordening, is het belangrijk dat al deze plannen en hun effecten in samenhang bekeken en beoordeeld worden. Dit gebeurt aan de hand van onderzoeken die in opdracht van de gemeente gedaan worden voor het nog op te stellen omgevingsplan.

Planschade – codes 6, 13-16, 19-24, 27, 28, 31,36, 37, 39, 329

U kunt (financiële) schade hebben als de gemeente een planologisch besluit neemt. Zo'n besluit is meestal een nieuw omgevingsplan of een omgevingsvergunning om af te wijken van een omgevingsplan. In de volgende planfase (de zogeheten ontwerpfase) zal een omgevingsplan worden opgesteld, dus nog voordat er daadwerkelijk nieuwe gebouwen gerealiseerd zullen worden op het terrein.
Of u in aanmerking komt voor een vergoeding, hangt van een aantal factoren af.
In de huidige fase van de planvorming kan hier nog geen verzoek voor of uitspraak over worden gedaan, omdat er nog geen sprake is van een planologisch besluit.

Zie voor meer informatie over het moment en de wijze van het indienen van een verzoek om planschade de website van de gemeente Amsterdam www.amsterdam.nl (voer daar in de zoekbalk de term 'planschade' in).

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
212	De concept-NvU wordt verder los van andere plannen in de omgeving gepresteerd. Maar die zijn er volop. Hierdoor dreigt serieuze stapeling van overlast voor de Dijksgracht, de Kattenburgerstraat, de Museumhaven en de Piet Heinkade. De gemeente is bijvoorbeeld serieus van plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstaling van grote passagiersschepen, een stalling van dekschuiten en overslaghub voor bouwmaterialen te realiseren. Ook het besluit van de Rijksoverheid tot de aanleg van een hoogfrequent spoor is niet in de concept-NvU betrokken. De extra treinen die met een hogere snelheid gaan rijden zullen eveneens voor veel geluidsoverlast zorgen. In de concept-NvU wordt gesteld dat de toename van het autoverkeer in de Kattenburgerstraat beperkt zal blijven. Maar er is nergens te lezen of hierbij ook rekening wordt gehouden met de bezoekers die het terrein zonder meer zal aantrekken. De geplande parkeergarage die deels door defensie zal worden gebruikt lost dit niet op. Nu al staat de Kattenburgerstraat vaak helemaal vol geparkeerde auto's. Wij voorzien wel degelijk een toenemende verkeers- en parkeerdruk en stankoverlast op de Kattenburgerstraat, de Dijksgracht en de Piet Heinkade. Er dienen vooraf concrete maatregelen te worden genomen om dit tegen te gaan. Gezamenlijk leiden deze plannen tot een opeenstapeling van (geluidsoverlast) voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein. Wij verwachten dat de gemeente in samenwerking met o.a. ProRail zorgt voor geluid beperkende maatregelen als een geluidsbeperkende scherm langs het spoor aan de Dijksgracht West en verplaatsen van de stalling en HUB van de Dijksgracht Oost naar een beter geschikt water. Ook dringen wij erop aan dat er op basis reële geluidsmetingen wordt gewerkt en niet op basis van pro forma berekeningen. En dat de toekomstige verkeersstromen (auto's en langzaam verkeer) in de straten om het Marineterrein op basis van realistische modellen berekend worden.	6	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87. Uit het verkeersonderzoek blijkt dat door het autogebruik te ontmoedigen en de ontsluiting voor fiets en voetgangers te versterken, de toename van het autoverkeer in de Kattenburgerstraat beperkt zal blijven.	A, B, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
213	De bewoners van de Piet Heinkade, de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht hebben allen te maken met een stapeling van overlastgevers, zoals de geplande verdubbeling van het treinverkeer van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer, de toename van het autoverkeer (als gevolg van het autoluw maken van binnenstad) en toenemende parkeerdruk. De Dijksgracht, de Kattenburgerstraat en de Piet Heinkade krijgen daarnaast ook te maken met afzonderlijke additionele overlast. Voor de Dijksgracht gaat het onder meer om een sterkte toename van het aantal schaduwuren (nadelig voor zonnepanelen) en geluids- en lichtoverlast door het geplande sportveld (met lichtmasten). Ook de bewoners van de Kattenburgerstraat vrezen een toename van het aantal schaduwuren. Voor de Piet Heinkade gaat het om een ernstige beperking van het uitzicht, trams, de overlast van de cruiseschepen en de rivierboten met de geplande verzamelplek voor de transferbussen (Zouthaven). Dit alles kan tot aanzienlijke planschade leiden. Ook hiervoor vragen wij aandacht.	6	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
214	Een opeenstapeling van overlast voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein. Plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstaling van grote passagiersschepen, een stalling van dekschuiten en een overslag voor bouwmaterialen te realiseren.	31	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B
215	De aanleg van brede houten kades langs de huidige kade van het Marineterrein is een sympathiek idee. De schets lijkt een breedte aan te geven die in de doorvaarroute uitkomt. De havenliggers van de Museumhaven willen graag aandacht vragen voor de geluidshinder die de huidige recreatie op het Marineterrein op warme, lange en alcohol doordrongen zomeravonden en – nachten met zich meebrengt. Water draagt geluid. Gevraagde actie: bij de inrichting van de kade langs het Oosterdok rekening te houden met de mogelijke (geluid)overlast voor de bewoners van de Museumhaven.	2	Met de inrichting van het Marineterrein blijft de doorvaartbreedte van het omliggende vaarwater ongewijzigd. Er is alleen een steiger gepland in het water van de binnenhaven, waar nu ook (op eigen risico) gezwommen wordt. Overlast van drukte op het Marineterrein is en blijft een aandachtspunt waar als nodig op gehandhaafd wordt.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
216	Een opeenstapeling van overlast voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein. Het geplande Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) van ProRail met meer personen en goederen-treinen en een snelheidsverhoging van 40 naar 60 km. Dijksgracht en de Piet Heinkade, de hogere frequentie en snelheden van het personen en goederenvervoer op het spoor gaan door geluidsreflectie van de gevels aan de Dijksgrachtkade zonder maatregelen van ProRail en het Marineterrein voor nog meer geluidsoverlast zorgen op de Dijksgracht en de Piet Heinkade. Meer treinen. Reizigers moeten elke tien minuten een trein kunnen nemen tussen de grote steden in de Randstad. Ook voor het goederenvervoer komt meer ruimte. Zo verbinden we Amsterdam met de rest van Nederland, en Nederland met de rest van Europa. Hogere snelheid. De snelheid die de treinen op de verschillende deeltrajecten kunnen rijden wordt verhoogd. Om het toekomstig spoorgebruik te faciliteren worden de sporen en wissels de Dijksgracht aangepast. Ook wordt de snelheid van 40 naar 60 km/u verhoogd om een vlottere doorstroming van het treinverkeer mogelijk te maken. De meest noordelijke sporen zullen daarbij recht worden getrokken en iets noordelijker komen te liggen dan nu het geval is. Momenteel wordt onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden en de effecten van een lagere rijsnelheid van goederentreinen in de nachtperiode. Ook wordt bezien welke effect de onderhoudstoestand van de goederentrei-nen heeft op de hinder door trillingen	31	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	A, B, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
217	Ik maak bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer waar ProRail aan werkt. Dit betekent in de praktijk voor mijn huishouden namelijk een gigantische toename aan geluidsoverlast van allerlei bronnen en richtingen: Dit geldt al in het algemeen voor de Dijksgracht West, maar als bewoners op nr. 24 krijgen wij een gigantische stapeling voor onze kiezen. We wonen naast de geluid producerende spoortunnel, het dichtst bij waar de overslaghub gaat komen (en dat zijn geen matrassen die worden overgeslagen), tegenover het Marinegebouw dat het geluid van het door HFS toenemend aantal treinen nog eens weerkaatst, naast de Mariniersbrug waar veel verkeer passeert en precies tegenover waar het sportveld gepland is. Nu al liggen wij in het lawaaierigste stukje van de Dijksgracht en de plannen in de concept-NvU veroorzaken voor ons ernstige éxtra stapeling van overlast. Nu al zijn geluid beperkende maatregelen op zijn plaats als het plaatsen van een geluidsbeperkend scherm langs het spoor aan de Dijksgracht West en verplaatsen van de rondvaartboten nachtstalling en plannen voor een industriële overslag hub op de Dijksgracht Oost naar een beter geschikt water. Ik maak nadrukkelijk bezwaar tegen de huidige plannen en wil de Zienwijze Omliggende Buurten als alternatief aandragen.	25	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 85.	B, E
218	Daarbij komt dan nog de weerkaatsing van het geluid van de treinen dat met de huidige ProRail-voorstellen voor Programma Hoogfrequent Spoorvervoer sterk zal toenemen. De te verwachten extra reflectie van het spoorgeluid kan deels tenietgedaan worden als de gevels van de geplande bebouwing aan de Dijksgrachtkade terugwijken met een hoek van circa 20°. Bij deze doe ik dan ook een dringend verzoek om het positieve effect van terugwijkende gevels te laten evalueren door experts op dit vakgebied.	37	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
219	Ik maak bezwaar tegen de wijze waarop de verwachte overlast nu veel te rooskleurig en eenzijdig (zonder meenemen andere projecten) wordt ingeschat. Ik wil dat de verwachte stapeling van overlast (geluidstoename, verkeersstromen, zonurenverlies, sportlicht overlast) berekend wordt op basis van realistische metingen en modellen. En dat daarbij de weerkaatsende eigenschappen van het water van zowel licht als geluid op realistische wijze wordt meegenomen, alsook de sterkte en de impact van onderwatergeluid.	25	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
220	Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer waar ProRail aan werkt. Kortom de in de concept-Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.	13, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 21, 36, 37	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
221	Gezien de negatieve gevolgen van het voorgestelde stedenbouwkundig plan voor het uitzicht vanuit het appartement en de financiële schade door waardedaling: - Dienen wij zo nodig een planschadeclaim in - Zullen wij bij doorgang van de plannen in elk geval een claim bij de gemeente neerleggen voor de te veel betaalde erfpacht op basis van de – nog door deskundigen vast te stellen - waardedaling (hier zit nog een uitgebreide toelichting bij in de zienswijze zelf)	14, 15, 16, 329	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
222	Tot slot vragen wij de gemeente om toevoeging aan de concept-NvU: - Een onderzoek naar de stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen op en rond het Marineterrein	14, 15, 16	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	A, B, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
223	Tot slot vragen wij de gemeente om toevoeging aan de concept-NvU: - In dat onderzoek de relatie te leggen tussen toenemende verkeersbewegingen vanuit het plan Marineterrein en de overlast door het extra treinverkeer (PHS), de verkeers-maatregelen (Piet Heinkade/Kattenburgerkade) en de passagiersterminal (incl. busterminal en transferpunt Zouthaven) - Te rapporteren over dit totaal aan effecten voor de omgeving en een relatie te leggen met het af te sluiten geluidsimpact. De concept-NvU wordt ten onrechte los van andere grote plannen in de omgeving gepresenteerd. Maar die belastende ontwikkelingen zijn er volop. Hierdoor ontstaat een serieuze stapeling van overlast voor de bewoners van de Piet Heinkade, Dijksgracht en de Kattenburgerstraat. De bewoners van de Piet Heinkade, de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht hebben allen te maken met een stapeling van overlastgevers, zoals de geplande verdubbeling van het treinverkeer voor personenvervoer, de verdubbeling van het aantal goederentreinen, de hogere snelheden van de treinen, treinverkeer dichterbij de woningen, bekendgemaakt in het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer Amsterdam Centraal, het Tracébesluit, ook bekend onder de naam PHS programma, de toename van het autoverkeer (als gevolg van het autoluw maken van binnenstad en herinrichting van de Prins Hendrikkade), de toenemende parkeerdruk. Voor de Piet Heinkade gaat het niet alleen om de ernstige aantasting en beperkingen van het uitzicht, maar ook over de toenemende overlast van het steeds drukkere autoverkeer (de Piet Heinkade als hoofdcorridor het afvoerputje van het centrum), overlast van het spoorviaduct Kattenburgerstraat, de overlast van de trams, de cruiseschepen en de rivierboten met de verzamelplek voor de transferbussen in de Zouthaven. De gemeente is bijvoorbeeld ook nog serieus van plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstalling te realiseren van grote passagiers-schepen, een stalling van dekschuiten en overslaghub voor bouwmaterialen. Gezamenlijk leiden deze plannen tot een opeenstapeling van (stankoverlast, kankerverwekkend fijnstof en geluidsoverlast) voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein. Uit recent onderzoek van onder meer de GGD blijkt dat de stapeling van alle overlast steeds vaker leidt tot serieuze gezond-heidsklachten vanwege bijvoorbeeld de geluidsverstorin-gen in de nacht, het aantal slaap verstoorden neemt ieder jaar toe. Structureel gestoorde nachtrust leidt tot gezondheidsklachten in de vorm van hartklachten maar ook tot psychische klachten, zoals depressies. Ook hiervoor vragen wij in deze zienswijze aandacht. We verwijzen hierbij naar het recente onderzoek naar de stapeling van Geluid en Trillingen, de negatieve gevolgen van de stapeling van overlast-gevers, hetgeen ook van belang is bij nieuwbouwprojecten (Afdoening motie 991 en onderzoek spoorviaduct Kattenburgerstraat), de gemeente Amsterdam, wethouder Egbert J. de Vries, wethouder Verkeer en Vervoer, Water en Luchtkwaliteit, d.d. 1 december 2021) In de concept-NvU ontbreekt verwijzing naar het onderzoek en de voorgestelde maatregen rond een ‘geluidspact’ die in de brief van 1 december 2021 worden benoemd.	14, 15, 16	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	A, B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
224	De gemeente geeft met de herontwikkeling van het Marineterrein conform de concept-NvU de facto een geheel andere bestemming aan het Marineterrein. Het Marineterrein wordt na de herontwikkeling conform de concept-NvU een mix van woningen, bedrijven en kenniscentra hetgeen inhoudt dat er feitelijk een nieuwe bestemming aan het Marineterrein wordt gegeven. Deze nieuwe bestemming voor het Marineterrein was vooraf in 2006, bij de aankoop van ons woonschip aan Dijksgracht 21 door ondergetekende niet te voorzien. Het ontbreken van het bestemmingsplan blijkt uit de Principenota, juli 2017. In artikel 4.1.1 wordt uitleg gegeven over het juridisch-planologisch kader: “De inzet is om het project in al zijn facetten zo innovatief mogelijk in te richten. Het ontbreken van een bestemmingsplan geeft ruimte om in de huidige overgangsfase te experimenteren met tijdelijk gebruik. Voor de definitieve ontwikkeling zijn er mogelijkheden om te experimenteren met de gemeentelijke Omgevingsvisie.” Ondergetekende doet op grond van bovenstaande zwaarwegende negatieve gevolgen van de nieuwe bestemming tevens een beroep op planschade gezien de vaste rechtspraak van de afdeling van de Raad van State. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:402) geldt dat er sprake is van planschade indien de belangen van belanghebbenden feitelijk en aantoonbaar worden geschaad door een niet-voorziene wijziging van het bestemmingsplan.	37, 39	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
225	Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer waar ProRail aan werkt.	13, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 36, 37	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
226	Het voorgestelde stedenbouwkundig plan heeft diverse negatieve gevolgen voor het woonschip aan de Dijksgracht 21 te Amsterdam. Zoals de financiële schade door verminderde opbrengst van de zonnepanelen, hogere stookkosten in de wintermaanden door verminderde bezonning en waardedaling door toename van geluidsoverlast. Kortom de in de concept-Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot aanzienlijke planschade. Zo nodig dien ik een planschadeclaim in.	37, 39	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
227	Persoonlijk krijg ik er overlast van: door de bouw krijg ik een hoge muur om tegen aan te kijken en een verhoging van de geluidsoverlast. Toen in de 90er jaren het gebouw werd geplaatst tegenover mijn schip zorgde dat voor een enorme verhoging van het geluidsniveau. Wat er nu komt zal zeker weer voor meer geluid zorgen. Bovendien krijgen de geplaatste zonne-panelen bijna de hele winter geen zon, daar gaat mijn duurzaamheid.	37, 39	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
228	Als bijvoorbeeld Superman onze Femke onder de arm mee zou nemen voor een vlucht vanuit de lucht over dit terrein en de omliggende omgeving in de toekomst, waarin de plannen zoals die er nu voor liggen in het concept zijn uitgevoerd, dan is dit plaatje in de toekomst bijna een ware nachtmerrie voor bijvoorbeeld bewoners aan de Dijksgracht. Aangezien er reeds hoge bebouwing aanwezig is aan de andere zijde van het treinspoor aan de Piet Heinkade, en ook hoge bebouwing aan de zijde van het Marineterrein betekend dit een ware echoput.	40	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
229	Hoge gebouwen weerkaatsen ook het geluid van het spoor. Het geluid is nu draaglijk, maar wel aanwezig. Toename van het geluid door de weerkaatsing en door de plannen die ProRail aan het realiseren is om de frequentie van het treinverkeer substantieel te verhogen lijkt mij vreselijk. Ik begrijp dat een stadsbewoner omgevingsgeluid moet accepteren, maar iedereen weet dat het elastiekje niet eindeloos uitgerekt kan worden. Daarom zijn er normen vastgesteld. Ik heb begrepen dat de norm 55 DB is, dat we nu al met 60-69 DB (gemeten in 2016) boven de norm zitten, maar er nog veel verder bovenuit gaan komen als het treinverkeer intensiveert en wij een klankkast krijgen door hoge gebouwen aan de overkant.	41	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
230	Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren bij de voorziene publieke openstelling tot geluidsoverlast zal geven. En tevens zal leiden overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Ik vraag bij deze om grondige simulaties van de te verwachten licht- en geluidsoverlast van het geplande sportveld voor zowel mijn woonadres Dijksgracht 21, de overige bewoners van de Dijksgracht als de toekomstige buren op het Marineterrein. Ik vrees namelijk dat de geplande U-vormige hoogbouw rond het sportterrein een echoput zal vormen die de geluidsoverlast gebundeld over de Dijksgracht zal weerkaatsen.	37	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
231	Op dit moment loopt de Voorwerf in de zomer regelmatig over met massa's mensen en moeten beveiligers en politie de orde handhaven. Daarbij worden zo nu en dan de huidige bewoners van Kattenburg opgescheept met de overlast. Een overvloed aan foutgeparkeerde fietsen en deelscooters, afval in de perken en geluidsoverlast van dronken bezoekers die de poort worden uitgezet. Bedenk van tevoren hoe deze overlast door middel van een doordachte inrichting van het gebied voorkomen kan worden.	12	Alhoewel het gedrag van mensen maar deels beïnvloedbaar is door de inrichting, houden we met de uitwerkingen van de plannen wel rekening met voldoende voorzieningen, zoals voor b.v. het parkeren van fietsen. Het park wordt aanzienlijk vergroot. Zie intro hoofdstuk Openbare ruimte, pagina 48.	B
232	Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst.	14, 15, 16	De gekozen locatie voor het sportveld van Defensie moet voldoen aan twee eisen: het sportveld moet direct naast de kazerne liggen en als landingsplek kunnen dienen voor een Defensie-helikopter. De ligging aan de Dijksgracht voldoet aan beide uitgangspunten. De aanvliegroute van de helikopter vanuit de Dijksgrachtzijde is de meest optimale. De impact van nieuwe ontwikkelingen op d e omgeving wordt bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen door middel van onderzoek op de relevante aspecten (geluid, verkeer) inzichtelijk gemaakt. De concept-NvU legt de ruimtelijke en programmatische uitgangspunten voor verdere planvorming vast. Voor de Projectnota vinden de onderzoeken plaats om de haalbaarheid van deze uitgangspunten inzichtelijk te maken en daarop gebaseerd nadere keuzes te bepalen. Deze onderzoeken zullen in definitieve vorm worden geleverd in het kader van het nog op te stellen omgevingsplan.	B, E
233	Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden en tot overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst.	13, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 31, 32, 36, 37, 38, 39	De gekozen locatie voor het sportveld van Defensie moet voldoen aan twee eisen: het sportveld moet direct naast de kazerne liggen en als landingsplek kunnen dienen voor een Defensie-helikopter. De ligging aan de Dijksgracht voldoet aan beide uitgangspunten. De aanvliegroute van de helikopter vanuit de Dijksgrachtzijde is de meest optimale. De impact van nieuwe ontwikkelingen op de omgeving wordt bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen door middel van onderzoek op de relevante aspecten (geluid, verkeer) inzichtelijk gemaakt. De concept-NvU legt de ruimtelijke en programmatische uitgangspunten voor verdere planvorming vast. Voor de Projectnota vinden de onderzoeken plaats om de haalbaarheid van deze uitgangspunten inzichtelijk te maken en daarop gebaseerd nadere keuzes te bepalen. Deze onderzoeken zullen in definitieve vorm worden geleverd in het kader van het nog op te stellen omgevingsplan.	B, E

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
234	De aanleg van brede houten kades langs de huidige kade van het Marineterrein is een sympathiek idee. De schets lijkt een breedte aan te geven die in de doorvaarroute uitkomt. De havenliggers van de Museumhaven willen graag aandacht vragen voor de geluidshinder die de huidige recreatie op het Marineterrein op warme, lange en alcohol doordrongen zomeravonden en - nachten met zich meebrengt. Water draagt geluid. Gevraagde actie: bij de inrichting van de kade langs het Oosterdok rekening te houden met de mogelijke (geluid)overlast voor de bewoners van de Museumhaven.	2	De doorsnede op pagina 82 in de concept-NvU is een doorsnede in de kom van de binnenhaven. De daarin getekende steiger ligt dus in de binnenhaven en komt niet langs of in de doorvaartroute van het Oosterdok. Het Marineterrein is echter een aantrekkelijke ontmoetingsplek midden in het centrum van de stad die nu en vooral in de zomer veel bezoekers trekt. Met de transformatie worden op het terrein ook een groot aantal woningen gerealiseerd. Uiteraard is het een gedeeld belang van de Museumhaven en de nieuwe bewoners en bedrijven van het gebied om overlast zoveel mogelijk wordt tegengegaan. Overlast door drukte op het Marineterrein is en blijft een aandachtspunt waar als nodig op gehandhaafd wordt.	B, E
235	Te verwachten geluids- en lichtoverlast in de avonduren bij de publieke avond openstelling van het Defensie sportterrein voor de toekomstige bewoners van het Marineterrein en de woonschepen op de Dijksgracht. Er zijn in Nederland voorbeelden genoeg die laten zien wat een sportveld aan overlast kan geven voor omwonenden. Het gebruik van het sportveld geeft geen overlast. Avond openstelling na 17:00 zal zeker geluidsoverlast en lichtoverlast van de lichtmasten geven die dan in de donkere maanden van het jaar aan zullen staan.	31	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E
236	En tel daarbij op het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst.	41	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87.	B, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
237	Bij deze wil ik mijn onvrede uiten over de plannen die gemaakt zijn met betrekking tot de toekomst van het Marineterrein Amsterdam. In mijn ogen is dit, op de zomerdagen na, de enige rustige plek in Amsterdam Centrum. Dat maakt dat dit de enige plek is waar ik naar toe ga, binnen het centrum, voor mijn rust. Volgens de conceptnota komen er 800 woningen bij van ongeveer 70-75m2. Hieruit kunnen we concluderen dat er 1.600 mensen komen te wonen, wat nog een lage schatting is voor Amsterdamse begrippen (zie link 1 CBS). Met de komst van deze hoeveelheid mensen is de rustige oase die het Marineterrein nu is uiteraard niet meer te bewaren. Hierbij laat ik de te verwachte arbeiders en studenten nog buiten beschouwing. De volgende quote uit de concept-nota is daarom zwaar misplaatst; 'Het Marineterrein is en blijft een groene plek te midden van de drukte van de stad, een plek om op adem te komen en te ontspannen.' Daarnaast lees ik in de concept-nota het volgende. '...is het park daarnaast de ideale plek voor wie verkoeling zoekt op warme dagen en diverse vormen van waterrecreatie wil beoefenen.' De schrijvers van deze nota zijn duidelijk nog nooit op een warme dag op het Marineterrein geweest. Op deze dagen is er letterlijk geen plek meer te vinden, de gemeente zou dit moeten, zeker na de afgelopen twee zomers waarin een anderhalve meter samenleving is toegepast. Dit laat zien dat de huidige plannen geschreven zijn door mensen die niet bekwaam zijn dit te doen of, en hoogstwaarschijnlijk, de concept-nota een simpel verkooppraatje is waar oprechtheid ontbreekt. Om deze redenen ben ik tegen het huidige plan dat gemaakt is voor de toekomst van het Marineterrein Amsterdam.	180	Zie intro hoofdstuk Stedenbouwkundig raamwerk, pagina 24. Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87. Het huidige gebruik van het Marineterrein op warme zomerse dagen is bij de opstellers van de concept-NvU uiteraard bekend. Met de voorgenomen uitbreiding van het park op het terrein wordt meer recreatieve ruimte geboden aan de bewoners en bezoekers van het centrum.	B, D

Nr.	Inspraakreactie	Code	Beantwoording	Conclusie
238	Wij schrikken op een aantal plekken van de voorgestelde bouwhoogtes. Aan de Kattenburgerstraat worden twee achter elkaar liggende gebouwen van Defensie voorzien van 30 meter hoog, pal langs de bestaande muur. (Dat is tweemaal zo hoog als de flats van Kattenburg zelf). Er is door Kattenburgers en omwonenden jarenlang gestreden voor een zogenaamde 'afwaardering 'van de straat omdat er teveel schadelijke verkeersoverlast voor bewoners is. De gemeenteraad heeft hier positief aan meegewerkt. Er wordt een max. snelheid van 30 km per puur ingevoerd. Er komt ruimte voor een beetje extra vergroening ten behoeve van een gezonder leefklimaat en bevordering van de sociale veiligheid. Nieuwe hoogbouw pal langs de muur van het Marineterrein staat dwars op deze plannen. Het geeft extra geluidsoverlast, te veel schaduw en beperkt de luchtkwaliteit juist weer.	13, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 36, 37	Zie intro hoofdstuk Impact op de omgeving, pagina 87. Wat bezonning betreft: in de maanden mei t/m augustus heeft beoogde kazernebebouwing van ca. 30 meter hoogte aan de Kattenburgerstraat in de avonduren vanaf ca. 19:00 uur (tot zonsondergang om ca. 21.45 u) gevolgen voor de bezonning van de bestaande woningen. Dit betreft voornamelijk het 2e en 3e blok vanaf de Dijksgracht. De schaduw schuift omhoog langs de gevel vanaf de begane grond. In maart geldt dit vanaf ca. 17:00 (wintertijd) uur en in april vanaf 18:30 uur tot zonsondergang om ca. 19:45 uur. In september geldt dit vanaf 18:00 uur en in oktober vanaf 17:30 tot zonsondergang om 18:30uur. De effecten voor de bezonning in het voorjaar en herfst betreffen voornamelijk het eerste en tweede blok vanaf de Dijksgracht. In de wintermaanden zijn er geen consequenties. De al bestaande schaduwwerking van de bestaande bomen in de Kattenburgerstraat is niet meegenomen in de berekeningen van het onderzoek om de impact de defensiekazerne op gebouwen in de Kattenburgerstraat te kunnen beoordelen.	A, B, D, E

Conclusies: **A:** Inspraakreactie was al opgenomen in de concept-NvU. **B:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU. **C:** Inspraakreactie leidt wel tot een wijziging in de concept-NvU. **D:** Inspraakreactie leidt niet tot een wijziging in de concept-NvU en vraagt niet om een beantwoording. **E:** Inspraakreactie is niet van toepassing op de concept-NvU. Het onderwerp komt pas aan de orde in een latere planfase, het is te vroeg om daar nu antwoord op te geven.

3. Lijst met volledige inspraakreacties (gecodeerd en geanonimiseerd)

Alle geanonimiseerde inspraakreacties.

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
1	Zie bijlage 1 - Erfgoedvereniging Heemschut	5, 79, 80, 81 en 86
2	Zie bijlage 2 - Museumhaven Amsterdam	5, 9, 24, 25, 26, 32, 41, 80, 81, 86, 89 en 97
3	Zie bijlage 3 - AHK x CODAM x AMS	14, 15, 16, 17, 19, 24 en 78
4	Zie bijlage 4 - Het Scheepvaartmuseum	13, 84 en 85
5	Inspraakreactie ingetrokken.	n.v.t.
6	Zie bijlage 5 - Omliggende buurten	5, 11, 18, 19, 20, 26, 29, 34, 40, 41, 47, 48, 50, 64, 67, 77, 87, 88 en 89
7	Zie bijlage 6 - Kattenburg	5, 27 en 35
8	Zie bijlage 7 - Voordestad	5, 25, 36, 37, 42, 48, 51, 67, 72 en 75
9	Zie bijlage 8 - VVAB	9, 17, 23, 30, 31, 39, 40, 44, 49, 60, 74, 79, 80 en 82
10	Prachtig stedebouwkundige opzet. Het liefst zou ik nog een mooie gracht zien zoals in bijgaande illustratie is verbeeld. Ook losse kavelverkoop aan de mensen die er willen gaan wonen valt te overwegen. Dan gaan mensen proberen elkaar te overtoepen met schoonheid van hun gevel en dat komt weer ten goede aan het stadsgezicht Zie bijlage 9.	28
11	Ik vind het van groot belang dat er op het marineterrein ruimte blijft voor een losloop of uitren terrein voor honden. In het centrum is zo goed als geen hond vriendelijk groen.	48 en 58
12	Zie bijlage 10	5, 35, 43, 45, 48, 51, 62, 64, 69, 77, 79, 81, 83 en 96

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
13	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden	13, 87, 92, 94, 96 en 99
14	Zie bijlage 11	5, 28, 31, 34, 48, 54, 55, 58, 87, 92, 93 en 96
15	Zie bijlage 12	5, 28, 31, 34, 48, 54, 55, 58, 87, 92, 93 en 96
16	Zie bijlage 13	5, 28, 31, 34, 48, 54, 55, 58, 87, 92, 93 en 96

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
17	Geacht College, Hierbij wil ik u graag mijn zienswijze op de voorgenomen bebouwing van het Marineterrein, doen toekomen. Wat een unieke historische gebeurtenis is, namelijk het vrijkomen van een groot gebied in het centrum van een drukke stad, wordt teniet gedaan, met als doel om aan de dringende noodzaak van de woningbouw, te voldoen. Uitgaande dat het gemeentebestuur van Amsterdam wil dat in 2025, 52.500 nieuwe woningen zijn gebouwd, wordt met de bouw van 900 woningen op het Marineterrein, voor 1,71% voldaan aan dit doel. Dat zet weinig zoden aan de dijk lijkt me. DOOD EN DOODZONDE VIND IK DIT. Bouwen aan de randen van de stad en daar waar hele wijken kunnen worden heringericht, zodat flinke aantallen kunnen worden behaald, heeft m.i. zin. Maar om voor een luttele 1,71% van het streefaantal, een Vinex-wijk voor middenklasse inkomens neer te plempen in het centrum van een al veel en veel te drukke stad, zelfs door ontzettend lelijke en om meerdere redenen storende hoogbouw neer te zetten waar dat nergens in de binnenstad wordt gebruikt, vind ik ongelooflijk en eeuwig zonde. Gebruik de vrijgekomen ruimte om een echt groot uniek park te creëren, waar de hele binnenstad, en de vele toeristen en dagjesmensen die onze stad bezoeken, enorm graag gebruik van zullen maken. De stad schreeuwt om ruimte om prettig buiten te verblijven - aan de lopende band moest het Marineterrein bij mooi weer afgesloten worden, omdat het te druk werd. Waar kun je verder naar toe met mooi weer? Parken zijn er zeer beperkt in dit deel van de stad, en die er zijn zitten bij de eerste zonnestraal, bomvol. En zeker nu we met zijn allen minder gaan reizen, minder aan 9-17 fysieke aanwezigheidsplicht op werk vastzitten, we met covid-maatregelen die misschien nog lang niet voorbij zijn, steeds meer behoefte hebben aan ruimte om buiten te verblijven, en we ook nog eens te maken hebben met toerisme dat ongetwijfeld weer snel naar het oude niveau van 20 miljoen bezoekers per jaar (!!!!!) zal gaan, wordt de behoefte aan recreatieruimte groter en groter en groter. Maar wat doen we in datzelfde centrum waar het al bijna niet te harden is voor de vele bezoekers? We gaan dat ene unieke stuk dat erbij is gekomen, volbouwen. Ik ken overigens het tegenargument, dat de ruimte die er nu is om te recreëren, blijft en zelfs iets groter wordt, maar dat is een kortzichtig antwoord op deze schreeuw om niet te bouwen, het zou juist zo fantastisch zijn als het hele terrein wordt benut, voor de hele stad en haar vele bezoekers, voor iets bijzonders. Wat een gemiste kans om Amsterdam op de kaart te zetten als unieke stad die kijkt naar de toekomst en iets gedurfds doet, namelijk een fijne plek creëren, van Vondelparkafmetingen, waar nog eeuwen lang honderdduizenden mensen jaarlijks plezier aan kunnen beleven. Terwijl Amsterdam het wel kan, grootse plannen voor de toekomst ontwikkelen en uitvoeren: IJburg, Zeeburgereiland, Houthavens, de Zuidas, Overamstel - plannen die passen in die gebieden en die zoden aan de dijk zetten qua aantallen. Focus je daarop als het gaat om het behalen van de noodzakelijke aantallen nieuwe woningen. En behoudt in godsnaam dit unieke vrijgekomen stuk centrum stad, voor de hele stad en haar bezoekers, en niet voor 900 huishoudens.	5, 46, 51, 61, 64, 67 en 76

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
18	Middels dit schrijven maken we gebruik van de inspraakprocedure die betrekking heeft op de concept Nota van Uitgangspunten aangaande de herontwikkeling Marineterrein, vrijgegeven voor inspraak op 16 november 2021. Vanuit de motivering van woningnood in Amsterdam wordt op basis van uw plannen de grond van het Marineterrein massief bebouwd. Deze woningnood is echter tijdelijk van aard en rechtvaardigt niet het verkwanselen van dit kleinood van de Stad Amsterdam. Immers, woningnood is vooral ontstaan door beleggers die woningen opkopen en leeg laten staan. Wanneer de rentestand binnenkort toeneemt zal dit probleem als vanzelf afnemen. (zie NRC d.d. 14 januari 2022 van H. de Geus: “Rutte IV vergroot de problemen met wonen”). Derhalve maken wij bezwaar tegen het concept-Nota van Uitgangspunten Marineterein op de volgende punten: - De voorgestelde hoogbouwblokken en de massieve schaal van het nu beoogde blokkenmodel - Het ontbreken van een aaneengesloten stadspark - Krimp naar 19% groen in plaats van behoud van het verblijfsgroen van de locatie en onnodige kap van bomen. Motivering: Er is te weinig, steeds noodzakelijker verblijfsgroen in stadsdeel Centrum. Over 10 jaar zullen m.n. met name jonge mensen de stad onaantrekkelijker vinden dan nu vanwege het grote gemis aan recreatiemogelijkheden en U verwijten dat U een onleefbare, te warme stad heeft nagelaten. Het dogma van de “compacte stad” houdt geen rekening met de klimaatverande-ring! De waarde van verblijfsgroen op loopafstand voor ons als bewoners maar voor talloze andere Centrumbewoners wordt totaal onderschat. Hoezeer geniet u nu zelf niet van uw eigen verblijfs-groen? Indien u over 10 jaar terug zou kunnen kijken met wolkenkrabbers aan de rand van de stad Amsterdam U kunt U uw huidige korte termijn besluiten nooit meer terugdraaien! Bezint eer ge begint. Ons insziens is het een groot kostbaar kadoo aan de Stad Amsterdam dat de stad over dit unieke stukje grond mag beschikken. Deze unieke kans mag niet verrommelt worden o.g.v. een-zijdige en slechts tijdelijk valide argumenten uwerzijds. Ondergetekende belanghebbenden verzoeken u binnen de wettelijke termijnen te reageren op de zienswijze. Wij overwegen bij ongewijzigde voortzetting van de huidige plannen eveneens een claim in te dienen voor planschade.	5, 11, 18, 38, 48 en 51
19	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.	87, 92, 94, 96 en 99

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
20	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen. Daarbij komt dan nog de weerkaatsing van het geluid van de treinen dat met de huidige voorstellen sterk zal toenemen. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot aanzienlijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden en de uitgangspunten/plannen aan te passen conform de door de omliggende buurten ingediende zienswijze.	87, 92, 94, 96 en 99
21	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.	87, 92, 94, 96 en 99

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
22	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht 22 maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.	87, 92, 94, 96 en 99
23	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht en een nog grotere weerkaatsing van het geluid van de treinen dat met de huidige voorstellen sterk zal toenemen. Ook maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden wat mij betreft tot aanzienlijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden en de uitgangspunten/ plannen aan te passen conform de door de omliggende buurten ingediende zienswijze.	87, 92, 94, 96 en 99

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
24	Geacht College, Ik schrijf u vanwege het feit dat ik angst voel. Angst voor wat er in het concept Nota van uitgangspun-ten beschreven staat. Angst omdat het nooit als een plan heeft gevoelt die samen met de omwonen-de is gemaakt. Angst omdat het plan zeer bedreigend voelt voor mijn woongenot hier op de gracht. Angst omdat ik niet weet hoe we dit plan nog kunnen keren naar wel een plan die door iedereen wordt omarmt. De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten (prachtig dat men deze tijd en energie hiervoor neemt) een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u graag zelf nog mijn zienswijze als directe belanghebbende. • Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebou-wing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Hierdoor heb ik minder daglicht (daglicht zorgt voor levenslust) binnen en een vermin-derd rendement van mijn zonnepanelen. Daarbij komt dan nog de weerkaatsing van het geluid van de treinen dat met de huidige voorstellen sterk zal toenemen. Dan liggen we helemaal in een klankkast zonder dat ik hiervoor oplossingen zie in de Nota. • Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Elke avond in het licht zitten en geschreeuw van fanatieke sporters is niet acceptabel. • Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plan-nen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot aanzienlijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden en de uitgangspunten/plannen aan te passen conform de door de omliggende buurten ingediende zienswijze. Dat is echt een goed plan die we allemaal omarmen!	18, 19, 22, 87, 92, 94, 96 en 99

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
25	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van Dijksgracht maak ik me grote zorgen over de duidelijke planschade die dit plan voor mij en mijn gezin gaat veroorzaken. Ik maak bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Dit betekent in de praktijk voor mijn huishouden namelijk een gigantische toename aan geluidsoverlast van allerlei bronnen en richtingen: Dit geldt al in het algemeen voor de Dijksgracht West, maar als bewoners op nr 24 krijgen wij een gigantische stapeling voor onze kiezen. We wonen naast de geluidsproducerende spoortunnel, het dichtst bij waar de overslag-hub gaat komen (en dat zijn geen matrassen die worden overgeslagen), tegenover het Marinegebouw dat het geluid van het door HFS toenemend aantal treinen nog eens weerkaatst, hebben veel zonnepanelenverlies van datzelfde Marine gebouw, naast de Mariniersbrug waar veel verkeer passeert en precies tegenover waar het sportveld gepland is. Nu al liggen wij in het lawaaierigste stukje van de Dijksgracht en de plannen in de concept NvU veroorzaken voor ons ernstige éxtra stapeling van overlast. Nu al zijn geluidsbeperkende maatregelen op zijn plaats als het plaatsen van een geluidsscherm langs het spoor aan de Dijksgracht West en verplaatsen van de rondvaartboten nachtstalling en plannen voor een industriële overslaghub op de Dijksgracht Oost naar een beter geschikt water. Ik maak nadrukke-lijk bezwaar tegen de huidige plannen en wil de Zienwijze Omliggende Buurten als alternatief aandragen. Ik maak bezwaar tegen de wijze waarop de verwachte overlast nu veel te rooskleurig en eenzijdig (zonder meene-men andere projecten) wordt ingeschat. Ik wil dat de verwachte stapeling van overlast (geluidstoename, verkeers-stromen, zonurenverlies, sportlicht overlast) berekend wordt op basis van realistische metingen en modellen. En dat daarbij de weerkaatsende eigenschappen van het water van zowel licht als geluid op realistische wijze wordt meegenomen, alsook de sterkte en de impact van onderwatergeluid. Ik maak bezwaar tegen de voorgestelde bouwhoogte van het Marineterrein. Nu al merken wij de negatieve effecten van de hoogte van het Marine gebouw tegenover ons schip. In de winter is het rond het middaguur aanzienlijk kouder omdat we in de schaduw komen te liggen. Toename van zulke bouwhoogte op het Marineterrein betekent groot verlies van de opbrengst van de zonnepanelen die we recentelijk hebben aangeschaft, en verhoging van kosten door het gebruik van de verwarming. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Toen in het najaar ‘21 tweemaal asielzoekers werden opgevangen op het Marineterrein (waarvoor hulde) hebben wij gemerkt wat het effect is van een lichtmast aan de overzijde van het water: de hele avond lang scheen ‘een dubbele schijnwerper’ in onze ogen. Ik moet er niet aan denken hoeveel overlast mijn gezin heeft van een meervoud van lichtmasten die om een sportveld komen te staan vlak naast mijn huishouden, dat ook nog eens weerspiegelt via het water. Dit is gewoon te veel, bovenop de andere overlast die de andere plannen ons zouden bezorgen. Ook maak ik bezwaar tegen het gebrek aan correcte participatie met de omliggende buurten. Tot slot maak ik bezwaar tegen het grote tekort aan groen in de huidige concept NvU en kappen van vele oude bomen in de huidige plannen. Dit is ten tijde van een stikstof- en klimaatcrisis en een stad met hittestress in de zomers onacceptabel. Ik wil het plan van een echt Stadspark zoals beschreven in de Zienswijze Omliggende Buurten aandragen als alternatief dat wel acceptabel zou zijn voor ons als buurtbewoners. Daarnaast maak ik me ernstige zorgen over de consequenties als een projectontwikkelaar het gebied koopt en de te vaag geformuleerde uitgangspunten terzijde schuift en er geen woonruimte komt voor Amsterdammers die dat nodig hebben (zie voorbeeld Oostenburg: artikel NRC). De in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u daarom dringend hiermee rekening te houden.	21, 64, 65, 87, 91 en 92
26	Zie bijlage 14	10, 17 en 22

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
27	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.	87, 92, 94, 96 en 99
28	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Bovendien zal het grote oppervlak aan harde gevels vlak langs de Dijksgracht zorgen voor een enorme toename van weerkaatst geluid van het treinspoor. Daarnaast maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.	87, 92, 94, 96 en 99

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
29	Inleiding Het wordt mooi! En om het nog mooier te maken geef ik graag een aantal hieronder beschreven opmerkingen mee: Adaptiviteit als ontwikkelingsstrategie Op zich zinvol om het gebied adaptief in te richten. Dit toepassen op gebouwniveau impliceert echter -zoals in de NvU aangegeven in een “overmaat” in verdiepingshoogte, en daarmee in gebouw-hoogte. Dat “bouwen op de groei” is in wezen niet adaptief, maar het aanmeten van een ruimte jas die mogelijk ook te ruim kan blijken te zijn, en daarmee een verspilling van bouwvolume. Hoogteaccenten Het terugbrengen van de hoogteaccenten in aantal en in hoogte van 50 naar 40 meter is een gemiste kans. Daarmee wordt een discussie over hoogbouw, mede aan de hand van een HER al bij voorbaat uit de weg gegaan. Hoogbouw, mits zorgvuldig gepositioneerd, kan bijdragen aan het creëren van meer ruimte voor groen, wat een grote wens vanuit de buurt is. Daarnaast kan meer hoogbouwbijdra-gen aan de verdichtingsambitie zoals vastgelegd in de structuurvisie 2010-2040. Helaas is het advies van de Hoogbouwadviescommissie niet integraal opgenomen, waardoor de rationale achter de verlaging van 50 naar 40 meter onbekend blijft. Nb. In de NvU wordt vermeld dat deze keuze met door advies van de Hoogbouwadviescommissie is gemaakt in de infographic “Krachtenveld” wordt gesproken over een Hoogbouweffectcommissie. Wordt hier hetzelfde bedoeld? Stedenbouwkundig raamwerk Het raamwerk heeft de ambitie om adaptiviteit mogelijk te maken, maar is in zichzelf best een rigide structuur. Daarmee wordt er op meta-niveau een uniforme structuur opgedrongen aan toekomstige stedenbouwontwikkelingen. In plaats daarvan zou per deelgebied een eigen, herkenbaar structuur ontwikkeld kunnen die past bij de functies die een deelgebied gaat herbergen, en die past bij de specifieke locatie binnen het plangebied. Onduidelijk is waarom het raamwerk een voortzetting is van de oriëntatie op de Oostelijke Eilanden en Czaar Peterstraat. Door die oriëntatie in combinatie met het rechthoekige grid “botst” het raamwerk op de bestaande verkaveling bij de gebouwen 024 en 027, in plaats van daar een verbin-ding mee aan te gaan. Dat zou een bewuste keuze kunnen zijn, maar uit de NvU wordt dit niet duidelijk. Integendeel, de NvU suggereert dat er qua bebouwingsrichting juist aansluiting wordt gezocht bij de bestaande bebouwing. Dat de bebouwingsrichting voor verbinding met de Oostelijke Eilanden zorgt is maar de vraag, aangezien de brede Kattenburgerstraat en de naastgelegen (historische) muur per definitie al een breuklijn tussen Kattenburg en Marineterrein vormen.	5, 10, 33, 35 en 46

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
30	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Eeuwige zonde, wanneer de huidige plannen verwezenlijkt zullen worden. Het Marineterrein is een historische plek. Ik zou graag zien dat veranderingen die er plaatsvinden gebeuren met wat fantasie en een tikje hartstocht. Deze plek verdient het. Als het reeds bestaande karakter niet direct voor hartstocht zorgt, zou ik u willen adviseren om te luisteren naar de ervaringen, wensen en alternatieve plannen van buurtbewoners. Het spijt mij om het u te moeten zeggen, maar het plan dat nu op tafel ligt, wekt bij mij een harteloze en inspiratieloze indruk. Het had door een (schaak)computer gegenereerd kunnen zijn. Puur beredeneerd vanuit één perspectief en gericht op de behoeftes die horen bij één tijdsvak. Allen samen te vatten onder één noemer 'de woningnood'. Het Marineterrein heeft hier geen schuld in en zou hiervan ook niet de dupe mogen worden. Kortom: De huidige plannen komen op mij over als zijnde dodelijk saai. Met de nadruk op dodelijk. Hierdoor slaat het bruisende water van Amsterdam in één klap plat. U biedt woonruimte aan mensen die zich in de toekomst zullen afvragen wat ze in vredesnaam in Amsterdam dachten te zullen vinden. Een historisch stadsgezicht? Creatieve architectuur? Een groen uitzicht? In dit geval allemaal niet. En zeker géén vrolijke buren.	9 en 23
31	Zie bijlage 15	5, 35, 36, 48, 51, 52, 53, 87, 89, 90, 96 en 97
32	De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogte van de bebouwing op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen, een beduidend lager leefgenot en nadelige gevolgen voor fysieke en psychische gezondheid. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van overlast die voortkomt uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Hoogfrequente Spoor waar ProRail aan werkt. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.	96

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
33	Geacht College, Hierbij wil ik u graag mijn zienswijze op de voorgenomen bebouwing van het Marineterrein, doen toekomen. Ik begrijp dat de gemeente naarstig op zoek is naar ruimte voor woningen. Dat er op het vrijgekomen terrein van de Marine gewoond moet worden begrijp ik ook. Maar dit terrein biedt de gemeente de gelegenheid om de leefbaarheid in het centrum voor de huidige bewoners te verbeteren. We moeten ons in de toekomst minder verplaatsen, thuis werken, niet naar verre vakantie bestemmingen. Dat maakt die verbetering hoog nodig. Door het maximaal mogelijk aantal woningen op dit terrein te plannen doe je dat NIET. Je maakt het voor de bewoners van de buurten rondom het terrein juist slechter! Ik denk aan verkeersdruk, schaduw en wind door hoogbouw, geluidshinder door weerkaatsing van trein lawaai. Wel als je een flink deel van het terrein echt groen laat of maakt. Als je het geheel presenteert als of het een park is en daarvoor elke boomspiegel meetelt dan misleid je de burger. Dat je de bebouwing voor verschillende doeleinden bruikbaar wil houden is een leuk idee. Maar hoe wil je ruimte die eenmaal als woning in gebruik is aan die woonbestemming onttrekken ? Dat wil zeggen dat zeker de 40% sociale woningbouw echt geen verdiepingen van 4m hoogte nodig hebben. Dat is een manier om de beperkte ruimte die er is voor bebouwing aan zoveel mogelijk mensen ten goede kan komen. Ik stel voor: Neem nu eens als uitgangspunt de bomen op het terrein. Geef ze de ruimte . Ben tevreden met de helft van het te bebouwen oppervlak. Houdt de waterkanten vrij. En weeg de voordelen van de ruimte die groen en onbebouwd overblijft zwaar !!!! Waarom wordt de waarde van het terrein alleen bepaald door het max mogelijk te bouwen huizen? Hoeveel mensen uit de wijde omtrek zullen daar vele uren van genieten en gezonder zijn? Hoeveel water kan er in de bodem zakken? Hoeveel koelte zullen die bomen brengen? Hoeveel stof zullen die bomen vangen? Hoeveel vogels en insecten hoeven hun leefruimte niet te verliezen.? Dat heeft ook Waarde ! Ik hoop dat jullie in je overwegingen ook rekening houden met deze zaken.	43, 45, 48, 56 en 72
34	Geachte mevrouw/mijnheer, Architectuur maakt Amsterdam tot een van de aantrekkelijkste steden ter wereld. Dan hebben we het over architectuur tot aan de Tweede Wereldoorlog. Daarna is het ronduit dramatisch. Glas, beton en staal zijn de heilige graal. Alles in een rechte lijn. Slechte keuze van materiaal en kleur. Hierdoor ontstaat een omgeving waar je niet wilt zijn. Alsof het er altijd waait en de zon nooit schijnt. Voor negatieve effecten van deze bouwstijl kunt u bijvoorbeeld gaan naar Overhoeks, het Westerdok, het Oosterdok of Zeeburg. Laten we het maar niet hebben over IJburg. Naargeestig. NDSM was een mooie rafelrand, maar door de nieuwbouw is daar niets van over. Gaat het Marineterrein deze trend achterna? Als ik ‘deel 4: “Raamwerk” op blz 59 bekijk, vermoed ik van wel. Waarom kiest u voor dergelijke voorbeelden? Waarom überhaupt in andere steden? Is Amsterdam niet goed genoeg? Zijn we niet meer trots op de “Amsterdamse School?” Waarom kiest u niet voor referenties op het terrein zelf? Ga eens sfeer proeven in Homeland of geniet van een lunch in De Scheepskameel. Verdiep u in de geschiedenis van het terrein. Zelfs Theo van Gogh heeft hier gewoond. Loop eens over de catwalk in de Binnenhaven. Kijk eens rond hoe prachtig het daar is. Vierhonderd jaar geschiedenis. U heeft goud in handen. Ik weet hoe het Marineterrein eruitziet, want ik kom er bijna dagelijks om te zwemmen in de Binnenhaven. Ik geniet elke dag. Voel me bevoorrecht om daar te zijn. En wanneer u vanaf het Marineterrein naar de overkant van het water kijkt, staat daar NEMO, ontworpen door een architect met een visie. Maar zijn er überhaupt nog opdrachtgevers en architecten met smaak en visie? Gelukkig wel. Ga maar eens kijken in de Eerste Oostparkstraat 88-126 wat voor positief effect deze nieuwbouw op de omgeving heeft. Niet toevallig heeft men daarmee ‘de Amsterdamse Nieuwbouwprijs 2020’ gewonnen. De vraag is wat u wilt: een statement maken met lelijke nieuwbouw of gaat u organisch te werk waardoor de nieuwbouw een onopvallende toevoeging wordt en het Marineterrein een plek blijft waar het goed toeven is? Schrijf desnoods een prijsvraag uit. Dan komen er vast verrassende inzendingen. En laat de burger een beslissing maken, want die moet er wonen, werken en recreëren. Ik wens u veel wijsheid toe.	12

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
35	Geacht College, De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Ondanks alle mooie woorden in de nota, schrik ik van de uitwerking in het stedenbouwkundig plan. De bouwdichtheid en bouwhoogte staan in schril contrast tot deze mooie woorden. De verdubbeling van de huidige pvo naar 185.000m2 heeft mij verbaasd. Deze bouwopgave is de omwonenden steeds voorgehouden als een hard gegeven dat direct voortkomt uit de vraagprijs van het Rijk. Bij minder bouwdichtheid zou het terrein onbetaalbaar worden. Deze redenering gaat er bij mij gewoon niet in. Hoe kan het bestaan dat de prijsstelling van het Rijk, ook al hebben wij het over marktconforme grondprijs, de Gemeente Amsterdam dwingt tot een grootstedelijke bebouwing van het Marineterrein? Dat de Gemeente het terrein niet voor een prikkie kan kopen en vervolgens flink volbouwd, daar kan ik inkomen, maar het omgekeerde ervaar ik evenmin als rechtvaardig. Logisch zou zijn dat je samen naar de toekomstige ambitie kijkt en daar een marktconforme prijs voor onderhandelt. Dan is je beoogde bouwdichtheid een uitgangspunt bij de prijsonderhandeling met het Rijk, en niet een opgelegde uitkomst van hun eenzijdige prijsstelling, zoals de Gemeente beweerd. Ik wil dit punt graag in de NvU opgehelderd zien. Een ander punt is de ecologische ambitie. Weer veel mooie worden: ‘Het Marineterrein draagt bij aan het vergroten van de ecologische diversiteit en natuurinclusiviteit van de stad’ Een Stadspark maakt onderdeel uit van de plannen. Maar de NvU legt echter geen enkele relatie met het Concept Beleidskader Hoofdgroenstructuur dat momenteel in besluitvorming verkeert. Het Beleidskader Hoofdgroenstructuur is ambivalent over de positie van het Marineterrein. In de Opgavekaart 2050 staan de huidige groenvlakken op het terrein aangeduid als toekomstig stadspark, in de Toetskaart zijn deze vakken nog wel aangegeven, maar hebben geen gemarkeerd groentype, en ‘bestaan’ dus niet in de Hoofdgroenstructuur? Het lijkt mij voor de hand liggen dat zowel de NvU als het Beleidskader Hoofgroenstructuur een expliciete eenduidige aanwijzing geven voor de rol van het Marineterrein op dit onderdeel. Tenslotte mis ik in de NvU een verwijzing naar de Wet Natuurbescherming. In de zomerschemer zien wij bijvoorbeeld elke avond flinke aantallen (dwerg?)vleermuizen over het water van het zwembad en over de Dijksgracht West scheren. Ik kan mij niet voorstellen hoe je voldoende natuurcompensatie vindt voor de tijdelijke vernietiging van de groenplekken en de jarenlange bouwput op het terrein. Ik had graag gezien dat de NvU hier expliciet een plan voor schetst en dat een natuurscan al in dit stadium uitgevoerd gaat worden. Ik hoop dat met deze punten rekening wordt gehouden. Met vriendelijke groet,	15, 33, 56

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
36	Geacht College, De Belangen vereniging Dijksgracht te water heeft samen met omliggende buurten een zienswijze ingediend. Wij zijn direct belanghebbenden en onderschrijven alle tot nu toe ingediende persoonlijke zienswij-zen evenals de door de vereniging ingediende. Daarbij: Ook wij zullen straks in de schaduw komen te liggen en zijn ontsteld door de fantasieloze bouwplannen zoals die er nu uitzien. Het is nog niet te laat om voor een andere insteek te kiezen die de huidige en toekomstige buurtgenoten kwaliteit van wonen biedt en die niet ten koste gaat van het terrein, het groen en het zonlicht! Waarom geen commissie die namens alle buurtbetrokkenen de ingediende bouwplannen op milieu- en mens-vriendelijkheid mag toetsen. Er wordt zoveel nieuws en goeds gebouwd, de kennis én kunde zijn in Amsterdam ruimschoots voorhanden, laat de kans om er iets moois van te maken niet lopen!	87, 92, 94, 96 en 99

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
37	De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke inspraakreactie. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogtes van de bebouwing van zowel de gemeente als Defensie op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een significant verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen als de zon lager staat in de wintermaanden. Daarbij komt dan nog de weerkaatsing van het geluid van de treinen dat met de huidige ProRail voorstellen voor Project Hoogfrequent Spoor sterk zal toenemen. De te verwachten extra reflectie van het spoorgeluid kan deels tenietgedaan worden als de gevels van de geplande bebouwing aan de Dijksgrachtkade terugwijken met een hoek van circa 20°. Bij deze doe ik dan ook een dringend verzoek om het positieve effect van terugwijkende gevels te laten evalueren door experts op dit vakgebied. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren bij de voorziene publieke openstelling tot geluidsoverlast zal geven. En tevens zal leiden overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Ik vraag bij deze om grondige simulaties van de te verwachten licht- en geluidsover-last van het geplande sportveld voor zowel mijn woonadres Dijksgracht 21, de overige bewoners van de Dijksgracht als de toekomstige buren op het Marineterrein. Ik vrees namelijk dat de geplande U-vormige hoogbouw rond het sportterrein een echoput zal vormen die de geluidsoverlast gebundeld over de Dijksgracht zal weerkaatsen. De gemeente geeft met de herontwikkeling van het Marineterrein conform het NvU de facto een geheel andere bestemming aan het Marineterrein. Het Marineterrein wordt na de herontwikkeling conform het NvU een mix van woningen, bedrijven en kenniscentra hetgeen inhoudt dat er feitelijk een nieuwe bestemming aan het Marineterrein wordt gegeven. Deze nieuwe bestemming voor het Marineterrein was vooraf in 2006, bij de aankoop van ons woonschip aan Dijksgracht 21 door ondergetekende niet te voorzien. Het ontbreken van het bestemmingsplan blijkt uit de Principenota, juli 2017. In artikel 4.1.1 wordt uitleg gegeven over het juridisch-planologisch kader: “De inzet is om het project in al zijn facetten zo innovatief mogelijk in te richten. Het ontbreken van een bestemmingsplan geeft ruimte om in de huidige overgangsfase te experimenteren met tijdelijk gebruik. Voor de definitieve ontwikkeling zijn er mogelijkheden om te experimenteren met de gemeentelijke Omgevingsvisie.” Ondergetekende doet op grond van bovenstaande zwaarwegende negatieve gevolgen van de nieuwe bestemming tevens een beroep op planschade gezien de vaste rechtspraak van de afdeling van de Raad van State. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:402) geldt dat er sprake is van planschade indien de belangen van belanghebbenden feitelijk en aantoonbaar worden geschaad door een niet voorziene wijziging van het bestemmingsplan. Het voorgestelde stedenbouwkundig plan heeft diverse negatieve gevolgen voor het woonschip aan de Dijksgracht 21 te Amsterdam. Zoals de financiële schade door verminderde opbrengst van de zonnepanelen, hogere stookkos-ten in de wintermaanden door verminderde bezonning en waardedaling door toename van geluidsoverlast. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot aanzienlijke planschade. Zo nodig dien ik een planschadeclaim in. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van diverse vormen van overlast die voortkomen uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Project Hoogfrequent Spoor waar ProRail momenteel al aan werkt. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden en de uitgangspunten/plannen aan te passen conform de door de omliggende buurten ingediende zienswijze. Ondergetekende belanghebbende verzoekt u binnen de wettelijke termijnen te reageren op de zienswijze. Voorts ontvangen we graag per omgaande en per aangetekende post de ontvangstbevestiging op onderstaand adres.	75, 87, 91, 92, 94, 95, 96 en 99

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
38	De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke zienswijze. Eeuwig zonde, wanneer de huidige plannen verwezenlijkt zullen worden! Het Marineterrein is een historische plek. Ik zou graag zien dat veranderingen die er plaatsvinden gebeuren met wat fantasie en met oog voor de geschiedenis . Deze plek verdient het. Als het reeds bestaande karakter niet direct voor hartstocht zorgt, zou ik u willen adviseren om te luisteren naar de ervaringen, wensen en alternatieve plannen van buurtbewoners.Het spijt mij om het u te moeten zeggen, maar het plan dat nu op tafel ligt, wekt bij mij een harteloze en inspiratieloze indruk. Puur beredeneerd vanuit één perspectief en gericht op de behoeftes die horen bij één tijdsvak. Allen samen te vatten onder één noemer ‘de woningnood’. Het Marineterrein heeft hier geen schuld in en zou hiervan ook niet de dupe mogen worden. U biedt woonruimte aan mensen die zich in de toekomst zullen afvragen wat ze in vredesnaam in Amsterdam dachten te zullen vinden. Persoonlijk krijg ik er overlast van: door de bouw krijg ik een hoge muur om tegen aan te kijken en een verhoging van de geluidsoverlast. Toen in de 90er jaren het gebouw werd geplaatst tegenover mijn schip zorgde dat voor een enorme verhoging van het geluidsniveau. Wat er nu komt zal zeker weer voor meer geluid zorgen. Bovendien krijgen de geplaatste zonnepanelen bijna de hele winter geen zon, daar gaat mijn duurzaamheid.	23 en 96

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
39	De Belangenvereniging Dijksgracht te Water heeft samen met andere omliggende buurten een zienswijze ingediend. In aanvulling daarop stuur ik u als direct belanghebbende mijn persoonlijke inspraakreactie. Als bewoner van de Dijksgracht maak ik bezwaar tegen de voorgenomen hoogtes van de bebouwing van zowel de gemeente als Defensie op het Marineterrein. Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een significant verlies aan zonlicht. Dit leidt onder meer tot verminderd rendement van zonnepanelen als de zon lager staat in de wintermaanden. Daarbij komt dan nog de weerkaatsing van het geluid van de treinen dat met de huidige ProRail voorstellen voor Project Hoogfrequent Spoor sterk zal toenemen. De te verwachten extra reflectie van het spoorgeluid kan deels tenietgedaan worden als de gevels van de geplande bebouwing aan de Dijksgrachtkade terugwijken met een hoek van circa 20°. Bij deze doe ik dan ook een dringend verzoek om het positieve effect van terugwijkende gevels te laten evalueren door experts op dit vakgebied. Ook maak ik bezwaar tegen de ligging van het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren bij de voorziene publieke openstelling tot geluidsoverlast zal geven. En tevens zal leiden overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst. Ik vraag bij deze om grondige simulaties van de te verwachten licht- en geluidsoverlast van het geplande sportveld voor zowel mijn woonadres Dijksgracht, de overige bewoners van de Dijksgracht als de toekomstige buren op het Marineterrein. Ik vrees namelijk dat de geplande U-vormige hoogbouw rond het sportterrein een echoput zal vormen die de geluidsoverlast gebundeld over de Dijksgracht zal weerkaatsen. De gemeente geeft met de herontwikkeling van het Marineterrein conform het NvU de facto een geheel andere bestemming aan het Marineterrein. Het Marineterrein wordt na de herontwikkeling conform het NvU een mix van woningen, bedrijven en kenniscentra hetgeen inhoudt dat er feitelijk een nieuwe bestemming aan het Marineterrein wordt gegeven. Deze nieuwe bestemming voor het Marineterrein was vooraf in 2006, bij de aankoop van ons woonschip aan Dijksgracht 21 door ondergetekende niet te voorzien. Het ontbreken van het bestemmingsplan blijkt uit de Principenota, juli 2017. In artikel 4.1.1 wordt uitleg gegeven over het juridisch-planologisch kader: “De inzet is om het project in al zijn facetten zo innovatief mogelijk in te richten. Het ontbreken van een bestemmingsplan geeft ruimte om in de huidige overgangsfase te experimenteren met tijdelijk gebruik. Voor de definitieve ontwikkeling zijn er mogelijkheden om te experimenteren met de gemeentelijke Omgevingsvisie.” Ondergetekende doet op grond van bovenstaande zwaarwegende negatieve gevolgen van de nieuwe bestemming tevens een beroep op planschade gezien de vaste rechtspraak van de afdeling van de Raad van State. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:402) geldt dat er sprake is van planschade indien de belangen van belanghebbenden feitelijk en aantoonbaar worden geschaad door een niet voorziene wijziging van het bestemmingsplan. Het voorgestelde stedenbouwkundig plan heeft diverse negatieve gevolgen voor het woonschip aan de Dijksgracht 21 te Amsterdam. Zoals de financiële schade door verminderde opbrengst van de zonnepanelen, hogere stookkosten in de wintermaanden door verminderde bezonning en waardedaling door toename van geluidsoverlast. Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot aanzienlijke planschade. Zo nodig dien ik een planschadeclaim in. Tenslotte maak ik bezwaar tegen de stapeling van diverse vormen van overlast die voortkomen uit de gemeentelijke plannen voor het Marineterrein, de Dijksgracht Oost en het Project Hoogfrequent Spoor waar ProRail momenteel al aan werkt. Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden en de uitgangspunten/plannen aan te passen conform de door de omliggende buurten ingediende zienswijze. Ondergetekende belanghebbende verzoekt u binnen de wettelijke termijnen te reageren op de zienswijze. Voorts ontvangen we graag per omgaande en per aangetekende post de ontvangstbevestiging op onderstaand adres.	94, 95 en 96

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
40	Wat zou ik graag een superheld zijn, dan zou ik tenminste in staat kunnen zijn het unieke Marineterrein te redden. Alles zou ik ervoor over hebben, zelfs als het zou betekenen dat het mijn laatste heldendaad zou zijn en al mijn superkrachten me na deze redding ontnomen zouden worden. Dit fantastische gebied en zijn bewoners en alle Amsterdammers verdienen deze plek, welke bijdraagt aan het algemeen fysiek en mentaal welbevinden van de bewoners en bezoekers van deze lieve stad. Laten we er met zijn allen, Geacht College, zorg voor dragen dat deze plek zijn taak kan volbrengen zoals ook bijvoorbeeld het geliefde Vondelpark doet. Hierbij komt ook nog eens dat het Marineterrein, naast het nodige groen midden in de stad ook een plek biedt voor allerlei inventieve en creatieve geesten, studenten en ondernemers, Horeca en ontmoetingsplekken, welke ook hun positieve invloed uitoefenen op de stad, gezien het feit dat het terrein ook een groot aantal reeds bestaande bebouwing met historische en praktische waarde bevat. Als bijvoorbeeld Superman onze Femke onder de arm mee zou nemen voor een vlucht vanuit de lucht over dit terrein en de omliggende omgeving in de toekomst, waarin de plannen zoals die er nu voor liggen in het concept zijn uitgevoerd, dan is dit plaatje in de toekomst bijna een ware nachtmer-rie voor bijvoorbeeld bewoners aan de Dijksgracht . Aangezien er reeds hoge bebouwing aanwezig is aan de andere zijde van het treinspoor aan de Piet Heinkade, en ook hoge bebouwing aan de zijde van het Marineterrein betekend dit een ware echoput. Er dreigen bomen te verdwijnen op belangrijke plekken, er verdwijnt zonlicht en ruimte, uitzicht en mooie luchten, er verdwijnt een hoognodige prachtige plek als de plannen zoals ze er nu liggen door zouden gaan. Laat de hoop die we hebben op een betere oplossing voor dit terrein alstublieft niet verdwijnen.	48, 53, 87 en 95
41	Zie bijlage 16	11, 45, 87, 95 en 97

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
42	(NAAM) is sinds 1999 dé aangewezen partner als het om ruimte gaat. Of je nu gaat samenwonen, juist weer alleen gaat wonen, de inventaris wilt opslaan of bedrijfsmatig goederen wilt stallen; soms is er een moment in het leven dat je behoefte hebt aan meer ruimte. (NAAM) biedt dan zowel particulier als zakelijk uitkomst én deze ruimte. Maar (NAAM) gaat verder dan het geven van ruimte ten behoeve van wonen en bedrijven en het vervullen van een logistieke functie in het gebied. (NAAM) biedt ook wonen zelf. De ultieme combinatie van werken en wonen, met zo'n beperkt mogelijk verkeersbewegingen door de wijk, waarbij betaalbaarheid een van de uitgangspunten is. Daarnaast hechten wij aan groen, duurzaamheid en diversiteit in zowel bebouwing als functie. (NAAM) is ervan overtuigd dat zij van toegevoegde waarde kan zijn op het Marineterrein Amsterdam en mee kan bouwen aan de Poort van de toekomst. Zo heeft (NAAM) ter illustratie al ver uitgewerkte conceptplannen liggen waarin een (NAAM) mini opslag gecombineerd wordt met een schil van commerciële functies en woningbouw. Een aaneengesloten (NAAM) gebouwconfiguratie is wenselijk in verband met minder overlast door verkeersbewegingen in de stedelijke buitenruimte. De schil kan een diverse invulling krijgen. In de stedelijke context ligt het echter voor de hand om de plint van commerciële functies te voorzien. Op specifieke plekken zouden ook woningen of bijbehorende faciliteiten op de begane grond gesitueerd kunnen worden. De thans bestudeerde woningbouwtypologieën zijn vooral compacte woningen. De functionaliteit van de (NAAM) faciliteiten biedt een meerwaarde voor deze woningen. Bij alles wat we doen staande volgende kernwaarden centraal: - Betrouwbaar - Wat doen we om onze betrouwbaarheid te waarborgen? (NAAM) is veilig, biedt een hoge kwaliteit en we doen wat we beloven - Gemak - Het gemak bij (NAAM) vertaalt zich erin dat er altijd een (NAAM) vestiging dichtbij is. (NAAM) faciliteert het voor ieder eenvoudig huren en gebruiken, met behulp van handige services. - Innovatief – (NAAM) is altijd nieuwsgierig en op zoek naar de slimme nieuwe technologie en oplossingen, waar duurzaamheid hoog in het vaandel staat. - Voordelig – (NAAM) staat voor de beste prijs en geen verrassingen achteraf door met een all-in prijs te werken, zodat klanten slechts betalen voor wat ze nodig hebben. Naast deze 4 kernwaarden vindt (NAAM) het belangrijk betrokken te zijn bij de maatschappij en klimaat. Daarnaast stelt (NAAM) de ontwikkeling en het welzijn van haar medewerkers centraal. (NAAM) is zich bewust van het belang van het milieu en vindt dit ook belangrijk. Daarom schenken wij veel aandacht aan het thema duurzaamheid en streven we ernaar om alle nieuw te bouwen (NAAM) Mini opslag locaties een GPR gebouw score te behalen van een 8,0 of hoger. GPR is een methode om de duurzaamheid van een gebouw inzichtelijk te maken. Op vijf thema's kijkt GPR gebouw naar de duurzaamheid van een gebouw. De mate van duurzaamheid wordt uitgedrukt in een score tussen de 0 en 10. Een score van 6.0 staat gelijk aan het bouwbesluit. Voor een hoge GPR gebouw score moet het gebruik van milieubelastende materialen zo veel mogelijk worden beperkt. Voorbeelden zijn glas, aluminium en keramische materialen. Daarnaast is (NAAM) in 2021 gestart met het plaatsen van zonnepanelen op daken, waarbij het doel is om uiterlijk in 2023 alle daken van (NAAM) van zonnepanelen te voorzien. Wij nodigen u graag uit om onze innovatieve, duurzame ontwerpen te bespreken en nader toe te lichten.	63

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
43	Goedemiddag, Ik als ambtenaar en ook een bewoner van gemeente Amsterdam wil ik me graag hiermee een beetje bemoeien. Hartstikke leuke plan Wonen ,Werken en Sporten. Modern en Historie komen bijeen, maar waarom is er gekozen voor alleen maar 800 nieuwe woningen? Waarom niet meer? We kampen met enorme woningnood in Amsterdam, das al lang zo, starters komen niet aan betaalbare huur of koopwoning, jongelui blijven onnodig veels te lang thuis wonen, dat geldt ook voor veel senioren die niet meer zelfstandig kunnen thuis wonen of dood simpelweg niet meer alleen gelaten kunnen worden. Ik zal kiezen wat voor meer woningbouw en wat minder kantoren/bedrijfspanden. Verder vind ik de verdeling tussen de sociale huur, middel en duurhuur en de koopwoningen niet goed verdeeld. De arme mensen en zelfs de middenstand kan vermoedelijk deze woningen niet betalen, dat lijkt me niet zo eerlijk, want een mengeling van alle bevolkingsgroepen en klassen is wenselijk denk ik. Goed punt is dat er veel woningen komen voor studenten en onderwijs en zorgpersoneel. Er wordt aangegeven dat er rond 2000 banen komen, in welke sectoren en op wat is deze cijfer gebaseerd??? Gasloos bouwen en bestande gebouwen gasloos maken is zeer ambitieus, hoe wilt men dit bereiken? Waterpompen? Duurzaam bouwen en duurzaam leven is altijd goed. Wel geinig idee dat er op een sportveld een Defensie helikopter kan komen landen. Wordt zeker geen saaie wijk. Alvast fijn weekend	11, 68, 72, 74, 75 en 78
44	Ik wil graag dat: 1.Alle oude bomen blijven.(heel belangrijk, bouw er maar omheen). 2. Het natuur buitenzwembad op het Marineterrein blijft, en dat er twee simpele omkleed hokjes komen, met klapdeurtjes ofzo. 3. Er een groene wandelroute voor buurtbewoners mogelijk blijft. 4. Niet alles zo aanharken, beetje spontane schietwilgen / sporkehout en rommel takkenhoekjes zijn goed. Verder veel planten voor bijen.	48, 53, 57 en 60
45	Zie bijlage 17	44
46	800 woningen en 2000 banen lijkt me een erg scheve balans. 2000 woningen en 800 banen lijkt me veel beter als we willen dat het woningtekort er niet groter op wordt.	64 en 71
47	We hebben veel jongen op de oostelijke eilanden, die niet liever willen, dan id buurt te blijven wonen en hiernaast graag zelfstandig willen gaan wonen. Ik ben inmiddels 24 jaar en sta vanaf me 18e ingeschreven. Ik begrijp het woningtekort, maar Amsterdam zal de Amsterdammers voorrang moeten geven in deze barre tijd. Dit word al jaren al gedaan in het gooi onder andere. Ik hoop dat minstens helft van de woningen ook betaalbaar zal worden en naar onze geliefde mede-amsterdam-mers gaat. Helaas was, dit niet het geval met projecten op de oosterdok en oosterburg. Ik pakte zelf positie 600 of hoger Graag zou ik voor dit mooie marinetterein, een kans willen krijgen al is het slechts een kleine. Liever klein dan nihil.	71
48	Het liefste zoveel mogelijk woningen. Park en werkgelegenheid ook belangrijk, maar woningen zijn toch wel echt het belangrijkste	68
49	Ik zou graag willen dat jullie een atletiekbaan meenemen in het gehele ontwerp. Vriendelijke groet	62

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
50	geachte ontwikkelaars van het Marineterrein, met veel interesse heb ik de concept nota van uitgangspunten gelezen. Een ambitieus project waaraan ik graag een bijdrage zou leveren met mijn ervaring als belevingsarchitect van hospitality projecten. Tegelijkertijd waardeer ik de nota dat in het plan ook ruimte gaat zijn voor woningen voor ouderen. Ik werk op dit moment aan een woon-/leefconcept voor actieve ouderen onder de werktitel: Senior Den; een inspirerende, comfortabele leefomgeving voor en door actieve senioren. Een plek in of dichtbij de stad waar gelijkgestemden aangenaam oud kunnen worden. Een eco-systeem met een sterke hospitality focus waarin iedereen meetelt en actief betrokken is. Senior Den moet een bruisend centrum voor actieve ouderen ouderen, dat faciliteert in wonen, leven, werken, horeca, leisure. Het product wonen omvat: serviced apartments in sociale en vrije sector huur en long-stay apartments. Daarnaast zijn er gastenkamers voor familie, vrienden, mantelzorg. Horeca en ateliers voor ambachtslieden. Senior Den is het clubhuis van de buurt; de bindende factor in een maatschappelijke en sociale omgeving. Zou een dergelijk concept bespreekbaar kunnen zijn binnen de uitgangspunten van uw nota? Ik verneem het graag.	68
51	Geachte heer, mevrouw Ik zou graag een voorstel doen om op het Marineterrein in Amsterdam een rolschaatsbaan van internationaal niveau te ontwikkelen. De baan zou dan 40 x 70 m van omvang zijn. Met een tribune en een horeca gedeelte. Ook zou er een nette parkeerplaats bij moeten komen. Graag doe ik hiervoor een ontwikkelingsvoorstel in een persoonlijk gesprek. Ik hoor graag van u. Hartelijke groet	48 en 60
52	Ik hoop dat er op het Marineterrein ook middenhuur woningen gerealiseerd zullen worden. Huur tussen de €760,- en €1000,- Dan graag vanaf €760,- zodat je niet meteen je huis uit hoeft naar een huurverhoging. Helaas ontbreekt dit type woning in de stad waardoor een grote groep geboren Amsterdammers niet aan een woning komen. Dit zou ook voor doorstroom zorgen waardoor er weer sociale huurwoningen vrij komen bedoeld voor mensen met een laag inkomen. Nu blijft die hele markt vast zitten omdat er geen mogelijkheid is door te stromen naar een betaalbaar appartement. Ik zou graag zien dat de gemeente Amsterdam ook aan eigen Amsterdammers denkt in plaats van alleen aan expats.	64 en 70
53	Ik vindt dat er veel dichtere bebouwing moet komen zoals typisch voor het centrum met veel meer woningen! Waarom vinden we Amsterdams centrum zo gezellig? Omdat de bebouwing erg dicht is! Er is geen millimeter onbenut. Waarom kan dat niet ook hier? Natuurlijk moet er ook een beetje groen komen. Maar heel veel woningen gemengd met met kleinschalige (creatieve) ondernemingen, winkels en cafés ala typisch Amsterdam centrum is mijn wens!	29 en 73
54	Mooie ontwikkelingen op het Marineterrein. Maar zo in het centrum van de stad mag de bebouwingsdichtheid een stuk hoger, 800 is voor deze locatie veel te weinig. En start bouw pas in 2026? Dat is met de huidige urgentie toch niet reëel.	15 en 30

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
55	Mijn gezin en ik zijn bewoners van de lastagebuurt. We komen, zeker in de zomer, bijna dagelijks op het marineterrein om te wandelen of even koffie te drinken. We voelen ons echte bofkontjes om zo mooi in Amsterdam te wonen. Echter, we hebben zoals zovelen ook een groot probleem. We wonen in een kleine 45m2, slecht onderhouden, sociale huurwoning. Met een kindje van 1,5 jaar is dat in de winter niet zo fijn. Het is koud en vochtig. Maar we zitten vast. Mijn partner en ik hebben een studieschuld, dus kopen is geen optie. Bovendien, ook zonder studieschuld zou dat in de huidige markt geen optie zijn (terwijl we toch beiden een goed betaalde baan hebben). Voor een ruimere sociale huurwoning komen we voorlopig niet in aanmerking, en, u raad het al, we verdienen te veel geld. Dan het middensegment huur? Helaas, we vallen daar ook net buiten de boot. Dus een dure huurwoning? Zo rijk zijn we helaas nou ook weer niet. Onze hoop, eigenlijk onze grootste wens, is dat er woningen beschikbaar komen die ook voor mensen zoals wij bereikbaar zijn. Want met ons zijn er nog zoooooo veel. We hopen dus niet op nog meer “betaalbare” koopwoningen van 350000 euro voor 40m2. Zou dat mogen op zo een toffe plek als het Marineterrein? Of eigenlijk op iedere andere plek in de stad? Verder super leuke plannen natuurlijk!	64 en 70
56	Allereerst de complimenten voor het prachtige plan. Vooral het behoud van de bepalende gebou-wen en muur, het stedenbouwkundig raamwerk, de diverse korrelgrootte, het dakgebruik en de groenstructuur spreken tot de verbeelding. Ik heb een paar opmerkingen in willekeurige volgorde: 1. Ateliers en galeries in één volledige straat: creëer een moderne Spiegelgracht met galeries in de plint. Dit zou wellicht goed passen onder de studentenhuisvesting. Dit trekt een creatief type bewoner, werkende en bezoeker aan. 2. Focus qua commerciële voorzieningen vooral op horeca. Er zijn prachtige plekken met name aan de water/park kanten. Geef ruimte voor creatieve ideeën: jazzcafé, biergarten, ... 3. Zet een voorbeeld voor heel Nederland qua duurzaamheid neer: het plan is te weinig ambitieus qua duurzaamheid en rept over “op de lange termijn”. Als “Innovatiedistrict” zou duurzaamheid op nummer 1 moeten staan in de huidige tijd van klimaatproblematiek. Ik pleit voor een extreme ambitie hier. 4. Laat een groot deel van de ontwikkeling door CPO plaatsvinden. Dit geeft een veel creatievere bouw dan door projectontwikkelaars. Ook blijven de woningen hierdoor veel beter betaalbaar omdat de grote marge van projectontwikkelaars niet betaalt hoeft te worden. 5. Heroverweeg de verdeling Wonen, Werken, Leren alsook de doelgroepen. 40% werken is erg veel en maakt het gebied verlaten in de avond en het weekend. Het woningentekort (50.000) is veel hoger dan het tekort aan studentenwoningen (12.000). Bedeel meer ruimte toe aan gezinswoningen: gezinnen zorgen voor een veel grotere sociale cohesie. 6. Vereis zelfbewoning met bewoningsplicht (bijv. >200 dagen per jaar): voorkom het probleem van de grachtengordel (en bijv. Dubai) dat woningen worden gekocht door mensen die daar maar een paar weken per jaar zijn. Heel fijn als zoiets bijv. in de erfpacht kan worden opgenomen.	10, 16, 64, 71, 72, 73, 74 en 78
57	Ik zie in de plannen dat het zeer vol gebouwd gaat worden. Amsterdam heeft al bijna geen (groene) open ruimte en daarom lijkt me dit een slecht plan.	25 en 38
58	lege inspraakreactie	n.v.t.
59	Graag informatie over de mogelijkheden tot inschrijving en inspraak	60
60	Er zijn mogelijkheden om nestkasten toe te passen voor gierzwaluwen, vleermuizen en de andere holenbroeders. Graag vertel ik erover. Zie Facebook Gierzwaluwwerkgroep Amsterdam	60

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
61	Geachte heer/mevrouw, Ik wilde langs deze weg delen, dat de plannen er fantastisch uitzien. Een ware verrijking voor de stad, en de locatie zelf. Succes met de volgende stappen!	10
62	Komen er ook sociale seniorenwoningen en/of wibowoningen op het Marineterrein?	69
63	Voor liefhebbers van veel schaduw tussen dicht op elkaar staande hoge gebouwen met ergens aan de noord (schaduw)kant een 'sportveldje' moet dit een heerlijke wijk gaan worden. Voor een stadsbestuur die de mond vol heeft van 'meer groen in de stad' moet het een zure smaak in die mond zijn te zien dan een paar boompjes en geveltuintjes voor het beloofde 'meer groen in de stad' moeten gaan zorgen. De zoveelste gemiste kans om wille van geld waar later met kromme tenen op teruggekeken zal worden. Advies: meer open ruimte, meer groen, uitsluitend sociale woningen. Voor mensen met een diepe beurs is de keuze elders ruim aanwezig	5, 48 en 52
64	Restaurant Scheepskameel moet ook na 2026 blijven bestaan in Gebouw 24a !	64
65	Restaurant Scheepskameel moet ook na 2026 blijven bestaan in Gebouw 24a!!!!!	64
66	Restaurant Scheepskameel moet blijven! Zij hebben het Marine terrein op de kaart gezet, een absolute verrijking van de stad!	64
67	Restaurant Scheepskameel moet ook na 2026 blijven bestaan in Gebouw 24a Aanwinst voor regio Amsterdam!	64
68	Restaurant de Scheepskameel moet blijven! Zij hebben het marineterrein op de een stuk bekender gemaakt in de stad en zijn duidelijk een goede promotie voor mijn stad!	64
69	Voor toerisme & locals erg belangrijk dat Scheepskameel onderdeel blijft zijn van Martineterein. Een plek onmisbaar voor Amsterdam. Zowel voor de gast, als voor de werkgelegenheid.	64
70	Het scheepskameel moet blijven, fantastisch restaurant en zou zonde zijn als Amsterdam deze parel gaat missen.	64
71	Restaurant Scheepskameel en Pension Homeland zijn unieke restaurants en extreem waardevol voor de buurt. Deze plekken zorgen ervoor dat het Marineterrein zichtbaar is voor jongeren en zijn uniek un hun segment. Vooral Restaurant Scheepskameel moet blijven!	64
72	Restaurant Scheepskameel en Pension Homeland moeten blijven na 2026. Beide initiatieven zouden een gemis voor de stad zijn als ze plaatst moeten maken voor woningen. Houd Amsterdam divers!	64
73	Restaurant Scheepskameel móet blijven! Het heeft het Marineterrein op de kaart gezet en de buurt een positieve en nieuwe sociale functie gegeven. Daarbij is het één van de beste restaurants van Amsterdam met een uniek concept (volledig Duitse wijnkaart), het zou doodzonde zijn als dit pareltje uit de Amsterdamse horecawereld zou verdwijnen.	64
74	Scheepskameel dient ook na 2026 te blijven aub	64
75	Restaurant de Scheepskameel moet blijven! Heerlijke plek om te zijn en te eten en te drinken. Verrijking van de stad.	64
76	Het restaurant Scheepskameel moet sowieso blijven. Aanwinst voor de stad op cultureel en culinair niveau. Het heeft ook het de moeite waard gemaakt om naar het Marine terrein te komen.	64
77	Ik zou pleiten voor behoud van de Scheepskameel na 2026 op het Marineterein. Een ware toevoeging op culinair vlak aan de Amsterdamse horeca. Gedurfd ondernemerschap door direct bij de opening van Marineterein zich daar te vestigen. Waarbij ze zich in extreem korte tijd ontzettend goed hebben onderscheiden. Dit zorgt tegelijkertijd voor een mooie variatie aan bedrijven op het terrein.	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
78	Geachte gemeente, Restaurant de scheepskameel is het soort horeca dat diversiteit brengt in een monocultuur horeca landschap dat dreigt te ontstaan in Amsterdam, met de vele toeristische trekpleisters. Met zijn unieke karakter en volledig Duitse wijnkaart een parel op het Marineterrein die ook na 2026 een absolute meerwaarde geeft aan een bezoek van het marineterrein. Ik en met mij waarschijnlijk velen culinair genieters, hopen dan ook van harte dat jullie dit etablisse-ment een plekje gunnen op deze geweldige locatie! Met vriendelijke groet,	64
79	Het behoud van restaurant Scheepskameel in gebouw 24a is de ultieme toevoeging aan het Marineterrein. Graag blijf ik hier heen gaan tot ver na 2026!	64
80	Ik vind het belangrijk dat restaurant Scheepskameel blijft bestaan in gebouw 24A	64
81	Restaurant Scheepskameel moet ook na 2026 blijven bestaan. Gevestigd in gebouw 24a. Ontzettend leuke, mooie en lekkere plek. Een echte parel op het marineterrein!	5 en 64
82	In een woonwijk hoort ook een restaurant. Laat de Scheepskameel blijven!!!!!!!!	64
83	We zouden graag zien dat de scheepskameel op zijn prachtige locatie blijft! Meer terrasjes en dingen te doen voor kleine kids zou top zijn!	64
84	Laat vooral de horeca met name de scheepskameel blijven op het terrein.	64
85	Restaurant Scheepskameel is een heerlijke plek op het Marineterrein wat zeker moet blijven voortbe-staan. Verrijking voor het gebied én de stad. Daarnaast moet het terrein vooral toegankelijk blijven voor Amsterdammers om te komen sporten, zwemmen en relaxen midden in de stad.	64
86	Het Scheepskameel moet blijven! Top lokatie, mooie kaart, heerlijk eten. Hoop van harte dat het lukt	64
87	Geachte, Ik ben van mening dat dit restaurant De Scheepskameel moet blijven op het marine terrein. A. Het is een zeer goed restaurant B. De jonge ondernemer heeft er zijn ziel en zaligheid in gestoken en heeft het tijdens de Corona crisis nipt weten te redden. C. De menu en wijnkaart zijn avontuurlijk. D. En dit is ook een heel belangrijk aspect: de locatie is uniek en daarom ook een reden voor veel gasten om dit restaurant te bezoeken.	64
88	Restaurant Scheepskameel is het prettigste restaurant van Amsterdam, moet absoluut blijven. Bovendien verdienen ze een blijvend groot terras, uitbreiding, buitenbar, fysieke wijnwinkel etc.	64
89	Ik zou graag zien dat de scheepskameel blijft tot minimaal 2026	64
90	Scheepskameel moet blijven na 2026	64
91	Scheepskameel moet blijven!	64
92	Geen woningbouw op marineterrein! Scheepskameel en andere voorzieningen moeten blijven en verder worden uitgebreid. Er is al een groot gebrek aan voorzieningen in dit deel van de stad.	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
93	Er valt veel te leren van de gang van zaken op Oostenburg Noord. Mijn voorstel is om de daarbij betrokkenen bij elkaar te halen en die ontwikkeling te evalueren en adviezen te geven voor de aanpak van het Marineterrein. Als buurtbewoner en lid van de werkgroep Oostenburg Noord ben ik graag bereid daaraan deel te nemen. Hier volgen enkele van de zaken die ik in zou willen brengen, puur gebaseerd op wat ik meegemaakt heb op Oostenburg Noord: • Het aantal van 800 woningen in het plan wordt niet gehandhaafd (Oostenburg: van 1100 naar 1800) • Het aantal sociale huurwoningen wordt (te) laag ingezet. Onder andere door druk vanuit de buurt wordt dat alsnog verhoogd. • De woningen worden klein en duur, doorstroming van buurtbewoners is daardoor vrijwel niet mogelijk. • Ruimte voor begeleid wonen wordt niet vooraf afgesproken en voorrang voor kandidaten uit de buurt is niet mogelijk. • De kavels worden verkocht aan verschillende ontwikkelaars die vervolgens zich exclusief op hun eigen kavel concentreren, maar in hun plan staan mooie beschouwingen over hoe leuk die nieuwe wijk wordt. • Groen wordt feitelijk teruggedrongen, maar door een daktuin of een kas op het dak, blijft het toch een 'groene wijk' heten. • De gebouwen worden te hoog en te dicht op elkaar gebouwd. In het geval van het Marineterrein vind ik dat helemaal kwalijk. Daar zal niets meer aan te doen zijn want de belachelijk hoge woontoren op het Oosterdok naast de OBA heeft de toon gezet. Er zijn vast veel architecten te vinden met een bloedstollend verhaal om dat te rechtvaardigen. • De gemeente beperkt zich tot een formele regelende partner van de ontwikkelaars als het gaat om de bebouwing. Alles wat nodig is om er een leuke wijk van te maken voor wie er gaat wonen en werken, blijft achterwege. • Wanneer de wijk bijna klaar is gaan ontwikkelaars en beleggers bij elkaar zitten om te praten hoe de wijk in sociaal opzicht aantrekkelijk gemaakt kan worden. Ze komen tot de conclusie dat dat alleen maar kan wanneer ze collectief iets doen. Ze zetten dat op papier en bieden dat aan de gemeente aan. Tot zover wat eerste zaken ter lering. Zoals ik aangegeven heb zou ik graag deelnemen aan een gesprek over de ontwikkeling van Oostenburg Noord om adviezen op te stellen voor het Marineterrein. Enkele personen die daar een goede bijdrage kunnen leveren kent (naam) van de gemeente Amsterdam wel. Ik zou u er ook enkele kunnen noemen.	21
94	L.s., Gaarne restaurant de Scheepskameel laten bestaan op het marineterrein! Prachtige combi van gebouw en functie! Laat dit niet verloren gaan!	64
95	Ik denk dat Scheepskameel veel waarde geeft aan onze buurt en wil dat het blijft.	64
96	Scheepskameel behouden!	64
97	"Ik zou graag willen meegeven dat ik na 2026 nog zeer graag restaurant de Scheepskameel zou bezoeken. Zij zijn een ware toevoeging aan het Amsterdamse horecalandschap. Met vriendelijke groet, "	64
98	Graag zou ik ervoor willen pleiten dat restaurant Scheepskameel gevestigd blijft op het Marineterrein, ook na 2026.	64
99	Scheepskameel is een belangrijke innovator in de Amsterdamse restaurantwereld. Ze moeten zeker blijven na 2026! Groet,	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
100	het is een gemiste kans dat hier geen stadspark komt de zittende horeca (oa de Scheepskameel)en ontspanningsmogelijkheden handhaven zodat dit een gebied blijft voor de omwonenden. Met vriendelijke groet,	36 en 64
101	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren ! Heel erg graag zelfs en velen met mij! Dank alvast,	64
102	Het zou fijn zijn als het marine terrein zijn huidige charme blijft behouden met de invulling van verschillende horeca. Restaurant de Scheepskameel op het MarineTerrein in Gebouw 24a is zeker een aanwinst voor de stad.	64
103	Heel graag handhaven van de geweldige en creatieve horeca. Zeker de Scheepskameel! Daar komen we speciaal voor naar Amsterdam.	64
104	L.S. Graag restaurant de Scheepskameel op het Marineterrein Amsterdam blijven mogelijk maken. Goede restaurateurs moeten we helpen, zeker in deze tijden. Ze zijn een aanwinst voor Amsterdam en voor de horeca. Mvg,	64
105	Beate mensen, Voor de levendigheid, diversiteit op het Marineterrein zou ik ervoor willen pleiten om restaurant Scheepskameel op hun plek te laten blijven, ook na 2026. Zij hebben hun meerwaarde en kracht bewezen als een ontmoetingsplek in de brede zin van het woord. Het is een van de beste restaurants van de stad en verdient het hier te mogen blijven. Hartelijke groet,	64
106	Scheepskameel moet blijven!	64
107	Ik zou heel graag willen zien dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
108	Ik begrijp dat een van de vragen die voor liggen de toekomst van restaurant de Scheepskameel betreft. Mijns inziens speelt dit restaurant een belangrijke positieve rol in de leefbaarheid het gebied en zou ook na 2026 aldaar gevestigd moeten blijven om die rol te kunnen blijven vervullen.	64
109	Geachte heer/mevrouw, Laat u alstublieft het fantastische restaurant ‘De Scheepskameel’ ook na 2026 op deze mooie locatie zitten. Het restaurant is een pareltje! Alvast dank.	64
110	Wij willen heel graag dat restaurant Scheepskameel, Haar vootreffelijke eten, drank en service voor eeuwig vanaf deze mooie plek kan leveren	64
111	Ik zou graag willen dat de Scheepskameel op het Marineterein mag blijven.	64
112	Mag de Scheepskameel aub op het Marineterrein blijven? Het is zo’n prachtig restaurant op een prachtige locatie! Zou zonde zijn als dat verloren gaat.	64
113	Ik zou graag willen dat de Scheepskameel op het Marineterrein blijft ook na 2024 en 2026. Groetjes	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
114	Beste lezer, Wij vinden restaurant de Scheepskameel een aanwinst op het terrein. Goed als ze daar zouden kunnen blijven. Groet,	64
115	Restaurant Scheepskameel voegt op deze iconische plek waarde toe aan de beleving van de stad. Prachtige plek die ik graag frequent bezoek met (inter)nationale gasten. Zou zonde zijn als dit zou verdwijnen.	64
116	Deze dingen zouden wat mij betreft absoluut moeten blijven op het Marineterrein: - restaurants Scheepskameel en Pension Homeland - zwemgelegenheid - openlucht sport parcours/mogelijkheden Alvast bedankt!!	48, 55, 61 en 64
117	1. In de huidige plannen zie ik geen aandacht voor een belangrijke functie die het Marineterrein na de geleidelijke openstelling is gaan vervulling en dat is als terrein waar mensen hun hond uitlaten en op het helikopterveld met andere honden laen spelen. Er is in het centrum van Amsterdam een groot tekort aan hondenuitlaatplekken en hier is er spontaan één ontstaan, waardoor mensen vanuit de oostkant van het centrum van de de wallen tot en met de Oostelijke Eilanden en ook de Kadijken samen komen. Verschillende lagen van de bevolking komen, ook in deze Corona-tijden, zo bij elkaar en slaan een brug naar elkaar door een praatje te maken over hun hond en zo verder. Ze worden zo sociaal naar elkaar, laten in noodgevallen de hond voor elkaar uit etc. Ik heb 2 jaar geleden iemand van de gemeente gesproken die op zoek was naar uitlaatplekken en daarom kwam kijken op het helikopterveld, maar in de plannen is dat niet tot uitdrukking gekomen. En de voorwerf en de steiger zijn in de zomermaanden te druk om de hond uit te laten. Een aparte plek voor mensen met een hond , waar de beestjes kunnen spelen en de baasjes babbelen, moet er gewoon blijven op het terrein. De binnenstad heeft dat heel hard nodig. Het is veelzeggend dat in geen van de illustraties een hond is te zien! 2. Opnieuw is het uitgangspunt van dit plan dat het aantal bomen er niet op achter uit gaat. In een echt groene ambitie van de plannen, waar steeds de mond vol van is en waar de bewoners bij eerdere inspraakrondes steeds om vroegen, zouden er juist meer bomen gepland moeten worden, zodat er zo in het stadscentrum een groene long bij komt die veel CO2 en andere uitlaatgassen opneemt en de stad leefbaar maakt. Want laten we eerlijk zijn dat is bij de ontwikkeling van Oostenburg helemaal mislukt. Laten we het Mariniersterrein niet zo vol bouwen, want al die mensen uit deze buurt en nu ook het nieuwe Oostenburg zijn op zoek naar een stukje groen om te ontspannen en dat komt in de huidige plannen te weinig tot uitdrukking. En bomen die ingeklemd tussen gebouwen staan krijgen uiteindelijk te weinig licht en kwijnen weg. Ja dat betekent misschien iets minder ruimte voor gebouwen, maar de kwaliteit van leven op het terrein gaat er in sprongen mee op vooruit. Laten nog iets meer van de huidige ademruimte die het Mariniersterrein biedt aan de omliggende buurten behouden laten. NB En om de strook langs het spoor als groene strook te verkopen voelt toch wat gezocht aan, zeker na de recente ruiming van groen bij de westelijke Dijksgracht!En daar moet ook de snelfietsroute komen. Blijf het plaatje wel in het grotere geheel van alle gemeenteplannen zien.	48, 56, 57, 59 en 60
118	IK BEN REEDS 9 JAAR IN AMSTERDAM WERKZAAM ALS HUISARTS. OOIT HEB IK ALS MARINE-ARTS OP DEZE KAZERNE GEWERKT. IK VIND HET EEN FANTASTISCHE LOKATIE IN DEZE MOOIE STAD. ALS INTEGRAAL DENKENDE HUISARTS MIS IK IN DEZE WERELDSTAD EEN ECHT INTEGRAAL GEZONDHEIDSCENTRUM MET ZOWEL REGULIER WERKENDE EERSTELIJNS ZORGVERLENERS ALS HOLISTISCHE ZORGVERLENERS ONDER EEN DAK. IN MIJN VISIE HOORT OP DEZE LOKATIE HET EERSTE INTEGRALE ZORGCENTRUM VAN NEDERLAND TE KOMEN WAAR ZORGVERLENERS COMPLETE ZORG AANBIEDEN. PATIËNTEN EN MAAR OOK GEZONDE MENSEN KUNNEN BIJ DIT CENTRUM TERECHT VOOR ZORG EN MET NAME OOK PREVENTIEVE LEVENSSTIJL ADVIEZEN. HET NIEUW KABINET HEEFT PREVENTIE HOOG IN HET VAANDEL. HIERIN ZAL EEN DERGELIJK CENTRUM LEIDEND KUNNEN ZIJN. IK ZOU GRAAG VOORTREKKER WILLEN ZIJN VAN EEN DERGELIJK CENTRUM OP DEZE LOCATIE.	15 en 74

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
119	Als de gang van zaken rondom de ontwikkeling van het Marineterrein met alle vertragingen en achterkamertjes deals goed in ogenschouw genomen wordt dan bekruipt het gevoel dat de bewoners van Amsterdam ergens ingerommeld worden. Mooie woorden als ontsluiting van een nieuw gebied voor de hele stad en quasi-hippe newspeak over ambities zoals werken, leren, innovatie, duurzaamheid, co-creatie, ondernemen, groei. Het ademt allemaal de tijdgeest van rond 2014. Laat dat los! Het Marineterrein moet van elke Amsterdammer worden Het Marineterrein zou voor de komende 25 jaar een park moeten worden. Met een muziekkoepel, een Openluchttheater, met bankjes om op te zitten, waar geskate, gerend, gevoetbald en getennist kan worden. Een gebied met ruimte voor het experiment, waar op basis van tijdelijke invulling van de ruimte bekeken kan worden wat wel en niet werkt in het gebied. Een park wat kan dienen als overloop voor het veel te drukke centrum. Behalve de iedere zomer terugkerende Waterspelen ook de Meikermis, en een Kerstcircus, de Parade en het bekijken van het Nieuwjaarsvuurwerk wat vanaf Nemo afgestoken wordt. Voor mijn part komt het nieuwe erotisch centrum wat de Wallen moet ontlasten er voor 25 jaar. Het zou een plek moeten zijn waar bestemmingen slechts tijdelijk zijn en kunnen veranderen als dat nodig is. Dit gebied moet zodanig worden ontwikkeld, dat het in de loop van de tijd een invulling krijgt die aansluit bij de vraag van dat moment. Woningbouw is nooit flexibel, daarmee geef je het terrein weg. In ieder geval zou elke Amsterdammer hierover zijn mening moeten kunnen geven. En gezien het feit dat dit gebied nooit bij de stad heeft gehoord, zou de beslissing over het terrein aan de volgende generatie moeten worden gelaten. Want het is niet aan onze kinderen en kleinkin-deren uit te leggen dat wij, zonder er met zijn allen over te praten, zonder er debatten over te voeren of deskundigen te consulteren, zelfs zonder het ooit betreden te hebben, akkoord zijn gegaan met een plan uit de oudheid en het hele terrein weggeven hebben. Als de ontwikkeling van het Marineterrein echt zo'n unieke kans is dan zou dit niet zomaar aan de hoogste bieder verkwanseld mogen worden of in de waan van 'meer meer meer' met woningen worden volgeplempt. Het lijkt erop dat dit ondanks alle mooie woorden gaat gebeuren. Terwijl er alternatieven te bedenken zijn waarvan iedereen beter wordt. Een unieke kans houdt in dat je het maar 1 keer kunt verkloten. En dat wordt hier gedaan. Ik wil graag nog benadrukken dat ik niet vind dat er nooit iets ontwikkeld mag worden op het Marineterrein, helemaal niet zelfs! Ik denk dat de plannen die er nu liggen gewoon niet goed genoeg zijn. En ik begrijp ook wel dat er veel geld mee gemoeid is. Als de zgn. kosten (want het terrein is eigenlijk al een keer door de burger bekostigd) uitgesmeerd worden over 25 jaar dan spreken we waarschijnlijk over 4 tot 7 miljoen euro per jaar. Dat is maar een kleine post op de begroting van de stad als geheel, een bedrag waarvoor gemakkelijk dekking gevonden kan worden met de exploitatie van tijdelijke bestemmingen. En daarna kan er in de toekomst echt rendement gerealiseerd worden, voor de hele stad, vanuit een beter onderbouwd plan met meer visie. Ik ga er vanuit dat u mijn zienswijze ter harte neemt en de bereidheid heeft om tot herbezinning op de plannen te komen. Mocht u nog verduidelijking willen dan ben ik altijd bereid het een en ander toe te lichten. Met vriendelijke groet,	10, 18, 72
120	dubbel	10, 18, 72
121	Ik onderschrijf voor 100% het uitgangspunt van Heemschut. Er dient rekening gehouden te worden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig	61, 79 en 82

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
122	Reactie conceptnota van uitgangspunten Marineterrein november 2021 De(NAAM) met 150 leden boven de 55 jaar heeft met belangstelling kennisgenomen van de Concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam. Onze aandacht gaat uit naar de ongeveer 800 woningen die volgens de Nota op het terrein gerealiseerd gaan worden. 'De woningen zijn bedoeld voor een mix aan doelgroepen, passend bij het gebiedsconcept', zo staat te lezen. Maar ook: 'In onze snel veranderende samenleving ontstaat behoefte aan nieuwe woon- en samenlevingsvormen. Het aantal thuiswerkers neemt toe, net als de hoeveelheid samengestelde gezinnen. Er komen ook steeds meer eenpersoonshuishoudens en meer ouderen, die steeds langer zelfstandig blijven wonen'. Wij vrezen dat het nog dringen wordt tussen de verschillende doelgroepen, die in aanmerking willen komen voor een woning. Wij vragen daarom in de nota van uitgangspunten Marineterrein het concept 'Age Friendly City' uit het Programma Ouderenhuisvesting toe te voegen, zodat zeker is dat ook ouderen passen in het 'gebiedsconcept'. Het valt verder op dat bedrijven en instellingen gaan bijdragen aan het gebiedsconcept en de ambities voor het terrein en dat een curatorschap stuurt op de kernwaarden, uitgangspunten en ambities op het gebied van programma, economische en maatschappelijke, ruimtelijke en architectonische kwaliteit. Wij missen hierin de bijdrage van toekomstige bewoners en sturing op innovatieve manieren van bouwen en wonen. Zeker ouderen willen graag meedenken over vormen van geclusterd wonen, mix van woonvormen voor oud en jong, woongroepen, etc. Wij vragen daarom een vorm van 'curatorschap' in het leven te roepen speciaal voor de functie 'innovatief en duurzaam wonen' en voor de uitwerking van het concept Age Friendly City. Vanzelfsprekend willen we daar als Vereniging graag onze bijdrage aan leveren.	16 en 69
123	1. Met het oog op het oude karakter van het Marine terrein verzoek ik u het complete grasveld achter de toegangspoort, de oude muur eromheen inclusief bijzondere woningen, het oorspronkelijke officiersverblijf (nu Homeland) geheel in tact te houden. Dit terrein is uniek en is voor veel Amsterdammers een heerlijke plek om het groen en water op te zoeken. Soortgelijke plekken zijn er nauwelijks in de stad en wat we hebben moeten we behouden. Aan de "overkant" van het water kan ik me voorstellen dat deze gebouwen vervangen kunnen worden door nieuwbouw, mits de oude gebouwen met historische waarde ook hier in tact worden gelaten 2. Vriendelijk verzoek om de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant te laten exploiteren; zij hebben een uitstekende naam verworven en is voor veel Amsterdammers een fijne plek om uit eten te gaan.	32 en 64
124	Ik onderschrijf voor 100% het uitgangspunt van Heemschut, dus: bescherming van de meest bijzondere en meest beeldbepalende gebouwen op het Marineterrein, zodat de historische ontwikkeling van het Marineterrein ook in de toekomst zichtbaar blijft. Verder is het van belang het toegangscomplex in de Kattenburgerstraat te beschermen. Ook dient er rekening te worden gehouden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig. Het open karakter van het Marineterrein dient behouden te blijven.	79 en 82
125	Ik onderschrijf voor 100% het uitgangspunt van Heemschut, dus: bescherming van de bijzonderste en meest beeldbepalende gebouwen op het Marineterrein zodat de historische ontwikkeling van het Marineterrein ook in de toekomst zichtbaar blijft. bescherming van het toegangscomplex in de Kattenburgerstraat. Verder dient er rekening te worden gehouden met het bestaande ontwerp van de buitenruimte uit de jaren zestig. Het open karakter van het Marineterrein dient behouden te blijven.	79 en 82

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
126	Wij willen graag dat het restaurant Scheepskameel blijft, het is een aanwinst voor de stad en voor het Marineterrein. Met het mooie terras geeft het ook levendigheid. Hoogstaande horeca, veel sfeer binnen en buiten, geweldig uitzicht op het terras.	64
127	Graag het helicopter veld op Marineterrein vrijhouden voor de honden. Er is al heel weinig plek en het is een sociale en fijne plek voor hondenbezitters	59
128	Hi, De losloopterreinen voor honden zijn in het centrum zeer beperkt, daarom verzoek ik nadrukkelijk om het helikopterveldje en de losloopgebieden bij het Marineterrein te behouden.	59
129	Graag een veldje voor de honden behouden en zelfs evt uitbreiden.	48 en 49
130	Graag een uitren- en losloopgebied voor honden behouden! :)	48 en 49
131	Graag wil ik als honden- en bomenliefhebber dat u in uw nota van uitgangspunten Marine terrein Amsterdam het volgende opneemt: 1. een ruim, afgebakend hondenspeelveld ter vervanging van het huidige helikopterterrein; 2. handhaving van de 5 grote populieren langs de muur met de Kattenburgerstraat. In 2017 wilde de Marine ze ook al kappen, terwijl ze volgens boomdeskundigen kerngezond waren. Dankzij een buurtactie staan ze er nog.	48 en 59
132	Goedenavond, Op dit moment is er al zeer weinig plaats de hond uit te laten. Door dit ook op het marineterrein niet meer mogelijk te laten zijn, ben ik bang dat honden nog meer in de binnenstad gaan poepen (waar er ook al te weinig vuilnisbakken zijn). Honden verdienen ook minimaal één plaatsje waar zij kunnen lopen. Met vriendelijke groet,	48 en 59
133	Zou graag willen dat de honden uitlaat plek Blijft Aangezien dat dat de enige plek in de buurt is waar mijn hond los kan spelen BVD Hoogachtend	48 en 59
134	Vandaag hoorde ik tot mijn schrik dat er plannen zijn voor het Marine terrein en dat de honden uitlaat plek daar zou kunnen verdwijnen. Dit zou echt heel erg zijn! Het is hier in de buurt de enige plek waar honden vrij rond kunnen rennen en met elkaar spelen op het veld met het helicopterplatform. Zoveel honden worden hier uitgelaten. Op hoop van zegen dat deze mooie plek behouden kan worden en dat ik onze James hier nog lang mag laten rondrennen.	59
135	Momenteel wordt het helicopterveld door hondeneigenaren en honden gebruikt om de honden het nodige plezier te geven en te kunnen rennen zonder aangelijnd te zijn. Algemeen bekend is dat hieraan een schrijnend tekort is in het centrum. Enige plek in de buurt is een strookje van 20 meter op de kop achter Artis. Het aantal honden in het centrum is afgelopen twee jaar ook fors toegenomen. Het zou enorm waardevol en toegevoegd zijn als er een deel van het Marineterrein speciaal voor honden losloop en speel gebied wordt ingericht. Mede namens Joffi en alle honden eigenaren die daar dagelijks -zonder overlast- veel plezier beleven.	48 en 59
136	Scheepskameel is one of the best restaurants in Amsterdam, also thanks to the unique location at MarineTerrein. I visit on special occasions, and am glad to have such a special place in the neighbourhood. I would like to support Scheepskameel to be able to stay at MarineTerrein after 2026.	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
137	Hierbij verzoek ik u om aan de exploitant van restaurant de Scheepskameel ook na 2026 toe te staan om het restaurant in Gebouw 24a op het Marineterrein te exploiteren. Dit restaurant is van groot belang voor de bewoners van de Oostelijke Eilanden. Het is het enige restaurant van deze klasse in de buurt, en vervult een brugfunctie voor de buurt en haar bewoners. De andere horeca op het Marineterrein kan hier niet aan tippen, en geeft niet het gevoel van speciaal zin. Dank u wel.	64
138	Geweldig gaaf, wij willen hier wonen! Gun het ons.	13
139	Mooi plan. Een paar suggesties. 1. Als bewoner van de Kattenburgerstraat zouden wij graag geen hoge en grote aaneengesloten bebouwing die moloch overkomt zien aan de Kattenburgerstraat. Suggestie om dat te voorkomen is om naast niet te hoog te bouwen met groene gevels te werken aan de kant van de Kattenburgerstraat. 2. Parkeergelegenheid - in de nota van uitgangspunten wordt gesteld dat parkeren niet wordt afgewenteld op de omgeving. In de garage komen 200 plekken beschikbaar voor bewoners en ondernemers. Ik ken de kengetallen niet - maar kan mij voorstellen dat dit zeker op piekbelasting-momenten niet voldoende is. Hoe wordt voorkomen dat parkeren in de buurt nog lastiger wordt? 3. Nergens wordt gerept over speelvoorzieningen voor kinderen - goed om daar ook oog voor te hebben.	48, 55 en 62
140	Ik wil graag dat het restaurant De Scheepskameel behouden blijft op het marineterrein. Ook na 2026	64
141	Geachte mevrouw/heer, Graag zie ik dat de rechts(huur)verhouding met Scheepskameel (het restaurant) gecontinueerd wordt. Als fervent bezoeker zou ik het enorm spijtig vinden indien het restaurant zou moeten verhuizen. Een geweldige locatie op zich en het gebouw past helemaal bij de filosofie en de kwaliteit van de keuken. Hardwerkende jonge mensen met een passie, die -net zoals velen- zwaar zijn en worden getroffen door de gevolgen van de exploitatiebeperkende maatregelen van de (centrale) overheid als gevolg van het COVID-19 virus, en het zou dus buitengewoon zuur zijn indien zij moeten vertrekken terwijl zij nog doende zijn met het financieel verwerken van de gevolgen hiervan. Een langer verblijf en dus zonder noodgedwongen verhuizing zal hen zeker dienstig zijn, en een toe-komst rooskleuriger maken. Een mooie keuken, een aanwinst voor Amsterdam op een unieke locatie, en dus vandaar mijn pleit. Met vriendelijke groet,	64
142	Reactie mbt restaurant Scheepskameel. Sinds de Scheepskameel op het Marineterrein is gevestigd bezoeken wij het terrein regelmatig. De Scheepskameel is een enorm fijne en hoogwaardige toevoeging aan het terrein. We zouden graag willen adviseren de Scheepskameel ook na 2026 op dezelfde locatie te laten voortbestaan.	64
143	Ik zou het bijzonder fijn vinden als Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren!	64
144	Beste, Bij deze wil ik graag te kennen geven dat ik vind dat restaurant de Scheepskameel moet blijven. Ik heb hier meerdere jaren met veel plezier mogen werken en vind dat zij, binnen deze lastige corona-tijd voor de horeca, een belangrijke functie vervullen op het gebied van werkgelegenheid. Daarnaast is het restaurant een gastronomische aanwinst en trekpleister voor de stad Amsterdam. Vriendelijke groet,	64
145	Zou graag willen en het zou absoluut een aanwinst voor dit gebied zijn als de huidige en absoluut unieke horeca behouden bleef. T.w.: Scheepskameel, pension Homeland en Canteen	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
146	Wij - mijn man en ik - zijn zeer trouwe gasten van de Scheepskameel. Wij vinden dat dit stijlvolle en uiterst kwalitatieve restaurant eer aan deze mooie plek doet (en vice versa) en dat deze parel onder de horeca daarom daar moet blijven! Met vriendelijke groet,	64
147	De Scheepskameel heeft in de afgelopen jaren al een rol gespeeld in de integratie van het Marineterrein in de stad. Het restaurant wordt druk bezocht door mensen uit heel Amsterdam en zal ook op de huidige locatie ook voor de nieuwe bewoners een aantrekkelijke ontspanningsgelegen-heid kunnen zijn	64
148	Ik zou heel graag de Scheepskameel houden op het Marineterrein. Geweldig restaurant en voegt echt wat toe!	64
149	Ik zie graag dat de scheepskameel in het huidige gebouw blijft	64
150	Ik wil er voor pleiten om het restaurant de Scheepskameel op het Marine terrein op nr 24 A ook na 2026 op deze unieke lokatie te laten bestaan. Het is een aanwinst voor onze buurt en een fantastisch restaurant. Zeker na deze Corona tijd verdienen zij het om op deze plek te mogen blijven. Ik pleit er ook voor om het terrein zoveel mogelijk in de oude staat te laten! Groen hebben wij nodig en ook de gebouwen aan de rand zijn een uniek stuk Amsterdam. Op het terrein, waar nu gebouwen staan, kunnen de gebouwen worden aangepast of voor nieuwbouw gebruikt worden voor woningen voor midden en lage inkomens. Amsterdam kan nu laten zien dat zij een stad zijn met visie, groenbe-houd en lef! Laat dit mooie stukje Amsterdam niet verloren gaan. Het is een Parel met een Top restaurant Scheepskameel en een fijn restaurant Pension Homeland met vriendelijke groet,	64
151	zowel de scheepskameel als pension homeland zijn aanwinsten voor de stad. jonge ondernemers die de stad nog leuker maken. laat ze alsjeblieft blijven!	64
152	Laat aub het huidige karakter van het Marineterrein behouden blijven. Ik denk dan met name aan het behoud van de Scheepskameel, een fijne ongedwongen plek in de stad waar je een middag/avond kunt ontsnappen aan de drukte van de stad. Hetzelfde geldt voor de zwemplek.	48, 64 en 66
153	Als buurtbewoner zijn volgende punten voor ons belangrijk: Ruimte voor groen en zwemmen Plek voor restaurant scheepskameel Betaalbare koopwoningen, voorrang voor buurtbewoners Brug tussen nemo en marine terrein	25, 32, 48, 61, 64 en 71
154	jammer dat het marineterrein nu ook alweer bebouwd gaat worden. houdt de gemeente amsterdam er rekening mee dat open ruimtes van levensbelang zijn voor de leefbaarheid van een stad? de wolligheid (curators?????) in de ambitie van het plan geeft mij een onheilspellend gevoel. (die wolligheid zag ik ook al bij bijvoorbeeld de st jacob. ambitie daar was mensen oud laten worden in hun eigen wijk..... nu worden de appartementen vergeven aan expats van 38 jaar oud.) ik heb het gevoel dat de gemeente amsterdam bezig is met geld verdienen in plaats van te zorgen voor een leefbare stad voor AL haar bewoners. en ik maak me dan ook ernstige zorgen, na het zien van dit plan, over de toekomst van weer een open plek waar nieuwe (bouw)plannen voor zijn: het meester visserplein. ik wens u veel wijsheid toe!	10, 15 en 39
155	Wij zouden heel graag restaurant scheepskameel willen behouden op het marineterrein.	64
156	Scheepskameel moet blijven!	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
157	Goed veel behoud van groen & zwemlocatie - Voorkeur voor minder hoogbouw - Voor behoud van restaurant Scheepskameel (gebouw 024) en Pension Homeland, belangrijke rol voor het voorzieningsniveau	25, 44, 48 en 52
158	Beste lezer, Het lijkt mij fantastisch als de Scheepskameel en Homeland kunnen blijven. Hartelijke groet,	64
159	Scheepskameel moet op het marineterrein blijven, ook na 2026!	64
160	Graag geef ik hierbij aan dat ik het goed zou vinden als de Scheepskameel ook na 2026 nog op het Marineterrein in Gebouw 24a een restaurant mag exploiteren.	64
161	Restaurant de Scheepskameel is een bijzonder restaurant op een bijzondere plek. Het is daarom belangrijk dat het restaurant na 2026 in gebouw 24a mag blijven. Groeten!	64
162	Het huurcontract van de Scheepskameel op het Marineterrein eindigt in 2026. Ik begrijp dat er nu al inspraak loopt over de situatie daarna. Wij zouden er voor zijn dat er ook na 2026 horeca op het Marineterrein is, en specifiek dat de Scheepskameel (een uniek restaurant, ook qua opzet en producten) ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
163	Geachte heer/mevrouw, Hierbij wil ik kenbaar maken dat het huurcontract met Restaurant de Scheepskameel op het huidige marine terrein wordt verlengd. Het is een fijn restaurant op een mooie plek die gezien het aantal bezoekers voldoet aan een behoefte in deze omgeving. Zelf vind ik het een van de betere restaurants in Amsterdam en ik kom er dan ook graag. Hopelijk wordt mijn verzoek gehonoreerd.	64
164	Ik ben een regelmatige bezoeker van het Marine terrein. Een van de meest bijzondere huidige huurders van het terrein vind ik restaurant Het Scheepskameel. Ik zou heel graag willen dat zij in de toekomst blijven als huurder van Gebouw 24a.	64
165	Mooi plan, maar laat alstublieft het restaurant de Scheepskamel op haar huidige plek!! Heerlijk ruim bemeten, uitstekend restaurant met leuke mensen. Laagdrempelig en prachtig zomer-terras waar niemand last van heeft. Een grote aanwinst voor dit gebied!	64
166	Ik zou graag zien dat Scheepskameel na 2026 kan blijven voortbestaan.	64
167	Wij wonen sinds ‘93 dichtbij het Marinehaven terrein. In deze buurt is er erg weinig openbaar groen, wel komen er wat meer groenstroken. Echter: een groenstrook biedt nooit de rust die een park geeft. Al was het maar dat het verkeer alsmaar aanwezig blijft. Het Marinehaventerrein heeft de afgelopen jaren bewezen zeer geliefd te zijn bij bewoners uit zowel Oost als de Nieuwmarktbuurt. Het fungeert als een toevluchtsoord in het voor en najaar en de zomer, het heeft daarmee een grote sociale en verbindende functie. Daarbij heeft het 2 restaurants waar veel gebruik van wordt gemaakt. De Scheepskameel is een restaurant dat uitmunt in gastvrijheid en gastheer/gastvrouwschap. De ligging zorgt ervoor dat er een reuring en sociale controle is in het gebied zonder dat dit tot overlast veroorzaakt. Daarbij maken zij heel zorgvuldig gebruik van het karakteristieke pand waarin zij zitten. Voor ons is het een plek die we absoluut niet willen missen. Als dit terrien te vol wordt bebouwd, met hoogbouw die dicht op elkaar staat, wordt er een kans gemist om dit unieke stuk Amsterdam te behouden voor de bewoners die snakken naar ruimte in dit dichtbevolkte centrum. Dichtbevolkte buurten geven vaak problemen in een al dichtbevolkte stad. Me realiseren dat er woningbouw moet komen, moet er ook oog blijven voor het sociale welzijn van de bewoners van deze stad en zijn er nog genoeg plekken waar in rust en ruimte uitgebried kan worden.	30 en 64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
168	Graag geef ik hierbij aan dat ik het wenselijk vind dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
169	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
170	Graag geef ik hierbij aan dat ik het wenselijk vindt dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het Marineterrein haar restaurant nog mag exploiteren.	64
171	Kazerne terrein heeft met openbare 'zwembad' en waardevolle horeca ondernemers een unieke ontwikkeling doorgemaakt. Vooral bijzonder dat de Scheepskameel op deze manier een unieke locatie kreeg om de stad een zonder pretentie goede keuken te geven. Eerlijk gezegd heeft de Scheepskameel een bestemming van het gebied gemaakt	64
172	Beste, Graag geef ik aan dat ik absoluut hoop dat restaurant De Scheepskameel de mogelijkheid krijgt het pand op het Marineterrein langere tijd te exploiteren. Het restaurant is een absoluut aanwinst voor Amsterdam, voor de culinaire cultuur die de stad heeft en de ligging op dit unieke terrein is exemplarisch. Veel dank en met vriendelijke groeten,	64
173	Restaurant de Scheepskameel moet ook na 2026 op het Marineterrein blijven op de locatie waar het nu zit!!	64
174	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren!	64
175	Graag geef ik hierbij aan dat ik het wenselijk vind dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
176	graag wil ik ook na 2026 de scheepskameel op hun huidige plek op het marineterrein kunnen bezoeken. veel dank	64
177	Allereerst, wat een prachtige plannen! Ergens jammer dat er allerlei herontwikkeling moet zijn en van alles bijgebouwd moet worden - het is zo'n fijne plek! - maar met een groeiend Amsterdam is zit er weinig anders op. Als niet buurtbewoner, zou ik mij toch graag heel hard maken voor één ding - het behoud van de Scheepkameel! Dit restaurant - dat toch zeker zal hebben bijgedragen aan de populariteit en aanzicht van het Marineterrein - is briljant. Al vele jaren kom ik hier heel graag, na eerst even over het terrein gewandeld te hebben, gezwommen te hebben of in het gras geluierd te hebben (of gewoon na werk natuurlijk). Maar dat dit restaurant niet mag verdwijnen lijkt mij onmiskenbaar! Het gebouw (oude timmerwerkplaats) blijft, begrijp ik uit de plannen, zou heerlijk zijn als de Scheepkameel ook blijft. Past denk ik volledig binnen de plannen voor het Marineterrein en kost weinig moeite toch, het verlengen van zo'n contract? Ik denk dat er heel veel mensen, inclusief de nieuwe bewoners en gebruikers van het Marineterrein, heel gelukkig zijn als de Scheepskameel mag blijven bestaan op deze plek!	64
178	Laat de scheepskameel op het marine terrein. Jaren lang gewerkt op het marine terrein. Scheepskameel is een geweldig restaurant en verdient deze plek. In de oude LDV school. Helemaal op z'n plek!!!	64
179	Ik heb met belangstelling de concept notitie over de toekomst van het marineterrein ingezien. Ik zou het zeer de moeite waard vinden als de horeca aangelegenheden die zich inmiddels op het terrein hebben gevestigd en daar een mooi bestaan hebben opgebouwd deel kunnen blijven uitmaken van de toekomstplannen voor het terrein. Dit geldt wat mij betreft met name voor De Scheepskameel. Hartelijke groet,	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
180	Bij deze wil ik mijn onvrede uiten over de plannen die gemaakt zijn met betrekking tot de toekomst van het Marineterrein Amsterdam. In mijn ogen is dit, op de zomerdagen na, de enige rustige plek in Amsterdam Centrum. Dat maakt dat dit de enige plek is waar ik naar toe ga , binnen het centrum, voor mijn rust. Volgens de concept nota komen er 800 woningen bij van ongeveer 70-75m^2. Hieruit kunnen we concluderen dat er 1600 mensen komen te wonen, wat nog een lage schatting is voor Amsterdamse begrippen(zie link 1 CBS). Met de komst van deze hoeveelheid mensen is de rustige oase die het Marineterrein nu is uiteraard niet meer te bewaren. Hierbij laat ik de de verwachte arbeiders en studenten nog buiten beschouwing. De volgende quote uit de nota is daarom zwaar misplaatst; 'Het Marineterrein is en blijft een groene plek te midden van de drukte van de stad, een plek om op adem te komen en te ontspannen.' Daarnaast lees ik in de nota het volgende. '...is het park daarnaast de ideale plek voor wie verkoeling zoekt op warme dagen en diverse vormen van waterrecreatie wil beoefenen.' De schrijvers van deze nota zijn duidelijk nog nooit op een warme dag op het Marineterrein geweest. Op deze dagen is er letterlijk geen plek meer te vinden, de gemeente zou dit moeten, zeker na de afgelopen twee zomers waarin een anderhalve meter samenleving is toegepast. Dit laat zien dat de huidige plannen geschreven zijn door mensen die niet bekwaam zijn dit te doen of, en hoogst waarschijnlijk, de nota een simpel verkooppraatje is waar oprechtheid ontbreekt. Daarnaast vind ik het schaamtevol dat een stad als Amsterdam een plan schrijft (van 117 pagina's) voor 800 nieuwe woningen, waarin niks wordt gezegd over sociale huur. Om deze redenen ben ik tegen het huidige plan dat gemaakt is voor de toekomst van het Marineterrein Amsterdam. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/22/amsterdamse-huishoudens-hebben-minder-woonoppervlakte	25, 78, 87, en 98
181	De Marineterrein in zijn huidige "vorm" is een uniek juweel in Amsterdam, met een (nog relatief klein maar fijn) park, innovatieven (kleine) bedrijven en een fantastisch restaurant (het Scheepskamel). Het zou zonde zijn als het getransformeerd zou worden met nieuwe woonwijk toren, en zijn karakter totaal verloren zou gaan. Denk aan de toekomst! Maak het park groter ipv bouwen, en laat het Scheepskamel, en Marine Terrein icoon geworden, ook na 2026, in zijn huidige locatie staan. Hoewel zo een beslissing vanuit de gemeente zou nu tegen de stroom van "bouwen boven alles" gaan, jullie zullen in de toekomst herinnert worden als voorbeeld van een gemeente die een juweel van hun stad (de Marineterrein!) niet kapot gemaakt heeft.	5, 37, 48, 64 en 66
182	Scheepskameel is een toevoeging voor de stad! Laat ze daar aub lekker zitten. De horeca heeft het al zo zwaar!	64
183	Ik zou graag zien dat Scheepskameel haar restaurant kan voortzetten op de locatie!	64
184	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren!	64
185	Restaurant de Scheepskameel moet blijven! Unieke plek, fantastische keuken. Dat mag niet sneuvelen..	64
186	De Scheepskameel moet absoluut op het Marine terrein blijven, zo ook Homeland!	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
187	Ik vind het van groot belang dat de Scheepskameel ook na 2026 Gebouw 24a mag exploiteren als restaurant. De exploitant heeft laten zien hoge kwaliteit en liefde voor de stad te hebben: een unieke plek die behouden moet blijven.	64
188	Graag zou ik willen dat restaurant Scheepskameel blijft!	64
189	Mijn verzoek is dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant kan blijven exploiteren.	64
190	Beste gemeente, Het Marineterrein is wat mij betreft een verborgen parel in de stad. Ik heb recentelijk de stad verruild voor Castricum, maar het Marineterrein is voor mij, dan nu als bezoeker, nog steeds een hele belangrijke bestemming voor de vele keren per week dat ik in Amsterdam ben. Niet in het minst omdat restaurant De Scheepskameel er gevestigd is, Homeland een heerlijke plek is en er zo fijn gesport kan worden. Ik zou dan ook willen pleiten voor het behoud van de restauratieve functie van De Scheepskameel, dat echt een grote toevoeging is aan het restauratieve aanbod op deze plek in de stad. Het zal ook voor de toekomstige bewoners van het Marineterrein een functie zijn die bijdraagt aan de sociale veiligheid op deze plek, het horeca-aanbod en de verbinding met de rest van de stad. In combinatie met andere horecafuncties, zoals Homeland, en met maatschappelijke voorzieningen, sport- en speelruimte, is een plek als de Scheepskameel niet alleen een plek waar mensen met wat geld lekker kunnen eten, maar draagt het bij aan een gevoel van levendigheid en menging aan de oevers van het water. En dát is heel belangrijk voor deze plek, die toch ook het risico loopt in de avond anders alleen een bestemming te worden voor bewoners, en daarmee te weinig ogen op straat te hebben, te weinig sociaal veilig te zijn. Tot zover. Hartelijk dank en met vriendelijke groet,	64
191	Het zou ontzettend leuk zijn als restaurant Scheepskameel blijft op de plek waar ze nu zitten. Een restaurant van dit niveau op een plek als dit is als een gouden huwelijk. Met vriendelijke groet,	64
192	Graag het restaurant Scheepskameel op het marine terrein laten. Uniek!	64
193	Scheepskameel is een sieraad voor de stad, ik dineer er regelmatig met (internatiionale) gasten die ik via mijn werk (aan de overkant van het water) uitnodig. Ik zou het zeer, zeer verdrietig vinden als dit toonbeeld van beschaving en klasse op restaurantgebied zou verdwijnen.	64
194	Wij komen vaak in Amsterdam om vrienden en kinderen te bezoeken en frequenteren daardoor veel het restaurant de Scheepskameel. Het zou jammer zijn als dit restaurant zijn plek zou verliezen in dit mooie stukje Amsterdam.	64
195	Wij willen graag de horeca, en meer specifiek scheepskameel, behouden op het marineterrein.	64
196	Restaurant de Scheepskameel is een aanwinst voor de stad en past heel goed in de omgeving van het Marineterrein. Ik stel voor om het ook na 2026 te laten blijven in gebouw 24A van het Marineterrein.	64
197	Ik vraag u om ook na 2026 het restaurant Scheepskameel op het Marineterrein in Gebouw 24a te laten bestaan. Het Scheepskameel is een restaurant bij ons in de buurt waar we verwend worden als we daar gaan eten. Als de burgemeester met haar gezin daar zouden eten, zou ze denken: “Dat doen ze omdat ik burgemeester ben!” Nee, nee, dat doen ze ook voor eenvoudige mensen zoals mijn man en ik. Als ik op het marine terrein wandel - en dat doe ik graag - dan kan ik daar altijd terecht als ik problemen heb met mijn darmen - waaraan ik na darmkanker ben geopereerd - dan mag ik altijd bij hun gebruik maken van het toilet; ook al gebruik ik er niets. Als het Scheepskameel weg moet is dat een groot verlies voor de bewoners in de buurt. Dus graag: laat Scheepskameel op het Marineterrein blijven bestaan!	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
198	Scheepskameel moet blijven. Hup scheepskameel	64
199	Ik vind het belangrijk dat het marineterrein een plek blijft waar innovatie en duurzaamheid voorop staan. Dat geldt voor bedrijven, wonen en horeca. Restaurant de Scheepskameel is daarvoor een heel goed voorbeeld geweest. Met een nieuw restaurant concept waar veel met groenten en lokale producten wordt gekookt en gebruikmakend van een ruimte die anders leeg zou staan is het marineterrein nieuw leven ingeblazen. Het restaurant heeft een mooie aanzuigende werking gehad voor allerhande andere jonge ondernemers en publiek. Sinds zij zijn gevestigd op het marineterrein is het marineterrein gaan leven. Het is belangrijk dat zij blijven om ervoor te zorgen dat het marine-terrein die uitstraling blijft houden. De ontwikkeling die het marineterrein de afgelopen jaren heeft doorgemaakt is echt een aanwinst voor de stad. Die trend mag doorgezet worden maar die sfeer mag niet verloren raken.	64
200	Graag geef ik hierbij aan, dat ik het wenselijk vind dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
201	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren	64
202	In elk geval hoop ik dat restaurant DeScheepskameel blijft! Dit is een van de fijnste en meeste unieke restaurants in Amsterdam. De onvolprezen lokatie, de ambiance van het historische gebouw en natuurlijk de sfeer en gastvrijheid waarvan wij elke week genieten willen wij nooit meer missen. Ik neem aan dat er over het voortbestaan van dit restaurant geen enkele discussie zal zijn!	64
203	Scheepskameel moet blijven	64
204	De scheepskameel moet blijven na 2026!	64
205	Een fantastische tent en een verrijking voor de omgeving. De scheepskameel moet zeker blijven!	64
206	Ik wil echt heel graag dat restaurant Scheepskameel na verlopen huurcontract voor altijd kan blijven op het Marineterrein. Een fantastische heerlijk én ruime rolstoeltoegankelijke plek met de vriendelijk-ste bediening in mijn nabije omgeving. Daar is er verder geen één van!	64
207	Restaurant Scheepskameel moet ook na 2026 blijven bestaan in gebouw 24a!	64
208	Wij zouden graag zien dat ons favoriete restaurant De Scheepskameel blijft bestaan op het Marine-terein.	64
209	Het zou geweldig zijn als restaurant Scheepskameel op het terrein kan blijven. Een prachtig restau-rant geëxploiteerd door bevlogen ondernemers. Echt een aanwinst en een zeer belangrijke plek op het terrein.	64
210	Ik wil graag dat Scheepskameel blijft na de herininrichting van het Marineterrein. Hartelijk dank.	64
211	Het restaurant de Scheepskameel moet op dezelfde plek blijven voortbestaan!	64
212	Restaurant Scheepskameel willen we graag behouden voor de buurt, ook na 2026	64
213	Zou graag willen dat de scheepskameel blijft waar die nu zit.	64
214	Restaurant Scheepskameel moet blijven bestaan in gebouw 24a!	64
215	Ik wil graag dat restaurant de Scheepskameel blijft!	64
216	Graag wil ik laten weten dat ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
217	Beste, Scheepskameel is een mooie zaak en moet blijven op die prachtige locatie (waar zij zich als pionier vestigde). Daarom wens ik de gemeente Amsterdam te bewegen om Scheepskameel ook na 2026 op deze locatie (MarineTerrein gebouw 24a) te behouden d.m.v. verlenging van het huurcontract. Met vriendelijke groeten,	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
218	Behoud van restaurant de Scheepskameel op het Marine terrein	64
219	Ik ben groot fan van de huidige invulling van het marine terrein. Met Scheepskameel als grote favoriet een echte aanwinst voor de stad.	64
220	Ik wil dat restaurant Scheepskameel blijft op het marineterrein!	64
221	Behoud van restaurant Scheepskameel in huidige gebouw op het Marineterrein.	64
222	Dag, ik vind het restaurant de Scheepskameel een fantastische toevoeging aan het marineterrein en hoop ten zeerste dat het restaurant in zijn huidige vorm kan blijven.	64
223	Een prachtig restaurant als Scheepskameel moet ook na 2026 zeker op het Marineterrein blijven.	64
224	Een fijn restaurant als De Scheepskameel mag niet ontbreken op het nieuwe Marineterrein. Ik hoop dat de huidige eigenaren hun uitermate plezierige werkzaamheden vanuit hun huidige mooi gelegen locatie nog jarenlang mogen voortzetten.	64
225	Ik zou graag zien dat De Scheepskameel ook na 2026 op het Marineterrein in gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
226	Restaurant Scheepskameel moet blijven! Top tent en hebben het Marine terrein op de kaart gezet.	64
227	Scheepskameel moet blijven! Beste restaurant van de stad.	64
228	De Scheepskameel moet op het Marineterrein blijven. De toekomstige bewoners zullen heeeel blij zijn met zo'n restaurant verrukkelijk eten en heel aardige en kundige bediening. Het restaurant is echt een begrip op het terrein en in Amsterdam. Laat het voortbestaan!!	64
229	restaurant de Scheepskameel is een absolute aanwinst voor het marine terrein en moet derhalve dan ook zeer beslist blijven. In de buurt Javaeiland etc. is toch al niet veel horeca. Het terrein moet ook vooral een groene oase in de drukte van de deze stad blijvend.. Dit geldt ook voor Homeland en het zwemgebied. Echte aanwinsten voor het Oostelijk havengebied en nog gelukkig niet overlopen met stoned toeristen, maar en park/oase voor jong en oud uit de buurt.	48, 64 en 66
230	Beste allen, Het zou fantastisch zijn als we ook na 2026 nog kunnen genieten van het fijnste restaurant van Amsterdam, de Scheepskameel. Er is altijd genoeg ruimte, het eten is heerlijk en de service is fenomenaal. Menig restaurant in Amsterdam zou bij de Scheepskameel in opleiding moeten om aan het service level te werken. Het is fijn om in Amsterdam zo'n goed restaurant te hebben. Wij eten vaak bij de Scheepskameel. De locatie is voor ons een feest! We willen het restaurant graag op die locatie behouden.	64
231	Ik vernam dat de Scheepskameel in 2026 moet vertrekken. Ik ben graag bij dit restaurant, zij hebben een positieve bijdrage geleverd aan de sfeer in deze buurt en dragen bij aan cultuur en culinaire cultuur door hun bijzondere wijnkaart. Ik hoop dat zij mogen blijven!	64
232	Ik lees veel goede ideeën, maar zou iig willen dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Dat geldt ook voor pension Homeland. Meer wellicht later!	64
233	Beste gemeente, Ik hoop dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren! Ik hou van dit restaurant en de locatie is prachtig hiervoor.	64
234	Ik zou het zeer waarderen, wanneer de Scheepskameel mag blijven zitten, waar het nu zit.. Hoop dat u rekning kunt houden met deze wens, waarschijnlijk van velen!	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
235	De Scheepskameel is een sympathiek, goed en prettig restaurant dat wat mij betreft een vaste plek verdient op het Marineterrrein. Het heeft zich daar de afgelopen jaren wel bewezen!	64
236	De Scheepskameel moet blijven!!!	64
237	Ik wil heel graag dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Het is een aanwinst voor het terrein.	64
238	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
239	Scheepskameel graag behouden!	64
240	Graag geef ik hierbij aan dat ik het wenselijk vind dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
241	Beste, Ik wil graag 1 belangrijke opmerking op de nota maken en dat is dat wat mij betreft het restaurant de scheepskameel maar ook de andere horeca op het terrein blijven! Dat maakt het nu een nieuwe plek waar veel mensen met veel plezier naartoe komen. Ook het feit dat je er goed kan aanleggen wat niet veel voorkomt in Amsterdam met een boot maakt het een zeer leuke en geliefde plek met lekker weer maar ook in de winter. Dank.	13 en 64
242	Graag zouden wij willen dat de Scheepskameel behouden blijft voor de toekomst. Dit toprestaurant mag niet verloren gaan en is altijd van toegevoegde waarde voor het nieuw te ontwikkelen gebied rondom de Marinekazerne.	64
243	Ik zou heel graag willen dat restaurant de Scheepkameel kan blijven waar het nu gevestigd is. Ook na het aflopen van de huidige huurtermijn van het pand en nadat het Marine terrein verder ontwikkeld is. Dank u wel	64
244	Wij zijn van mening dat restaurant Scheepskameel moet blijven, dus ook na 2026. Toprestaurant op toplocatie waardoor het een toevoeging geeft aan de diversiteit van het Marineterrein. Met vriendelijke groet,	64
245	Ik zou graag zien dat restaurant de Scheepskameel ook na 2026 het Op het Marine Terrein gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren! Het restaurant is een aanwinst voor de buurt en de gehele stad. Een fijne en veilige plek om samen te komen.	64
246	Beste lezer, Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Hartelijke groet,	64
247	Kameel moet blijven ook na 2026!	64
248	Zonde als de Scheepskameel op zou houden te bestaan.	64
249	Graag behoud van restaurant de Scheepskameel na 2026 !	64
250	Graag geef ik hierbij aan dat ik het wenselijk vind dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
251	Met De Scheepskameel op het Marineterrein heeft Amsterdam een uniek restaurant. Dit moet ook na 2026 zo blijven. Het is een restaurant dat ook niet te verplaatsen is. het karakter wordt mede bepaald door de lokatie.	64
252	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Mooie voortzetting van dit fijne restaurant op deze plek. Meerwaarde voor de buurt! Met vr. groet!	64
253	Scheepskameel moet ook na 2026 blijven!	64
254	Ik zou graag als input willen leveren dat ik graag zou willen dat Restaurant Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Scheepskameel is echt een asset en publiekstrekker op die plek en het zou zonde zijn als dat eindigt in de toekomst.	64
255	Scheepskameel moet blijven!	48 en 64
256	Restaurant Scheepskameel moet op de huidige plaats op het Marineterrein blijven, ook ná 2026.	64
257	Graag geef ik hierbij aan dat ik het wenselijk vind dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
258	Hi, Restaurant de Scheepskameel moet absoluut blijven. Een uniek restaurant dat dit gebied op de kaart heeft gezet en bovenal enorm veel Amsterdammers, maar ook veel Nederlanders uit ander steden verrijkt en naar de stad trekt.	64
259	Graag geef ik hierbij aan dat ik het wenselijk vind dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
260	Hopelijk kan restaurant bar De Scheepskaneel blijven!	64
261	ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren	64
262	Inmiddels geen inwoner van Amsterdam meer, blijf ik toch regelmatig bezoeker van “De Scheepskameel”. Ik zou ernstig wensen dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
263	Zoals het Marineterrein nu is ingericht is dat een plezier voor bewoners rondom alswel voor mensen van daarbuiten. Toprestaurants Scheepskameel en Pension Homeland met de Kombuiswinkel moeten natuurlijk sowieso blijven en wat zeg ik alles wat er nu is. Alsjeblieft laat het zo blijven, het is een mooi stukje apart Amsterdam!	64
264	ik wil graag dat restaurant De Scheepskameel ook na 2026 op het MarineTerrein, Gebouw 24a, blijft zitten	64
265	Goedemiddag, Graag wilde ik u erop attenderen dat ik het bijzonder jammer zou vinden als restaurant “ De Scheepskameel “ van het Marine terrein zou verdwijnen anno 2026.	64
266	De transformatie van het Marineterrein is geweldig, een echte stadshart plek om te bewegen en verblijven als in een park, te zwemmen, evenementen te organiseren en bij te wonen, om kunste-naars en andere creatieven een plek te bieden en vooral om iets te drinken en te eten. In dat licht willen we de gemeente met klem verzoeken restaurant de Scheepskameel op haar huidige adres te laten door gaan na 2026. De Scheepskameel is laag-drempelig én hoog-culinair tegelijk, het is een echte aanwinst voor de stad en het Marineterrein in het bijzonder. Het maakt de hoek hier bovendien sociaal veiliger doordat er zowel overdag als ‘s avonds reuring en toezicht is.	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
267	Prachtig stuk Amsterdam om in te wonen. Graag rekening houden met type woningen (dus niet alleen >1 miljoen Euro, luxe segment).	64 en 71
268	Ik zou graag zien dat De Scheepskameel kan blijven zitten waar ie zit. Locatie en functie passen zo goed bij elkaar	64
269	Als enthousiaste klant van restaurant de Scheepskameel zou ik het erg op prijs stellen wanneer de Scheepskameel ook na het verlopen van de huidige huurtermijn haar plek behoudt op het Marineterrein. Het restaurant maakt er op ultieme wijze gebruik van. Wij genieten als gast zowel binnen als buiten van de kwaliteit van het restaurant in samenspel met de unieke locatie. De luxe om met ondergaande zon, of gewoon nog volop in het licht, in westelijke richting over het water uit te kijken voelt weldadig. Zeker als je bedenkt dat wij, net als de meest Amsterdammers zelf vierhoog wonen, zonder noemenswaardig uitzicht. Daar komt de route erheen nog bij als voorpret op de avond. Wij lopen vanaf tram 26 naar beneden om zo via de fiets/wandelbrug bij de Scheepskameel uit te komen. Behoudt a.u.b. de Scheepskameel op deze plek, ook na 2026! Wij zullen u er zeer dankbaar voor zijn.	64
270	Zou graag willen dat de Scheepskameel behouden blijft voor Amsterdam op deze mooie plek.	64
271	Ik zou graag willen dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Ik denk namelijk dat dit soort horeca een sociaal verbindende rol speelt in de herontwikkeling.	64
272	Ik wil dat het restaurant, Scheepskameel, ook na 2026 blijft draaien op de huidige locatie.	64
273	L.S., Ik zou zeer graag zien dat voor dit terrein restaurant Scheepskameel wordt behouden en een plaats blijft houden. Hoogachtend,	64
274	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Wat een culinaire aanwinst voor onze stad op deze waanzinnige plek	64
275	Het marine terrein heeft nu al een ondernemende en gezellige uitstraling mede de verschillende restaurants en de brouwerij. Het Scheepsksmeel in het bijzonder is een speciale plek, met mooi terras in de zomer, lekker eten en een ongelofelijk gezellige sfeer. Wij hopen daarom ten zeerste dat dit restaurant ook na 2026 behouden blijft!	64
276	Graag zou ik in de Conceptnota vermeld zien dat De Scheepskameel (gebouw 024) en Homeland (gebouw 06) kunnen blijven functioneren ook tijdens de werkzaamheden en dat vergunningen/ huurcontracten gegarandeerd zijn.	64
277	Ik kom graag op het marineterrein om te gaan eten bij De `Scheepskameel' en hoop dat ook na 2026 te kunnen blijven doen. Voorzie alsjeblieft dat deze erg fijne plek kan blijven waar hij nu zit.	64
278	Graag zou ik willen zien dat restaurant Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren! Het is een enorm waardevolle (en culinaire) aanvulling voor zowel het gebied en de stad.	64
279	Ik wil graag dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Op deze plek en hun unieke concept vind ik de scheepskameel een aanwinst voor Amsterdam. Mensen komen van heinde en ver hier voor.	64
280	Wij maken hiermede kenbaar dat wij wensen dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
281	Geachte lezer, Ik zou het zeer waarderen als het aflopende contract van restaurant de Scheepskameel wordt verlengd. Ik denk dat dit prijzenswaardige etablissement van meerwaarde is voor de sfeer en de leefbaarheid van het marineterrein. Daarnaast is het met zijn unieke ligging en uitstraling en parel voor de stad, die mijns inziens behouden moet blijven. Ik hoop dat u mijn verzoek in overweging zult nemen. Hoogachtend,	64
282	Zou graag zien dat scheepskameel een plek behoud op het Marine terrein.	64
283	Graag Scheepskameel behouden op Marineterrein. Fantastisch restaurant op een prachtige locatie!	64
284	Het zou fijn zijn als de Scheepskameel kan blijven zitten in hun fraaie onderkomen op het Marineterrein. Het is een prachtige en sfeervolle plek. Het restaurant past hier - ze benutten de locatie optimaal.	64
285	Laat de scheepskameel blijven , een aanwinst voor de stad	64
286	Ik wil graag dat Restaurant De Scheepskameel op het Marineterrein mag blijven. Deze plek met dit restaurant is echt een aanvulling op het aanbod van horeca in de stad. Niet in de laatste plaats door het culinaire aanbod en de voor Amsterdam unieke selectie van Duitse wijnen. Een uniek restaurant op een unieke plek. GerUnd door een groep enthousiaste en professionele ondernemers. Hoop echt dat het ook na 2026 mag blijven!!	64
287	Graag zou ik zien dat restaurant Scheepskameel ook na 2026 mag blijven in het pand dat zij nu mogen gebruiken.	64
288	Ik zou graag het Marineterrein als stadspark willen zien. Dus geen nieuwbouw, en meer groen. De buurt heeft het oh zo hard nodig. Kijkt u maar naar de Oostelijk eilanden, ihb. Oostenburg en Wittenburg. Verder zou het prachtige restaurant Het Scheepskameel toestemming moeten krijgen actief te blijven op de huidige locatie, een van de mooiste restaurants in de stad op dit moment.	64
289	Ik zou graag zien dat de exploitatie van de Scheepskameel gewoon doorgaat, huurcontract wordt verlengd, en mag blijven in het huidige pand. Beste restaurant van Amsterdam en de alleraardigste uitbaters die dit gegund moet worden.	64
290	Ik spreek mijn wens uit dat restaurant Scheepskameel ook na 2026 mag blijven in het pand waar ze nu zitten. Scheepskameel maakt het verschil, het is een uniek & fijne plek waar prettige mensen samen kunnen komen.	64
291	Ik ben erg tevreden met het huidige aanbod op het terrein. Vooral De Scheepskameel, met een bijzondere keuken voor mensen met wat meer geld. Kanteen 25. Ik weet niet of Homeland ook onder het Marineterrein valt, maar dat vind ik echt geweldig. Heerlijke sfeer. Verbindend voor bezoekers vanuit de hele stad. Ook mensen zonder geld kunnen op het veld ervoor hun eigen ding doen. Zo kan iedereen met. verschillende beurzen, ook veel jonge mensen die zwemmen bij goed weer, er terecht.	48, 67

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
292	Beste Gemeente Amsterdam, Als bewoner van de Nieuwmarkt buurt en frequent bezoeker van het Marineterrein zou ik graag zien dat we mogen blijven zwemmen en hardlopen over het terrein. In het drukke centrum vol auto's (en zonder echt parken in de buurt) is dit het enige gebied waar prettig en veilig buiten gesport kan worden. Verder vind ik de evenementen die vanuit Koen Vollaers worden georganiseerd van groot belang voor de buurt, zoals oa de Waterspelen en het bierproef festival! Verder vind ik het heel belangrijk dat het prachtige restaurant De Scheepskameel kan blijven bestaan na 2026! De combinatie van het unieke restaurant en de unieke plek is absoluut iets dat Amsterdam met veel zorg moet waarborgen. Met vriendelijke groet,	48, 62, 64 en 74
293	De Scheepskameel moet blijven! Geweldig restaurant op een prachtige locatie. Dit restaurant heeft mij kennis laten maken met het Marineterrein en het is een super waardevolle toevoeging voor die plek. Lekker eten, goede wijnen en uitstekende bediening! Amsterdam zou een goed restaurant op een unieke plek verliezen als het contract niet verlengd zou worden. Groetjes!	64
294	Mag scheepskameel blijven! Ik vind het zo'n fijne plek!!!	64
295	Ik ben er voorstander van dat Restaurant De Scheepskameel op dezelfde locatie verder kan gaan. Het is een prachtig project op een geweldige locatie.	64
296	Het marineterrein is een plek waar ik en velen om mij heen al jaren graag komen in de zomer. Het is de perfecte plek om een verkoelende duik te nemen op een warme dag. Ook is brouwerij Homeland een belende in de stad met erg lekkere brouwsels. Restaurant de Scheepskameel bekleed het Gebouw 24a prachtig met interessante en heerlijke gerechten. Wat voor mij en de mensen om mij heen als burgers van belang is van deze plek is dat het er erg afgeschermd van de drukte van de (toeristische) stad voelt. Doordat het veld en de stijger zijn omgeven met gebouwen is het een ware stadsoase waar je ongestoord kan zwemmen, eten, sporten en genieten van alles wat het terrein te bieden heeft. Ik zie graag dat dit terrein zijn waarde behoudt. Het is van groot belang dat dit soort plekken in de stad mogen blijven bestaan. De gemeente probeert dit maar al te vaak af te nemen door het te veranderen in een winstgevende commerciële locatie. Onthoud dat de stad ook van de Amsterdammers is en niet van investeerders, expats en toeristen.	76
297	ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren	64
298	Ik kom sinds jaar en dag met veel plezier naar restaurant De Scheepskameel op het Marineterrein. De mensen hier werken met veel enthousiasme - ook tijdens de coronacrisis - aan het verzorgen van hun klanten. De locatie draagt veel bij aan het restaurant. Op mooie en minder mooie dagen kan je tot laat op het terras zitten en genieten van de schoonheid van Amsterdam. Ik kan mij niet voorstellen welke andere functie dit gebouw, en terrein, beter zou kunnen hebben, dan het bieden van een thuis aan restaurants als De Scheepskameel, en daarmee haar gasten. Ik hoop dat De Scheepskameel hier behouden kan blijven.	64
299	Ik wil hierbij aangeven dat ik van harte hoop dat ons favoriete Restaurant De Scheepskameel ook in de nieuwe wijkvorm op deze plek mag blijven bestaan. Een pareltje!	64
300	Wij hopen dat de Scheepskameel kan blijven!	64
301	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren!!	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
302	Beste , Wij koesteren het kleine stukje groen van Amsterdam ,Marineterrein ! Met daarbij de Scheepskameel en kantine 24 enz . Blijf er alstublieft van af en laat ons het terrein houden er genieten nu zo ontzettend veel Mensen van !	64 en 76
303	De lokatie is uniek, avonden buiten gezeten. Natuurlijk genietend van het eten maar zeker ook van de ambiance. Een woonwijk heeft zo'n eetlokatie nodig voor sociale verbondenheid.	64
304	Scheepskameel, parel vh Marineterrein moet blijven!	64
305	Ik ben als buurtbewoner heel erg blij met de ontwikkelingen op het Marine terrein! Restaurant De Scheepskameel is een enorme aanwinst op het terrein. Zo ook Homeland en de Kunst en Culturele activiteiten. Ik hoop dat dit zo blijft en geen aangeharkt stuk grond met te dure appartementen wordt. Ga zo door!	64 en 13
306	LS, voor het terrein is restaurant Scheepskameel van grote toegevoegde waarde. Het is van belang dat zij hun exploitatievergunning voor langere periode behouden.	64
307	De Scheepskameel moet na 2026 openblijven	64
308	Mogen in ieder geval Homeland en Scheepskameel blijven? Enorme aanwinsten voor de buurt.	64
309	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren	64
310	Ik zou graag zien dat het fantastische restaurant De Scheepskameel hun huidige gebouw mag blijven exploiteren na 2026. Het is een toprestaurant waar veel Amsterdammers erg op gesteld zijn. Naast hun heerlijk keuken, draagt ook de omgeving van het Marineterrein en het prachtige uitzicht bij aan de ervaring van het eten bij de Scheepskameel. Ik vraag u dus vriendelijk om in De Scheepskameel op het Marineterrein te laten blijven na 2026.	64
311	graag scheepskameel houden!	64
312	Horeca op het Marineterrein (Scheepskameel, Homeland en brouwerij Homeland) moet blijven. De horeca maakt deze unieke plek nog leuker.	64
313	Geachte, Restaurant Scheepskameel moet ook na 2026 bestaan in gebouw 24a. Dit is was Amsterdam speciaal maakt en moeten we koesteren! Vriendelijke groet,	64
314	Het restaurant Scheepskameel moet op het Marineterrein ook na 2026 in het huidige pand blijven bestaan.	64
315	Graag wil ik mijn wens uiten dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
316	Ik ga regelmatig wandelen naar het Marineterrein via de Dijksgracht omdat het een van de weinige plekken in de buurt is die niet helemaal volgebouwd zijn met hogere moderne gebouwen. Er is ook een beetje groen en met de Scheepskameel hebben we een uitmuntend restaurant in een mooi pand. Liefst zou ik het ongeschonden karakter behouden. Ik ben tegen volbouwen met nieuwbouw.	11, 64 en 65
317	Behoud van restaurant Scheepskameel ook na 2026	64
318	Restaurant Scheepskameel moet blijven op het Marineterrein!!!	64
319	Restaurant de Scheepkaneel moet blijven op de huidige lokatie. Een prima plaats voor alle Amsterdam mees. Jan Simons.	64

Code inspraak-reactie	Inspraakreactie	Paginacijfer beantwoor-ding
320	Goedemiddag, Ik zou graag zien dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren. Mvg	64
321	Graag Scheepskameel behouden in Gebouw 24a. Aanwinst voor de stad, buurt en het Marineterrein. Dank!	64
322	Beste gemeente, De Scheepskameel is een parel op het Marineterrein. Ik hoop dat zij na 2026 ook nog een plek hebben in het huidige gebouw! Met vriendelijke groet,	64
323	Een combinatie van wonen, werken en leven juich ik van harte toe. Daar horen wat mij betreft ook de huidige, vernieuwende horeca concepten bij. Zoals scheepskameel, homeland . Dit houdt het levendig. Daarnaast is de zwemplek een absolute meerwaarde en krijgt wat mij betreft een permanent karakter.	48, 61, 64 en 66
324	LS, Graag zou ik zien dat de Scheepskameel zijn prachtige restaurant mag blijven exploiteren op het Marineterrein ook na 2026. Kwalitatief goede horeca is behoefte aan in het Centrum! Mvg,	64
325	Restaurant De Scheepskameel is zo'n waardevolle ontmoetingsplaats voor velen waar de stad op deze unieke locatie zo anders beleefd wordt. Ik hoop dat zij ook na 2026 mogen blijven bestaan en wij als Amsterdamse horecaliefhebbers hier nog jaren onze mijlpalen kunnen vieren. Vriendelijke groet, een liefhebber!	64
326	Graag zou ik willen dat de Scheepskameel ook na 2026 op het MarineTerrein in gebouw 24a mag blijven Het is een heerlijke plek en echt een verrijking van de stad. Groet,	64
327	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
328	Ik wens dat de Scheepskameel ook na 2026 nog op het MarineTerrein in Gebouw 24a haar restaurant mag exploiteren.	64
329	Zie bijlage 18	87 en 92

4. **Bijlagen**

BIJLAGE 1; Inspraakreactie 1 - Erfgoedvereniging Heemschut

ERFGOEDVERENIGING
HEEMSCHUT

[redacted]

Amsterdam, 31 december 2022
Betreft: **Inspraak conceptnota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam**

Geachte heer, mevrouw,

Heemschut Amsterdam heeft kennisgenomen van de conceptnota van uitgangspunten voor het Marineterrein Amsterdam, waarin de gemeente Amsterdam haar ambitie voor de herontwikkeling van het gebied uiteenzet. Het Marineterrein wordt volgens die ambitie "ontwikkeld tot een toonaangevend innovatiedistrict, waar werken, wonen, leren en experimenteren continu met elkaar in verband worden gebracht."

Uitgangspunten bij herontwikkeling
Heemschut verwelkomt de aandacht die de conceptnota aan erfgoed op het Marineterrein besteedt. Uit de conceptnota wordt duidelijk dat de gemeente de adviezen van diverse onderzoeken naar de cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectonische waarden op het terrein ter harte heeft genomen. Het belang van erfgoed is duidelijk meegenomen in de planvorming, hetgeen strookt met de aanpak die de recente bestuursopdracht 'Erfgoed in een dynamische stad' voorstaat. Verder is Heemschut blij over het feit dat in de conceptnota de eeuwenlange scheepsbouw- en militaire geschiedenis van het Marineterrein wordt erkend en de 'bijzondere enclaveachtige sfeer' van het terrein op waarde wordt geschat. Wat Heemschut betreft dienen deze twee elementen centraal te staan bij de herontwikkeling van het Marineterrein.

Behoud van monumentale gebouwen
Heemschut waardeert dat volgens de conceptnota een aantal monumentale gebouwen behouden blijft. Van groot belang is daarbij dat deze gebouwen wettelijk worden beschermd. Heemschut is van mening dat de Commandantswoning (001), het Commandementsgebouw (002), het Officiersgebouw (006), de voormalige Scheepstimmerwerkplaats (024), het middengedeelte van het Voorwerfgebouw (003) en de historische muur aan de Kattenburgerstraat van monumentale waarde zijn en heeft daarom voor deze gebouwen de gemeentelijke monumentenstatus aangevraagd. Anders dan de conceptnota ziet Heemschut geen ruimte voor aanpassingen van het middengedeelte van het Voorwerfgebouw en de historische muur aan de Kattenburgerstraat.

Behoud van beeldbepalende gebouwen
Heemschut is blij dat volgens de conceptnota een aantal beeldbepalende gebouwen behouden blijft, waaronder het Zeekadettenkorpsgebouw (031), het voormalige TOKM-complex (027) en het Depotgebouw van Het Scheepvaartmuseum (041). Deze gebouwen verdienen wat Heemschut betreft een status als orde 2 op de waarderingskaart architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit. Dit geldt ook voor het toegangscomplex (007) van Benthem Crouwel, dat in de huidige plannen met sloop bedreigd wordt.

Behoud van het Zeekadettenkorpsgebouw (1950) draagt bij aan de zichtbaarheid van de historische gelaagdheid van het Marineterrein. Het gebouw is op de huidige waarderingskaart van het Beschermd Stadsgezicht Amsterdam binnen de Singelgracht aangemerkt met orde 3, maar wordt

ERFGOEDVERENIGING HEEMSCHUT

[redacted]

door het Rijksvastgoedbedrijf en Atelier Rijksbouwmeester aangestelde onderzoekers beoordeeld als monumentwaardig.

Het TOKM-complex (1962-1966) van architecten- en ingenieursbureau F.C. de Weger is architectonisch van belang vanwege het innovatieve prefabricagesysteem en de karakteristieke betonnen draagconstructie die onder meer tot uiting komt in de vrijstaande kolommen op de begane grond van beide gebouwen. Stedenbouwkundig zijn de 'opgetilde' gebouwen van belang als gezicht richting het Oosterdok en als omlijsting van de insteekhaven. Restauratie van het exterieur of in ieder geval harmonisatie van de gevels van beide volumes wordt door Heemschut sterk aanbevolen. De gebouwen zijn nog niet gewaardeerd op de waarderingskaart architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit. Onderzoekers van de gemeente Amsterdam waarderen de opgetilde delen van het complex met orde 2, terwijl de door het Rijksvastgoedbedrijf en Atelier Rijksbouwmeester aangestelde onderzoekers het complex beoordelen als beeldbepalend.

Het Depotgebouw van Het Scheepvaartmuseum (2002) is architectonisch van belang als markant gebouw op het Marineterrein. De bijzondere vorm en materialisering maakt dat het gebouw ook van buiten het terrein de aandacht trekt. Tegelijkertijd draagt de gesloten gevel bij aan het besloten karakter van het Marineterrein. Door de positie evenwijdig aan de historische muur aan de Kattenburgerstraat is het gebouw goed ingepast. Onderzoekers van de gemeente Amsterdam waarderen het gebouw als orde 1, terwijl de door het Rijksvastgoedbedrijf en Atelier Rijksbouwmeester aangestelde onderzoekers het gebouw bestempelen als beeldbepalend architectonisch icoon.

Heemschut pleit ten slotte voor het behoud van het toegangscomplex (1982-1983) van Benthem Crouwel. Het toegangscomplex is architectonisch van belang als vroeg voorbeeld van hightecharchitectuur in Nederland. Het complex is tevens van belang vanwege zijn plaats als vroeg werk in het oeuvre van architectenbureau Benthem Crouwel. Benthem Crouwel verzorgde behalve het toegangscomplex op het Marineterrein het ontwerp van diverse vooraanstaande utilitaire projecten als douane-emplacementen, de aankomst- en vertrekhallen van Schiphol en de stations van de Noord-Zuidlijn. Het gebouw is zorgvuldig gedetailleerd en verkeert in goede staat. Wel is de poort ontdaan van haar karakteristieke schuifconstructie met maritiem-aandoende masten. Desondanks beoordelen de door het Rijksvastgoedbedrijf en Atelier Rijksbouwmeester aangestelde onderzoekers het toegangscomplex als beeldbepalend. Heemschut dringt aan op herstel van het oorspronkelijke ontwerp van Benthem Crouwel. Indien het toegangcomplex op de huidige plaats niet kan worden behouden, pleit Heemschut ervoor het complex te verplaatsen naar de toegang van het toekomstige Defensieterrein ter vervanging van de daar aanwezige poort die geen bijzondere architectonische waarde heeft.

Behoud monumentale kunst

Heemschut pleit voor het behoud van diverse monumentale kunstwerken op het Marineterrein. De werken illustreren de geschiedenis van het Marineterrein en dragen bij aan de cultuurhistorische waarde van het gebied. Waardevol zijn de waterpomp van vóór 1902, het herdenkingsmonument voor de Tweede Wereldoorlog (1949) van Pieter Starreveld, het Baksteenreliëf (1966) van Jo Klingers, de fontein van Arthur Spronken (1996) en het werk Nasi Goreng (2004) van Else van der Burgt. Indien

ERFGOEDVERENIGING HEEMSCHUT

[redacted]

deze werken niet op hun huidige locatie kunnen worden behouden bepleit Heemschut verplaatsing van de werken naar andere delen van het Marineterrein.

Inrichting Marineterrein

Heemschut is blij dat in de conceptnota wordt gesteld dat met de gekozen stedenbouwkundige opzet aansluiting is gezocht bij de bestaande omgeving en het karakter van het gebied. Het cultuurhistorisch onderzoek beschrijft de huidige stedenbouwkundige opzet als een 'open en ruime opzet met zichtlijnen van en naar het water.' Heemschut acht een zo open en ruim mogelijke stedenbouwkundige opzet van het nieuwe Marineterrein daarom essentieel.

Heemschut is bezorgd over de plannen voor de inrichting van de buitenruimte van het Marineterrein. De conceptnota stelt dat de 'campusachtige opzet met veel groen rondom de gebouwen' bij de herontwikkeling van het terrein wordt gehandhaafd. Uit gepubliceerde referenties wordt echter duidelijk dat daarbij de oorspronkelijke heldere opzet van het terrein naar ontwerp van landschapsarchitectenbureau Meijers-Warnau wordt losgelaten. Zo wordt groen ondergebracht in kleine, afzonderlijke perken, worden er hoogteverschillen gecreëerd, hoge grassen geplant en divers straatmeubilair toegevoegd. Daarmee wijken de plannen af van het modernistische ontwerp van Meijers en Warnau, waarin de grasbeplanting fungeert als een 'doorlopend groen tapijt' en bomenrijen een markerende en begeleidende functie hebben. Verrommeling en verlies van het modernistische karakter van de buitenruimte dreigt. Heemschut dringt daarom aan op een heldere, functionele inrichting van de buitenruimte die nauw aansluit bij het ontwerp van Meijers en Warnau.

In het verlengde van het voorgaande dringt Heemschut aan op het behoud van de bestaande strakke kades met bolders naar ontwerp van architecten- en ingenieursbureau F.C. de Weger. De uniforme, sobere kades dragen bij aan de eenheid van het Marineterrein en maken de oorspronkelijke maritieme functie van het gebied duidelijk afleesbaar. Zowel de door het Rijksvastgoedbedrijf en Atelier Rijksbouwmeester aangestelde onderzoekers als de onderzoekers van de gemeente Amsterdam beoordelen de huidige inrichting van de kades als beeldbepalend.

Samenvatting

- Heemschut verwelkomt de aandacht die in de conceptnota aan erfgoed op het Marineterrein wordt besteed;
- Wat Heemschut betreft dienen de geschiedenis en enclave-achtige sfeer van het Marineterrein centraal te staan bij de herontwikkeling van het gebied;
- Heemschut is van mening dat de Commandantswoning (001), het Commandementsgebouw (002), het Officiersgebouw (006), de voormalige Scheepstimmerwerkplaats (024), het middengedeelte van het Voorwerfgebouw (003) en de historische muur aan de Kattenburgerstraat tot gemeentelijk monument moeten worden aangewezen;
- Heemschut vraagt de gemeente om aanpassingen van het middengedeelte van het Voorwerfgebouw en de historische muur aan de Kattenburgerstraat niet toe te staan;
- Heemschut bepleit de opwaardering van het Zeekadettenkorpsgebouw (031), het voormalige TOKM-complex (027) en het Depotgebouw van Het Scheepvaartmuseum (041) tot orde 2 op de waarderingskaart architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit;

ERFGOEDVERENIGING
HEEMSCHUT

[redacted]

- Heemschut pleit voor behoud en restauratie van het toegangscomplex (1982-1983) van Benthem Crouwel, eventueel door verplaatsing van het complex naar het toekomstige Defensieterrein en is van mening dat dit gebouw als beeldbepalend met orde 2 gewaardeerd dient te worden;
- Heemschut pleit voor het behoud van monumentale kunst op het Marineterrein in de vorm van de waterpomp van vóór 1902, het herdenkingsmonument voor de Tweede Wereldoorlog (1949), het Baksteenreliëf (1966), de fontein (1996) en het werk Nasi Goreng (2004);
- Heemschut pleit voor een zo open en ruim mogelijke stedenbouwkundige opzet die nauw aansluit bij de huidige stedenbouwkundige opzet van het Marineterrein;
- Heemschut is bezorg over de plannen voor de inrichting van de buitenruimte van het Marineterrein en dringt aan op een heldere, functionele inrichting van de buitenruimte die nauw aansluit bij het ontwerp van Meijers en Warnau;
- Ten slotte bepleit Heemschut het behoud van de bestaande kades met bolders.

Namens de commissie Amsterdam van Heemschut,
met vriendelijke groeten,

[redacted]

BIJLAGE 2; Inspraakreactie 2 - Museumhaven Amsterdam

Inspraakreactie Museumhaven Amsterdam op nota van uitgangspunten Marineterrein

Geacht projectteam Marineterrein,

De Museumhaven Amsterdam is blij dat een deel van de inbreng van vele omwonenden en betrokkenen terug te vinden is in deze Nota van Uitgangspunten. Dat herstelt ons vertrouwen in een open en betrouwbare lokale overheid weer enigszins. Hieronder onze reactie op de concept NvU.

Ons belangrijkste bezwaar blijft de optie die in deze nota wordt opgehouden voor de eventuele aanleg van een 4e(!) verbinding over het Oosterdok als 'ruimtelijke reservering'. Niet alleen zal een dergelijk verbinding het zicht op het laatste deel van het open Oosterdok ruïneren en de bufferzone rond de historische binnenstad ernstig aantasten, de aanleg betekent ook het einde van de Museumhaven Amsterdam, onderdeel van de zo zeer gekoesterde maritieme kwaliteit van het gebied.
Gevraagde actie: schrap de ruimtelijke reservering van een verbinding tussen het Marineterrein en de Nemopier en de stippellijnen op pagina 47 en 77. Op pagina's 1,11,25,47,51,53,55,60,68,69,80,82 en 101 is de eventuele verbinding al geschrapt uit de afbeeldingen.

Erfgoed en bijzondere elementen (p 18)
Op deze plek wordt gesproken over het Marinetterrein als symbool van marine geschiedenis. De directe buurman Museumhaven Amsterdam symboliseert en vertegenwoordigt de maritieme geschiedenis van Nederland evenzeer.
Voor wat betreft de relatie van het Marineterrein tot water: ook daar is de Museumhaven een levend symbool van de relatie met het water. Zodra dat symbool – bijvoorbeeld door een brug – door midden gesneden wordt en geen bestaansrecht meer heeft op die plek, is die relatie weg.

Rondje Oosterdok (p 20)
De Museumhaven Amsterdam is een culturele Anbi. De Museumhaven valt niet onder 'andere bedrijven'.
Gevraagde actie: opnemen in de opsomming van culturele-educatieve instellingen.

Unesco erfgoed en bufferzone (p 24)
Het Marineterrein en het water eromheen is onderdeel van het historische centrum van Amsterdam.
Gevraagde actie: graag in tekst toevoegen: Deze bufferzone – inclusief het water eromheen en de Museumhaven – is beeldbepalend voor het oostelijk deel van de binnenstad. Het open water en de Museumhaven zijn een onderdeel van die kwaliteit.

In de alinea over de ontwikkelingen rondom het Marineterrein aan westelijke kant bent u de oprichting in 1985 en inrichting van de Museumhaven vergeten.
Gevraagde actie: ontwikkeling en aanwezigheid Museumhaven sinds 1985 toevoegen

Ambitie (pag 27)
Bij de 3e bullit staat 'De toekomst borduurt voort op de geschiedenis van het terrein: innoveren en leren door samenwerken. Bij deze ambitie wordt de aansluiting op het water als onlosmakelijk onderdeel van de geschiedenis van het Marineterrein niet genoemd.
Gevraagde actie: (historische) aansluiting op het water als ambitie toevoegen.

Brug tussen Marineterrein en Nemopier (p 42)
De suggestie over het aanleggen en plek van een verbinding tussen de Nemopier en het Marineterrein kwam van de kant van het projectbureau. De bewoners van de Oostelijke Eilanden hebben aangegeven dat ALS er een dergelijke vaste verbinding komt, die niet op de door het projectbureau aangegeven plek zou moeten komen. Zij hebben een alternatief plan met brug van de kop van het Marinetterrein naar de kop van de Nemopier aangeleverd. In de huidige tekst lijkt het alsof de bewoners een brug zouden willen, dat is niet zo. Het voorstel kwam van het Bureau Marineterrein.
Gevraagde actie: de ruimtelijke reservering voor een 4e verbinding over het Oosterdok uit de NvU te schrappen.

Weerslag cultuurhistorisch onderzoek (p 48)
De relatie met het water vormt ook in het raamwerk een belangrijk element met vele doorzichten op het terrein en de openbare kades. Daarbij behoort toch ook het open water en vrije doorgang voor (beroeps)vaart?
Gevraagde actie: graag opnemen in tekst het element van open water

Water (p 80)
De aanleg van brede houten kades langs de huidige kade van het Marineterrein is een sympathiek idee. De schets lijkt een breedte aan te geven die in de doorvaarroute uitkomt.
De havenliggers van de Museumhaven willen graag aandacht vragen voor de geluidshinder die de huidige recreatie op het Marineterrein op warme, lange en alcohol doordrongen zomeravonden en - nachten met zich meebrengt. Water draagt geluid.
Gevraagde actie: bij de inrichting van de kade langs het Oosterdok rekening te houden met de mogelijke (geluids)overlast voor de bewoners van de Museumhaven.

Kunst en cultuur (p109)
De Museumhaven Amsterdam is een erkende culturele instelling en onder deel van Expeditie Oosterdok.
Gevraagde actie: Museumhaven Amsterdam in het rijtje toevoegen

Uitgangspunten samengevat (p 118)
Bij de laatste bullit op deze pagina staat 'Voorstellen worden getoetst aan de zichtlijnen vanuit de Grachtengordel als Unesco werelderfgoed'.
Gevraagde actie: Wij vragen ook hier de bufferzone waartoe het Marineterrein en omgeving behoort expliciet op te nemen als toetsingskader.

Namens Museumhaven Amsterdam met vriendelijke groet,

[redacted], voorzitter Stichting Museumhaven Amsterdam
[redacted], voorzitter Vereniging Museumhaven Amsterdam

Amsterdam, 6 januari 2022

BIJLAGE 3; Inspraakreactie 3 - AHK x CODAM x AMS

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Amsterdam, 14 januari 2022

Betreft: Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam

Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

Aan de leden van het college van Burgemeester en Wethouders,

Met veel interesse hebben wij de concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein (NvU) gelezen. Als Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK), Codam en Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS Institute) hebben wij in onze brief d.d. 3 november aangegeven dat de concept NvU voor ons een extra motivatie is om als kennis- en onderwijsorganisaties de krachten te bundelen. We waren verheugd met de positieve reactie van de heer Everhardt d.d. 21 december op onze voorgestelde samenwerking en sluiten graag aan als gesprekspartner met betrekking tot onze vervolgrol in het traject tot aan de Projectnota en daarna.

De afgelopen maanden hebben wij gewerkt aan een gezamenlijk Ambitiedocument van AHK x CODAM x AMS Institute op het Marineterrein, die wij via deze weg aan u overhandigen (zie Bijlage 1) en geven we middels deze begeleidende brief ook een inhoudelijke reactie op de concept NvU als onderdeel van de zienswijze procedure. In de concept NvU omarmen we de gewenste adaptiviteit als uitgangspunt voor de Ontwikkelstrategie richting een Innovatiedistrict waarbij het versterken van de huidige community centraal staat. Dit kunnen wij als huidige community van het Marineterrein enkel toejuichen. Onze drie instellingen vormen gezamenlijk een zwaartepunt in het vernieuwende karakter van het Marineterrein en sinds 2018 is er door ons veel tijd, energie en middelen geïnvesteerd om onze initiatieven met en voor de stad Amsterdam tot een succes te maken en de gehuurde gebouwen 024, 025, 027 en 039 sterk te verbeteren. Bij ons speelt daarbij wel de hamvraag: hoe kunnen wij als tijdelijk gevestigde kennis- en onderwijsorganisaties (tot 2026) onderdeel zijn van dit ecosysteem waar wij goeddeels zelf de grondlegger en voedingsbodem voor zijn, nu en in de toekomst?

We zien een viertal aandachtspunten als zienswijze op de concept NvU.

1) Allocatie huidige invulling en gebouwen

In de concept NvU beschreven opzet van het stedenbouwkundig raamwerk wordt gesteld dat er in de eerste plaats wordt uitgegaan van wat er al is. Dit betekent onder meer dat bestaande, monumentale en/of karakteristieke gebouwen of bouwwerken waar mogelijk worden behouden en hergebruikt. Dit lijkt ogenschijnlijk niet te gelden voor de gebouwen waar Codam, Kanteen25 en Rooms25 nu gehuisvest zijn als ook grote delen van gebouw 027, gehuurd door AHK en AMS Institute. In de concept NvU komt daarmee een groot deel van onze huidige huisvesting niet terug. Er worden geen nieuwe plekken benoemd als mogelijke oplossingsrichtingen en herhuisvesting n.a.v. van deze fysieke ingrepen in onze gebouwen. Wij zijn ons bewust van de tijdelijke context tot nu toe, echter in het kader van duurzaamheid vinden wij het onwenselijk als de door ons gedane investeringen in het sterker maken van de gebouwen en daarmee onze bijdrage aan het innovatieklimaat van het totale gebied teniet worden gedaan. Wij gaan graag in gesprek hoe we juist vanuit een adaptieve ontwikkelstrategie

kunnen voortbouwen op de succesvolle invullingen van de afgelopen jaren en daarbij circulariteit en hergebruik mogelijk maken.

2) Bijdrage van onze expertise

In de concept NvU worden onze gebouwen grotendeels vervangen door strokenbebouwing met een pandsgewijze opzet als afgeleide van de binnenstad en aangesloten op het bestaande (omliggende) stedelijk weefsel. Wij vragen ons af in hoeverre dit het maximale innovatieve stedenbouwkundig model is waarbij de gestelde ambities van adaptief, flexibel en toekomstbestendig optimaal tot bloei kunnen komen. Wat ons betreft zou het duurzaam en innovatief zijn om te onderzoeken hoe onze ontwikkelde kennis concreet toegepast kan worden. Vanuit onze drie organisaties en AMS Institute en AHK in het bijzonder is veel expertise aanwezig als het gaat om talentontwikkeling en onderwijs op het gebied van o.a. circulair, klimaatbestendig en energieneutraal bouwen, slimme afvalverwerking, voedselproductie, mobiliteit en andere grootstedelijke oplossingen. De AHK is al langjarig actief op het gebied van (klimaat)adaptieve gebiedsontwikkeling. Vanuit Codam is er een groot netwerk aan bedrijven en startups die zich bezighouden met het ontwikkelen van duurzame, sociale technologieën die nodig zijn voor de leefomgeving van de toekomst. Kortom: gezamenlijke expertises zetten we graag in.

3) Ruimtelijke clustering van disciplines

In de concept NvU wordt er gesproken over één Innovatiedistrict met drie deelgebieden. Vooral 'Het Dok' als gebied voor Leren, Werken, Wonen als ook het Stadspark aan het water zijn voor ons van groot belang. Wij vragen ons af waarom de huidige gebouwen, waar Codam, Kanteen25/Rooms25 zich huisvesten en gebouw 27 gehuurd door AHK en AMS Institute, daar geen onderdeel van worden en blijven. Onze gezamenlijke pijlers, te weten ART, TECH en SCIENCE, hebben alle disciplines in zich om de uitdagingen van vandaag en morgen op te kunnen lossen en hiermee een inspiratiebron voor de stad Amsterdam, Nederland en de wereld te zijn. Ruimtelijke clustering van deze disciplines is hierbij van groot belang. Passend bij de energie van een Innovatiedistrict zien we graag -nog los van functie, eigendom of investeringen- een natuurlijke vervlechting van oudbouw en nieuwbouw. Deze verwevenheid zorgt voor een spannende chemie en werkt ruimtelijk intrigerend. Wat ons betreft behoeft het stedenbouwkundige model nog studie en overleg, waarin wij zoals eerder aangegeven graag participeren.

4) Samenwerking en synergie

Wij geloven in de kracht van synergie. We verwijzen graag naar ons opgestelde Ambitiedocument waarin we de gedeelde waarden, de ambitie en de bijdragen van de AHK, Codam en AMS Institute voor het verder te ontwikkelen Innovatiedistrict uiteenzetten (Zie Bijlage 1). We onderschrijven de rol van het curatorschap om in samenwerking met elkaar een goed werkend gebied te realiseren voor de buurten rondom, de stad Amsterdam en alle overige betrokkenen van de community. In de concept NvU lijkt de stedenbouwkundige structuur leidend te zijn om een ecosysteem en gemeenschap te realiseren. Wij zijn van mening dat er veel verder gekeken moet worden dan alleen op gebouwniveau. Het gaat er om een plek te creëren waar kenniswerkers, studenten, onderzoekers, wetenschappers, ondernemers en bewoners van de stad Amsterdam elkaar ontmoeten en kennis uitwisselen. Om talentontwikkeling te versnellen door middel van onderwijs, onderzoek en innovatie. Een vernieuwende vorm van huisvesting draagt bij aan het innovatieve klimaat. Ontwikkeld vanuit een creatieve, circulaire aanpak waarin de functies werken, leren en wonen in samenhang worden gezien. Dit vraagt naast flexibele gebouwen ook om flexibiliteit in huren van ruimtes, betaalbare huurniveaus en korte huurcontracten zodat innovatieve organisaties en initiatieven de ruimte krijgen om adaptief te kunnen blijven groeien. Wij geloven in de kracht van het vermengen van (nieuwe) leer, werk en woonplekken. In deze drie domeinen hebben wij veel expertise in huis en leveren we graag een bijdrage aan de totstandkoming van het gehele ecosysteem van het Marineterrein.

Tot slot
Graag pakken wij in de vervolgfase tot aan de Projectnota de volgende zaken met het Projectbureau Marineterrein, gemeente Amsterdam en Rijksvastgoedbedrijf op:

- Vormgeven van onze verdere samenwerking als kennisorganisaties, als fundament en voedingsbodem voor het gehele Innovatiedistrict.
- Inzetten op vernieuwende leer-, werk-, en woonconcepten van onze eigen instituten en door samenwerking met (andere) partijen van de community op het Marineterrein, waar kenniswerkers, studenten, onderzoekers, wetenschappers, ondernemers kunnen leren, werken, wonen en dus leven.
- Vastlegging van de uitgangspunten voor duurzame doorgroei van AHK, AMS Institute en Codam/Kanteen25 op het Marineterrein middels vastlegging in een Intentieovereenkomst en Projectnota.

Wij zien met grote interesse uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Codam/Kanteen25 AMS Institute Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Bijlage 1: Ambitiedocument AHK x CODAM x AMS op Marineterrein Amsterdam

BIJLAGE 4; Inspraakreactie 4 - Het Scheepsvaartmuseum

het scheepvaart
national maritime
museum

Amsterdam, 14-1-2022

Het Scheepvaartmuseum | Marineterrein Amsterdam
Een integraal gebied

Het Scheepvaartmuseum is gevestigd in het rijksmonument *'s Lands Zeemagazijn.* Dit classicistische gebouw uit 1656 en het Marineterrein zijn sinds de 17e eeuw een integraal gebied en onlosmakelijk met elkaar verbonden.
Kattenburg stond in dienst van innovatieve scheepsbouw en het *Zeemagazijn* fungeerde als het magazijn van de Admiraliteit van Amsterdam. Tot 1972 was de Koninklijke Marine eigenaar en was het gebouw nog altijd magazijn en opslagruimte totdat het een tweede leven kreeg als nieuwe thuishaven voor de collectie van Het Scheepvaartmuseum. Doordat het Marineterrein een afgesloten streng beveiligd gebied was van 1973 tot 2015 ontstond er een onnatuurlijke knip tussen Het Scheepvaartmuseum en het afgesloten Marinterrein.
Nu gebouw en terrein weer openbaar en toegankelijk zijn is het belangrijk dat deze eeuwenlange verbondenheid tastbaar en zichtbaar gemaakt wordt voor een breed publiek. Het Scheepvaartmuseum wil een visie ontwikkelen voor dit gebied en de unieke cultuurhistorie van het Marineterrein verbinden met actuele thema's zoals duurzaamheid, duurzame energie, innovatie en mobiliteit op het water. Daarvoor moet en wil het museum een volwaardig gesprekspartner zijn in het vormingsproces de komende jaren.

Onze zienswijze op het Marineterrein valt uiteen in vier aandachtsgebieden:

I. Het Poortgebouw en de Voorwerf
II. Commandantswoning
III. Depotgebouw
IV. Het Marineterrein als onderdeel van een dynamisch Oosterdoksgebied.

I. Het Poortgebouw en de Voorwerf

Het kenmerkende, langgerekte Poortgebouw langs de Kattenburgerstraat dateert uit 1655 en bevindt zicht op de plek van de oorspronkelijke werven. Het is het enige restant van de Admiraliteitsgebouwen en daarmee een Rijksmonument. Eén van de in 2013 opgestelde uitgangspunten van de bestuursovereenkomst tussen gemeente, Rijksvastgoedbedrijf en Defensie is "een op de 400-jarige historie gebaseerde maritieme beschermende kracht vasthouden en uitwerken"*.
Het Poortgebouw ** zou bij uitstek de plek kunnen zijn om deze geschiedenis te laten herbeleven door er een bezoekerscentrum en/of een culturele partner in te laten vestigen.
Bij de ontwikkeling van de Voorwerf is het standpunt van Het Scheepvaartmuseum dat een ingang vanuit Oost naar het Marineterrein een belangrijk nieuw toegangsgebied zou kunnen worden. Hiermee zou een verbinding kunnen worden gelegd met het historische pand aan de Kattenburgerstraat en de Commandantswoning.
Het plantsoen/ groene gebied zou uitermate geschikt zijn om een vrij toegankelijk boothuis te realiseren waar de geschiedenis en ontwikkeling van de scheepsbouw centraal staat en kan als aanwinst worden beschouwd voor de verlevendiging van het gebied.

[redacted]

het scheepvaart
national maritime
museum

Hiermee zou een nieuwe culturele bestemming kunnen worden gecreëerd die met de bestaande aantrekkingskracht van Het Scheepvaartmuseum versterkend kan werken voor het gehele gebied. Daarnaast zou dit een positief effect kunnen hebben op de bezoekersspreiding in de stad Amsterdam.

II. Commandantswoning

De Commandantswoning werd eind jaren zestig gebouwd als een dienstwoning voor de commandant. De architectuur is typerend voor jaren zestig villabouw. Onder het gebouw is een bunker aanwezig. De Commandantswoning is uitermate geschikt om de geschiedenis van de marine levendig te houden door bv. te functioneren als een documentatiecentrum (ism Marinemuseum Den Helder) met gebruik van oral history. Daarnaast kunnen er kleinschalige evenementen worden georganiseerd.
Het museum ziet hier voor zichzelf een belangrijke rol in programmering en beheer van deze woning.

III. Depotgebouw

Het depotgebouw staat direct achter de historische muur die het Marineterrein gedeeltelijk omsluit en werd tussen 1997 en 2003 gebouwd door architect Liesbeth van der Pol op beveiligd terrein van Defensie. In het depot wordt de Rijkscollectie die Het Scheepvaartmuseum beheerd bewaard en vinden restauratiewerkzaamheden plaats. Voor beide functies geldt dat aan strenge klimatologische eisen moet worden voldaan. Het 90 meter lange gebouw is geheel bekleed met titanium waardoor het gebouw bij veranderende licht- en weersomstandigheden telkens een andere aanblik biedt. In de nieuwe plannen komt het depotgebouw op publiek terrein te staan i.p.v. in marine/ defensie gebied. Het standpunt van Het Scheepvaartmuseum is dat de hierdoor noodzakelijke aanpassingen aan het gebouw op een verantwoorde en veilige wijze moeten gebeuren waarbij rekening wordt gehouden met twee scenario's:

1. Veiligheidschil om het bestaande depotgebouw.
2. Transformatie depotgebouw in publiek domein.

1. Een veiligheidsschil rondom het depotgebouw heeft als voordeel dat bestaande functies gehandhaafd kunnen blijven en bijhorende kosten laag zullen zijn. Het nadeel is dat een niet-publiek gebouw in publiek domein minder aantrekkelijk is voor de bezoeker.
2. Transformatie van het depotgebouw als attractief gebouw in publiek domein met behoud functie collectiegebouw. Hiervoor zijn substantiële investeringen nodig die extern gefinancierd dienen te worden. Hiervoor dient eerst onderzoek geïnitieerd te worden. Het grote voordeel is de vorming van een integraal plan dat rekening houdt met de ontwikkeldoelen van de herinrichting van het Marineterrein.

IV. Marineterrein als onderdeel van dynamisch Oosterdokgebied.

Het Marineterrein is een belangrijk onderdeel van de herontwikkeling van het Oosterdokgebied. Inmiddels wordt het gebied ook wel het "blauwe" museumplein genoemd door de aanwezigheid van dertien culturele instellingen variërend van

het scheepvaart
national maritime
museum

concertzalen en musea tot een bibliotheek. Dit biedt grote kansen voor de verspreiding van de bezoekers aan Amsterdam. Een verbinding vanuit het Centraal station naar het Oostelijk deel van Amsterdam (incl. de Plantagebuurt) via een waterverbinding biedt daartoe veel mogelijkheden. Daarnaast heeft het watergebied rondom het Marineterrein zich al bewezen als recreatiegebied. In de zomer zijn er tal van activiteiten die gerealiseerd worden door de samenwerking tussen de betreffende Oosterdokinstellingen.

** Uit de Bestuursovereenkomst van 5 december 2013:*
"De overeengekomen uitgangspunten voor het Gebiedsconcept zijn:
…..b. Het Marineterrein zal een op de 400-jarige historie gebaseerde maritieme beschermende kracht vasthouden en uitwerken; …..

***Het poortgebouw is ook nog eens tijdelijk bewoond geweest door Vincent van Gogh in 1877/78 wat een mooie extra meerwaarde aan het gebouw geeft.*

ZIENSWIJZE VAN OMLIGGENDE BUURTEN

OP DE CONCEPT NOTA VAN UITGANGSPUNTEN MARINETERREIN

Januari 2022

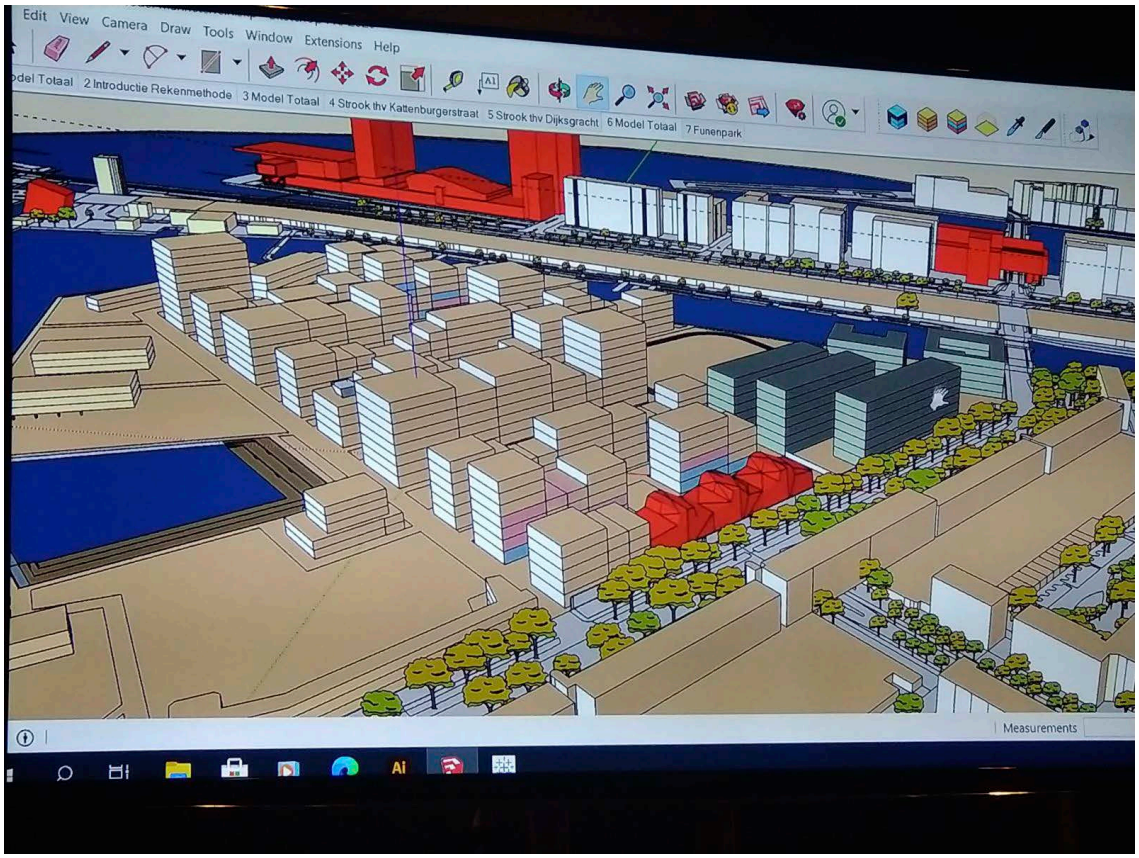

Foto gemaakt tijdens de 3D testsessie van Bureau Marinterrein november 2021

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

INHOUD

Samenvatting 3

1. De opzet en statuten van de NvU 4
2. Het Stedenbouwkundig Raamwerk 4
3. Connectie met de omliggende buurten 8
4. Inspraak en participatie 10
5. Ondertekenaars 10
6. Bijlage 1: Onderbouwing berekeningen 11
7. Bijlage 2: Bestaande bomen die moeten verdwijnen 13

Datum van indienen 15 januari 2022

Contact gegevens:

Werkgroep Ontwikkeling Marineterrein

[redacted]

De indieners van deze zienswijze en de mede ondertekenende organisaties behartigen de belangen van veel bewoners rondom het Marineterrein. Het is daarom belangrijk dat alle lezers van de nota van beantwoording de inbreng van deze organisaties kunnen herkennen. Wij verzoeken u daarom wel persoonsnamen te anonimiseren, maar niet de namen van de organisaties.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten
op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Samenvatting

- De Concept-Nota van Uitgangspunten wordt onterecht overheerst door een ruimtelijk “Raamwerk", dat een gedetailleerd stedenbouwkundig ontwerp weergeeft. Een dergelijk gedetailleerd “Eindbeeld” hoort niet thuis in een Concept-NvU maar in een volgende fase.
- Het Bouwvolume dient in het basisprogramma duidelijk vastgelegd te worden op totaal 185.000 vierkante meter vloeroppervlak. Het maximaal realiseerbare vloeroppervlak op basis van de Concept-NvU (Raamwerk) komt op 50% hoger dan deze 185.000 m2. Onze eis is dat die extra ruimte ook in de toekomst niet gebruikt wordt.
- De voorgestelde “Strokenbouw” doet in geen enkel opzicht recht aan zowel het stedenbouwkundig beeld van Amsterdam als de (cultureel)historische waarde van het Marineterrein. Het huidige open en groene karakter van het Marineterrein wordt vrijwel geheel teniet gedaan.
- Bouwhoogte: Het stedelijk nieuwbouw-volume is te groot en te hoog. De bouwhoogtes langs de Dijksgracht en de Kattenburgerstraat dienen te worden vastgesteld op maximaal 15 meter.
- Woningen: het aantal te realiseren woningen dient te worden uitgebreid van 800 naar 1000 woningen. Deze woningen dienen beschikbaar te zijn voor alle Amsterdammers en geen voorrangsbeleid voor werkenden op het Marineterrein.
- Stadspark: Een royaal groen Stadspark ontbreekt nu in de Concept-NvU. De voorgestelde strook langs het water kan niet als Stadspark worden aangemerkt. De berekening van 40% groen in de Concept-NvU is onjuist. Wij eisen meer groen, dus een groter (aaneengesloten) Stadspark dan voorgesteld.
- Participatie: De voorafgaande inspraakprocedures zijn volstrekt onvoldoende geweest. De buurten (omwonenden en belanghebbenden) voelen zich onvoldoende gehoord en zijn onvoldoende betrokken bij de plannen. Er is geen gebruik gemaakt van de aanwezige expertise in de buurt.
- Vervolg participatie: Verdere participatie Dit heeft alleen betekenis als het huidige “Raamwerk” daadwerkelijk als "mogelijke ’impressie” wordt beschouwd en als in een vervolg-overleg met omwonenden en belanghebbenden ruimte is voor meedenken en co-creatie, ook over het stedenbouwkundig ontwerp

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

1. De opzet en de status van de NvU

De gemeentelijke plannen voor de herontwikkeling van het Marineterrein zijn ingrijpend. Volgens die plannen moet deze bijzondere plek in Amsterdam uitgroeien tot een toonaangevend innovatiedistrict, waar werken, wonen, leren en experimenteren met elkaar in verband worden gebracht. Het Marineterrein moet optimale maatschappelijke en economische waarde hebben en recht doen aan de bijzondere groene en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. De ontwikkeling geschiedt in fasen. Om bovengenoemde ambitie verder uit te werken, heeft de gemeente in november j.l. de Concept-Nota van Uitgangspunten voor inspraak vrijgegeven.
In meer dan 120 pagina's geeft de Concept-NvU een uitgebreid en gedetailleerd beeld hoe het Marineterrein er na de herontwikkeling uit zal gaan zien. De NvU staat vol lovende teksten die barsten van de ambities en romantische sfeerimpressies met voorbeeldfoto's van gebouwen elders in de wereld. Ook bevat de Nota een gedetailleerd stedenbouwkundig ontwerp.
Dat laatste verbaast ons en is naar onze mening niet correct. Een Nota van Uitgangspunten behoort vooraf te gaan aan een stedenbouwkundig ontwerp en niet, zoals in het voorliggende concept, tevens een "Eindbeeld" aan te geven, al wordt dit in de concept-NvU misleidend als "Raamwerk" gepresenteerd. Door het Stedenbouwkundig raamwerk als Eindbeeld te presenteren, wijkt de gemeente af van de eigen procedures en zet ze ons als bewoners op het verkeerde been. Wij gaan er dan ook van uit dat het z.g. "Raamwerk" slechts een impressie is van een voorbeeld hoe het Marineterrein er na afloop van de herontwikkeling uit zou KUNNEN zien.

2. Het Stedenbouwkundig Raamwerk

Op basis van de informatiekranten van november 2020 en september 2021 en de verschillende onderdelen in de Concept-NvU kunnen volgens ons de volgende punten als "uitgangspunten" worden beschouwd:

1. Totale bouwvolume (nieuwbouw + bestaande gebouwen + gebouwen Defensie) 185.000 vierkante meter bruto vloeroppervlak, waarvan 35.000 vierkante meter vloeroppervlak voor Defensie.
2. Bouwhoogte 15-30 meter met maximaal 2 hoogteaccenten tot 40 meter hoog
3. 800 woningen
4. 70% van het terrein onbebouwd, waarvan 30% verharding (stoep, weg- en fietspaden) en 40% groen. (Stadspark/groen/sportveld).

Inhoudelijk hebben wij de volgende bezwaren tegen het Stedenbouwkundig Raamwerk:

A. Weinig creatief en innovatief

In deel 4 van de Concept-NvU is gekozen voor een strokenverkaveling met daaromheen hoge bebouwing. De bebouwing is dicht op elkaar. Dit om een stedelijke uitstraling te krijgen. Wij vinden het stedenbouwkundig raamwerk met zijn strokenbouw, zijn verdichting, zijn rooilijnen en zijn hoogtes

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

weinig innovatief en creatief. De nu voorgestelde Vinex-achtige bouw doet geen recht aan het bijzondere karakter van het Marineterrein en sluit slecht aan bij het stedenbouwkundig beeld van de zo nabijgelegen binnenstad van Amsterdam. Nergens wordt onderbouwd waarom een dergelijke verdichting nodig is. Behalve de zichzelf bevestigende redenering dat stedelijke dichtheid en voldoende volume essentieel is voor het kunnen realiseren en goed functioneren van de voorzieningen. Alsof er nu niet al allerlei voorzieningen op het terrein zijn die uitstekend functioneren zonder die stedelijke dichtheid. Het historisch unieke Marineterrein vraagt om een unieke stedenbouwkundige invulling, die niet te vergelijken is met enige andere nieuwbouwlocatie.

Onze algemene indruk van de nu gepresenteerde invulling van het Marineterrein: te veel gebouwen, te hoog en een te dwingend rechtlijnig kader.

B: Bouwvolume en hoogte van de bebouwing

Van de 185.000 vierkante meter bouwvolume is 150.000 vierkante meter gereserveerd voor de bebouwing van het Dok en “Stadspark" en 35.000 vierkante meter voor de Kazerne (dat is inclusief het bestaande Marechausseegebouw). De 150.000 vierkante meter bebouwing van het Dok omvat, naast de nieuwbouw, ook de depotgebouwen van het Scheepvaartmuseum en de 7 “beeldbepalende gebouwen die nog op het te realiseren “Stadspark” blijven staan. De overige bestaande gebouwen worden gesloopt. Wij vragen ons af of dit noodzakelijk is en verzoeken dan ook met klem te onderzoeken of een of meer gebouwen die nu voor de sloop bestemd zijn, alsnog kunnen blijven staan. Dat sluit aan bij de eigen duurzaamheidsambities van de gemeente.
Als wij de plannen doorrekenen op basis van het voorliggende Raamwerk en de informatie dat de nieuwbouw minimaal 20 en maximaal 30 meter hoog zal worden (+ 2 torens van max. 40 meter), komen wij op een totale vloeroppervlakte uit die meer dan 50% hoger ligt dan het voorgestelde basisprogramma van 185.000 vierkante meter.

Wij vinden het van essentieel belang dat het totale bouwvolume van 185.000 vierkante meter vloeroppervlak (150.000 voor het Dok en Stadspark en 35.000 voor Defensie) als een hard gegeven wordt opgenomen in de Nota van Uitgangspunten.

Wij schrikken op een aantal plekken van de voorgestelde bouwhoogtes. Aan de Kattenburgerstraat worden twee achter elkaar liggende gebouwen van Defensie voorzien van 30 meter hoog, pal langs de bestaande muur. (Dat is tweemaal zo hoog als de flats van Kattenburg zelf). Er is door Kattenburgers en omwonenden jarenlang gestreden voor een zogenaamde ‘afwaardering ‘van de straat omdat er téveel schadelijke verkeersoverlast voor bewoners is. De gemeenteraad heeft hier positief aan meegewerkt. Er wordt een max. snelheid van 30 km per puur ingevoerd. Er komt ruimte voor een beetje extra vergroening ten behoeve van een gezonder leefklimaat en bevordering van de sociale veiligheid. Nieuwe hoogbouw pal langs de muur van het Marineterrein staat dwars op deze plannen. Het geeft extra geluidsoverlast , teveel schaduw en beperkt de luchtkwaliteit juist weer.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Hoewel de NvU stelt dat de bebouwing aan de Dijksgracht nu iets lager wordt, zien we dat er ook daar nog steeds wordt uitgegaan van gebouwen van 30 en 25 meter hoogte. Ter vergelijking: Het Scheepvaartmuseum is 20 meter. Deze hoogtes belemmeren niet alleen het uitzicht van de bewoners van de omliggende buurten, maar zorgen voor veel geluidsweerkaatsing van het spoorweggeluid en langsvarende passagiersschepen.

Wij dringen er op aan om uit te gaan van een bouwhoogte van maximaal 15 meter aan de randen van het terrein en 30 meter meer naar het midden. Sowieso moet het een uitgangspunt zijn dat de bouwhoogten geen onacceptabele inbreuk mogen maken op de woonkwaliteit en leef kwaliteit van de direct omwonenden van het Marineterrein. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Dijksgracht, waarbij de woonboten bij een bouwhoogte van meer dan 15 meter al voor een substantieel deel van het jaar in de schaduw komen liggen.

Het is ons op dit moment niet duidelijk of de Gemeenteraad een rol speelt in de besluitvorming rond het bestemmingsplan voor de gebouwen van Defensie. Ons verzoek is om een (bindende) afspraak met Defensie te maken dat de bebouwing aan de Kattenburgerstraat niet hoger mag zijn dan de nu aanwezige depotgebouwen van het Scheepvaartmuseum.

In de Concept-NvU staat dat van de 150.000 vierkante meter bebouwing 40% bestemd is voor woningen, 40% voor bedrijven en 20% voor leren.

Er wordt uitgegaan van woningen van gemiddeld 70-75 vierkante meter. Als je de totale bebouwing van het Marineterrein als logisch uitgangspunt neemt, is slechts 1/3 van de bebouwing bestemd voor woningen en 2/3 voor bedrijfsgebouwen (bedrijven/leren/Defensie). In de projectnota/principebesluit van 2017, toen er nog van uitgegaan werd dat Defensie (behalve het Marechausseegebouw) geheel zou vertrekken, ging het over 1300 woningen. Het besluit van Defensie om met 35.000 vierkante meter toch op het Marineterrein te blijven, is geheel ten laste gegaan van het aantal geplande woningen. Dit vinden wij niet juist; een eerlijke verdeling tussen “woningen" en overige ruimtes zou logischer en wenselijker zijn. Gezien het nijpende tekort aan woningen in Amsterdam stellen wij voor om het aantal woningen te verhogen van 800 naar 1000 en de oppervlakte voor “bedrijfsruimtes” navenant te verlagen. Elders in de stad zien we veel kantoren leegstaan en worden bedrijfsruimtes juist ongebouwd tot woningen.

We begrijpen niet waarom in de NvU wordt uitgegaan van bouwlagen van 4 meter. Er wordt gesteld dat dit nodig is voor flexibel en adaptief gebruik van de ruimtes. Ook wordt er over de hele linie uitgegaan van plinten van 4.5 meter hoogte. Wij zijn van mening dat een hoogte van 4 meter voor woningen absoluut niet nodig is. Als deze hoogte wordt verlaagd naar 3 meter (en dat is nog altijd substantieel) dan kan de totale bebouwing én lager worden én minder oppervlakte innemen. Hierdoor ontstaat er ruimte voor het zo noodzakelijke groen. Handhaving van de bestaande bebouwing kan hier nog verder aan bijdragen. Ook hiervan hebben wij berekeningen en voorbeelden. Verder vragen wij ons af waarop de aanname stoelt dat bedrijfsruimtes in de nabije toekomst zo hoog en groot moeten zijn. Wij zien juist een omgekeerde tendens naar kleinere en flexibelere werkplekken. Ook bij bouwlagen van 3 meter is adaptief en circulair bouwen volgens ons heel goed mogelijk.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Een plinthoogte van 4.5 meter over de hele linie is ook niet wenselijk. Het is belangrijk dat de toekomstige bewoners feeling hebben met het straatniveau en dat bijvoorbeeld gezinnen met kinderen een directe toegang hebben tot de buitenruimte. In de omgeving zijn heel veel van dit soort plinten die op bepaalde plekken te kampen hebben met serieuze leegstand. Ook voor de sociale veiligheid is bewoning op de begane grond belangrijk.

Kortom: Wij willen lagere bouwlagen en op sommige punten lagere plinten. Hierdoor kan het aantal geplande vierkante meters vloeroppervlakte gehandhaafd blijven, maar hoeft er minder hoog gebouwd te worden langs de randen van het terrein en ontstaat er meer ruimte voor aaneengesloten groen.

C. Te weinig (aaneengesloten) groen

In de NvU uitgangspunten staat dat 40% van de oppervlakte van het terrein groen zal blijven. Er wordt alles aan gedaan om het terrein in de teksten een groene uitstraling te geven.

De smalle kades langs de Dijksgracht en het Oosterdok worden tot ecologisch groen bestempeld. De niet erg brede straten tussen de stroken bebouwing worden eufemistisch aangeduid als ‘parkstraten’ en ‘tuinstraten’. En in de berekeningen wordt al het snippergroen in de straten (elke boom en plantenbak) meegeteld als “openbaar groen”. Zelfs het Defensiesportveld wordt als openbaar groen meegerekend. Bij onze narekening van dezelfde gegevens komen wij op niet meer dan 27,6% groenoppervlakte. De in de Concept-NvU gesuggereerde 7,5 voetbalvelden groen die worden gerealiseerd vinden wij misleidend (zie ook bijlage 1).

In alle inspraakreacties tot nu toe is aangedrongen op meer aaneengesloten groen in de vorm van een serieus Stadspark. Dat is in de huidige plannen niet terug te vinden. Het voorgestelde Stadspark is zeer beperkt van omvang en niet aaneengesloten. Wat er nu naast De Voorwerf wordt voorgesteld als “Stadspark” is slechts een smalle strook langs het water waar ook nog 4 gebouwen op staan. Het hoogste gebouw in de plannen (40 meter) staat nota bene gepland in datzelfde Stadspark.
Het grootste groene oppervlak is het nieuwe sportveld dat eigendom blijft van Defensie. Dit sportveld kan alleen buiten Defensie uren gebruikt worden door publiek; dat betekent na 17 uur en in de weekenden. Bovendien wordt het Sportveld ook 10 dagen per jaar gebruikt als helikopter landingsplek. We vragen ons ook af hoe groen dit sportveld werkelijk wordt. Is een atletiekbaan ook groen? Verder wordt gezegd dat er geen hek om het sportveld zal komen, maar wij voorspellen dat dit op den duur toch zal gebeuren. Hiermee verdwijnt dan het openbare karakter.

In de NvU wordt gesteld dat het huidige aantal bomen behouden blijft, door o.a. bomen te verplanten en nieuwe bomen aan te planten. Wij hebben in kaart gebracht wat de consequenties van de plannen voor de huidige bomen zijn en constateren dat tenminste 75 van de bestaande bomen moeten verdwijnen (zie bijlage 2). Ook is er op dit punt nog onduidelijkheid. In de maquette van de gemeente staan aan de Dijksgracht bij het sportveld wel bomen getekend, maar volgens de andere tekeningen worden die verwijderd.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Als laatste bij dit punt willen wij er op wijzen dat het groen op het Marineterrein niet alleen van wezenlijk belang is voor de toekomstige bewoners en gebruikers, maar vooral ook voor de omliggende buurten en de oostelijke binnenstad in zijn geheel. Er is in dit deel van de stad een gigantisch tekort aan openbaar groen. Het noodzakelijke percentage groen per inwoner dat de gemeente hanteert wordt in de oostelijke binnenstad bij lange na niet gehaald. (Het Wertheim park is niet meer dan een postzegel). Wij zijn niet de enigen die dat zeggen. Volgens de onafhankelijke Rekenkamer heeft het college van Amsterdam weliswaar 'veel ambities ten aanzien van het groen, maar ontbreken 'duidelijke normen' ten onrechte nog steeds. De Rekenkamer is van oordeel dat voldoende groen 'een belangrijke voorwaarde is voor verdere groei en verdichting van de stad'.

Voor ons is een aaneengesloten Stadspark met substantieel groen een harde eis.

3. Connectie met de omliggende buurten

In de NvU wordt gehamerd op de noodzaak van een connectie met omliggende buurten. Daartoe worden o.a. nieuwe verkeersroutes voor langzaam verkeer voorgesteld en de inrichting van een buurtkamer van 120 m2. Maar van een wezenlijke doordenking van de plannen in relatie met de omliggende buurten is geen sprake.

A: Bouwen voor de buurt!

In de Concept-NvU wordt al ten onrechte al aangegeven voor wie die woningen bestemd zullen zijn. De doelgroep bestaat met name uit mensen die specifiek verbonden zijn met het "innovatieconcept" op het terrein, zoals kenniswerkers, ondernemers, expats, tijdelijke onderzoekers en studenten. Voor wat dan nog over blijft, kunnen woningzoekenden uit de directe omgeving in aanmerking komen voor met name de huurwoningen.
Tegen een dergelijk (prematuur) beleid hebben wij al bij de behandeling van de principenota in 2017 bezwaar gemaakt. Hierover zijn toen moties aangenomen in de gemeenteraad (en zelfs vragen gesteld in de Tweede Kamer).

Gezien de problemen op de woningmarkt zijn wij van mening dat alle Amsterdammers (jong én oud) de mogelijkheid moeten krijgen om in aanmerking te komen voor een woning op het Marineterrein en is voorrang voor werknemers van de bedrijven die op het Marineterrein gevestigd zijn niet passend. Dit betekent overigens niet dat wij tegen innovatieve woonvromen zijn.

B: Geen samenhang met andere ontwikkelplannen

De concept NvU wordt verder los van andere plannen in de omgeving gepresteerd. Maar die zijn er volop. Hierdoor dreigt serieuze stapeling van overlast voor de Dijksgracht, de Kattenburgerstraat, de Museumhaven en de Piet Heinkade. De gemeente is bijvoorbeeld serieus van plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstaling van grote passagiersschepen, een stalling van dekschuiten en overslag HUB voor bouwmaterialen te realiseren.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Ook het besluit van de Rijksoverheid tot de aanleg van een hoogfrequent spoor zijn niet in de NvU betrokken. De extra treinen die met een hogere snelheid gaan rijden zullen eveneens voor veel geluidsoverlast zorgen.

In de NvU wordt gesteld dat de toename die van het autoverkeer in de Kattenburgerstraat beperkt zal blijven. Maar er is nergens te lezen of hierbij ook rekening wordt gehouden met de bezoekers die het terrein zonder meer zal aantrekken. De geplande parkeergarage die deels door defensie zal worden gebruikt lost dit niet op. Nu al staat de Kattenburgerstraat vaak helemaal vol geparkeerde auto's.

Wij voorzien wel degelijk een toenemende verkeers- en parkeerdruk en stankoverlast op de Kattenburgerstraat, de Dijksgracht en de Piet Heinkade. Er dienen vooraf concrete maatregelen te worden genomen om dit tegen te gaan.

Gezamenlijk leiden deze plannen tot een opeenstapeling van (geluidsoverlast) voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein.

Wij verwachten dat de gemeente in samenwerking met o.a. ProRail zorgt voor geluidsbeperkende maatregelen als een geluidsscherm langs het spoor aan de Dijksgracht West en verplaatsen van de stalling en HUB van de Dijksgracht Oost naar een beter geschikt water. Ook dringen wij er op aan dat er op basis reële geluidsmetingen wordt gewerkt en niet op basis van pro forma berekeningen. En dat de toekomstige verkeerstromen (auto's en langzaam verkeer) in de straten om het Marineterrein op basis van realistische modellen berekend worden.

B: Afzonderlijke planschade buurten

De bewoners van de Piet Heinkade, de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht hebben allen te maken met een stapeling van overlastgevers, zoals de geplande verdubbeling van het treinverkeer van het Hoogfrequente spoor), de toename van het autoverkeer (als gevolg van het autoluw maken van binnenstad) en toenemende parkeerdruk. De Dijksgracht, de Kattenburgerstraat en de Piet Heinkade krijgen daarnaast ook te maken met afzonderlijke additionele overlast. Voor de Dijksgracht gaat het onder meer om een sterkte toename van het aantal schaduwuren (nadelig voor zonnepanelen) en geluids- en lichtoverlast door het geplande sportveld (met lichtmasten). Ook de bewoners van de Kattenburgerstraat vrezen een toename van het aantal schaduwuren. Voor de Piet Heinkade gaat het om een ernstige beperking van het uitzicht, trams, de overlast van de cruiseschepen en de rivierboten met de geplande verzamelplek voor de transferbussen (Zouthaven). Dit alles kan tot aanzienlijke planschade leiden. Ook hiervoor vragen wij aandacht.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

4. Inspraak en participatie

A: Inspraak tot nu toe

Als bewoners van de omliggende buurten hebben wij actief deelgenomen aan de diverse Buurtgesprekken, Informatieavonden, Designsprints, Ontwerpsessies, consultatierondes en andere gelegenheden. Ook hebben enkele van onze vertegenwoordigers zitting genomen in de Klankbordgroep. Tijdens al deze sessies is ons nooit duidelijk geworden wat de status van onze inbreng was. Bij de Klankbordgroep werd zelfs te kennen gegeven dat het niet over de inhoud van de plannen mocht gaan. We voelden ons overvallen door de eerste publicaties over de ontwikkeling van het Marineterrein en de geformuleerde hoogtes en de dichtheid van de bebouwing. Die hadden we op grond van al onze meedenksessies absoluut niet zien aankomen. De aanpassingen die op basis van het overleg met de buurten zijn gedaan vinden wij miniem. Wij vinden het hele meedenk/inspraakproces tot nu toe veel te vrijblijvend en vaag.

B: Verdere participatie

Als het om de toekomst gaat blinkt de NvU weer uit door vaagpraat. “Er is duidelijk draagvlak om afspraken over hoe omwonenden, buurtorganisaties en gemeente betrokken kunnen worden bij de planvorming met elkaar vast te leggen, bijvoorbeeld in een relationeel contract.”

Wij willen we geen relationeel contract. We willen heldere afspraken hoe we als (vertegenwoordigers van) omliggende buurten mee kunnen denken over de uitwerking van de plannen en ook mee kunnen ontwerpen. Er zijn genoeg levensvatbare ideeën voor de invulling van het terrein die verder gaan dan een buurtkamer. Ook willen we mee kunnen bewaken dat de uitgangspunten die, naar wij verwachten, op basis van deze inspraakreactie worden aangepast, in de toekomst gehandhaafd blijven. Het is immers nog helemaal niet zeker dat het de gemeente zelf is die het terrein zal kopen. Ervaringen met Oostenburg hebben ons geleerd dat prachtig geformuleerde uitgangspunten zomaar ter zijde worden geschoven wanneer een terrein in handen van projectontwikkelaars komt.

Wij willen geen inspraak achteraf, maar serieus meedenken en mee-ontwerpen en vooral ook transparante procedures.

5. Ondertekenaars

1. Werkgroep Ontwikkeling Marineterrein 2. Klankbordgroep Marineterrein 3. Actiegroep Kattenburgerstraat 4. Bewonerscommissie Groot Kattenburg 5. Belangenvereniging Dijksgracht te water 6. Mediamatic 7. Het Eilandenoverleg	8. Wijkcentrum d’Oude Stadt 9. Bewonersraad Nieuwmark Groot Waterloo 10. Bewonerscommissies gebouw Costa Rica, gebouw Boston, gebouw Gibraltrar en Ramses Shaffy Huis 11. VVE’s gebouw Kasteel en Huys Europa 12. Plantage Weesperbuurt Overleg 13. Vereniging Oosterdok Gebruikers

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten
op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Bijlage 1: Onderbouwing berekeningen groen en overmaat bebouwing

A. GROEN

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

B. BOUWVOLUME

Alle huidige 23 gebouwen verkeren in goede staat en worden goed gebruikt voor succesvolle, innovatieve broedplaats- en bedrijfsactiviteiten. Toch voorziet het gemeentelijk RAAMWERK in sloop van tenminste 12 gebouwen, waarmee ca 60.000 m2 vloeroppervlak verloren gaat. Ten onrechte, want dit gaat niet alleen ten koste van de huidige, betaalbare, werkruimtes, maar is ook in strijd met de nagestreefde principes van DUURZAAMHEID EN CIRCULARITEIT. Bovendien zijn met grootschalige sloop en herstructurering onnodig hoge, extra kosten, ook voor bouwrijp maken. Sloop is daarmee ongewenst en onnodig.
Nader onderzoek wijst daarnaast uit dat maximaal behoud en herstel goed samen gaat met beperkte, aanvullende nieuwbouw, tot het gewenste programma van 185.000 vloer-oppervlak. Winst is dat daarmee een groot oppervlak 6 hectare aaneengesloten groot groen stadspark eenvoudig mogelijk is.

C. BOUWHOOGTE

Het stedenbouwkundig raamwerk gaat uit van 9 “nieuw-bouw-stroken”, met een gezamenlijk bebouwingspercentage van 30%. De grote bouwhoogtes (30 tot 40 meter) met 7 tot 13 bouwlagen maken hiermee een maximaal vloeroppervlak nieuwbouw mogelijk van ca 300. 000 m2.
Dit is 115.000 m2 (60%) méér dan het gewenste totaalprogramma van 185.000 m2 voor wonen, werken en defensie samen: een toekomstige “vrijbrief” voor projectontwikkelaars en gemeente. Deze veel te grote marge wordt mogelijk gemaakt doordat gemeentelijke berekeningen uitgaan van extra grote verdieping-hoogtes van 4 tot 4,5 meter. Deze flexibiliteit zal maar in een beperkt aantal gevallen nodig en nuttig zijn. De bouwhoogtes kunnen en moeten teruggebracht worden van 30 en 40 meter naar gemiddeld 25 meter met 7 bouwlagen. Hiermee wordt bebouwing van 15 meter langs de randen aan Dijksgracht en Kattenburgerstraat mogelijk.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten
op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Bijlage 2: Bomen op het Marineterrein die moeten verdwijnen

Rood = wordt gekapt, groen = nieuw, de overige bomen blijven behouden

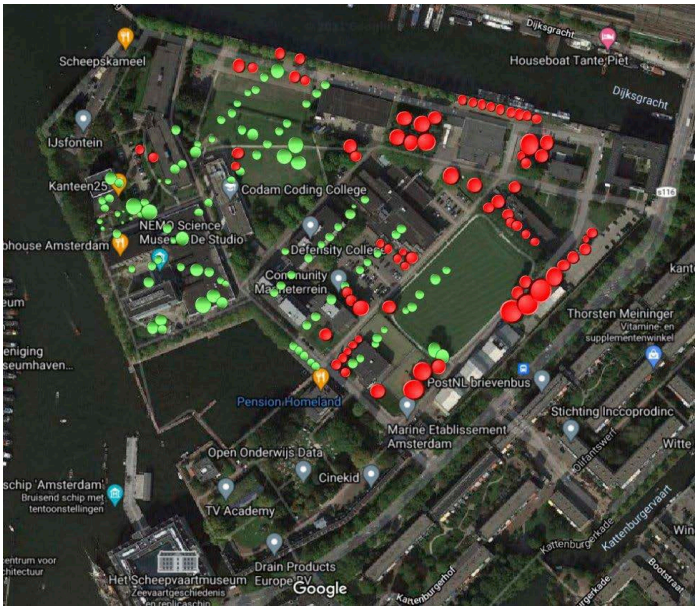

BIJLAGE 6; Inspraakreactie 7 - Kattenburg

Aan College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Amsterdam

Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

Amsterdam, 16 januari 2022

Betr.: Inspraakreactie concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein

Geacht College,

Hierbij zenden wij u de zienswijze van de Actiegroep Kattenburgerstraat en de vier mede ondertekenaars, Buurtplatform Kattenburg/Marineterrein, Bewonerscommissie Groot Kattenburg, VvE Groot Kattenburg en [redacted], bewoner.
Deze inspraakreactie is ook per e-mail verzonden.

Met vriendelijke groet,

Namens de indieners,

[redacted]

Zienswijze Marineterrein namens Kattenburg

Als bewoners van Kattenburg strijden we al jaren voor een leefbare wijk met schone lucht en meer sociale veiligheid. We gingen de straat op tegen meer verkeer, onveiligheid, lawaai, vervuiling en overlast. Vóór een buurt waar iedereen fijn en gezond oud kan worden. We zijn blij en dankbaar dat de gemeenteraad onze noodkreet hoorde en meerdere moties heeft aangenomen de leefbaarheid van onze buurt te verbeteren, waaronder met een maximumsnelheid op de Kattenburgerstraat van 30 km/uur.

Júist daarom zijn we zeer onaangenaam verrast door de huidige plannen voor het Marineterrein. Onze achtertuin en een van de weinige plekken waar de bewoners van zowel Kattenburg als omliggende buurten nog kunnen recreëren, wordt straks volgebouwd met fantasieloze hoogbouw, pal langs de muur met de Kattenburgerstraat. Vervuilde lucht blijft nog meer hangen, verkeerslawaai zal weerkaatsen en de toch al onveilige Kattenburgerstraat komt in de schaduw van een met de rug naar onze buurt geplaatste hoogbouwwijk.

Het voelt alsof we met deze plannen weer terug zijn bij af.

De plannen voor de herontwikkeling van het Marineterrein zijn ingrijpend, niet alleen voor het terrein zelf maar ook voor de omliggende buurten en hun bewoners. We zijn medeondertekenaar van de zienswijze die de Werkgroep Ontwikkeling Marineterrein heeft ingediend samen met tien buurtorganisaties en zes VvE's. We zijn vóór het maximeren van het totale bouwvolume tot 185.000 bruto vierkante meter als hard gegeven, het maximeren van de bouwhoogtes tot 15 meter langs de Kattenburgerstraat, een groot aaneengesloten stadspark en ook vervolgparticipatie die de mogelijkheid biedt tot het meedenken aan en het aandragen van (alternatieve) voorstellen met betrekking tot de inrichting van het Marineterrein.

In deze zienswijze gaan we expliciet in op de nieuwbouw van het Defensieterrein en de impact die dit heeft voor de Kattenburgerstraat en de bewoners van heel Kattenburg. In tegenstelling tot vorige plannen blijft Defensie voor een deel gehuisvest op het Marineterrein en zal daar, naast het bestaande Marechaussee gebouw ook nieuwbouw realiseren. Het terrein blijft eigendom van Defensie (zo ook het sportveld). Het totale bouwvolume voor het Defensieterrein is in de NvU vastgelegd op 35.000 bruto vierkante meter, inclusief het Marechausseegebouw.

In het geschetste "Raamwerk" in de NvU staan voor het Defensieterrein drie achter elkaar liggende gebouwen ingetekend van 30 meter hoog; twee keer zo hoog als de hoogste bebouwing aan de Kattenburgerstraat en pal geplaatst langs de bestaande muur. Dit betekent dat de bewoners aan de Kattenburgerstraat geconfronteerd worden met een enorme hoge (nieuwe) muur aan hun straat met tot gevolg geluidsweerkaatsing door het verkeer en schaduwwerking voor een substantieel deel van het jaar. De 's avonds donkere en uitgestorven kolos draagt bovendien bij tot nog meer onveiligheid op straat. Dit is voor de bewoners van Kattenburg niet acceptabel.

Wij verwachten van de gemeente dat zij zich inzet voor een harde toezegging over een maximale bouwhoogte langs de Kattenburgerstraat van 15 meter. Dit komt ongeveer overeen met de hoogte van de bestaande depotgebouwen van het Scheepvaartmuseum. Ook doen wij een beroep op de gemeenteraad om bij behandeling van het toekomstige bestemmingsplan hierover een positief besluit te nemen.

Namens organisaties die samen ruim 1700 Kattenburgers vertegenwoordigen:

Actiegroep Kattenburgerstraat
Buurtplatform Kattenburg/Marineterrein
Bewonerscommissie Groot Kattenburg
VvE Groot Kattenburg (de grootste VvE van Nederland)
[redacted], bewoner Kattenburgerstraat

[redacted]

Concept Nota van Uitgangspunten
Marineterrein

IV - BEDRIJFSVOERING
18 JAN. 2022
INGEKOMEN

Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en
Wethouders
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

:groep Kattenburgerstraat

[redacted]

MARINETERREIN. GO @

Bezoekadres
Amstel 1
1100 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Facilitair Bureau

Ontvangstbewijs

Ontvangstbewijs poststukken stadhuis Amsterdam.
Het betreft een ontvangstbewijs dat wordt verstrekt indien de portier een poststuk in ontvanst neemt.

In te vullen door indiener

Poststuk ontvangen van:

Naam: [redacted]

Adres:

Woonplaats

Afgeleverd

Bestemd voor: .....

Handtekening: [redacted]

In te vullen door portier

In ontvangst genomen door de portier van het stadhuis:

Naam: Receptie

Handtekening: [redacted]

In te vullen door de postkamer

Poststuk in ontvangst genomen van portier door.....(naam medewerker postkamer)

Op ...../...../20..... om .....uur

Handtekening: .....

In te vullen door Div.

Poststuk in ontvangst genomen van postkamer door.....(naam Div.medewerker)

Organisatie:.....

Op ...../...../20..... om .....uur

Handtekening: .....

Poststuknummer: 12984

Voordestad i.o.

[redacted]

Aan: Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

c.c.: gemeenteraad en stadsdeel Centrum
datum: 16 januari 2022
onderwerp: Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam

Geacht college,

Als toegewijde gebruikers van de stad verenigd in 'Voordestad', een vereniging ter bevordering van de fysieke kwaliteit en leefbaarheid van Amsterdam, becommentariëren wij relevante ontwikkelingen op diverse schaalniveau's in de (binnen)stad.

In het recente verleden zijn er door diverse bestuurlijke gremia uitspraken gedaan en (principe)besluiten genomen die de marges om de Nota van Uitgangspunten te (doen) wijzigen stevig inperken. Desalniettemin maken wij gebruik van de mogelijkheid om de plannen bij te sturen waar die in onze ogen tekort schieten, waarbij wij ons beperken tot een paar hoofdlijnen.

De ontwikkeling van zo'n grote, tot de verbeelding sprekende plek als het Marineterrein doet er toe en vraagt om keuzes die bepalend zijn voor de directe omgeving, de binnenstad en de stad in zijn geheel.
Graag stellen we voorop dat wij de beoogde functiemenging op het Marineterrein toejuichen waarbij er ruimte komt voor innovatieve bedrijvigheid, educatieve functies en wonen. Moeite hebben wij met het ruimtelijke beslag van de nieuwbouw ten koste van de groenpotentie van het gebied. Circa tweederde van het terrein, het noord-oostelijke deel, wordt in beslag genomen door gebouwen en tussenliggend groen en verharding, en circa eenderde, het zuidwestelijke deel, krijgt een parkachtige invulling onderbroken door verspreid liggende gebouwen en verharding (65% groen; 35% gebouwen en verharding, p. 56). Uiteraard staat wat ons betreft het belang van het behoud van monumenten en andere waardevolle gebouwen niet ter discussie[1].

Ruim tien jaar geleden (2010/2011) heeft stadsdeel Centrum - op voorstel van D66, PvdA en GroenLinks - een visie vastgesteld waarin een lans wordt gebroken voor een 'parkbestemming' met ruimte voor 'culturele bedrijvigheid en extra bebouwing'.[2] Nu, zoveel jaren en discussies verder, is het pleidooi voor ontwikkeling van het Marineterrein als 'groene publieke ruimte' nog steeds actueel, zij het in gemitigeerde vorm.

---

[1] Graag verwijzen wij naar het standpunt van Heemschut, Het Parool 11-01-2022.

[2] Iedere verwijzing daarnaar in de NvU ontbreekt, wat het beeld oproept dat met de oorspronkelijke plannen van het stadsdeel op geen enkele wijze rekening is gehouden.

Alom wordt erkend dat het groen in de stad versterking behoeft en dat een compacte stad niet impliceert dat alle open plekken moeten worden bebouwd. Een leefbare stad vergt niet alleen meer groen, maar ook meer aaneengesloten **park**groen, waar veel bewoners en bezoekers behoefte aan hebben en van kunnen genieten. Het Marineterrein biedt nu juist een kans om substantieel parkgroen - waar de binnenstad niet over beschikt - aan de stad toe te voegen. Dat sluit aan bij pleidooien vanuit de omringende buurten. In de NvU wordt gesuggereerd dat aan die behoefte wordt tegemoet gekomen. Maar de optelsom van onbebouwde ruimte staat niet gelijk aan **groene** ruimte en een substantieel groenoppervlak maakt nog geen **stadspark**.
De bewering dat het beoogde stadspark (met 65% groen) even groot wordt als het Sarphatipark (p. 86) geeft een vertekend beeld.

Met name in het noord-oostelijke deel van het Marineterrein domineren de stenen. Het tussenliggende groen kan niet ervaren worden als parkgroen en het grote door defensie bedongen 'sportpark', annex helikopter landingsplaats, zelfs niet als (openbaar) groen. Door de aanwezige bebouwing en de drukte op zomerse dagen - het groen is nu al ontoereikend, nog zonder rekening te houden met de komst van meer bewoners en werkenden - is het maar zeer de vraag of de zuid-westelijke parkstrook kan worden ervaren en gebruikt als stadspark, met de daarbij horende functionaliteiten zoals het kunnen wandelen en genieten van de (relatieve) rust en stilte. Daarmee rijzen ook twijfels of de doelstelling voor het park wel gehaald kan worden: "een functie voor de hele stad (…), voor zowel bewoners en gebruikers van het Marineterrein als voor bezoekers (p. 86).

De enige mogelijkheid om de parkfunctie te versterken ligt in uitbreiding van het aaneengesloten groen. Het ligt dan voor de hand om de lijn die de nieuwbouw markeert noordoostwaarts te verschuiven opdat tenminste de helft van het oppervlak van het Marineterrein als aaneengesloten park kan worden ingericht. Daarmee wordt ook de door de binnenhaven veroorzaakte tweedeling van het park ongedaan gemaakt.
Gezien de hoge grondprijzen, de beoogde grondexploitatie en de vraag naar woningen en bedrijfslocaties is dat een lastige boodschap. Maar op deze unieke plek aan het water is het eeuwig zonde om zoveel parkachtige grond te verstenen. Weersta de verleiding daartoe en geef meer ruimte aan een heus stadspark. De ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van de stad zijn daarmee gediend.
Bijkomend voordeel is dat op deze wijze ook meer recht kan worden gedaan aan het op het Marineterrein aanwezige erfgoed en het historisch maritieme karakter van het gebied.

Bij uitbreiding van de parkstrook zou het verlies aan bouwvolume zoveel mogelijk kunnen worden gecompenseerd door te kiezen voor een andere bebouwingstypologie met een hogere bebouwingsdichtheid, zoals bijvoorbeeld op het Westerdok, echter zonder oprekking van de uitgangspunten ten aanzien van de bouwhoogte[3]. Dat gaat dan ten koste van het omringende groen, maar dat wordt ruimschoots goed gemaakt door uitbreiding van het park. Meer woningen, waar de buurt voor opteert, kunnen worden gerealiseerd door binnen het uiteindelijke bouwvolume meer ruimte toe te delen aan de woonfunctie.

[3] Zo'n opgave is in een gebied met bestaande gebouwen natuurlijk moeilijker te realiseren, maar Amsterdam beschikt over voldoende stedenbouwers-architecten die daar toe in staat zijn.

Met belangstelling zien wij uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,
namens Voordestad i.o.

[redacted]
voorzitter

[redacted]
secretaris

[redacted]

[redacted]

BIJLAGE 8; Inspraakreactie 9 - Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

Vereniging
Vrienden van
de Amsterdamse
Binnenstad

[redacted]

Aan: Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

PER EMAIL: marineterrein.go@amsterdam.nl

Betreft: **Inspraakreactie concept-nota van uitgangspunten Marineterrein**
Ons kenmerk: Marineterrein

Amsterdam, 17 januari 2022

Geacht College,

De Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad (VVAB) heeft kennis genomen van de *concept-Nota van uitgangspunten Marineterrein* en maakt bij deze haar zienswijze kenbaar. Het gebied wordt volgens de nota "ontwikkeld tot een toonaangevend innovatiedistrict, waar wonen, werken, leren en experimenteren continu met elkaar in verband worden gebracht". Een mooie ambitie, maar wordt die ook waar gemaakt? En blijft het maritieme karakter behouden?

Uniek gebied: Open naar het water, gesloten naar de stad

Het Marineterrein is een belangrijk onderdeel van de historische binnenstad van Amsterdam. Het ligt op de grens van het 'beschermd stadsgezicht'. 's Lands Zeemagazijn (het Scheepvaartmuseum) ligt binnen dit gezicht, het Poortgebouw (**afb. 1**) op de grens. 's Lands (scheeps-)Werf, zoals het Marineterrein in de zeventiende eeuw heette, is vergelijkbaar met het Arsenaal in Venetië, dat een vergelijkbare functie had en eveneens door een muur is afgesloten van de stad. De relatieve geslotenheid, die tot uitdrukking komt in de gevel van het Poortgebouw en in de hoge stenen muur, wordt aan de andere kant echter gecompenseerd door de open verbinding met het water. Deze relatie van open- versus geslotenheid vormt de unieke karakteristiek van dit gebied.

Afb. 1. Het poortgebouw van het Marineterrein dateert uit de 17de eeuw.

De stenen muur met monumentale poort dateert uit de zeventiende eeuw. In de negentiende eeuw heeft de voormalige scheepswerf het karakter van een dok behouden, al werden het dok zelf en de weidsheid van het water in de twintigste eeuw ingrijpend aangetast door de aanleg van de IJ-tunnel en het aanplempen van het Oosterdok. Door de landschappelijke aanleg heeft het terrein in die laatste periode tevens een opmerkelijk groen karakter gekregen, dat inmiddels ook bijdraagt aan de karakteristiek ervan. Behalve de beslotenheid en de open relatie met het water, is dus ook het groene karakter hiervoor bepalend. Vanuit deze karakteristiek ligt het voor de hand de bijzondere eigenschappen van dit gebied te behouden en te versterken. De "bijzondere, enclave-achtige sfeer" en open relatie met het water wor-

Doelstelling:
Het behoud en herstel van de historische bebouwing en stedenbouwkundige structuur; het handhaven van het historisch karakter, het bevorderen van het stedenschoon en het verbeteren van het stadsgezicht; het bevorderen van de kwaliteit - waaronder de openbare toegankelijkheid - van de openbare ruimte, het water en het stedelijk groen inbegrepen; het bevorderen van een goed woon-, werk- en verblijfsklimaat.

den in de conceptnota wel erkend en op waarde geschat, maar dienen tevens het belangrijkste uitgangspunt te zijn voor eventuele herontwikkeling.
Aangaande het behoud van de historische architectuur en kunstwerken onderschrijven wij de zienswijze van de Bond Heemschut, waarbij wij nogmaals willen benadrukken dat het van belang is de beschermwaardige gebouwen ook als beschermde monumenten aan te wijzen.

Goede stedenbouw?

De gemeente wil het Marineterrein nu omvormen tot een nieuwe woonwijk, waar tevens geleerd en gewerkt kan worden. Het huidige terrein is in het begin van de jaren '60 ingedeeld door het bureau van de (gerenommeerde) landschapsarchitecten J. Meijers en H. Warnau. Grofweg omplantten zij het terrein aan alle kanten met bomen, en verdeelden dit vervolgens in tweeën door een driedubbele rij bomen, zodat aan weerszijden daarvan twee open ruimtes ontstonden, waar de gebouwen omheen zijn gegroepeerd ('openheid door beslotenheid'). In het voorliggende conceptplan zijn de bomenrijen grotendeels gehandhaafd (merk wel op dat de driedubbele rij tot een dubbele rij is gereduceerd), alleen is de bedoeling hiervan, namelijk om door die boomomzoming 'architectonische ruimte' te laten ontstaan, geheel teniet gedaan doordat deze ruimtes worden volgebouwd met acht rijen flats. Van het ontwerp van Meijers-Warnau blijft in die zin alleen het voorwerfterrein behouden.
In het nieuwe plan worden drie onderdelen onderscheiden: defensie-, woon/werk- en groenzone.
- Het defensiegebied aan de noordoostzijde blijft gesloten met uitzondering van het sportveld.
- Voor het woon/werk-gebied is een wijk ontworpen met parallelle straten, die loodrecht op de oevers zijn georiënteerd, waardoor - nota bene - géén van de woningen op het water uitkijkt. De beoogde bouwblokken (flats) zijn bovendien gemiddeld 30 m hoog (10 verdiepingen of meer): te hoog voor een prettige woonwijk naar menselijke maat onzes inziens. Omdat het typerende open-besloten karakter van het terrein door deze flats teniet wordt gedaan en niet wordt aangesloten bij de bouwhoogte van de omgeving (de binnenstad, inclusief Kattenburg en de andere Oostelijke eilanden), maar bij het Oosterdokseiland - de bouwhoogte van de IJ-oeverontwikkeling. Wij betwijfelen zeer of de combinatie van deze bouwhoogte met de smalle straten tot een plezierige woonomgeving zal leiden, ook omdat de gebouwen alleen voorzijden hebben - geen achterzijden. De straten negeren de vorm van het gebied. De gekozen oriëntatie van de langgerekte bouwblokken en straten werkt bovendien een drukke verkeersstroom langs het park en de oever van de Dijksgracht in de hand. In ieder geval vraagt deze locatie om een meer interessante beëindiging van de straten aan de waterzijde.
- Wat het parkgedeelte betreft zijn wij blij dat de landschappelijke aanleg van Meijers-Warnau aan de zuidwestkant van het terrein wordt behouden. Door de geringe afmetingen en doordat het grote TOKM-gebouw (027) deels wordt gehandhaafd vragen wij ons echter af of het beoogde 'parkkarakter' van het noordwestelijke deel van het Mariteterrein geen illusie is en of deze zone niet beter dichter bebouwd kan worden ten gunste van meer open ruimtes in het woon/werk-gebied.

Hoe kan het beter?

Uit het verrichte cultuurhistorisch onderzoek is naar voren gekomen dat de "open en ruime opzet met zichtlijnen van en naar het water" de belangrijkste stedenbouwkundige waarde is van dit terrein. In de planvorming wordt dit echter slechts met de mond beleden.
- Het meest verbaast ons dat de nieuwe woningen niet op het water zijn georiënteerd. Deze locatie biedt daarbij een uitgelezen mogelijkheid om delen van het Marineterrein te ontdempen en het water van het Oosterdok naar binnen te halen, zodat meer gebouwen in of aan het water kunnen worden gesitueerd - denk aan het Scheepvaartmuseum. (Water is ook 'groen', net zo milieuvriendelijk als bomen.) Meer dan in het plan voorzien zouden de kades daarbij publieke ruimtes kunnen worden. Kades kunnen ook ruimte bieden aan commerciële functies als horeca, aanlegplaatsen voor boten, etc. Het water van het Oosterdok dient echter zoveel mogelijk open te blijven, aangezien dat reeds behoorlijk is dichtgeslibd. Dit betekent dus ook niet dat verder dichtslibben door steigers etc. gewenst is.
- Behalve met het water zou er meer rekening gehouden kunnen worden met de bijzondere driehoekige vorm en het karakter van het terrein: aan twee kanten geopend naar het water, maar gesloten naar de stadszijde. Door meer randbebouwing en meer besloten binnen-

ruimtes te creëren kunnen met een relatief lage bebouwing toch hoge dichtheden worden bereikt en kunnen bestaande beschermwaardige bomen worden ingesloten.
- Op het terrein staan vele grote bomen, die in de onderzoeksfase niet zijn geïnventariseerd op monumentaliteit. Doordat het Marineterrein lange tijd gesloten is geweest voor publiek heeft een dergelijke inventarisatie nooit eerder plaatsgevonden, maar dit dient voorafgaand aan de vaststelling van het stedenbouwkundig plan alsnog te gebeuren.
- Om de wijk te verlevendigen lijkt het ons van belang dat er levendige 'plinten' komen, dus niet al teveel fietsenstallingen, bergingen e.d. op de begane grond (zoals op het Oosterdok), maar winkels en ruimtes voor kleine bedrijfjes.

Door het loodzware bouwprogramma zijn deze mogelijkheden onvoldoende onderzocht. Het water zou echt het belangrijkste uitgangspunt voor het ontwerp moeten zijn - denk ter inspiratie aan Venetië. In de nu geplande wijk zien wij hier vrijwel niets van terug, wat wij als een gemiste kans ervaren.

Vragen en opmerkingen terzijde

Tenslotte nog wat losse vragen en opmerkingen.

1. Wij maken ons zorgen over het aanzien van het toekomstige Marineterrein vanuit de binnenstad, omdat de 30-40 m hoge gebouwen zullen concurreren met het silhouet van 's Lands Zeemagazijn, dat gezien vanuit de binnenstad nu nog het beeld bepaalt (**afb. 2**). Het verdient daarom aanbeveling de bouwhoogte te beperken. In dit kader missen wij een 3D-model, waaraan de relatie van het nieuwe woongebied tot de stad afleesbaar is, c.q. de impact van de beoogde bouwhoogtes op de omgeving beter kan worden beoordeeld. Aangezien de bebouwing van het Marineterrein de belangrijkste 'inbreiding' van de stad is van de laatste decennia, is dit geen overbodige luxe.

Afb. 2. Zicht op 's Lands Zeemagazijn vanuit de binnenstad.

2. Om de eenheid en rust van de nieuwe wijk te versterken verdient het aanbeveling een bepaalde architectonische taal en materiaalkeuze voor te schrijven. Nu zijn er veel foto's met referenties waaruit verschillende talen spreken.
3. Wij missen ruimte voor eigen initiatieven, een 'bottom-up-mogelijkheid' waarin de informele stad en organische groei vorm kunnen krijgen, zie bijvoorbeeld Strandeiland in IJburg, waar een gebied in het stedenbouwkundige plan bestemd is voor initiatieven van burgers. Ook is het belangrijk dat het gebied in sociaal opzicht een gemengd karakter krijgt.
4. Het Marineterrein bevat een aantal monumenten. Het belang van het erfgoed is meegenomen in de planvorming. Extra aandacht vragen wij voor de zeventiende-eeuwse muur die het gebied afsluit (**afb. 3**). Deze muur creëert beslotenheid en geheimzinnigheid, die de nieuwsgierigheid en fantasie prikkelt. Het gaat dan niet aan deze beslotenheid te doorbreken door deze muur op te delen en hier nieuwe openingen in aan te brengen. Plaats de openingen daar waar de ommuring nu ook al onderbroken is, en tast de zeventiende-eeuwse muur zelf niet verder aan. Deze muur dient als een beschermd monument te worden opgevat en de monumentale poort in het Poortgebouw zou de belangrijkste ingang moeten zijn en blijven. Verderop is er al een ingang voor auto's. De VVAB ziet dus geen ruimte voor aanpassingen aan de historische muur en evenmin aan het Poortgebouw (003).

Afb. 3. Monumentale 17de-eeuwse muur die het Marineterrein afsluit.

5. Ook bepleiten wij het behoud van de bestaande strakke kades met bolders om het maritiem karakter van het gebied in stand te houden.
6. Aangezien het Marineterrein wordt verkocht aan projectontwikkelaars, is het extra van belang dat de stad duidelijke kaders stelt en erop toeziet dat die worden nageleefd, overigens ook na oplevering.

Slotwoord en samenvatting

De ambities van de gemeente zijn hoog en er is veel tijd en energie gestoken in onderzoek en het opstellen van de randvoorwaarden. Terecht wordt gestreefd naar een hoge kwaliteit en zoekt men verbinding met en draagvlak bij stakeholders en bewoners. Om deze mooie ambities waar te maken bepleit de VVAB echter reductie van het aantal woningen en een ingrijpende aanpassing van het stedenbouwkundige plan. Wij missen aandacht voor de geschiedenis van dit gebied, voor de bestaande ligging aan het water en voor de relatie van de (hoogte van de) nieuwe wijk met de omgeving c.q. de binnenstad. De Westelijke Eilanden bieden in dit opzicht een beter referentiekader. Het Marineterrein is een onderdeel van de binnenstad en niet van de IJ-oeverontwikkeling. Maak van de wijk een Venetië van het Noorden.

Samenvattend bepleiten wij:
- De monumenten te beschermen en een inventarisatie te maken van de beschermwaardige bomen.
- Meer rekening te houden met de opzet van het landschappelijk/stedenbouwkundig ontwerp van Meijers-Warnau en de Amsterdamse stedenbouwkundige traditie, door meer besloten ruimtes te creëren, beperking van de bouwhoogte en meer aansluiting te zoeken met het water. Behalve in de verbinding van de wijk met het water zal dit tot uitdrukking moeten komen in de vorm van de plattegrond en de richting van de straten. Een beperking van de bouwhoogte zal de nieuwe wijk bovendien leefbaarder maken en de impact ervan op het stadsgezicht beperken.
- Duidelijke architectonische kaders te stellen.
- Een 3D-model te maken om de impact op de stedelijke omgeving te kunnen beoordelen.

Met vriendelijke groet,

Namens de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad,

[redacted] [redacted]

voorzitter secretaris

BIJLAGE 9; Inspraakreactie 10

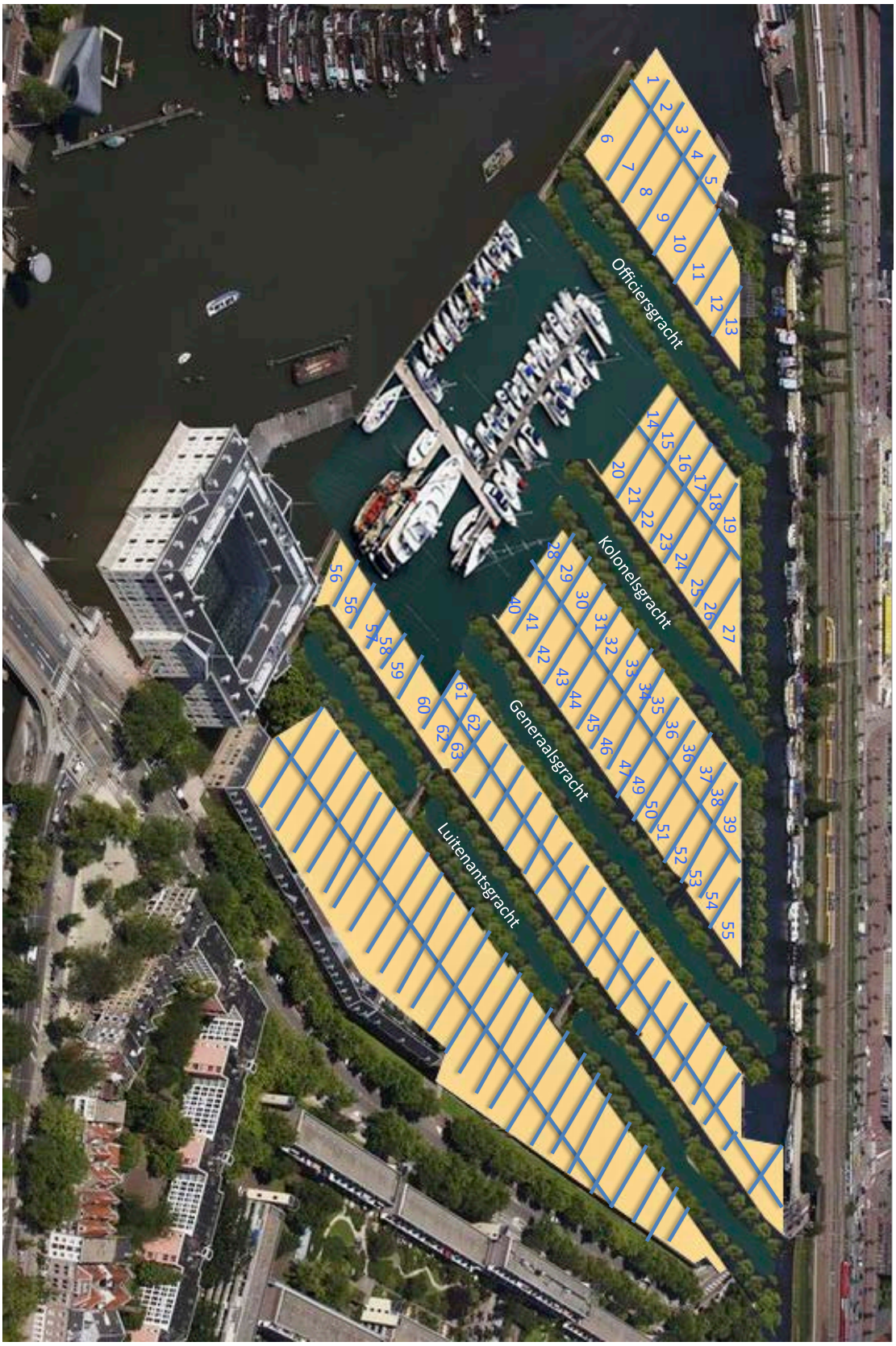

BIJLAGE 10; Inspraakreactie 12

Geachte,

Onlangs heb ik kennisgenomen van de Concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein waarin de gemeente Amsterdam de plannen voor de herontwikkeling van het terrein presenteert.
Over het algemeen ben ik niet ontevreden over de voorgenomen plannen.
Er zijn echter wat punten die mijns inziens nog beter zouden kunnen of meer aandacht verdienen.

Logistiek
Uit de NvU:
"Voor de logistiek en distributie op het autovrije deel van het Marineterrein geldt het principe van de 'knooppuntstrategie' (hubs): goederen van of naar elders worden op een zeer beperkt aantal plekken/adressen aan de rand van het terrein afgeleverd of opgehaald."

Als buurtbewoner ben ik een groot voorstander van het autovrij houden van het terrein. Dit mag echter niet betekenen dat de huidige bewoners aan de Kattenburgerstraat de dupe gaan worden van overlast door drukke overslagpunten aan de Kattenburgerstraat. Ik pleit er dan ook voor dat deze 'hubs' op het Marineterrein zelf worden gerealiseerd. Met een zorgvuldig ontwerp kan overlast voor zowel de Kattenburgerstraat als voor het Marineterrein zelf worden voorkomen.

Maximale bouwhoogte
Uit de NvU:
"Deze accenten worden maximaal 40 meter hoog en hebben een zeer beperkte invloed op het beschermd stadsgezicht."

In een onlangs door de gemeente gehouden presentatie werd aangegeven dat de maximale bouwhoogte op het Marineterrein niet boven de 40 meter zou mogen komen vanwege de UNESCO-regels. Het Marineterrein bevindt zich echter in de bufferzone van het UNESCO-gebied waar hoogbouw wel degelijk mogelijk is, met als voorwaarde dat er een Hoogbouw Effectrapportage wordt gedaan. Mijns inziens is een maximale bouwhoogte van 50 meter of meer voor een aantal gebouwen een goede manier om meer bouwvolume op hetzelfde oppervlak te realiseren, waardoor ter hoogte van het maaiveld meer ruimte ontstaat voor groen. Ik pleit dan ook voor een onderzoek naar de mogelijkheden voor het toevoegen van enkele hoogteaccenten van 50 meter of meer. Een publiek toegankelijk 3D-model met de verschillende bouwhoogtes zou kunnen helpen eventuele bezwaren van buurtbewoners weg te nemen.

Overmaat
Uit de NvU:
"De verdiepingen hebben een dusdanige overmaat dat er functie-uitwisseling mogelijk is tussen wonen, logies, kantoren en bedrijfsruimte."

De plannen houden er rekening mee dat de te bouwen woningen op termijn weer zouden kunnen veranderen in bedrijfsruimtes of hotels. Dit heeft als gevolg dat er nu aanmerkelijk minder woningen gebouwd kunnen worden dan wanneer er met een voor woningen gangbare (lagere) plafondhoogte wordt gewerkt. Enige overmaat voor enkele panden zou misschien handig zijn, maar de voorgestelde hoogtes zijn mijns inziens te extreem. Kostbare ruimte wordt zo verspild voor een eventualiteit. In plaats van 800 woningen zouden de plannen dan wellicht op 1000 woningen kunnen uitkomen.

Muur langs Kattenburgerstraat
Uit de NvU:
"Onderzocht wordt op welke wijze de muur langs de Kattenburgerstraat opgenomen kan worden in het raamwerk. Eventueel kunnen dichtgemetselde of dichtgezette voormalige openingen worden opengemaakt. In ieder geval zal er een opening gemaakt worden voor een gecombineerde entree voor auto's en langzaam verkeer."

Ik wil hier pleiten voor het zoveel mogelijk slechten van de fysieke muur tussen het Marineterrein en de huidige wijk Kattenburg. De oudste deel van de muur is het overblijfsel van de blinde muren van werfgebouwen die in de jaren zestig zijn gesloopt. De bewuste muren zijn blijven staan omdat dat eenvoudiger was dan het bouwen van een nieuwe afscheiding tussen wijk en defensieterrein. De muur bemoeilijkt de verbinding tussen het Marineterrein en de rest van de stad en in het bijzonder met de wijk aan de andere kant van de Kattenburgerstraat. Allerlei argumenten voor behoud van de muur ('geheimzinnigheid' en enclave-gevoel') zijn wat mij betreft van ondergeschikt belang aan de mogelijkheden het nieuw te ontwikkelen gebied voldoende in te bedden in de stad. Creëer geen eiland op een eiland en haal zoveel mogelijk van deze barrière weg.

Huidige bebouwing
In de NvU wordt het Wachtgebouw MBK (007) niet als behoudenswaardig beschouwd. Dit vroege ontwerp van de gerenommeerde architecten Benthem Crouwel is volgens mij een mooi voorbeeld dat een functioneel utilitair gebouw ook van een zeldzame kwaliteit kan zijn. Veel van dit soort onderschatte bouwwerken verdwijnen maar al te snel bij de herontwikkeling van terreinen zoals het Marineterrein. Het zou een nieuwe openbare functie kunnen krijgen. Bijvoorbeeld een algemeen pakketpunt voor de buurt, waardoor het aantal vervoersbewegingen van bezorgbusjes aanzienlijk zou kunnen afnemen.
Ook het Congrescentrum (030) staat niet als behoudenswaardig in de NvU. Dit is nu juist een van de weinige gebouwen op het terrein die door architect De Weger duidelijk 'onder architectuur' is ontworpen. Het is een veelzijdig gebouw dat mooi los op het terrein staat en afwijkt van de rest van de bebouwing. Het zou een centrale rol kunnen vervullen in de nieuwe wijk. Met horeca, een bioscoop in de al aanwezige filmzaal en buurtfuncties en voorzieningen in de plint. Het is in de loop der jaren wat verminkt geraakt door verbouwingen, maar kan eenvoudig in oude luister worden hersteld.

Kunstwerken
De kunstwerken die op dit moment aanwezig zijn op het terrein worden niet genoemd in de NvU. Ik wil ervoor pleiten dat deze zoveel mogelijk behouden blijven en eventueel een nieuwe plek op het Marineterrein zullen krijgen. Voorbeelden hiervan

zijn het bakstenen reliëf van Jo Klingers in het Congrescentrum en de fontein van Arthur Spronken op de Voorwerf.

Historie
In de plannen wordt regelmatig gewezen op de maritieme historie van het terrein en dat deze tot uiting moet (blijven) komen in het gebied. Mijn oproep is om dat niet te doen zonder dat er ook oog is voor de donkere kanten van die geschiedenis. Op het Marineterrein werden vroeger oorlogsschepen ter bescherming van de VOC-vloot gebouwd. Dat dit ter ondersteuning van een wereldwijde handel was die niet geheel zonder schuld is, is inmiddels wel duidelijk. Deze schuld is de huidige generatie wellicht niet verwijtbaar, maar hoeft niet onder het kleed geveegd te worden. Enige herinnering in de vorm van bijvoorbeeld een kunstwerk, museum of specifieke straatnamen zou hier op zijn plaats zijn.

Park
Graag zou ik pleiten voor een parkachtige invulling van het terrein. Met verschillende zichtlijnen en beplantingshoogtes. Nu lijkt de Voorwerf meer op een evenemententerrein met slechts een groot grasveld en wat bosschages aan de rand. Ook zouden niveauverschillen het gebied een meer natuurlijk karakter kunnen verschaffen. Dus kies voor een park en niet voor platte recreatie.
Op dit moment loopt de Voorwerf in de zomer regelmatig over met massa's mensen en moeten beveiligers en politie de orde handhaven. Daarbij worden zo nu en dan de huidige bewoners van Kattenburg opgescheept met de overlast. Een overvloed aan foutgeparkeerde fietsen en deelscooters, afval in de perken en geluidsoverlast van dronken bezoekers die de poort worden uitgezet. Bedenk van tevoren hoe deze overlast door middel van een doordachte inrichting van het gebied voorkomen kan worden.

Wonen
Uit de NvU: "Voor de segmentering van het woningbouwprogramma wordt aangesloten op het beleid van de gemeente. Dat is nu 40% sociaal, 40% middelduur, 20% vrije sector. Beoogde doelgroepen zijn in ieder geval mensen die specifiek verbonden zijn met het innovatieconcept (studenten, kenniswerkers, ondernemers, maar bijvoorbeeld ook onderzoekers die slechts korte tijd op het Marineterrein actief zijn) en woningzoekenden uit de directe omgeving (in het bijzonder ouderen, jongeren en kleine gezinnen)."

In de eerdere plannen werd het wonen vrijwel geheel gereserveerd voor werknemers van de bedrijven en instellingen op het terrein. Vanwege het internationale karakter zouden daar ook veel expats onder gaan vallen. Vanuit de gemeenteraad kwam daar kritiek op en werden de doelgroepen in de plannen diverser. Dat expats nu weer nadrukkelijk als eerste in de Nota worden genoemd is dan ook opvallend. Vanuit de buurt (en de stad) is er behoefte aan vooral seniorenwoningen (op Kattenburg wonen veel alleenstaande ouderen in zeer ruime woningen die wellicht beter geschikt zijn voor gezinnen) en plekken voor bijvoorbeeld politieagenten, leraren en zorgmedewerkers die nu geen woning meer kunnen vinden of betalen in de stad.
Daarnaast is van expats bekend is dat zij over het algemeen minder binding met de buurt waarin ze wonen hebben. Dit is funest voor de sociale cohesie. Zet dus vooral in op doelgroepen die nu het meest behoefte hebben aan een (andere) woning en daarbij iets toevoegen aan de stad. Gelukkig worden sommige van deze groepen ook al genoemd in de NvU.
Overigens lijkt het me nuttig de doelgroepen goed te mixen. Op Kattenburg woont bijvoorbeeld een grote concentratie (internationale) studenten in een enkel groot complex. Deze groep veroorzaakt veel geluidsoverlast en zoekt jammer genoeg weinig verbinding met de buurt. Verspreiding zorgt voor ontmoeting en meer respect voor elkaar.

Tenslotte complimenten aan het projectteam! De plannen zien er mooi uit. Dit gaat een innovatieve stadswijk worden waar ook de huidige bewoners van Kattenburg op veel punten van gaan profiteren.

Met vriendelijke groet,

ps Graag ontvang ik een bevestiging dat deze inspraakreactie correct is ontvangen.

BIJLAGE 11; Inspraakreactie 14

Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC AMSTERDAM
Per email: marineterrein.go@amsterdam.nl

Betreft: 'Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam'

Amsterdam, 15 januari 2022

Geacht college,

Middels dit schrijven maken we gebruik van de inspraakprocedure die betrekking heeft op de concept Nota van Uitgangspunten aangaande de herontwikkeling Marineterrein, vrijgegeven voor inspraak op 16 november 2021, waarvan de inhoud voor zich spreekt.

Ondergetekende belanghebbenden verzoeken u binnen de wettelijke termijnen te reageren op de zienswijze. Voorts ontvangen we graag per omgaande een ontvangstbevestiging op onderstaand adres.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Bijlagen

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Zienswijze op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam. (d.d. 16 november 2021)

door [redacted]
eigenaren van appartement Piet Heinkade [redacted] te Amsterdam.

15 januari 2022

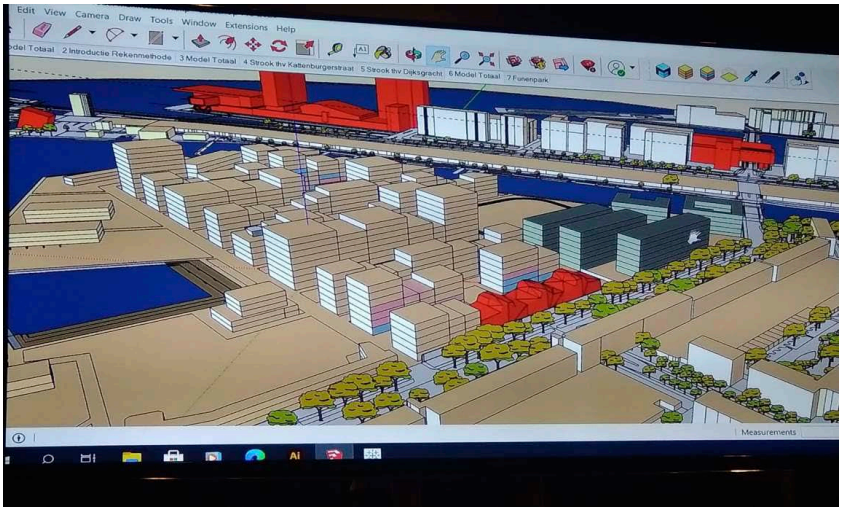

Foto gemaakt tijdens de 3D testsessie van Bureau Marineterrein, november 2021

BIJLAGE 12; Inspraakreactie 15

Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC AMSTERDAM
Per email: marineterrein.go@amsterdam.nl

Betreft: 'Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam'

Amsterdam, 15 januari 2022

Geacht college,

Middels dit schrijven maken we gebruik van de inspraakprocedure die betrekking heeft op de concept Nota van Uitgangspunten aangaande de herontwikkeling Marineterrein, vrijgegeven voor inspraak op 16 november 2021, waarvan de inhoud voor zich spreekt.

Ondergetekende belanghebbenden verzoeken u binnen de wettelijke termijnen te reageren op de zienswijze. Voorts ontvangen we graag per omgaande een ontvangstbevestiging op onderstaand adres.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Bijlagen

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Zienswijze op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam. (d.d. 16 november 2021)

door [redacted]
eigenaren van appartement Piet Heinkade [redacted] te Amsterdam.

15 januari 2022

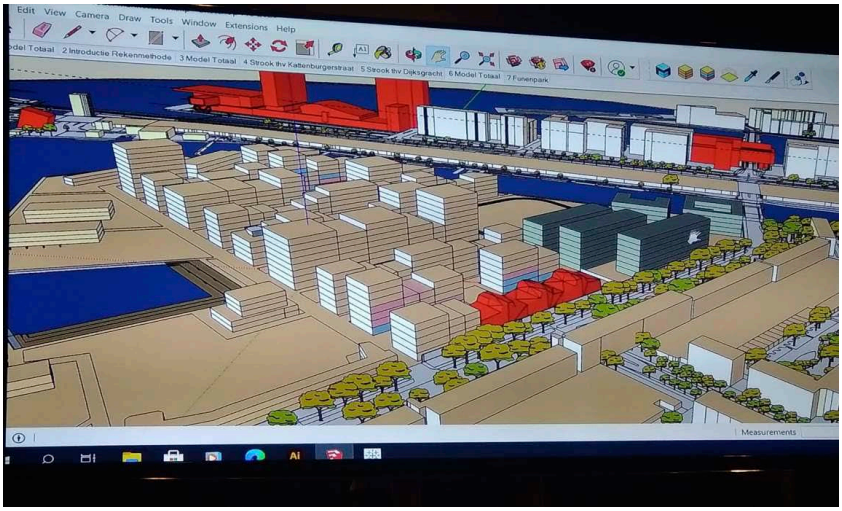

Foto gemaakt tijdens de 3D testsessie van Bureau Marineterrein, november 2021

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Inhoudsopgave

Inleiding **4**

Zienswijze **5**

Motivering van de bezwaren **6**

1. Campus model versus Vinexwijk *6*
Bebouwing en inrichting van het Marineterrein 6
Zichtlijnen geplande Vinexbebouwing 6
Verblijfsgroen, het ontbreken van een aaneengesloten Stadspark 7
Verblijfsgroen van 35% naar 19% 7
Alternatieve bebouwing mogelijk 8

2. Stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen. *8*

3. Planschade en te hoge afkoop erfpacht *9*
Planschade 10
Gemeente acteert niet als voorzichtige en redelijke contractpartner 10

Bijlagen: 1a, 1b en 2 ..... **12**

Bijlage 1a: Herberekening groene vlakken *12*

Bijlage 1b, Telegraaf, 9 september 2021 ..... *13*

Bijlage 2. Rapportage Amsterdamse Rekenkamer over groen *15*

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Inleiding

Hierbij bieden wij u aan onze zienswijze op de concept Nota van Uitgangspunten (NvU) voor het Marineterrein in Amsterdam.

Ondergetekenden zijn belanghebbenden omdat wij woonachtig zijn aan de Piet Heinkade recht tegenover het Marineterrein in Amsterdam. Wij wonen zodanig dicht bij het Marineterrein dat wij als een van de weinig belanghebbenden vrij uitzicht hebben over het gehele Marineterrein. We kunnen niet alleen het gehele Marineterrein overzien, we kunnen ook over het gehele Marineterrein heen kijken en hebben daardoor een vrij uitzicht over de gehele stad tot aan de Zuid-As, het Johan Cruijff Stadion en de kantoren van de Universiteit. Al dit uitzicht verdwijnt wanneer de voorgenomen en geplande herontwikkeling van het Marineterrein doorgang zal vinden, conform de voorstellen van de NvU.

Het stedenbouwkundig plan situeert alle hoge gebouwen parallel aan de Dijksgracht-Piet Heinkade. Dit blokkeert in de toekomst het grootste deel van het zicht vanuit de appartementen Piet Heinkade. Deze inbreuk op het woongenot, een vermindert uitzicht, leidt ook tot directe financiële schade, zoals hier zal worden betoogd. Ons individueel directe belang betreft zowel het woongenot als deze financiële schade.

Als bewoner begrijpen wij ook het algemene belang van voldoende woningen in de stad en zijn wij gecharmeerd van de visie in de NvU om te streven naar een innovatie hub op deze locatie. Waar wij echter zwaarwegende bezwaren hebben is dat andere belangen ondergesneeuwd geraakt zijn in de planvorming. De sterke indruk is dat maximalisatie van grondopbrengsten belangrijker zijn geweest dan die van een visie op een innovatieve en leefbare stad. Dit is een gemiste kans voor nu, maar wellicht nog meer voor onze toekomstige generaties.

[redacted]

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Zienswijze

Als bewoners zijn wij direct belanghebbend vanwege het uitzicht op de locatie, als huidig gebruiker van het terrein en in relatie tot de effecten op de publieke ruimte (geluid, minder groen, verkeer). Als burger zijn wij gebaat bij een toekomstbestendige stad.

Wij maken dan ook bezwaar tegen het concept-Nota van Uitgangspunten Marineterein op de volgende punten:

- **De voorgestelde hoogbouwblokken en de massieve schaal en uitstraling van het nu beoogde blokkenmodel**
- **De afwezigheid van duidelijke zichtlijnen in het voorgestelde bouwvolume**
- **Het ontbreken van een aaneengesloten stadspark**
- **Krimp naar 19% groen in plaats van behoud van het verblijfsgroen richting de huidige 35% van de locatie en onnodige kap van bomen**

Wij vragen om herziening van het stedenbouwkundig plan zonder gebouwen hoger dan 20 meter en met een creatieve invulling conform een campus-model en meer ruimte voor openbaar groen. Doel moet zijn dat het Marineterrein, “deze unieke plek”, “geen doorsnee woonwijk of kantorengebied moet worden”

Tot slot vragen wij de gemeente om toevoeging aan de NvU:

- **Een onderzoek naar de stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen op en rond het Marineterrein**
- **In dat onderzoek de relatie te leggen tussen toenemende verkeersbewegingen vanuit het plan Marineterrein en de overlast door het extra treinverkeer (PHS), de verkeersmaatregelen (Piet Heinkade/Kattenburgerkade) en de passagiersterminal (busterminal)**
- **Te rapporteren over dit totaal aan effecten voor de omgeving en een relatie te leggen met het af te sluiten geluidspact**

Gezien de negatieve gevolgen van het voorgestelde stedenbouwkundig plan voor het uitzicht vanuit het appartement en de financiële schade door waardedaling:

- **Dienen wij zo nodig een planschadeclaim in**
- **Zullen wij bij doorgang van de plannen in elk geval een claim bij de gemeente neerleggen voor de te veel betaalde erfpacht op basis van de waardedaling**

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Motivering van de bezwaren

Wij maken bezwaar tegen het concept-Nota van Uitgangspunten Marineterein op de volgende punten:

- **De voorgestelde hoogbouwblokken en de massieve schaal en uitstraling van het nu beoogde blokkenmodel**
- **De afwezigheid van duidelijke zichtlijnen in het voorgestelde bouwvolume**
- **Het ontbreken van een aaneengesloten stadspark**
- **Krimp naar 19% groen in plaats van behoud van het verblijfsgroen richting de huidige 35% van de locatie en onnodige kap van bomen**

1. Campus model versus Vinexwijk

Bebouwing en inrichting van het Marineterrein

Het huidige Marineterrein is een omvangrijk historisch gebied van meer dan twaalf hectaren groot dat in honderden jaren organisch is ontwikkeld, waardoor geleidelijk de structuur van de huidige bebouwing is ontstaan. In de infokrant Marineterrein van de Gemeente Amsterdam (november 2020) schrijft de Gemeente op pagina 3 “dat iedereen het erover eens is dat deze unieke plek geen doorsnee woonwijk of kantorengebied moet worden”. Verdichting van de huidige bebouwing en de herontwikkeling van het eeuwenoude terrein, is naar ons inzien zeker mogelijk met respect voor de bestaande oude historische structuren.

Bij de uitwerking van de plannen kiest de gemeente echter voor de contouren van een reguliere Vinexwijk, een niet-onderscheidend model van rechte straten met hoge bebouwing, waarbij het huidige bouwpatroon volledig wordt vernietigd. Op diezelfde pagina 3 van de infokrant wordt door de Gemeente een illustratie gebruikt om de tekst te versterken. De artist impression toont een fantasieloze aaneenschakeling van hoogbouw. Dit is door ondergetekende tijdens de door de Gemeente georganiseerde online ‘Buurtgesprekken’ op 17 december 2020 als zodanig benoemd.

De reactie op de inspraak heeft niet tot een verbetering geleid. De infokrant Marineterrein van september 2021 toont op pagina 8 een net zo fantasieloos beeld van het beoogde ‘dok-’ en ‘kazernegebied’. De hoogbouw is deels verplaatst naar het midden van het Marineterrein, hetgeen het uitzicht vanuit onze woning nog steeds blokkeert. Een 40 meter hoge flat grenzend aan de Kattenburgerstraat blokkeert de zichtlijn richting Kattenburg.

Wij maken bezwaar tegen de voorgestelde hoogbouwblokken en de massieve schaal en uitstraling van het nu beoogde blokkenmodel

Zichtlijnen geplande Vinexbebouwing

Het geplande Vinex stratenplan leidt in feite zeer nauwe straten. Uitsluitend wanneer men recht de straat kan inkijken biedt dit een doorkijk naar een eventuele horizon. De door de gemeente gekozen Vinexbouw heeft dus het grote nadeel dat de zichtlijnen vanuit de woonschepen aan de Dijksgracht en de appartementen van de Piet Heinkade grotendeels worden geblokkeerd.

Wij maken bewaar tegen de afwezigheid van duidelijke zichtlijnen in het voorgestelde bouwvolume.

Verblijfsgroen, het ontbreken van een aaneengesloten Stadspark

De Rekenkamer maakt zich zeer ongerust over het ontbreken van voldoende verblijfsgroen in Oost (Rapport 'Groen in de Stad, september 2021). De Rekenkamer heeft een representatieve enquête gehouden onder 1365 Amsterdammers, ook zijn via sociale media jongeren benaderd en maakten de onderzoekers gebruik van gegevens van OIS (Onderzoek, Informatie en Statistiek). De Rekenkamer is van oordeel dat voldoende groen 'een belangrijke voorwaarde is voor verdere groei en verdichting van de stad'. De Rekenkamer stelt dat de ruimtelijke ontwikkelingen en verdichting van de stad niet ten koste mogen gaan van het groen.

Ook in onze directe omgeving is een disproportioneel tekort aan aaneengesloten verblijfsgroen. De herontwikkeling van het Marineterrein biedt een unieke eenmalige kans om van het terrein een aaneengesloten Stadspark te maken. De huidige plannen van de stedenbouwkundige voorzien ten onrechte vooral in grootschalige verdichting met aaneengesloten hoogbouw, hetgeen de realisatie van een Stadspark met aaneengesloten verblijfsgroen nagenoeg geheel onmogelijk maakt. Groen is een plek voor ontspanning.

Het Marineterrein heeft zich in de laatste zomers ontwikkeld tot een zeer populaire verblijfs- en ontmoetingsplaats voor jongeren, stadsgenoten én omwonenden, zeker in de periode van de ernstige beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen. Groen draagt bij aan een gezonde leefomgeving voor omwonenden. De huidige verdere verdichting van het Marineterrein maakt dat omwonenden en ondergetekenden ernstig worden gedupeerd.

Om deze reden maken wij bezwaar tegen de herontwikkeling van het Marineterrein.

(Zie hiertoe ook bijlage 1a, 1b en 2)

Verblijfsgroen van 35% naar 19%

Volgens de NvU wordt bij de herontwikkeling van het Marineterrein de huidige 35% groen uitgebreid tot 40% groen. In de nota wordt gesteld dat er zelfs een nieuw STADSPARK van 5 hectare mogelijk kan zijn. De gemeente suggereert zo een park vergelijkbaar met de grootte van het Sarphatipark, wat misleidend is. Het huidige groen van de Voorwerf, Oosterwerf en de beide sportvelden vormt 35% van het Marineterrein, gelegen tussen relatief lage gebouwen van slechts enkele verdiepingen hoogte. In de nieuwe plannen zullen de toekomstig kleinere groenvlakken allen zijn gelegen tussen hoge flatgebouwen van 20 tot 30/40 meter hoogte en is het groen oppervlak veel kleiner.

Wanneer we het toekomstige nieuwe sportveld, de Oosterdok en de Voorwerf optellen dan komen we op maximaal 19% aaneengesloten groen, hetgeen bijna de helft is van het huidige groen op het Marineterrein. De hoeveelheid groen stijgt niet met 5% tot 40%, maar daalt van de huidige grote groenvlakken van samen 35% tot 19%.

Daar komt nog bij dat het grootste groenvlak, het sportveld van 9000 m2, overdag zal worden afgesloten voor algemeen gebruik omdat dit sportveld op de werkdagen door Defensie wordt gebruikt voor sportactiviteiten en als helikopter-landingsbaan. Naar verwachting zal het sportveld om die reden omhekt moeten worden. Zonder het sportveld is het percentage groen nog lager dan de 19%, dus zelfs beduidend lager dan de helft van de 40% die in de NvU aan de burgers wordt voorgeschoteld.

Een andere reden van bezwaar betreft de kap van 75 volwassen bomen. Op het Marineterrein worden tenminste 75 bomen van het huidige volwassen bomenbestand gekapt.

Van het gewenste grote STADSPARK van 5 hectare komt niets terecht: hetgeen in strijd is met de vastgestelde Groenvisie 2020-2050. Mede om deze reden tekenen wij bezwaar aan tegen de NvU.

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Alternatieve bebouwing mogelijk

Naast het Vinexmodel is een alternatief stedenbouwkundig model mogelijk, het Campus-model. Een keuze voor het Campus model sluit veelt beter aan bij de huidige structuur van de bebouwing.
Dit is eerder door bewoners aan de Piet Heinkade als alternatief plan ingebracht tijdens de inloopsessies op 27 september 2017. Een afbeelding van de gevolgen voor hoogbouw op het Marineterrein is destijds zelfs door ondergetekende ingebracht en dit is vastgelegd in het verslag van de inloopsessie (inclusief foto), zoals gepubliceerd op de website van Marineterrein onder 'meepraten' en de 'Tweede inloopbijeenkomst omwonenden - 27 september 2017'. Als belanghebbenden en eigenaren kiezen we voor het Campusmodel dat aansluit bij de grillige organische en historische indeling van het Marineterrein, met gebouwen niet hoger dan 20 meter.

Samengevat vragen wij dan ook om herziening van het stedenbouwkundig plan: Geen gebouwen hoger dan 20 meter en een creatieve invulling conform een campus-model, zodat het Marineterrein, "deze unieke plek", "geen doorsnee woonwijk of kantorengebied moet worden"

2. Stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen.

Tot slot vragen wij de gemeente om toevoeging aan de NvU:

- **Een onderzoek naar de stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen op en rond het Marineterrein**
- **In dat onderzoek de relatie te leggen tussen toenemende verkeersbewegingen vanuit het plan Marineterrein en de overlast door het extra treinverkeer (PHS), de verkeersmaatregelen (Piet Heinkade/Kattenburgerkade) en de passagiersterminal (incl. busterminal en transferpunt Zouthaven)**
- **Te rapporteren over dit totaal aan effecten voor de omgeving en een relatie te leggen met het af te sluiten geluidspact**

De concept NvU wordt ten onrechte los van andere grote plannen in de omgeving gepresenteerd. Maar die belastende ontwikkelingen zijn er volop. Hierdoor ontstaat een serieuze stapeling van overlast voor de bewoners van de Piet Heinkade, Dijksgracht en de Kattenburgerstraat.
De bewoners van de Piet Heinkade, de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht hebben allen te maken met een stapeling van overlastgevers, zoals de geplande verdubbeling van het treinverkeer voor personenvervoer, de verdubbeling van het aantal goederentreinen, de hogere snelheden van de treinen, treinverkeer dichterbij de woningen, bekendgemaakt in het Programma Hoogfrequente Spoorvervoer Amsterdam Centraal, het Tracébesluit, ook bekend onder de naam PHS programma, de toename van het autoverkeer (als gevolg van het autoluw maken van binnenstad en herinrichting van de Prins Hendrikkade), de toenemende parkeerdruk. Voor de Piet Heinkade gaat het niet alleen om de ernstige aantasting en beperkingen van het uitzicht, maar ook over de toenemende overlast van het steeds drukkere autoverkeer (de Piet Heinkade als hoofdcorridor het afvoerputje van het centrum), overlast van het spoorviaduct Kattenburgerstraat, de overlast van de trams, de cruiseschepen en de rivierboten met de verzamelplek voor de transferbussen in de Zouthaven.
De gemeente is bijvoorbeeld ook nog serieus van plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstalling te realiseren van grote passagiersschepen, een stalling van dekschuiten en overslag HUB voor bouwmaterialen.
Gezamenlijk leiden deze plannen tot een opeenstapeling van (stankoverlast, kankerverwekkend fijnstof en geluidsoverlast) voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein.
Uit recent onderzoek van onder meer de GGD blijkt dat de stapeling van alle overlast steeds vaker leidt tot serieuze gezondheidsklachten vanwege bijvoorbeeld de geluidsverstoringen in de nacht, het aantal slaapverstoorden neemt ieder jaar toe. Structureel gestoorde nachtrust leidt tot gezondheidsklachten

in de vorm van hartklachten maar ook tot psychische klachten, zoals depressies. Ook hiervoor vragen wij in deze zienswijze aandacht. We verwijzen hierbij naar het recente onderzoek naar de stapeling van Geluid en Trillingen, de negatieve gevolgen van de stapeling van overlast-gevers, hetgeen ook van belang is bij nieuwbouwprojecten (Afdoening motie 991 en onderzoek spoorviaduct Kattenburgerstraat), de gemeente Amsterdam, wethouder Egbert J. de Vries, wethouder Verkeer en Vervoer, Water en Luchtkwaliteit, d.d. 1 december 2021) In de NvU ontbreekt verwijzing naar het onderzoek en de voorgestelde maatregen rond een 'geluidspact' die in de brief van 1 december 2021 worden benoemd.

3. Planschade en te hoge afkoop erfpacht

Gezien de negatieve gevolgen van het voorgestelde stedenbouwkundig plan voor het uitzicht vanuit het appartement en de financiële schade door waardedaling:

- **Dienen wij zo nodig een planschadeclaim in**
- **Zullen wij bij doorgang van de plannen in elk geval een claim bij de gemeente neerleggen voor de te veel betaalde erfpacht op basis van de – nog door deskundigen vast te stellen - waardedaling**

Het historische MT heeft de laatste 360 jaar geen andere bestemming gehad dan het huisvesten van een deel van de Marine, Defensie en Marechaussee. In 1655 werd op het terrein een scheepswerf geopend voor de Admiraliteit Amsterdam, waar in de eeuwen daarna marineschepen werden gebouwd en onderhouden.

Het laatste, conserverende, bestemmingsplan voor het Marineterrein is vastgesteld op 13 januari 2005 door de Raad, maar vervolgens door de provincie afgekeurd op het perceel van de marechaussee na. Op 22 november 2005 heeft de gemeente zijn bezwaar tegen de afkeuring ingetrokken**.** De gemeente heeft daarmee ingestemd met de bezwaren van Defensie, zoals is verwoord in de afwijzing van de provincie:

> Defensie "heeft daarbij nogmaals benadrukt dat de nieuwbouwplannen, die zij op redelijke termijn wil realiseren niet passen binnen de mogelijkheden van het bestemmingsplan. Ook is aangegeven dat Defensie eigenaar is van de betreffende gronden en ***dat zij geenszins voornemens is uit dit gebied te vertrekken***. Het is dan ook de vraag of de lange termijn plannen van de gemeente reëel c.q. uitvoerbaar zouden zijn." (Besluit Provincie NH, 5 augustus 2005)

De gemeente geeft met de herontwikkeling van het Marineterrein conform het NvU de facto een geheel andere bestemming aan het Marineterrein. Het Marineterrein wordt na de herontwikkeling conform het NvU een mix van woningen, bedrijven en kenniscentra hetgeen inhoudt dat er feitelijk een nieuwe bestemming aan het Marinetterrein wordt gegeven.

Op basis van bovenstaande gang van zaken was bij de aankoop van de woning Piet Heinkade 157 op 30 december 2005 door ondergetekenden redelijkerwijs niet te voorzien dat het om een dergelijk massaal plan zou gaan zoals nu wordt voorgesteld in de NvU. Het vrije uitzicht is wel steeds benoemd in verkoopbrochures. De gemeente heeft daar op geen enkele wijze, zover ons bekend, stelling tegen genomen, terwijl zij steeds zeer nauw betrokken is geweest bij de ontwikkeling van de Piet Heinkade.

Dat zou worden overgegaan tot het voorliggende massale plan in relatie tot het ontbrekende bestemmingsplan, was zelfs tot ver na 2017 niet te voorzien, zo kan blijken uit de Principenota (art. 4.1.1):

> "De inzet is om het project in al zijn facetten zo innovatief mogelijk in te richten. Het ontbreken van een bestemmingsplan geeft ruimte om in de huidige overgangsfase te experimenteren met tijdelijk gebruik. Voor de definitieve ontwikkeling zijn er mogelijkheden om te experimenteren met de gemeentelijke Omgevingsvisie."

Planschade

Vanwege de nabijheid van de geplande hoogbouw ontstaan er directe en negatieve gevolgen voor het woongenot en de leefbaarheid van de ondergetekenden.
We hebben in 2005 het appartement aan de Piet Heinkade 157 aangekocht vanwege het uitzicht over het Marineterrein en het uitzicht over de gehele stad. Het uitzicht vanuit het appartement van ondergetekende, gelegen recht voor het Marineterrein, is het unieke 'selling point' van de woningen aan de Piet Heinkade. Het huidige uitzicht is het belangrijkste kenmerk van de woning van ondergetekenden.
Wanneer de toekomstige hoge bebouwing het grootste deel van het uitzicht blokkeert, verliest de woning haar aantrekkelijkheid en wordt het woongenot disproportioneel ernstig aangetast. De nieuwe bestemming en de herontwikkeling van het Marineterrein heeft serieus negatieve gevolgen voor de waarde en verkoopbaarheid van de woning.

Wij concluderen daarbij dat het niet mogelijk is geweest om op basis van publieke voornemens te anticiperen op het voorliggende plan:

- In 2005 gaat de gemeente mee in de redenering van Defensie dat ontwikkeling van het Marineterrein niet aan de orde is door als gemeente het bezwaarschrift tegen de afwijzing van de provincie in te trekken.
- 12 jaar later, in 2017, is de gemeente zelf bezig te experimenteren met het gebruik van de locatie door gebruik te maken van het feit dat er geen bestemmingsplan is. Er is dus geen reden aan te nemen dat het huidige massale plan het logisch resultaat is.

Gezien de negatieve gevolgen van het voorgestelde stedenbouwkundig plan voor het uitzicht vanuit het appartement en de financiële schade door waardedaling dienen wij zo nodig een planschadeclaim in.

Gemeente acteert niet als voorzichtige en redelijke contractpartner

Uitgangspunt is dat grond op het Marineterrein in erfpacht wordt uitgegeven. Met de plannen voor het Marineterrein zet het Rijk daarbij als de huidige grondeigenaar in op maximalisatie van de grondopbrengst aldaar. In de Principenota 2017 en op de website van het Rijksvastgoedbedrijf staat dat Rijk en gemeente samen de locatie ontwikkelen.

> "Het Rijksvastgoedbedrijf werkt nu samen met de gemeente aan een nieuw plan voor het gebied en aansluitend een Nota van Uitgangspunten. Rekening houdend met het realiseren van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van overheidsdoelen. De planontwikkeling gebeurt in afstemming met Defensie in aansluiting op hun plannen voor reconstructie en nieuwbouw. Na de uitwerking en vaststelling van de plannen verwerft de gemeente Amsterdam of private partij(en) de gronden van het Rijk." (Website Rijksvastgoedbedrijf 2022)

Hier staat feitelijk dat het Rijksvastgoedbedrijf een maximale opbrengst wenst en 'iets' maatschappelijks op basis van onduidelijke overheidsdoelen. En, is het impliciete dreigement, als de gemeente niet genoeg betaalt, wordt het verkocht aan een private partij. Cruciaal is hierbij dat de gemeente zelf als onderhandelingspartner ('we werken samen') kan sturen op de opbrengst. Minder meters is minder opbrengst voor het Rijk. Mocht het Rijk de gronden in erfpacht uitgeven aan een private partij, dan kan de gemeente dit sturen via de NvU cq het bestemmingsplan. Dat wil zeggen:

minder meters/vastgoed mogelijk maken in de NvU. Meer meters betekent een hogere opbrengst voor het Rijk, maar in principe niet voor de gemeente.

Of is er een meer waarschijnlijker verhaal en ziet de gemeente ook een kans om *samen* met het Rijk de grondopbrengst te maximaliseren? Dus eerst de grond aankopen en deze voor een maximale opbrengst in erfpacht uitgeven? In dat geval handelt de gemeente met dubbele pet.

De gemeente heeft al als grondeigenaar de grondopbrengst van ons appartement gemaximaliseerd bij de afkoop van de (eeuwigdurende) erfpachtovereenkomst. Dit vraagt enige uitleg.
De appartementen in het gebouw aan de Piet Heinkade zijn sinds de realisatie in 2005 verkocht met het vrije uitzicht als een belangrijk verkoopargument (zie de advertenties op Funda voor deze woningen). Dit vertaalt zich in relatief hoge verkoopprijzen en een relatief hoge WOZ-waarde. De aanstaande verslechtering van het uitzicht zal de waarde van de appartementen negatief beïnvloeden. Een voorzichtige schatting is dat dit een daling is van 10% ten opzichte van de situatie met behoud van uitzicht.

In 2019 heeft de gemeente een aanbod gedaan om de erfpacht eeuwigdurend af te kopen. De prijs is gebaseerd op de WOZ-waarde minus de herbouwwaarde: de zogenoemde buurtstraatquote (BSQ). Deze waarde is dus bepaald op basis van het 'mooie' uitzicht. De gemeente vermindert nu eenzijdig het 'mooie' uitzicht en daarmee 'zijn' grondwaarde van ons appartement.

Ons bezwaar is dan ook dat de gemeente bij dit aanbod niet gehandeld heeft als goed huisvader, cq redelijk contractpartner. De plannen van de grondeigenaar Marineterrein (=gemeente) leiden namelijk tot een waardedaling van de grond voor de grondeigenaar Piet Heinkade (=gemeente). Alleen heeft de gemeente als grondeigenaar aan de erfpachter (wij) op de Piet Heinkade wel de maximale erfpachtcanon in rekening gebracht en daarbij zich geen rekenschap gegeven van de al bij de gemeente bekende plannen voor maximalisatie van bebouwing en opbrengsten van het Marineterrein. Afrekening bij de Piet Heinkade vond plaats op basis van de hogere WOZ-waarde 'met uitzicht' en op basis daarvan is de BSQ van 33% vastgesteld. Uitgaande van een waardedaling van 10% zou de BSQ niet 33% zijn maar 26%.

De conclusie is dat bij het doorgaan van de plannen de gemeente als grondeigenaar op de Piet Heinkade voor ons appartement op basis van een voorzichtige berekening alleen al meer dan €60.000 te veel in rekening heeft gebracht voor de (eeuwigdurende) erfpacht. De procedure voor afkoop erfpacht is zodanig opgezet dat het onmogelijk is om de hoogte van het aanbod aan te vechten zonder de algemene voordelen (WOZ-waarde 2014, korting) te verliezen. De gemeente had bekend kunnen zijn met het risico van waardedaling als gevolg van de nieuwbouwplannen op het Marineterrein, maar heeft dat nergens meegenomen in de procedure. In onderstaande tabel staat een voorlopige berekening, Terwijl het Rijk de kans lijkt te krijgen een maximale grondopbrengst te genereren, worden appartementseigenaren aan de Piet Heinkade met de kosten daarvan geconfronteerd. De gemeente zal moeten kiezen tussen het belang van het Rijk of dat van zijn bewoners.

Wij zullen bij doorgang van de plannen in elk geval een claim bij de gemeente neerleggen voor de te veel betaalde erfpacht op basis van de – nog door deskundigen vast te stellen - waardedaling.

Voorbeeld berekening

WOZ 2014	**Herbouw waarde**	**BSQ**	**Grondwaarde**
€ 604.500	€ 405.015	33%	€ 199.485
Daling waarde 10%		**Bijstelling**	
€ 544.050	€ 405.015	26%	€ 139.035
Teveel betaalde erfpacht			**€ 60.450**

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Bijlagen: 1a, 1b en 2

Bijlage 1a: Herberekening groene vlakken

MARINE TERREIN RAAMWERK N.V.U
HERBEREKENING GROEN VLAKKEN GROOT EN KLEIN
DRIE (3) GROTE VLAKKEN: GESCHEIDEN GROEN

1.SPORTVELD 75x120 M=	9.000 M2
2.VOORWERF	7.800 M2
3.OOSTERDOK	7.200 M2
TOTAAL GROOT GROEN	**24.000 M2= 2,4 HA= 19 % (van 12,6 HA)**

ZEVEN (7) KLEINE VLAKKEN: VERSNIPPERD GROEN

4. STROOK 15x120 M=	1.800 M2
5. STROOK 6x120 M=	720 M2
6. STROOK 6x120 M=	720 M2
7. STROOK 21x210 M=	4.410 M2
8. PLANTSOEN 33X33 M=	1.089 M2
9. STROOK 9x150 M=	1.350 M2
10.PLANTSOEN 36x24 M=	864 M2
TOTAAL KLEIN GROEN	**10.953 M2= 1,09 HA= 8,6 % (van 12,6HA)**
TOTAAL GROEN	**35.000 M2= 3,5 HA= 27,6 % (van 12,6 HA)**

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Bijlage 1b, Telegraaf, 9 september 2021

Omwonenden leggen goed uit waarom plannen zo'n historische vergissing zijn. Er is al zó weinig groen in het centrum. Alles wordt volgebouwd, nu ook in Oostenburg. Marineterrein wordt straks een trieste Vinexwijk vol snipper- en sjoemelgroen ipv groot stadspark voor de hele stad:

'MARINETERREIN WORDT FANTASIELOZE VINEXWIJK'

Steeds meer bewoners willen groen

Het is een hotspot voor recreatie

Veel omwonenden en bezoekers snakken naar verblijfsgroen, zomer 2021

Zienswijze d.d. 12 januari 2022 op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam d.d. 16 november 2021 – [redacted]

Bijlage 2. Rapportage Amsterdamse Rekenkamer over groen

Amsterdamse Rekenkamer, Groen in de Stad, september 2021
Ontspannen, wandelen of hardlopen

De Rekenkamer put uit een burgerpanel dat ideeën voor onderzoek aandraagt, in dit geval „was dat het groen in de stad", aldus projectleider Jurriaan Kooij. Het rapport telt 40 bladzijden conclusies en aanbevelingen en 260 bladzijden gedetailleerd onderzoek. De kamer baseert haar bevindingen op een representatieve enquête onder 1.365 Amsterdammers; ook zijn via sociale media jongeren benaderd en maakten de onderzoekers gebruik van het stadspanel van Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS). Men sprak met ambtenaren, beleidsmakers, ecologen en andere deskundigen
Het groen in de stad gebruiken zij vooral voor ontspannen, wandelen of hardlopen. Groen als ontmoetingsplaats scoort beduidend minder, evenals het groen van sportvelden, begraafplaatsen en volkstuinen.

Namens het college laat wethouder Egbert de Vries (Groen, PvdA) weten aan *NRC*: „Wij erkennen dat we hard aan de slag moeten met de conclusies uit het rapport. We zijn ons ervan bewust dat de openbare ruimte, juist omdat die door steeds meer Amsterdammers gedeeld moet worden, groen en gezond moet zijn." Hij zegt toe dat er dit en komend jaar groenprojecten worden uitgevoerd, „zodat er steeds meer groen in de stad komt". De Rekenkamer doet een dringend beroep op de gemeente met een plan van aanpak te komen vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.

BIJLAGE 13; Inspraakreactie 16

Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam'

Zienswijze van [redacted] en [redacted], eigenaren van appartement [redacted] te Amsterdam.

Het betreft hier de zienswijze op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam.
De Nota is gepubliceerd op 16 november 2021.
Zienswijze, 14 Januari 2022

©marineterrein.nl, [redacted]
Luchtfoto van Marineterrein Kattenburg, Amsterdam

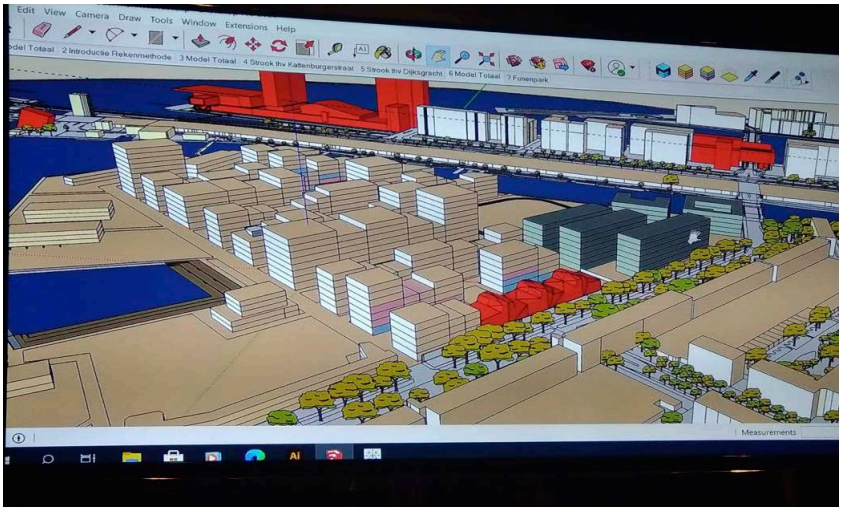

Foto gemaakt tijdens de 3D testsessie van Bureau Marineterrein, november 2021

Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

Amsterdam, 14 januari 2022.

Betreft: Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam, zienswijze.

Geachte mevrouw Halsema, Geachte leden van het College van de gemeente Amsterdam,

Middels dit schrijven maken we gebruik van de inspraakprocedure die betrekking heeft op de concept Nota van Uitgangspunten aangaande de herontwikkeling Marineterrein,vrijgegeven voor inspraak op 16 november 2021.

Inleiding

Op basis van de informatie uit de concept Nota van Uitgangspunten, kortweg NvU, en de informatie van de site van Rijksvastgoedbedrijf van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties maken we op dat het Marineterrein in Amsterdam een andere bestemming zal krijgen.

Het historische marineterrein op Kattenburg, een eiland van 12,7 hectare groot, krijgt een nieuwe bestemming. De herontwikkeling door het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Amsterdam vindt plaats in opdracht van het ministerie van Defensie. Een deel van de aanwezige defensiefuncties verlaat het terrein. De ruimte die op het marineterrein vrijkomt is bestemd voor een gevarieerd programma van wonen, werken en leren. Het Projectbureau Marineterrein, dat werkt in opdracht van de gemeente Amsterdam en het Rijksvastgoedbedrijf, verzorgt het tijdelijk beheer van de vrijgekomen delen van het terrein. Defensie concentreert haar activiteiten op een kleiner afgeschermd deel van het huidige Marineterrein. Het hierdoor vrijkomende gebied krijgt een nieuwe bestemming. Dit nieuwe Marineterrein Amsterdam moet een waardevolle toevoeging aan Amsterdam worden. Mede door de openbare bestemming en behoud van de rijke historie.

Het Rijksvastgoedbedrijf werkt samen met de gemeente aan een nieuw plan voor het gebied en aansluitend een Nota van Uitgangspunten. Rekening houdend met het realiseren van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van overheidsdoelen. De planontwikkeling gebeurt in afstemming met Defensie in aansluiting op hun plannen voor reconstructie en nieuwbouw. Na de uitwerking en vaststelling van de plannen verwerft de gemeente Amsterdam of private partij(en) de gronden van het Rijk. Tot dat moment zal het projectbureau Marineterrein het al ingezette tijdelijk beheer uitvoeren richting herbestemming. Nadat de defensiefuncties, die op het terrein blijven, zijn verhuisd naar de nieuwe, compacte kazerne, kan het gebied na eigendomsoverdracht ontwikkeld worden. Dit proces zal enkele jaren in beslag nemen (Bron, site van Rijksvastgoedbedrijf, Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).

Belanghebbend.

Ondergetekenden zijn belanghebbenden omdat wij woonachtig zijn recht tegenover het Marineterrein in Amsterdam.
We wonen zodanig dichtbij het Marineterrein dat wij als een van de weinig belanghebbenden vrij uitzicht hebben over het gehele Marineterrein. We kunnen niet alleen het gehele Marineterrein overzien, we kunnen ook over het gehele Marineterrein heen kijken en hebben daardoor een vrij uitzicht over de gehele stad tot aan de Zuid-as, het Johan Cruijff Stadion en de kantoren van de Universiteit.
Al dit uitzicht verdwijnt wanneer de voorgenomen en geplande herontwikkeling van het Marineterrein doorgang zal vinden, conform de voorstellen van de Nota van Uitgangspunten.
Omdat alle hoge gebouwen zijn gesitueerd parallel aan de Dijksgracht-Piet Heinkade is het grootste deel van het zicht geblokkeerd vanuit de appartementen Piet Heinkade.
Vanwege de nabijheid van deze geplande hoogbouw ontstaan er directe en negatieve gevolgen voor het woongenot en de leefbaarheid van de ondergetekenden. Vanwege de nabijheid van het MT met de geplande toekomstige hoge en dichte bebouwing ontstaat de facto een grote en onacceptabele inbreuk op het woongenot en woonbeleving van ondergetekende.

We hebben in 2005 het appartement aan de [redacted] aangekocht vanwege het uitzicht over het MT, het uitzicht over de gehele stad. Het uitzicht vanuit het appartement van ondergetekende, gelegen recht voor het Marineterrein, is het unieke ‘selling point’ van de woningen aan de Piet Heinkade. Het huidige uitzicht is het belangrijkste kenmerk van de woning van ondergetekende. Wanneer de toekomstige hoge bebouwing het grootste deel van het uitzicht blokkeert, verliest de woning haar aantrekkelijkheid en wordt het woongenot disproportioneel ernstig aangetast.
De nieuwe bestemming en de herontwikkeling van het Marineterrein heeft serieus negatieve gevolgen voor de waarde en verkoopbaarheid van de woning. Vanwege de combinatie van het verlies van de aantrekkelijkheid van de woning, de waardevermindering en het verlies aan woongenot ontstaat er bij ondergetekenden stress met ook negatieve gevolgen voor onze gezondheid. Vanwege de impact door de zichtbeperkingen maken we ernstig bezwaar tegen hoogbouw hoger dan 20 meter.

De nadelige gevolgen van de zeer nabij gelegen dichte bebouwing en de hoogbouwplannen zorgen voor een aanzienlijke hoeveelheid onzekerheden, psychische belasting en een verhoogd stressniveau bij ondergetekenden als gevolg van de aantasting van het woongeluk wat van een nadelige invloed is op de gezondheid van ondergetekenden.

Inspraak, motivering van de bezwaren in de zienswijze

Campus model versus Vinexwijk

Bebouwing en inrichting van het Marineterrein.
Het huidige MT is een omvangrijk historisch gebied van meer dan twaalf hectaren groot dat in honderden jaren organisch is ontwikkeld, waardoor geleidelijk de structuur van de huidige bebouwing is ontstaan. Verdichting van de huidige bebouwing en de herontwikkeling van het eeuwenoude terrein, is mogelijk met respect voor de bestaande oude historische structuren.

De gemeente kiest bij de herontwikkeling van het Marineterrein echter voor het zogenaamde Vinexmodel, een model van rechte straten met hoge bebouwing, waarbij het huidige bouwpatroon volledig wordt vernietigd. Hiertegen maken we als belanghebbenden ernstig bezwaar.
In de infokrant Marineterrein van de Gemeente Amsterdam (november 2020) schrijft de Gemeente op pagina 3 “dat iedereen het erover eens is dat deze unieke plek geen doorsnee woonwijk of kantorengebied moet worden”. Verdichting van de huidige bebouwing en de herontwikkeling van het eeuwenoude terrein, is naar ons inzien zeker mogelijk met respect voor de bestaande oude historische structuren.

Het tweede grote bezwaar tegen het geplande Vinexbebouwing.
Het tweede grote bezwaar tegen het geplande Vinex stratenplan is het feit dat de geplande nieuwe straten niet haaks staan op de Dijksgracht, maar parallel lopen aan de Kattenburgerstraat.

In de NvU is een tekening opgenomen van een stedenbouwkundige indeling van MT, waarbij de nieuwe bebouwing en straten parallel lopen aan de Kattenburgerstraat, met als (ongewenst) gevolg dat vanuit de Dijksgracht en de Piet Heinkade geen doorlopende kijklijnen ontstaan.

De door de gemeente gekozen Vinex bouw met straten parallel lopen aan de Kattenburgerstraat hebben dus het grote nadeel dat de zichtlijnen vanuit de woonschepen aan de Dijksgracht en de appartementen van de Piet Heinkade worden geblokkeerd.

Alternatieve bebouwing mogelijk.
Naast het Vinexmodel is er alternatief stedenbouwkundig model mogelijk, het Campus-model.
Bij herontwikkeling van het MT kan worden gekozen uit verschillende stedenbouwkundige modellen. Het Campus/model, zoals toegepast in het Vondelpark, heeft kijklijnen die vanuit iedere positie van het Vondelpark anders zijn. Een keuze voor het Campus model sluit veelt beter aan bij de huidige structuur van de bebouwing.
Als belanghebbenden en eigenaren van woning kiezen we voor het Campusmodel dat aansluit bij de grillige organische en historische indeling van het Marineterrein, met gebouwen niet hoger dan 20 meter.

Straten haaks op Dijksgracht/Piet Heinkade.
Indien het Campusmodel onverhoopt niet mogelijk blijkt te zijn dan kiezen ondergetekenden op zijn minst voor een stratenplan, waarbij de straten haaks staan op de Dijksgracht/Piet Heinkade, zodat de zichtlijnen vanuit Piet Heinkade/Dijksgracht beter behouden blijven. Met de aanvullende harde voorwaarde dat de gebouwen nergens hoger dan 20 meter zijn,waardoor uitzicht ook om die reden intact kan blijven. Samengevat: Geen gebouwen hoger dan 20 meter en de straten haaks op de Dijksgracht/Piet Heinkade (en niet parallel aan Kattenburgerstraat).

Bestemmingsplan.

Het historische MT heeft de laatste 360 jaar geen andere bestemming gehad dan het huisvesten van een deel van de Marine, Defensie en Marechaussee. In 1655 werd op het terrein een scheepswerf geopend voor de Admiraliteit Amsterdam, waar in de eeuwen daarna marineschepen werden gebouwd en onderhouden. De gemeente geeft met de herontwikkeling van het Marineterrein conform het NvU de facto een geheel andere bestemming aan het MT. Het MT wordt na de herontwikkeling conform het NvU een mix van woningen, bedrijven en kenniscentra hetgeen inhoudt dat er feitelijk een nieuwe bestemming aan het MT wordt gegeven. Deze nieuwe bestemming voor het MT was vooraf in 2005, bij de aankoop van de woning [redacted] door ondergetekenden niet te voorzien. Gezien de zwaarwegende negatieve gevolgen van de nieuwe bestemming doen ondergetekenden een beroep op de planschade.
Het ontbreken van het bestemmingsplan blijkt uit de Principenota, juli 2017, in artikel 4.1.1 wordt uitleg gegeven over het juridisch-planologisch kader:
"De inzet is om het project in al zijn facetten zo innovatief mogelijk in te richten. Het ontbreken van een bestemmingsplan geeft ruimte om in de huidige overgangsfase te experimenteren met tijdelijk gebruik. Voor de definitieve ontwikkeling zijn er mogelijkheden om te experimenteren met de gemeentelijke Omgevingsvisie."

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken / Rijksvastgoedbedrijf schrijft op haar site:
Amsterdam, Marineterrein Kattenburg. Het historische marineterrein op Kattenburg, een eiland van ca. 14 hectare aan het Oosterdok in Amsterdam, krijgt een nieuwe bestemming. De herontwikkeling door het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Amsterdam vindt plaats in opdracht van het ministerie van Defensie. Een deel van de aanwezige defensiefuncties verlaat het terrein. De functies die blijven worden verplaatst naar een deel van het terrein waar ook een nieuw te bouwen compacte kazerne komt. De ruimte die op het eiland vrijkomt door een beperktere aanwezigheid van Defensie is bestemd voor een gevarieerd programma van wonen, werken en leren. Projectbureau Marineterrein, dat werkt in opdracht van de gemeente Amsterdam en het Rijksvastgoedbedrijf, verzorgt het tijdelijk beheer van vrijgekomen delen van het terrein.

Planschade.

Ondergetekenden doen op grond van bovenstaande bezwaren tevens een beroep op planschade gezien de vaste rechtspraak van de afdeling van de Raad van State.
Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:402) is planschade voorzienbaar indien ten tijde van de aankoop van een onroerende zaak voor een redelijk denkend en handelend koper aanleiding bestond om rekening te houden met de kans dat de planologische situatie ter plaatse in ongunstige zin zou veranderen. Ingeval planschade voorzienbaar is, dient deze voor rekening van de koper te worden gelaten, omdat hij in dat geval geacht wordt de mogelijkheid van verwezenlijking van de negatieve ontwikkeling te hebben betrokken bij het overeenkomen van de koopprijs. Om voorzienbaarheid te kunnen aannemen, is voldoende dat er een concreet beleidsvoornemen is dat openbaar is gemaakt. Omgekeerd geldt dat er sprake is van planschade indien de belangen van belanghebbenden feitelijk en aantoonbaar worden geschaad door een niet voorziene wijziging van het bestemmingsplan.

Gezien de negatieve gevolgen van het voorgestelde stedenbouwkundig plan voor het uitzicht vanuit het appartement aan de [redacted] en de financiële schade door waardedaling:

- Dienen wij zo nodig een planschadeclaim in,
- Zullen wij bij doorgang van de plannen in elk geval een claim bij de gemeente neerleggen van minimaal €100.000 voor de te veel betaalde erfpacht op basis van de – nog door deskundigen vast te stellen - waardedaling

Verblijfsgroen, het ontbreken van een aaneengesloten Stadspark.

Uit recent onderzoek van de Amsterdamse Rekenkamer is in stadsdeel Oost en in het Centrum een structureel te kort aan verblijfsgroen. De Rekenkamer maakt zich zeer ongerust over het ontbreken van voldoende groen (Rapport 'Groen in de Stad, september 2021). De Rekenkamer is een onafhankelijke instelling die jaarlijks het gemeentelijk beleid van Amsterdam volgt en toetst. De Rekenkamer heeft een representatieve enquête gehouden onder 1365 Amsterdammers, ook zijn via sociale media jongeren benaderd en maakten de onderzoekers gebruik van gegevens van OIS (Onderzoek, Informatie en Statistiek).

Volgens de Rekenkamer heeft het college van Amsterdam weliswaar 'veel ambities ten aanzien van het groen, maar het beleid is nog steeds in ontwikkeling en 'duidelijke normen' ontbreken ten onrechte nog steeds. De Rekenkamer vindt dat de gemeente heldere normen moet ontwikkelen om het groen in de stad te bewaken. De Rekenkamer is van oordeel dat voldoende groen 'de belangrijkste voorwaarde' is voor verdere groei en verdichting van de stad. De Rekenkamer stelt dat de ruimtelijke ontwikkelingen en verdichting van de stad niet ten koste gaan van het groen.

Ook in de directe omgeving van ondergetekende is een disproportioneel tekort aan aaneengesloten verblijfsgroen vergeleken met de overige delen van de stad. De herontwikkeling van het MT biedt een unieke eenmalige kans om van het terrein een aaneengesloten Stadspark te maken. De huidige plannen van de stedenbouwkundige voorzien ten onrechte vooral in grootschalige verdichting met aaneengesloten hoogbouw, hetgeen de realisatie van een Stadspark met aaneengesloten verblijfsgroen nagenoeg geheel onmogelijk maakt. Groen wordt door de meeste bewoners gezien als een plek voor ontspanning. Groene openbare ruimte

Het bestaande groen in de stad wordt door bewoners vooral gebruikt om te ontspannen, wandelen of hardlopen. Het MT heeft zich in de laatste zomers ontwikkelt tot een zeer populaire verblijfs- en ontmoetingsplaats voor jongeren, zeker in de periode van de ernstige beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen.. Groen draagt bij aan een gezonde leefomgeving voor omwonenden. De huidige verdere verdichting van het MT maakt dat omwonenden en ondergetekenden ernstig worden gedupeerd. Mede ook om deze reden tekenen ondergetekenden bezwaar aan tegen de herontwikkeling van het MT.

Verblijfsgroen, teruggang van 35% naar 19%

Gemeente geeft in NvU aan dat bij de herontwikkeling van het Marineterrein de huidige 35% groen wordt uitgebreid tot 40 % groen. In de nota wordt gesteld dat er zelfs een nieuw STADS PARK van 5 hectare mogelijk kan zijn. Hiermee suggereert de gemeente een park vergelijkbaar met de grootte van het Sarphatiopark. Daarmee creëert het NvU een misleidend beeld. Het huidige groen van de Voorwerf, Oosterwerf en de beide sportvelden vormt 35% van het marineterrein, gelegen tussen relatief lage gebouwen van slechts enkele verdiepingen hoogte. In de nieuwe plannen zullen de toekomstig kleinere groenvlakken allen zijn gelegen tussen hoge flatgebouwen van 20 tot 30 meter hoogte.

Misleiding.

Na de herontwikkeling is het groen oppervlak veel kleiner. Wanneer we het toekomstige nieuwe sportveld, de Oosterdok en de Voorwerf optellen dan komen we op maximaal 19% aaneengesloten groen, hetgeen bijna de helft is van het huidige groen op het MT. Van veertig procent aaneengesloten verblijfsgroen is geen sprake.
Wel is sprake van een serieuze achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie.
De NvU suggereert ten onrechte dat de hoeveelheid groen met 5% stijgt tot 40%. Het tegendeel is waar, het percentage groen daalt van de huidige grote groenvlakken van samen 35% tot 19%.
Daar komt nog bij dat het grootste groenvlak, het sportveld van 9000 m2, zal overdag worden afgesloten voor algemeen gebruik omdat dit sportveld op de werkdagen door Defensie wordt gebruikt voor sportactiviteiten en als helikopter-landingsbaan. Naar verwachting zal het sportveld om die reden omhekt moeten worden. Zonder het sportveld is het percentage groen nog lager dan de 19%, dus zelfs beduidend lager dan de helft van de 40% die in de NvU aan de burgers wordt voorgeschoteld.

Kap van bomen.
Een andere reden van bezwaar betreft de kap van 75 volwassen bomen. Op het MT wordt van het huidige volwassen bomenbestand tenminste 75 bomen gekapt.

Van het gewenste grote STADSPARK van 5 hectare komt niets terecht: hetgeen ook nog eens pijnlijk in strijd is met de vastgestelde Groenvisie 2020-2050. Mede ook om deze redenen tekenen ondergetekenden bezwaar aan tegen de NvU.

Circulaire ontwikkeling.
Sloop van bestaande bebouwing, vernietiging van kapitaal en grondstoffen, in strijd met de beginselen duurzaamheid

In totaal worden bij de herontwikkeling meer dan 23 goede gebouwen gesloopt en vernietigd. Vrijwel alle geplande te slopen gebouwen verkeren in goede staat: sloop ervan is onnodige vernietiging van grondstoffen en kapitaal.
Wij pleiten voor het behoud van in goede staat verkerende gebouwen.
Bijkomend voordeel van het handhaven van de 23 bestaande gebouwen, met in totaal 80.000 m2 vloeroppervlak, is het integreren daarvan met de geplande nieuwbouw, waar dan nog slechts 105.000 m2 nodig is.
Bij hergebruik van de bestaande bebouwing wordt recht gedaan aan de ambities inzake innovatief, duurzaam, energieneutraal,circulair, natuur/inclusief en ecologisch ontwikkelen en bouwen.
Bijkomend voordeel van een beperkte sloop van de bestaande gebouwen is dat de bestaande groenvlakken geïntegreerd worden tot één groot Stadspark van 6 hectare groot.

Mede om redenen van duurzaamheid en het voorkomen van de vernietiging van kapitaal en grondstoffen tekenen ondergetekenden bezwaar aan tegen de NvU.

Stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen.

Geen samenhang met de overige ontwikkelplannen van de gemeente en derden zoals bijvoorbeeld ProRail.

De concept NvU wordt ten onrechte los van andere grote plannen in de omgeving gepresteerd. Maar die belastende ontwikkelingen zijn er volop. Hierdoor ontstaat een serieuze stapeling van overlast voor de bewoners van de Piet Heinkade, Dijksgracht en de Kattenburgerstraat.
De bewoners van de Piet Heinkade, de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht hebben allen te maken met een stapeling van overlastgevers, zoals de geplande verdubbeling van het treinverkeer voor personenvervoer, de verdubbeling van het aantal goederentreinen, de hogere snelheden van de treinen, treinverkeer dichterbij de woningen, bekendgemaakt in het Programma Hoogfrequente Spoorvervoer Amsterdam Centraal, het Tracébesluit, ook bekend onder de naam PHS programma, de toename van het autoverkeer (als gevolg van het autoluw maken van binnenstad), de toenemende parkeerdruk, extra verkeersstromen vanuit de nieuwe woon-bedrijfswijken Oostenburg en Marineterrein.
Voor de Piet Heinkade gaat het niet alleen om de ernstige aantasting en beperkingen van het uitzicht, maar ook over de toenemende overlast van het steeds drukkere autoverkeer (de Piet Heinkade als hoofdcorridor het afvoerputje van het centrum), overlast van het spoorviaduct Kattenburgerstraat, de overlast van de trams, de cruiseschepen en de rivierboten met de geplande verzamelplek voor de transferbussen in de Zouthaven. De gemeente is bijvoorbeeld ook nog serieus van plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstalling te realiseren van grote passagiersschepen, een stalling van dekschuiten en overslag HUB voor bouwmaterialen.
Gezamenlijk leiden deze plannen tot een opeenstapeling van (stankoverlast, kankerverwekkend fijnstof en geluidsoverlast) voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein.
Uit recent onderzoek van onder meer de GGD blijkt dat de stapeling van alle overlast steeds vaker leidt tot serieuze gezondheidsklachten vanwege bijvoorbeeld de geluidsverstoringen in de nacht, het aantal slaapverstoorden neemt ieder jaar toe. Structureel gestoorde nachtrust leidt tot gezondheidsklachten in de vorm van hartklachten maar ook tot psychische klachten, zoals depressies. Ook hiervoor vragen wij in deze zienswijze aandacht. We verwijzen hierbij naar het recente onderzoek naar de stapeling van Geluid en Trillingen, de negatieve gevolgen van de stapeling van overlast-gevers, hetgeen ook van belang is bij nieuwbouwprojecten, de gemeente Amsterdam, wethouder Egebert J. de Vries, wethouder Verkeer en Vervoer, Water en Luchtkwaliteit, dd 1december 2021

Samenvatting:

Cultureel erfgoed.
De gemeente |Amsterdam dreigt een ernstige fout te maken door vrijwel alle contemporaine historie van het unieke Marineterrein plat te bulldozeren en te vervangen door een fantasieloze Vinexwijk vol beton en vervreemding, met hier en daar wat snippergroen tussen gebouwblokken van gemiddeld 25 meter hoogte. Er staat veel op het spel: wordt het Marineterrein een vernieuwde stadswijk zoals vele andere, of blijft het eigenzinnige, maritieme karakter van het gebied behouden? Erfgoedvereniging Heemschut, sinds 1911 landelijk actief voor het behoud van cultureel erfgoed, pleit hartstochtelijk voor dat laatste. Met een monumentenaanvraag en een inspraaknotitie roept Heemschut de gemeente op om het bijzondere erfgoed op het Marineterrein te beschermen. In het kader van het monumentale karakter van het Marineterrein bepleiten ondergetekenden voor een zorgvuldig behoud van het maritieme en culturele erfgoed van het Marineterrein.

Leegstand rond kantoren.
De plannen rond de herontwikkeling van het Marineterrein behelzen ook de bouw van 60 duizend vierkante meter aan kantoorruimtes en bedrijfspanden. Ondergetekenden en andere deskundigen zijn van mening dat in 2022, zeker in tijden van steeds meer thuiswerkers, nieuwbouw van kantoren en bedrijven niet de hoogste prioriteit dient te krijgen. De stedenbouwkundigen van de gemeente kunnen beter investeren in meer woningen en verblijfsgroen dan opnieuw te gaan voor 60.000 vierkante meters leegstand aan kantoorruimtes en bedrijfspanden. In Amsterdam en Nederland worden vele tienduizenden vierkante meters kantoren omgebouwd tot woningen om woningnood te lenigen.

Vinexwijk met snippergroen.
De NvU kent onnodig veel versluierend en abstract taalgebruik, in hoogdravende en abstracte bewoordingen wordt de aandacht afgeleid van het feit dat het unieke en historische MT wordt omgebouwd tot een Vinexwijk, met aanzienlijk minder vrij toegankelijk en openbaar en aaneengesloten verblijfsgroen dan er op dit moment aan groen aanwezig is op het MT.
Met de herontwikkeling is aantoonbaar sprake van een forse teruggang van de huidige 35% verblijfsgroen naar 19% aaneengesloten verblijfsgroen. Een ongewenste ontwikkeling, in het nadeel is van omwonenden, bezoekers en ondergetekenden. (Zie hiertoe bijlage 1a en 1b).

Amsterdamse Rekenkamer.
De Amsterdamse Rekenkamer waarschuwt dat het groen in nieuwbouwplannen het onderspit dreigt te delven, met name in de Binnenstad en stadsdeel Oost is volgens de Rekenkamer veel te weinig verblijfsgroen beschikbaar voor bewoners en bezoekers. (Bijlage 2)
Het zo gewenste aaneengesloten Stadspark vormt een enorme kwaliteits-impuls voor de gehele binnenstad, zoals ook opgenomen in de stedelijke Groen-Visie 2020-2050.

Bestemmingsplan.
Ernstig nadeel voor ondergetekende is de gewijzigde bestemming van het Marineterrein.
Het MT heeft de laatste 360 jaar geen andere bestemming dan het huisvesten van een deel van de Marine, Defensie en de Marechaussee. De gemeente zal met de geplande herontwikkeling het Marinterein een geheel andere bestemming geven. De mix van hoogbouw van woningen, bedrijven en kenniscentra die op het MT wordt gerealiseerd, zal een nieuwe bestemming aan het MT gegeven met een onderliggend nieuw bestemmingsplan. Deze nieuwe bestemming van het MT was vooraf, bij aankoop van de woningen aan de Piet Heinkade in 2005, door ondergetekenden, als eigenaren van de woningen aan de Piet Heinkade, de facto

belanghebbenden, niet verwijtbaar was te voorzien. Op grond van de vaste rechtspraak van de Afdeling Raad van State is er in dat geval recht op planschade voor de gedupeerde belanghebbenden.

Planschade.
Eigenaren van de woningen aan de Piet Heinkade zijn belanghebbend en doen beroep op planschade. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:402) is planschade voorzienbaar indien ten tijde van de aankoop van een onroerende zaak voor een redelijk denkend en handelend koper geen aanleiding bestond om rekening te houden met de kans dat de planologische situatie ter plaatse in ongunstige zin zou veranderen. Ook het omgekeerde is van toepassing, indien ten tijde van de aankoop van een onroerende zaak een aanpassing van de bestemmingswijze niet voorzienbaar is geweest er sprake is van planschade.

Stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen.
Er is ten onrechte geen samenhang in het voorkomen van andere overlastgevende ontwikkelplannen van de gemeente en derden. De concept NvU wordt ten onrechte los van andere plannen in de omgeving gepresteerd. Het aantal slaap- en geluidverstoorden neemt ieder jaar met hoge aantallen toe, waardoor steeds vaker sprake is van psychische en fysieke gezondheidsklachten.

Psychische en fysieke belasting.
Ondergetekenden zijn het om de bovenstaande redenen niet eens met alle schadelijke gevolgen van de herontwikkeling en de uitgangspunten van de NvU. We verzoeken u dan ook de Nota zodanig aan te passen en zodanig (financieel en anderszins) te compenseren, dat recht wordt gedaan aan de feitelijke bezwaren, de aantasting van het woongenot, de ernstige aantasting van de zichtlijnen en het uitzicht, de aantasting van het meest unieke ´selling point´ aan de woning van ondergetekende en de waardevermindering van de woning.
De nadelige gevolgen van de zeer nabij gelegen dichte bebouwing en de hoogbouwplannen zorgen voor een aanzienlijke hoeveelheid onzekerheden, psychische belasting en een verhoogd stressniveau bij ondergetekenden als gevolg van de aantasting van het woongeluk wat van een nadelige invloed is op de gezondheid van ondergetekenden. Ook neemt de fysieke belasting in de vorm van fijnstof, stank- en geluidsoverlast en slaapverstoringen steeds verder toe.

Ondergetekende belanghebbenden verzoeken u binnen de wettelijke termijnen te reageren op de zienswijze. Voorts ontvangen we graag per omgaande en per aangetekende post de ontvangstbevestiging op onderstaand adres.

Met deze zienswijze hebben ondergetekende in het kort hun inspraak op de NvU toegelicht. We zijn gaarne bereid de zienswijze mondeling nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Bijlagen: 1a, 1b en 2

Bijlage 1a: Herberekening groene vlakken

MARINE TERREIN RAAMWERK N.V.U
HERBEREKENING GROEN VLAKKEN GROOT EN KLEIN
DRIE (3) GROTE VLAKKEN: GESCHEIDEN GROEN

1.SPORTVELD 75x120 M=	9.000 M2
2.VOORWERF	7.800 M2
3.OOSTERDOK	7.200 M2
TOTAAL GROOT GROEN	**24.000 M2= 2,4 HA= 19 % (van 12,6 HA)**

ZEVEN (7) KLEINE VLAKKEN: VERSNIPPERD GROEN

4. STROOK 15x120 M=	1.800 M2
5. STROOK 6x120 M=	720 M2
6. STROOK 6x120 M=	720 M2
7. STROOK 21x210 M=	4.410 M2
8. PLANTSOEN 33X33 M=	1.089 M2
9. STROOK 9x150 M=	1.350 M2
10.PLANTSOEN 36x24 M=	864 M2
TOTAAL KLEIN GROEN	**10.953 M2= 1,09 HA= 8,6 % (van 12,6HA)**
TOTAAL GROEN	**35.000 M2= 3,5 HA= 27,6 % (van 12,6 HA)**

Bijlage 1b, Telegraaf, 9 september 2021

Omwonenden leggen goed uit waarom plannen zo'n historische vergissing zijn. Er is al zó weinig groen in het centrum. Alles wordt volgebouwd, nu ook in Oostenburg. Marineterrein wordt straks een trieste Vinexwijk vol snipper- en sjoemelgroen ipv groot stadspark voor de hele stad:

'MARINETERREIN WORDT FANTASIELOZE VINEXWIJK'

Buurtbewoners vrezen een miskukt plan voor een prachtig stukje Amsterdam

Steeds meer bewoners willen groen

Het is een hotspot voor recreatie

Veel omwonenden en bezoekers snakken naar verblijfsgroen, zomer 2021

Bijlage 2.

Amsterdamse Rekenkamer, ‘Groen in de Stad, september 2021

Ontspannen, wandelen of hardlopen

De Rekenkamer put uit een burgerpanel dat ideeën voor onderzoek aandraagt, in dit geval „was dat het groen in de stad”, aldus projectleider Jurriaan Kooij. Het rapport telt 40 bladzijden conclusies en aanbevelingen en 260 bladzijden gedetailleerd onderzoek. De kamer baseert haar bevindingen op een representatieve enquête onder 1.365 Amsterdammers; ook zijn via sociale media jongeren benaderd en maakten de onderzoekers gebruik van het stadspanel van Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS). Men sprak met ambtenaren, beleidsmakers, ecologen en andere deskundigen
Het groen in de stad gebruiken zij vooral voor ontspannen, wandelen of hardlopen. Groen als ontmoetingsplaats scoort beduidend minder, evenals het groen van sportvelden, begraafplaatsen en volkstuinen.

Namens het college laat wethouder Egbert de Vries (Groen, PvdA) weten aan *NRC*: „Wij erkennen dat we hard aan de slag moeten met de conclusies uit het rapport. We zijn ons ervan bewust dat de openbare ruimte, juist omdat die door steeds meer Amsterdammers gedeeld moet worden, groen en gezond moet zijn.” Hij zegt toe dat er dit en komend jaar groenprojecten worden uitgevoerd, „zodat er steeds meer groen in de stad komt”. De Rekenkamer doet een dringend beroep op de gemeente met een plan van aanpak te komen vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.

BIJLAGE 14; Inspraakreactie 26

Van: [redacted]
Aan: marineterrein.go
Onderwerp: betreft: Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam
Datum: zondag 16 januari 2022 17:21:11

Gemeente Amsterdam
T.a.v. Het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam
Marineterrein.go@amsterdam.nl

Amsterdam, 12 januari 2022

betreft: Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam

Geacht College,

Hierbij wil ik graag een zienswijze indienen naar aanleiding van de door u gepubliceerde concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein Amsterdam d.d. 16 november 2021.

In deze zienswijze worden argumenten verzameld tegen het inmiddels achterhaalde plan om het Marineterrein voor meer dan de helft vol te bouwen met woningen. Tevens wordt er een pleidooi gehouden voor een uitgestelde ontwikkeling van de vrijgekomen ruimte aldaar. Het Marineterrein zou de komende 25 jaar in zijn geheel als park moeten worden toegevoegd aan de openbare ruimte, waarin nieuwe vormen van gebruik slechts op tijdelijke basis plaatsvinden.

De motivatie om deze zienswijze te schrijven komt voort uit onvrede over het rommelige proces waarin achterhaalde doelstellingen geleid hebben tot een plan waar veel praktische bezwaren tegen ingebracht kunnen worden. Daarnaast spreekt er uit de plannen geen enkele visie op de de enorme transities waarmee de stad Amsterdam in de nabije toekomst geconfronteerd zal worden.

De planvorming
Zo rond 2013 ontstonden er, mede ingegeven door bezuinigingen, plannen waarbij Defensie haar activiteiten op het terrein wilde terugschroeven, waarmee er ruimte ontstond voor ontwikkeling van dit gebied door de Gemeente Amsterdam. Een werkelijk unieke kans.
Laat duidelijk zijn: dit is geen herbestemmingsgebied zoals het terrein van de voormalige Wester -en Oostergasfabrieken, of het Hamerkwartier in Noord. Dat waren gebieden die altijd bij de stad hebben gehoord en een volledige functionele cyclus gehad hebben, waarna ze na een aantal jaren van onnut opnieuw bestemd werden. Qua stedelijke beleving en ontwikkeling is het Marineterrein onontgonnen gebied en dat biedt de gemeente Amsterdam een eenmalige kans om het gebied op mooie, verantwoorde en zinvolle manier te ontwikkelen.

De plannen uit 2014 werden op een bepaald moment door Defensie ook weer in de ijskast gezet waardoor de ontwikkeling van het terrein door de gemeente niet verder kon gaan. Op het stuk van het gebied wat al vrijgegeven was, zaten inmiddels tijdelijke ondernemers met een ‘hip’ karakter. Wat horeca, hipsterbier en nieuwe technologie, kunst, een IT-opleiding als begin voor het leer -en ontwikkelingsproject ‘Tech-Alley’, gericht op het ruimte bieden aan start-ups die zouden moeten doorgroeien.

Tegelijkertijd ontstond er spontaan een waanzinnig populaire zwemplek, die overigens nog niet het kwaliteitskenmerk van officieel zwemwater heeft, maar dat verhindert niet dat mensen in grote getale op de grasvelden komen liggen omdat ze hier - hartje centrum! - ook lekker een duik kunnen nemen. De Waterspelen worden er gehouden en op het terrein zie je steeds meer centrumbewoners die aan het rennen, touwtje springen of op een andere manier aan het trainen zijn. Zij maken dankbaar gebruik van deze vrijgekomen ruimte.

Allemaal passend in de ideeën van werken, leren, ontmoeten, ondernemen en innovatie die ten grondslag lagen aan de plannen voor het terrein. So far, so good, iedereen happy...

Stilletjes werd er in de tussentijd heronderhandeld over de positie van Defensie en in 2019 werd er gecommuniceerd dat Defensie het terrein nog maar voor een klein deel zou gaan gebruiken. De rest zou aan de gemeente Amsterdam ter beschikking gesteld worden zonder dat er aangegeven werd over welk gedeelte van het ruim 13 Ha. (26 voetbalvelden) grote terrein het precies ging. Ter verduidelijking: dit is een gebied wat vergelijkbaar is in grootte met het Oosterpark.

Inmiddels zijn de plannen duidelijker omlijnd en worden gesprekken gevoerd met de buurt. In het kort blijkt dat Defensie genoegen neemt met ongeveer 10 procent van het oude terrein en het medegebruik van een sportterrein wat natuurlijk tegen de kazerne aan moet liggen, zodat er bijvoorbeeld ook helikopters kunnen landen.

De rest van het terrein kan ontwikkeld worden. Hierbij lijken de functies werken, leren, ontmoeten en ondernemen inmiddels al aan het maximale ruimtegebruik te zitten en wil de gemeente de rest van het terrein ontwikkelen voor een woonfunctie. Er zouden ongeveer 10 straatjes komen met oostblokkerige woonkazernes met bouwhoogtes variërend van 15 tot 30 met uitschieters tot wel 40 meter. Ongeveer 900 woningen. Veel minder dan de ongeveer 2000 woningen waar in eerste instantie op ingezet werd.

Praktische bezwaren

Ik heb als buurtbewoner aan allerlei participatie dingen meegedaan, waarbij mij nooit helemaal duidelijk werd wat hier nou precies mee gedaan werd. Soms was het Bureau Marineterrein ook zelf een (mondige) deelnemer in haar eigen buurtgesprek en er werd gezegd dat er geen vragen mochten worden gesteld bij de inhoud van de plannen. De online sessies tijdens de Coronaperiodes hadden helemaal een onduidelijk karakter. Daarbij heeft dit hele inspraakproces zich over een periode van jaren afgespeeld, wat

soms kon leiden tot een gevoel van door de ontwikkelingen overvallen te worden omdat de planvorming stilletjes al een heel stuk verder was dan wat met de buurt gecommuniceerd was.

Het plan om het terrein voor meer dan de helft vol te bouwen betekent in de praktijk dat er 900 huishoudens, met, laten we zeggen, een gemiddelde grootte van 2,2 personen in dit gebied zullen gaan wonen. Dit levert een flink aantal praktische bezwaren op.

Om er een aantal te noemen:

- het gebied heeft te weinig voorzieningen qua winkels, scholen, kinderopvang, huisartsen, apothekers etc. Zeker gezien de ontwikkeling op Oostenburg waar nog eens 1800 woningen zullen komen. De Oostelijke eilanden en aanpalend gebied zijn niet toegerust op een toename van woningen op zowel Oostenburg als het Marineterrein. Dat betekent dat er wachtlijsten voor zowat alles zullen komen.
- het gebied wordt autoluw: dan rijst de vraag: waar gaan de bewoners en bezoekers parkeren? Er is helemaal geen ruimte in de buurt. Er wordt gesproken over een parkeergarage. Moeten die plekken gekocht worden? Of gehuurd? of gaan om zo'n garage te kunnen financieren de tarieven voor alle parkeervergunningen in het gebied voor iedereen in het centrum-4 gebied omhoog? ook hier: Welkom op de wachtlijst!
- Sinds de knip bij CS hebben de Kattenburgerstraat en de Oostenburgergracht al problemen met de afwikkeling van het verkeer, op deze manier wordt het in ieder geval niet minder druk. En dan krijg je ook nog de aanleg van het hoofdnet fiets bij de Mariniersbrug, van west naar oost via de Dijksgracht. En wellicht in de toekomst de brug naar Noord die hier ook op uit zou komen.
- het volbouwen van het Marineterrein legt nog meer druk op de publieke functies van het terrein. Als er op warme zomerdagen veel gezwommen wordt dan zal er, net zoals op Borneo en op Java Eiland en andere zwemplekken door bewoners geklaagd worden over de drukte, de herrie en de troep. Er is in elk geval onvoldoende ruimte voor zowel bewoners als de andere gebruikers van de zwemplekken, die uit het Centrum en Oost komen bij gebrek aan andere mogelijkheden om veilig te zwemmen.
- Er zal, zoals gebruikelijk is in de stad, ook hier wel weer enorm gespeculeerd worden met de woningen in het gebied. Net zoals de sociale woningen op den duur ongetwijfeld door scheefwoners bezet zullen zijn, waardoor het gebied uiteindelijk alleen voor de happy few bereikbaar is. Een recent voorbeeld van hoe stadsontwikkeling faliekant kan mislukken is Oostenburg, een enclave van 1800 onbetaalbare woningen en 14 horecazaken. Ook hier waren de uitgangspunten wonen en werken….
- Omwonenden gaan last krijgen van de hoogbouw, minder zon voor de zonnepanelen en meer geluidsweerkaatsing. Terwijl dit gebied al in een stresscontour ligt qua geluid vanwege het spoor, de Piet Heinkade en de IJtunnel.
- De berekeningen m.b.t de verhouding tussen "groen" en bebouwing in de plannen kloppen helemaal niet. Je kunt niet spreken van een stadspark als je het hebt over een strookje gras tussen gebouwen. De bomen die er nu zijn moeten grotendeels gekapt worden. Doodzonde.

En zo zijn er nog veel meer praktische bezwaren tegen deze plannen in te brengen. Maar daar gaat het in dit stuk eigenlijk niet om. Het is gewoon een slecht plan.

Tijd voor bezinning
Totdat het Coronavirus in 2020 de gekte tot een halt bracht, werden jarenlang de limieten van de houdbaarheid m.b.t. sociaal gedrag en tolerantie opgezocht en massaal overschreden. Ongebreidelde vakantieverhuur, blotetietenboten, zuiptours, bierfietsen, 360 dagen per jaar rondleidingen door ‘echte’ Amsterdammers, geschreeuw, gekots, herrie en gedoe. Iedereen was er op een gegeven moment wel zo’n beetje klaar mee. Wat volgde was een zwalkend beleid van regulering, waarbij de bureaucratie, handhavers en bevolking meer dan eens lijnrecht tegenover elkaar stonden. “Je mag ook niks meer” versus “anders krijg je 20.000 euro boete”.

En toen, ergens in maart 2020, was door Corona ineens de herrie weg, de afleiding verdwenen en de lucht werd helderder. Ineens ontmoette je je buren weer, en anderen die wat verderop woonden, Amsterdammers onder elkaar. En iedereen vond juist dát heel bijzonder en waardevol.

Tegelijkertijd werd hier pijnlijk duidelijk hoezeer het in het Centrum ontbreekt aan plekken waar mensen tot rust kunnen komen, kunnen recreëren, kunnen sporten, elkaar kunnen ontmoeten zonder verplicht te worden deel te nemen aan een of ander concept of commercieel initiatief.

Zo bezien lijkt het ineens een enorm achterhaald idee om het Centrum nog drukker te maken door, naast de enorme ontwikkeling op Oostenburg, er nog eens 900 woningen neer te zetten, een aantal wat gezien de totale woningbouw ambitie van 80.000 woningen eigenlijk maar een druppeltje op de plaat zal zijn. Daarbij zijn er ook in dit gebied alternatieven te verzinnen waarmee aan deze ambitie tegemoet gekomen kan worden.

Er wordt in de NvU gesproken over een zgn. curatorschap over het terrein. Dat is in mijn ogen een verkeerde term maar het geeft wel heel goed aan hoe de gemeente over de ontwikkeling van het terrein denkt. Het impliceert dat er van bovenaf iets opgelegd wordt om een vorm van onbekwaamheid op te heffen. Ik denk dat de term rentmeesterschap hier de gemeente beter zou passen. Met andere woorden:

Wij erven het Marineterrein niet van Defensie, we lenen het van onze kinderen!

Er wordt in het plan zijdelings gesproken over de transities die voor ons liggen en dat de uitkomsten daarvan onzeker zijn voor de stad.
De klimaatverandering, energietransitie, de vervoerstransitie, verdergaande digitalisering, dat zijn de grote vraagstukken die voor de volgende generatie liggen en die stuk voor stuk een enorme impact zullen hebben op de leefbaarheid en economie van de stad. Thuiswerken bestond nog niet eens toen de plannen gemaakt werden!

Nergens in het plan wordt gerechtvaardigd dat wij op dit moment, temidden van alle onzekerheid, wel even zullen weten hoe de stad er over 30 jaar aan toe is met al deze grote vraagstukken die nog opgelost moeten worden.

Extreme hitte en wateroverlast in de zomer
In het centrum van Amsterdam zijn nauwelijks groene plekken, er zijn te weinig parken. Zeker gezien de toenemende hittestress in de steden, zijn groene plekken broodnodig. Een blik op de hittestresskaart maakt duidelijk dat juist in het centrum van Amsterdam een parkachtig gebied veel soelaas zou bieden. Er wonen enorm veel mensen in de directe omgeving van dit gebied, zo'n 65.000 mensen. Het Oosterpark heeft 5,3 miljoen bezoekers per jaar met een vergelijkbaar aantal omwonenden.

In de Strategienota Klimaatadaptatie van 2020 wordt gesproken over de gevolgen van de klimaatverandering waardoor de zomers in Amsterdam steeds warmer zullen worden. Tegelijkertijd zal er meer wateroverlast ontstaan door hoosbuien.
Temperaturen van 42 graden in de zomer in 2050 is een reëel toekomstbeeld. De stad zal dan veranderen in een hitte-eiland. Nog in februari 2020 zei de gemeente Amsterdam bij monde van wethouder Ivens dat hij de stad wil voorbereiden op zulke gevolgen van klimaatverandering. Het ruim de tijd nemen en voor elk bouwplan stilstaan bij hitte, droogte en wateroverlast, maakt 'klimaatadaptatie' makkelijker.
Maar hij waarschuwt ook: "als de stad niet wordt aangepast aan het veranderende klimaat, 'zijn de risico's voor de leefbaarheid en de economie van Amsterdam binnen afzienbare tijd niet te overzien'. Ivens: "Niets doen is geen optie." De kans voor de gemeente om dit gebied te gebruiken voor het verminderen van hitte in de zomer en het opnemen en afvoeren van regenwater is eenmalig. Wanneer het terrein nu weer wordt volgebouwd, is dat bijna niet omkeerbaar.

En dan hebben wij het nu over parkeergarages voor auto's die er dan wellicht niet meer zijn en woonblokken zonder leefruimte eromheen. Het is ronduit arrogant te denken nu hierover te kunnen beslissen.

Al met al lijkt het erop dat er hier geprobeerd wordt om een vierkant vormpje door een rond gaatje te drukken.
Een onmogelijke opgave…

De kern van de zaak
Als de gang van zaken rondom de ontwikkeling van het Marineterrein met alle vertragingen en achterkamertjes deals goed in ogenschouw genomen wordt dan bekruipt het gevoel dat de bewoners van Amsterdam ergens ingerommeld worden.

Mooie woorden als ontsluiting van een nieuw gebied voor de hele stad en quasi-hippe newspeak over ambities zoals werken, leren, innovatie, duurzaamheid, co-creatie, ondernemen, groei. Het ademt allemaal de tijdgeest van rond 2014. Laat dat los!

Het Marineterrein moet van elke Amsterdammer worden

Het Marineterrein zou voor de komende 25 jaar een park moeten worden. Met een muziekkoepel, een Openluchttheater, met bankjes om op te zitten, waar geskate, gerend, gevoetbald en getennist kan worden. Een gebied met ruimte voor het experiment, waar op basis van tijdelijke invulling van de ruimte bekeken kan worden wat wel en niet werkt in het gebied. Een park wat kan dienen als overloop voor het veel te drukke centrum. Behalve de iedere zomer terugkerende Waterspelen ook de Meikermis, en een Kerstcircus, de Parade en het bekijken van het Nieuwjaarsvuurwerk wat vanaf Nemo afgestoken wordt. Voor mijn part komt het nieuwe erotisch centrum wat de Wallen moet ontlasten er voor 25 jaar.
Het zou een plek moeten zijn waar bestemmingen slechts tijdelijk zijn en kunnen veranderen als dat nodig is. Dit gebied moet zodanig worden ontwikkeld, dat het in de loop van de tijd een invulling krijgt die aansluit bij de vraag van dat moment.
Woningbouw is nooit flexibel, daarmee geef je het terrein weg.

In ieder geval zou elke Amsterdammer hierover zijn mening moeten kunnen geven.
En gezien het feit dat dit gebied nooit bij de stad heeft gehoord, zou de beslissing over het terrein aan de volgende generatie moeten worden gelaten.
Want het is niet aan onze kinderen en kleinkinderen uit te leggen dat wij, zonder er met zijn allen over te praten, zonder er debatten over te voeren of deskundigen te consulteren, zelfs zonder het ooit betreden te hebben, akkoord zijn gegaan met een plan uit de oudheid en het hele terrein weggeven hebben.

Als de ontwikkeling van het Marineterrein echt zo'n unieke kans is dan zou dit niet zomaar aan de hoogste bieder verkwanseld mogen worden of in de waan van 'meer meer meer' met woningen worden volgeplempt. Het lijkt erop dat dit ondanks alle mooie woorden gaat gebeuren. Terwijl er alternatieven te bedenken zijn waarvan iedereen beter wordt.

Een unieke kans houdt in dat je het maar 1 keer kunt verkloten.
En dat wordt hier gedaan.

Ik wil graag nog benadrukken dat ik niet vind dat er nooit iets ontwikkeld mag worden op het Marineterrein, helemaal niet zelfs! Ik denk dat de plannen die er nu liggen gewoon niet goed genoeg zijn. En ik begrijp ook wel dat er veel geld mee gemoeid is. Als de zgn. kosten (want het terrein is eigenlijk al een keer door de burger bekostigd) uitgesmeerd worden over 25 jaar dan spreken we waarschijnlijk over 4 tot 7 miljoen euro per jaar. Dat is maar een kleine post op de begroting van de stad als geheel, een bedrag waarvoor gemakkelijk dekking gevonden kan worden met de exploitatie van tijdelijke bestemmingen.
En daarna kan er in de toekomst echt rendement gerealiseerd worden, voor de hele stad, vanuit een beter onderbouwd plan met meer visie.

Ik ga er vanuit dat u mijn zienswijze ter harte neemt en de bereidheid heeft om tot herbezinning op de plannen te komen. Mocht u nog verduidelijking willen dan ben ik

altijd bereid het een en ander toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

ZIENSWIJZE VAN OMLIGGENDE BUURTEN

OP DE CONCEPT NOTA VAN UITGANGSPUNTEN MARINETERREIN

Januari 2022

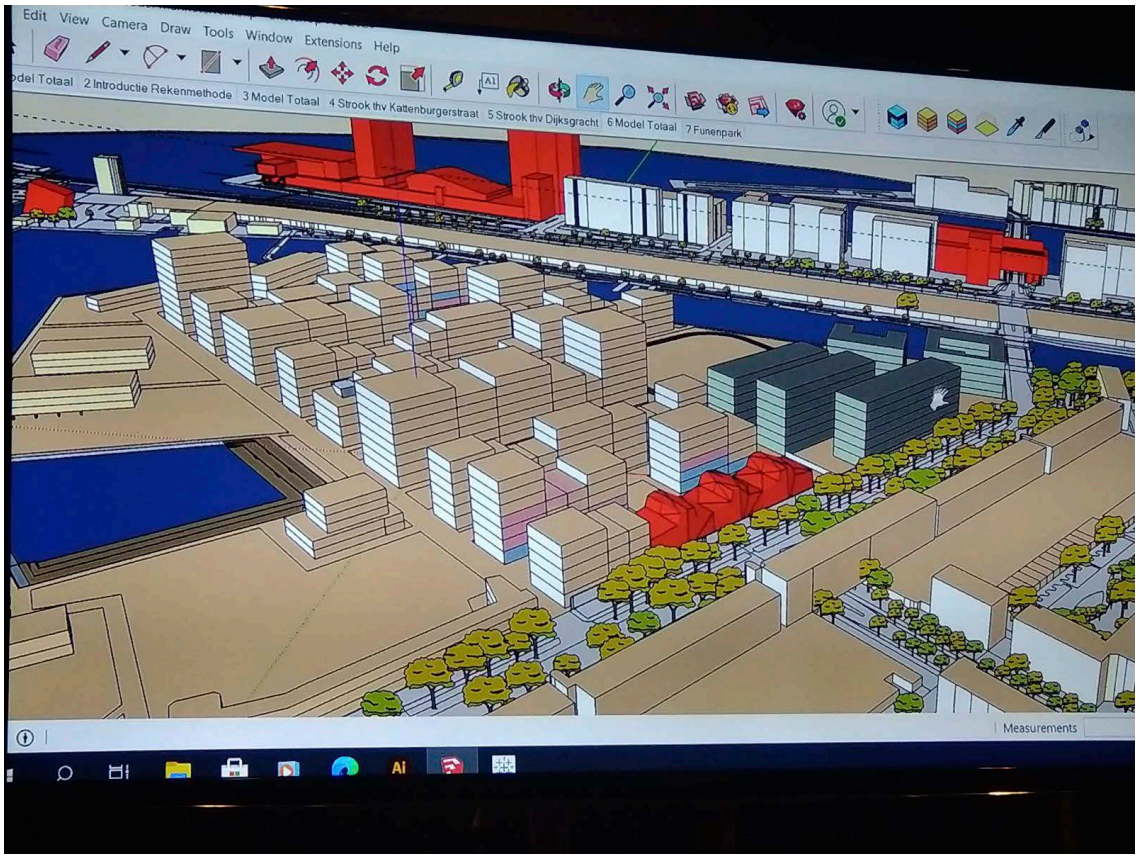

Foto gemaakt tijdens de 3D testsessie van Bureau Marinterrein november 2021

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

INHOUD

Samenvatting 3

1. De opzet en statuten van de NvU 4
2. Het Stedenbouwkundig Raamwerk 4
3. Connectie met de omliggende buurten 8
4. Inspraak en participatie 10
5. Ondertekenaars 10
6. Bijlage 1: Onderbouwing berekeningen 11
7. Bijlage 2: Bestaande bomen die moeten verdwijnen 13

Datum van indienen 15 januari 2022

Contact gegevens:

Werkgroep Ontwikkeling Marineterrein

[redacted]

De indieners van deze zienswijze en de mede ondertekenende organisaties behartigen de belangen van veel bewoners rondom het Marineterrein. Het is daarom belangrijk dat alle lezers van de nota van beantwoording de inbreng van deze organisaties kunnen herkennen. Wij verzoeken u daarom wel persoonsnamen te anonimiseren, maar niet de namen van de organisaties.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten
op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Samenvatting

- De Concept-Nota van Uitgangspunten wordt onterecht overheerst door een ruimtelijk “Raamwerk", dat een gedetailleerd stedenbouwkundig ontwerp weergeeft. Een dergelijk gedetailleerd “Eindbeeld” hoort niet thuis in een Concept-NvU maar in een volgende fase.
- Het Bouwvolume dient in het basisprogramma duidelijk vastgelegd te worden op totaal 185.000 vierkante meter vloeroppervlak. Het maximaal realiseerbare vloeroppervlak op basis van de Concept-NvU (Raamwerk) komt op 50% hoger dan deze 185.000 m2. Onze eis is dat die extra ruimte ook in de toekomst niet gebruikt wordt.
- De voorgestelde “Strokenbouw” doet in geen enkel opzicht recht aan zowel het stedenbouwkundig beeld van Amsterdam als de (cultureel)historische waarde van het Marineterrein. Het huidige open en groene karakter van het Marineterrein wordt vrijwel geheel teniet gedaan.
- Bouwhoogte: Het stedelijk nieuwbouw-volume is te groot en te hoog. De bouwhoogtes langs de Dijksgracht en de Kattenburgerstraat dienen te worden vastgesteld op maximaal 15 meter.
- Woningen: het aantal te realiseren woningen dient te worden uitgebreid van 800 naar 1000 woningen. Deze woningen dienen beschikbaar te zijn voor alle Amsterdammers en geen voorrangsbeleid voor werkenden op het Marineterrein.
- Stadspark: Een royaal groen Stadspark ontbreekt nu in de Concept-NvU. De voorgestelde strook langs het water kan niet als Stadspark worden aangemerkt. De berekening van 40% groen in de Concept-NvU is onjuist. Wij eisen meer groen, dus een groter (aaneengesloten) Stadspark dan voorgesteld.
- Participatie: De voorafgaande inspraakprocedures zijn volstrekt onvoldoende geweest. De buurten (omwonenden en belanghebbenden) voelen zich onvoldoende gehoord en zijn onvoldoende betrokken bij de plannen. Er is geen gebruik gemaakt van de aanwezige expertise in de buurt.
- Vervolg participatie: Verdere participatie Dit heeft alleen betekenis als het huidige “Raamwerk” daadwerkelijk als "mogelijke ’impressie” wordt beschouwd en als in een vervolg-overleg met omwonenden en belanghebbenden ruimte is voor meedenken en co-creatie, ook over het stedenbouwkundig ontwerp

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

1. De opzet en de status van de NvU

De gemeentelijke plannen voor de herontwikkeling van het Marineterrein zijn ingrijpend. Volgens die plannen moet deze bijzondere plek in Amsterdam uitgroeien tot een toonaangevend innovatiedistrict, waar werken, wonen, leren en experimenteren met elkaar in verband worden gebracht. Het Marineterrein moet optimale maatschappelijke en economische waarde hebben en recht doen aan de bijzondere groene en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. De ontwikkeling geschiedt in fasen. Om bovengenoemde ambitie verder uit te werken, heeft de gemeente in november j.l. de Concept-Nota van Uitgangspunten voor inspraak vrijgegeven.
In meer dan 120 pagina's geeft de Concept-NvU een uitgebreid en gedetailleerd beeld hoe het Marineterrein er na de herontwikkeling uit zal gaan zien. De NvU staat vol lovende teksten die barsten van de ambities en romantische sfeerimpressies met voorbeeldfoto's van gebouwen elders in de wereld. Ook bevat de Nota een gedetailleerd stedenbouwkundig ontwerp.
Dat laatste verbaast ons en is naar onze mening niet correct. Een Nota van Uitgangspunten behoort vooraf te gaan aan een stedenbouwkundig ontwerp en niet, zoals in het voorliggende concept, tevens een "Eindbeeld" aan te geven, al wordt dit in de concept-NvU misleidend als "Raamwerk" gepresenteerd. Door het Stedenbouwkundig raamwerk als Eindbeeld te presenteren, wijkt de gemeente af van de eigen procedures en zet ze ons als bewoners op het verkeerde been. Wij gaan er dan ook van uit dat het z.g. "Raamwerk" slechts een impressie is van een voorbeeld hoe het Marineterrein er na afloop van de herontwikkeling uit zou KUNNEN zien.

2. Het Stedenbouwkundig Raamwerk

Op basis van de informatiekranten van november 2020 en september 2021 en de verschillende onderdelen in de Concept-NvU kunnen volgens ons de volgende punten als "uitgangspunten" worden beschouwd:

1. Totale bouwvolume (nieuwbouw + bestaande gebouwen + gebouwen Defensie) 185.000 vierkante meter bruto vloeroppervlak, waarvan 35.000 vierkante meter vloeroppervlak voor Defensie.
2. Bouwhoogte 15-30 meter met maximaal 2 hoogteaccenten tot 40 meter hoog
3. 800 woningen
4. 70% van het terrein onbebouwd, waarvan 30% verharding (stoep, weg- en fietspaden) en 40% groen. (Stadspark/groen/sportveld).

Inhoudelijk hebben wij de volgende bezwaren tegen het Stedenbouwkundig Raamwerk:

A. Weinig creatief en innovatief

In deel 4 van de Concept-NvU is gekozen voor een strokenverkaveling met daaromheen hoge bebouwing. De bebouwing is dicht op elkaar. Dit om een stedelijke uitstraling te krijgen. Wij vinden het stedenbouwkundig raamwerk met zijn strokenbouw, zijn verdichting, zijn rooilijnen en zijn hoogtes

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

weinig innovatief en creatief. De nu voorgestelde Vinex-achtige bouw doet geen recht aan het bijzondere karakter van het Marineterrein en sluit slecht aan bij het stedenbouwkundig beeld van de zo nabijgelegen binnenstad van Amsterdam. Nergens wordt onderbouwd waarom een dergelijke verdichting nodig is. Behalve de zichzelf bevestigende redenering dat stedelijke dichtheid en voldoende volume essentieel is voor het kunnen realiseren en goed functioneren van de voorzieningen. Alsof er nu niet al allerlei voorzieningen op het terrein zijn die uitstekend functioneren zonder die stedelijke dichtheid. Het historisch unieke Marineterrein vraagt om een unieke stedenbouwkundige invulling, die niet te vergelijken is met enige andere nieuwbouwlocatie.

Onze algemene indruk van de nu gepresenteerde invulling van het Marineterrein: te veel gebouwen, te hoog en een te dwingend rechtlijnig kader.

B: Bouwvolume en hoogte van de bebouwing

Van de 185.000 vierkante meter bouwvolume is 150.000 vierkante meter gereserveerd voor de bebouwing van het Dok en “Stadspark" en 35.000 vierkante meter voor de Kazerne (dat is inclusief het bestaande Marechausseegebouw). De 150.000 vierkante meter bebouwing van het Dok omvat, naast de nieuwbouw, ook de depotgebouwen van het Scheepvaartmuseum en de 7 “beeldbepalende gebouwen die nog op het te realiseren “Stadspark” blijven staan. De overige bestaande gebouwen worden gesloopt. Wij vragen ons af of dit noodzakelijk is en verzoeken dan ook met klem te onderzoeken of een of meer gebouwen die nu voor de sloop bestemd zijn, alsnog kunnen blijven staan. Dat sluit aan bij de eigen duurzaamheidsambities van de gemeente.
Als wij de plannen doorrekenen op basis van het voorliggende Raamwerk en de informatie dat de nieuwbouw minimaal 20 en maximaal 30 meter hoog zal worden (+ 2 torens van max. 40 meter), komen wij op een totale vloeroppervlakte uit die meer dan 50% hoger ligt dan het voorgestelde basisprogramma van 185.000 vierkante meter.

Wij vinden het van essentieel belang dat het totale bouwvolume van 185.000 vierkante meter vloeroppervlak (150.000 voor het Dok en Stadspark en 35.000 voor Defensie) als een hard gegeven wordt opgenomen in de Nota van Uitgangspunten.

Wij schrikken op een aantal plekken van de voorgestelde bouwhoogtes. Aan de Kattenburgerstraat worden twee achter elkaar liggende gebouwen van Defensie voorzien van 30 meter hoog, pal langs de bestaande muur. (Dat is tweemaal zo hoog als de flats van Kattenburg zelf). Er is door Kattenburgers en omwonenden jarenlang gestreden voor een zogenaamde ‘afwaardering ‘van de straat omdat er téveel schadelijke verkeersoverlast voor bewoners is. De gemeenteraad heeft hier positief aan meegewerkt. Er wordt een max. snelheid van 30 km per puur ingevoerd. Er komt ruimte voor een beetje extra vergroening ten behoeve van een gezonder leefklimaat en bevordering van de sociale veiligheid. Nieuwe hoogbouw pal langs de muur van het Marineterrein staat dwars op deze plannen. Het geeft extra geluidsoverlast , teveel schaduw en beperkt de luchtkwaliteit juist weer.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Hoewel de NvU stelt dat de bebouwing aan de Dijksgracht nu iets lager wordt, zien we dat er ook daar nog steeds wordt uitgegaan van gebouwen van 30 en 25 meter hoogte. Ter vergelijking: Het Scheepvaartmuseum is 20 meter. Deze hoogtes belemmeren niet alleen het uitzicht van de bewoners van de omliggende buurten, maar zorgen voor veel geluidsweerkaatsing van het spoorweggeluid en langsvarende passagiersschepen.

Wij dringen er op aan om uit te gaan van een bouwhoogte van maximaal 15 meter aan de randen van het terrein en 30 meter meer naar het midden. Sowieso moet het een uitgangspunt zijn dat de bouwhoogten geen onacceptabele inbreuk mogen maken op de woonkwaliteit en leef kwaliteit van de direct omwonenden van het Marineterrein. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Dijksgracht, waarbij de woonboten bij een bouwhoogte van meer dan 15 meter al voor een substantieel deel van het jaar in de schaduw komen liggen.

Het is ons op dit moment niet duidelijk of de Gemeenteraad een rol speelt in de besluitvorming rond het bestemmingsplan voor de gebouwen van Defensie. Ons verzoek is om een (bindende) afspraak met Defensie te maken dat de bebouwing aan de Kattenburgerstraat niet hoger mag zijn dan de nu aanwezige depotgebouwen van het Scheepvaartmuseum.

In de Concept-NvU staat dat van de 150.000 vierkante meter bebouwing 40% bestemd is voor woningen, 40% voor bedrijven en 20% voor leren.

Er wordt uitgegaan van woningen van gemiddeld 70-75 vierkante meter. Als je de totale bebouwing van het Marineterrein als logisch uitgangspunt neemt, is slechts 1/3 van de bebouwing bestemd voor woningen en 2/3 voor bedrijfsgebouwen (bedrijven/leren/Defensie). In de projectnota/principebesluit van 2017, toen er nog van uitgegaan werd dat Defensie (behalve het Marechausseegebouw) geheel zou vertrekken, ging het over 1300 woningen. Het besluit van Defensie om met 35.000 vierkante meter toch op het Marineterrein te blijven, is geheel ten laste gegaan van het aantal geplande woningen. Dit vinden wij niet juist; een eerlijke verdeling tussen “woningen" en overige ruimtes zou logischer en wenselijker zijn. Gezien het nijpende tekort aan woningen in Amsterdam stellen wij voor om het aantal woningen te verhogen van 800 naar 1000 en de oppervlakte voor “bedrijfsruimtes” navenant te verlagen. Elders in de stad zien we veel kantoren leegstaan en worden bedrijfsruimtes juist ongebouwd tot woningen.

We begrijpen niet waarom in de NvU wordt uitgegaan van bouwlagen van 4 meter. Er wordt gesteld dat dit nodig is voor flexibel en adaptief gebruik van de ruimtes. Ook wordt er over de hele linie uitgegaan van plinten van 4.5 meter hoogte. Wij zijn van mening dat een hoogte van 4 meter voor woningen absoluut niet nodig is. Als deze hoogte wordt verlaagd naar 3 meter (en dat is nog altijd substantieel) dan kan de totale bebouwing én lager worden én minder oppervlakte innemen. Hierdoor ontstaat er ruimte voor het zo noodzakelijke groen. Handhaving van de bestaande bebouwing kan hier nog verder aan bijdragen. Ook hiervan hebben wij berekeningen en voorbeelden. Verder vragen wij ons af waarop de aanname stoelt dat bedrijfsruimtes in de nabije toekomst zo hoog en groot moeten zijn. Wij zien juist een omgekeerde tendens naar kleinere en flexibelere werkplekken. Ook bij bouwlagen van 3 meter is adaptief en circulair bouwen volgens ons heel goed mogelijk.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Een plinthoogte van 4.5 meter over de hele linie is ook niet wenselijk. Het is belangrijk dat de toekomstige bewoners feeling hebben met het straatniveau en dat bijvoorbeeld gezinnen met kinderen een directe toegang hebben tot de buitenruimte. In de omgeving zijn heel veel van dit soort plinten die op bepaalde plekken te kampen hebben met serieuze leegstand. Ook voor de sociale veiligheid is bewoning op de begane grond belangrijk.

Kortom: Wij willen lagere bouwlagen en op sommige punten lagere plinten. Hierdoor kan het aantal geplande vierkante meters vloeroppervlakte gehandhaafd blijven, maar hoeft er minder hoog gebouwd te worden langs de randen van het terrein en ontstaat er meer ruimte voor aaneengesloten groen.

C. Te weinig (aaneengesloten) groen

In de NvU uitgangspunten staat dat 40% van de oppervlakte van het terrein groen zal blijven. Er wordt alles aan gedaan om het terrein in de teksten een groene uitstraling te geven.

De smalle kades langs de Dijksgracht en het Oosterdok worden tot ecologisch groen bestempeld. De niet erg brede straten tussen de stroken bebouwing worden eufemistisch aangeduid als ‘parkstraten’ en ‘tuinstraten’. En in de berekeningen wordt al het snippergroen in de straten (elke boom en plantenbak) meegeteld als “openbaar groen”. Zelfs het Defensiesportveld wordt als openbaar groen meegerekend. Bij onze narekening van dezelfde gegevens komen wij op niet meer dan 27,6% groenoppervlakte. De in de Concept-NvU gesuggereerde 7,5 voetbalvelden groen die worden gerealiseerd vinden wij misleidend (zie ook bijlage 1).

In alle inspraakreacties tot nu toe is aangedrongen op meer aaneengesloten groen in de vorm van een serieus Stadspark. Dat is in de huidige plannen niet terug te vinden. Het voorgestelde Stadspark is zeer beperkt van omvang en niet aaneengesloten. Wat er nu naast De Voorwerf wordt voorgesteld als “Stadspark” is slechts een smalle strook langs het water waar ook nog 4 gebouwen op staan. Het hoogste gebouw in de plannen (40 meter) staat nota bene gepland in datzelfde Stadspark.
Het grootste groene oppervlak is het nieuwe sportveld dat eigendom blijft van Defensie. Dit sportveld kan alleen buiten Defensie uren gebruikt worden door publiek; dat betekent na 17 uur en in de weekenden. Bovendien wordt het Sportveld ook 10 dagen per jaar gebruikt als helikopter landingsplek. We vragen ons ook af hoe groen dit sportveld werkelijk wordt. Is een atletiekbaan ook groen? Verder wordt gezegd dat er geen hek om het sportveld zal komen, maar wij voorspellen dat dit op den duur toch zal gebeuren. Hiermee verdwijnt dan het openbare karakter.

In de NvU wordt gesteld dat het huidige aantal bomen behouden blijft, door o.a. bomen te verplanten en nieuwe bomen aan te planten. Wij hebben in kaart gebracht wat de consequenties van de plannen voor de huidige bomen zijn en constateren dat tenminste 75 van de bestaande bomen moeten verdwijnen (zie bijlage 2). Ook is er op dit punt nog onduidelijkheid. In de maquette van de gemeente staan aan de Dijksgracht bij het sportveld wel bomen getekend, maar volgens de andere tekeningen worden die verwijderd.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Als laatste bij dit punt willen wij er op wijzen dat het groen op het Marineterrein niet alleen van wezenlijk belang is voor de toekomstige bewoners en gebruikers, maar vooral ook voor de omliggende buurten en de oostelijke binnenstad in zijn geheel. Er is in dit deel van de stad een gigantisch tekort aan openbaar groen. Het noodzakelijke percentage groen per inwoner dat de gemeente hanteert wordt in de oostelijke binnenstad bij lange na niet gehaald. (Het Wertheim park is niet meer dan een postzegel). Wij zijn niet de enigen die dat zeggen. Volgens de onafhankelijke Rekenkamer heeft het college van Amsterdam weliswaar 'veel ambities ten aanzien van het groen, maar ontbreken 'duidelijke normen' ten onrechte nog steeds. De Rekenkamer is van oordeel dat voldoende groen 'een belangrijke voorwaarde is voor verdere groei en verdichting van de stad'.

Voor ons is een aaneengesloten Stadspark met substantieel groen een harde eis.

3. Connectie met de omliggende buurten

In de NvU wordt gehamerd op de noodzaak van een connectie met omliggende buurten. Daartoe worden o.a. nieuwe verkeersroutes voor langzaam verkeer voorgesteld en de inrichting van een buurtkamer van 120 m2. Maar van een wezenlijke doordenking van de plannen in relatie met de omliggende buurten is geen sprake.

A: Bouwen voor de buurt!

In de Concept-NvU wordt al ten onrechte al aangegeven voor wie die woningen bestemd zullen zijn. De doelgroep bestaat met name uit mensen die specifiek verbonden zijn met het "innovatieconcept" op het terrein, zoals kenniswerkers, ondernemers, expats, tijdelijke onderzoekers en studenten. Voor wat dan nog over blijft, kunnen woningzoekenden uit de directe omgeving in aanmerking komen voor met name de huurwoningen.
Tegen een dergelijk (prematuur) beleid hebben wij al bij de behandeling van de principenota in 2017 bezwaar gemaakt. Hierover zijn toen moties aangenomen in de gemeenteraad (en zelfs vragen gesteld in de Tweede Kamer).

Gezien de problemen op de woningmarkt zijn wij van mening dat alle Amsterdammers (jong én oud) de mogelijkheid moeten krijgen om in aanmerking te komen voor een woning op het Marineterrein en is voorrang voor werknemers van de bedrijven die op het Marineterrein gevestigd zijn niet passend. Dit betekent overigens niet dat wij tegen innovatieve woonvromen zijn.

B: Geen samenhang met andere ontwikkelplannen

De concept NvU wordt verder los van andere plannen in de omgeving gepresteerd. Maar die zijn er volop. Hierdoor dreigt serieuze stapeling van overlast voor de Dijksgracht, de Kattenburgerstraat, de Museumhaven en de Piet Heinkade. De gemeente is bijvoorbeeld serieus van plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstaling van grote passagiersschepen, een stalling van dekschuiten en overslag HUB voor bouwmaterialen te realiseren.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Ook het besluit van de Rijksoverheid tot de aanleg van een hoogfrequent spoor zijn niet in de NvU betrokken. De extra treinen die met een hogere snelheid gaan rijden zullen eveneens voor veel geluidsoverlast zorgen.

In de NvU wordt gesteld dat de toename die van het autoverkeer in de Kattenburgerstraat beperkt zal blijven. Maar er is nergens te lezen of hierbij ook rekening wordt gehouden met de bezoekers die het terrein zonder meer zal aantrekken. De geplande parkeergarage die deels door defensie zal worden gebruikt lost dit niet op. Nu al staat de Kattenburgerstraat vaak helemaal vol geparkeerde auto's.

Wij voorzien wel degelijk een toenemende verkeers- en parkeerdruk en stankoverlast op de Kattenburgerstraat, de Dijksgracht en de Piet Heinkade. Er dienen vooraf concrete maatregelen te worden genomen om dit tegen te gaan.

Gezamenlijk leiden deze plannen tot een opeenstapeling van (geluidsoverlast) voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein.

Wij verwachten dat de gemeente in samenwerking met o.a. ProRail zorgt voor geluidsbeperkende maatregelen als een geluidsscherm langs het spoor aan de Dijksgracht West en verplaatsen van de stalling en HUB van de Dijksgracht Oost naar een beter geschikt water. Ook dringen wij er op aan dat er op basis reële geluidsmetingen wordt gewerkt en niet op basis van pro forma berekeningen. En dat de toekomstige verkeerstromen (auto's en langzaam verkeer) in de straten om het Marineterrein op basis van realistische modellen berekend worden.

B: Afzonderlijke planschade buurten

De bewoners van de Piet Heinkade, de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht hebben allen te maken met een stapeling van overlastgevers, zoals de geplande verdubbeling van het treinverkeer van het Hoogfrequente spoor), de toename van het autoverkeer (als gevolg van het autoluw maken van binnenstad) en toenemende parkeerdruk. De Dijksgracht, de Kattenburgerstraat en de Piet Heinkade krijgen daarnaast ook te maken met afzonderlijke additionele overlast. Voor de Dijksgracht gaat het onder meer om een sterkte toename van het aantal schaduwuren (nadelig voor zonnepanelen) en geluids- en lichtoverlast door het geplande sportveld (met lichtmasten). Ook de bewoners van de Kattenburgerstraat vrezen een toename van het aantal schaduwuren. Voor de Piet Heinkade gaat het om een ernstige beperking van het uitzicht, trams, de overlast van de cruiseschepen en de rivierboten met de geplande verzamelplek voor de transferbussen (Zouthaven). Dit alles kan tot aanzienlijke planschade leiden. Ook hiervoor vragen wij aandacht.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

4. Inspraak en participatie

A: Inspraak tot nu toe

Als bewoners van de omliggende buurten hebben wij actief deelgenomen aan de diverse Buurtgesprekken, Informatieavonden, Designsprints, Ontwerpsessies, consultatierondes en andere gelegenheden. Ook hebben enkele van onze vertegenwoordigers zitting genomen in de Klankbordgroep. Tijdens al deze sessies is ons nooit duidelijk geworden wat de status van onze inbreng was. Bij de Klankbordgroep werd zelfs te kennen gegeven dat het niet over de inhoud van de plannen mocht gaan. We voelden ons overvallen door de eerste publicaties over de ontwikkeling van het Marineterrein en de geformuleerde hoogtes en de dichtheid van de bebouwing. Die hadden we op grond van al onze meedenksessies absoluut niet zien aankomen. De aanpassingen die op basis van het overleg met de buurten zijn gedaan vinden wij miniem. Wij vinden het hele meedenk/inspraakproces tot nu toe veel te vrijblijvend en vaag.

B: Verdere participatie

Als het om de toekomst gaat blinkt de NvU weer uit door vaagpraat. “Er is duidelijk draagvlak om afspraken over hoe omwonenden, buurtorganisaties en gemeente betrokken kunnen worden bij de planvorming met elkaar vast te leggen, bijvoorbeeld in een relationeel contract.”

Wij willen we geen relationeel contract. We willen heldere afspraken hoe we als (vertegenwoordigers van) omliggende buurten mee kunnen denken over de uitwerking van de plannen en ook mee kunnen ontwerpen. Er zijn genoeg levensvatbare ideeën voor de invulling van het terrein die verder gaan dan een buurtkamer. Ook willen we mee kunnen bewaken dat de uitgangspunten die, naar wij verwachten, op basis van deze inspraakreactie worden aangepast, in de toekomst gehandhaafd blijven. Het is immers nog helemaal niet zeker dat het de gemeente zelf is die het terrein zal kopen. Ervaringen met Oostenburg hebben ons geleerd dat prachtig geformuleerde uitgangspunten zomaar ter zijde worden geschoven wanneer een terrein in handen van projectontwikkelaars komt.

Wij willen geen inspraak achteraf, maar serieus meedenken en mee-ontwerpen en vooral ook transparante procedures.

5. Ondertekenaars

1. Werkgroep Ontwikkeling Marineterrein 2. Klankbordgroep Marineterrein 3. Actiegroep Kattenburgerstraat 4. Bewonerscommissie Groot Kattenburg 5. Belangenvereniging Dijksgracht te water 6. Mediamatic 7. Het Eilandenoverleg	8. Wijkcentrum d’Oude Stadt 9. Bewonersraad Nieuwmark Groot Waterloo 10. Bewonerscommissies gebouw Costa Rica, gebouw Boston, gebouw Gibraltrar en Ramses Shaffy Huis 11. VVE’s gebouw Kasteel en Huys Europa 12. Plantage Weesperbuurt Overleg 13. Vereniging Oosterdok Gebruikers

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten
op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Bijlage 1: Onderbouwing berekeningen groen en overmaat bebouwing

A. GROEN

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

B. BOUWVOLUME

Alle huidige 23 gebouwen verkeren in goede staat en worden goed gebruikt voor succesvolle, innovatieve broedplaats- en bedrijfsactiviteiten. Toch voorziet het gemeentelijk RAAMWERK in sloop van tenminste 12 gebouwen, waarmee ca 60.000 m2 vloeroppervlak verloren gaat. Ten onrechte, want dit gaat niet alleen ten koste van de huidige, betaalbare, werkruimtes, maar is ook in strijd met de nagestreefde principes van DUURZAAMHEID EN CIRCULARITEIT. Bovendien zijn met grootschalige sloop en herstructurering onnodig hoge, extra kosten, ook voor bouwrijp maken. Sloop is daarmee ongewenst en onnodig.
Nader onderzoek wijst daarnaast uit dat maximaal behoud en herstel goed samen gaat met beperkte, aanvullende nieuwbouw, tot het gewenste programma van 185.000 vloer-oppervlak. Winst is dat daarmee een groot oppervlak 6 hectare aaneengesloten groot groen stadspark eenvoudig mogelijk is.

C. BOUWHOOGTE

Het stedenbouwkundig raamwerk gaat uit van 9 “nieuw-bouw-stroken”, met een gezamenlijk bebouwingspercentage van 30%. De grote bouwhoogtes (30 tot 40 meter) met 7 tot 13 bouwlagen maken hiermee een maximaal vloeroppervlak nieuwbouw mogelijk van ca 300. 000 m2.
Dit is 115.000 m2 (60%) méér dan het gewenste totaalprogramma van 185.000 m2 voor wonen, werken en defensie samen: een toekomstige “vrijbrief” voor projectontwikkelaars en gemeente. Deze veel te grote marge wordt mogelijk gemaakt doordat gemeentelijke berekeningen uitgaan van extra grote verdieping-hoogtes van 4 tot 4,5 meter. Deze flexibiliteit zal maar in een beperkt aantal gevallen nodig en nuttig zijn. De bouwhoogtes kunnen en moeten teruggebracht worden van 30 en 40 meter naar gemiddeld 25 meter met 7 bouwlagen. Hiermee wordt bebouwing van 15 meter langs de randen aan Dijksgracht en Kattenburgerstraat mogelijk.

Zienswijze van organisaties uit de omliggende buurten
op de concept Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein

Bijlage 2: Bomen op het Marineterrein die moeten verdwijnen

Rood = wordt gekapt, groen = nieuw, de overige bomen blijven behouden

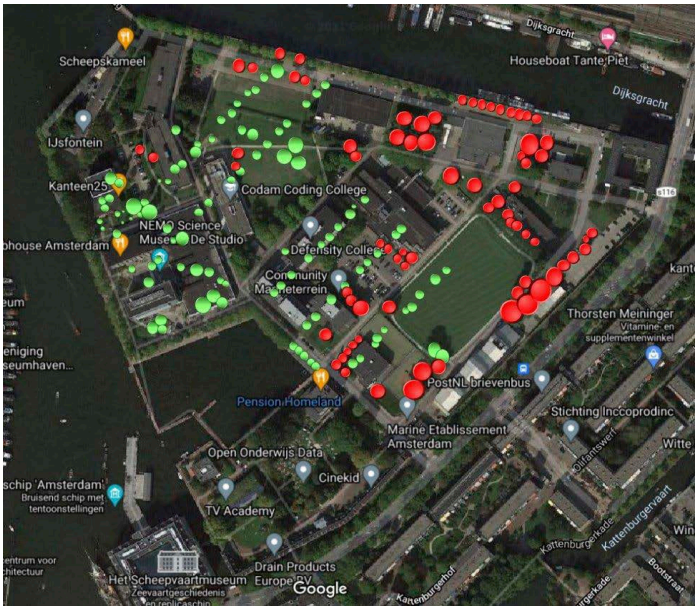

BIJLAGE 16; Inspraakreactie 41

Aan het College van Burgemeester en Wethouders

Betreft zienswijze naar aanleiding van de Concept Nota van Uitgangspunten Marineterrein.

Geacht College, beste pappa's en mamma's van de stad.
Ik zeg dit niet als grapje, ik hoop dat jullie met de stad omgaan zoals je met je eigen kind zou omgaan. Welke waarden willen jullie doorgeven? Wat heeft waarde voor de toekomst? Wat is de allerbeste afweging die je kunt maken?
Ik hoop zo dat voor de toekomst van het MT niet de vastgoedgeldmachine alles zal bepalen, maar dat ook leefbaarheid, de architectonische en culturele waarde van deze prachtige stad, de massale en toenemende behoefte van stadsbewoners aan groen in een steeds intensere stad, hierin meegewogen worden.
Laat uw hart en geweten alstublieft meedoen in dit proces.
Als bewoner van het adres Dijksgracht 15C onderschrijf ik volledig de zienswijze die de Belangenvereniging Dijksgracht te Water samen met andere omliggende buurten zo zorgvuldig heeft opgesteld en heeft ingediend.
Voor mij persoonlijk betekent de Nota van Uitgangspunten die er nu ligt een giga negatieve impact op mijn toekomstige leven.
Bewoners van de Dijksgracht krijgen nl. te maken met een stapeling van effecten.
Alle bouwhoogtes hoger dan 15 meter leiden bij ons tot een groot verlies aan zonlicht. In de winter komt mijn schip dan volledig in de schaduw te liggen. Het zal een sterke negatieve impact hebben op ons woongenot. Dit heb ik gezien op de digitale impressie tijdens de testsessie. Ik heb plannen om zonnepanelen te leggen op mijn dak, maar ik ben erg geschrokken van de NvU. Als niet voorkomen wordt dat er zulke hoge gebouwen komen, heeft het weinig zin om zonnepanelen te leggen.

Hoge gebouwen weerkaatsen ook het geluid van het spoor. Het geluid is nu draaglijk, maar wel aanwezig. Toename van het geluid door de weerkaatsing en door de plannen die Prorail aan het realiseren is om de frequentie van het treinverkeer substantieel te verhogen lijkt mij vreselijk. Ik begrijp dat een stadsbewoner omgevingsgeluid moet accepteren, maar iedereen weet dat het elastiekje niet eindeloos uitgerekt kan worden. Daarom zijn er normen vastgesteld.
Ik heb begrepen dat de norm 55 DB is, dat we nu al met 60-69 DB (gemeten in 2016) boven de norm zitten, maar er nog veel verder bovenuit gaan komen als het treinverkeer intensiveert en wij een klankkast krijgen door hoge gebouwen aan de overkant.

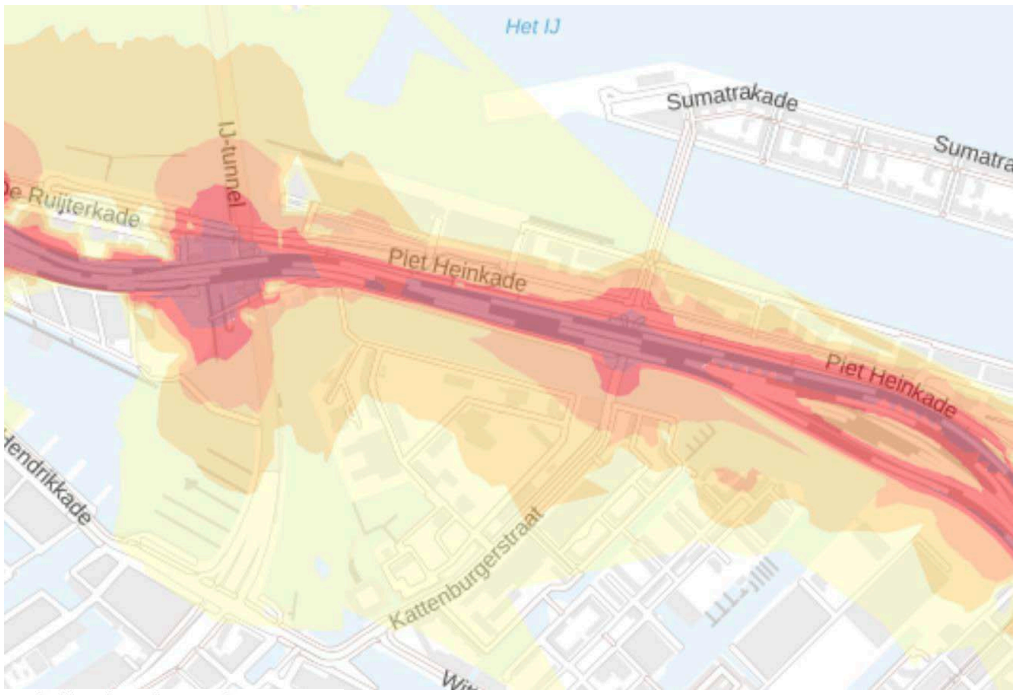

Geluid treinverkeer (Lden)

Transparantie: 51%

Legenda:

- < 55 db
- 55 - 59 dB
- 60 - 64 dB
- 65 - 69 dB
- 70 - 74 dB
- >= 75 dB

Bron:
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2016

Daarnaast zijn er de plannen voor de Dijksgracht Oost, wat gaat over een flinke toename van vaarverkeer dat ook een toename van geluidsoverlast met zich mee zal brengen.
En tel daarbij op het geplande sportveld van Defensie, dat met name in de avonduren tot geluidsoverlast zal leiden tot en overlast van de lichtmasten die om dit veld worden geplaatst.

Kortom de in de Nota van Uitgangspunten gepresenteerde plannen leiden voor mijn huishouden tot duidelijke planschade.
Ik verzoek u dringend hiermee rekening te houden.

De NvU is misleidend als het gaat om groen. Onbebouwd wordt nl niet ervaren als groen. Mensen houden van gras en niet van steen. Zie foto:

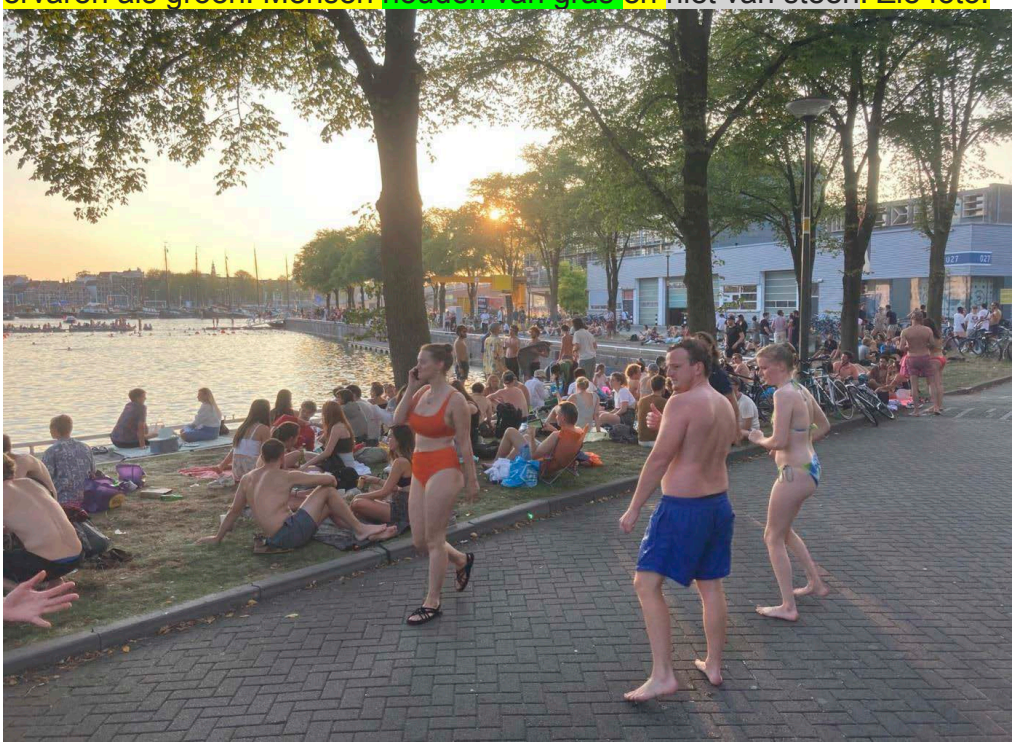

Eigen foto

De stad snakt naar groen!!. Heeft u gezien hoe lang de rijen bij het MT in de zomer waren? Heel veel mensen komen van heinde en verre genieten van het water en de gezelligheid die er is ontstaan in de afgelopen jaren. Massaal weten stadsbewoners het MT te vinden. Er is een enorme behoefte aan ademruimte. Aan groene longen, bomen en gras.

Eigen foto

Ik vraag u, wilt u alstublieft denken aan de lange termijn….en de stad het groen geven waar het naar snakt en alleen noodzakelijke bebouwing neerzetten van allure en met mate, passend bij de omgeving.

Er is een gebiedje vrij gekomen midden in het centrum. Hoe uniek is dat? Deze kans zal zich niet nog eens voordoen. Het MT ligt omringt door markante gebouwen die samen een mooi sillouet vormen: Nemo, de Sint Nicolaaskerk, het Scheepvaartmuseum. Daar is de stad om geliefd, niet om de zoveelste nieuwbouwwijk. Zorgt u er alstublieft voor dat het MT een parel zal worden waar de stadsbewoners en haar bezoekers van zullen genieten. Ik vertrouw op uw geweten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

BIJLAGE 17; Inspraakreactie 45

Pas op dat de gebouwen niet gaan lijken op die uniforme nieuwe gebouwen waar Amsterdam nu van vergeven is, van Houthavens tot Oostenburg. Het is een zichtlocatie in het Centrum, enige durf en ambitie mag wel dmv onderscheidende architectuur, denk aan het nautisch verleden en de bijbehorende vormgeving daar met timpanen en rondbogen, natuurlijk wel met een uiterst moderne architectonische variant maar enige grandeur is welkom daar.

[redacted]
Amsterdammer, vormgever, kunsthistoricus

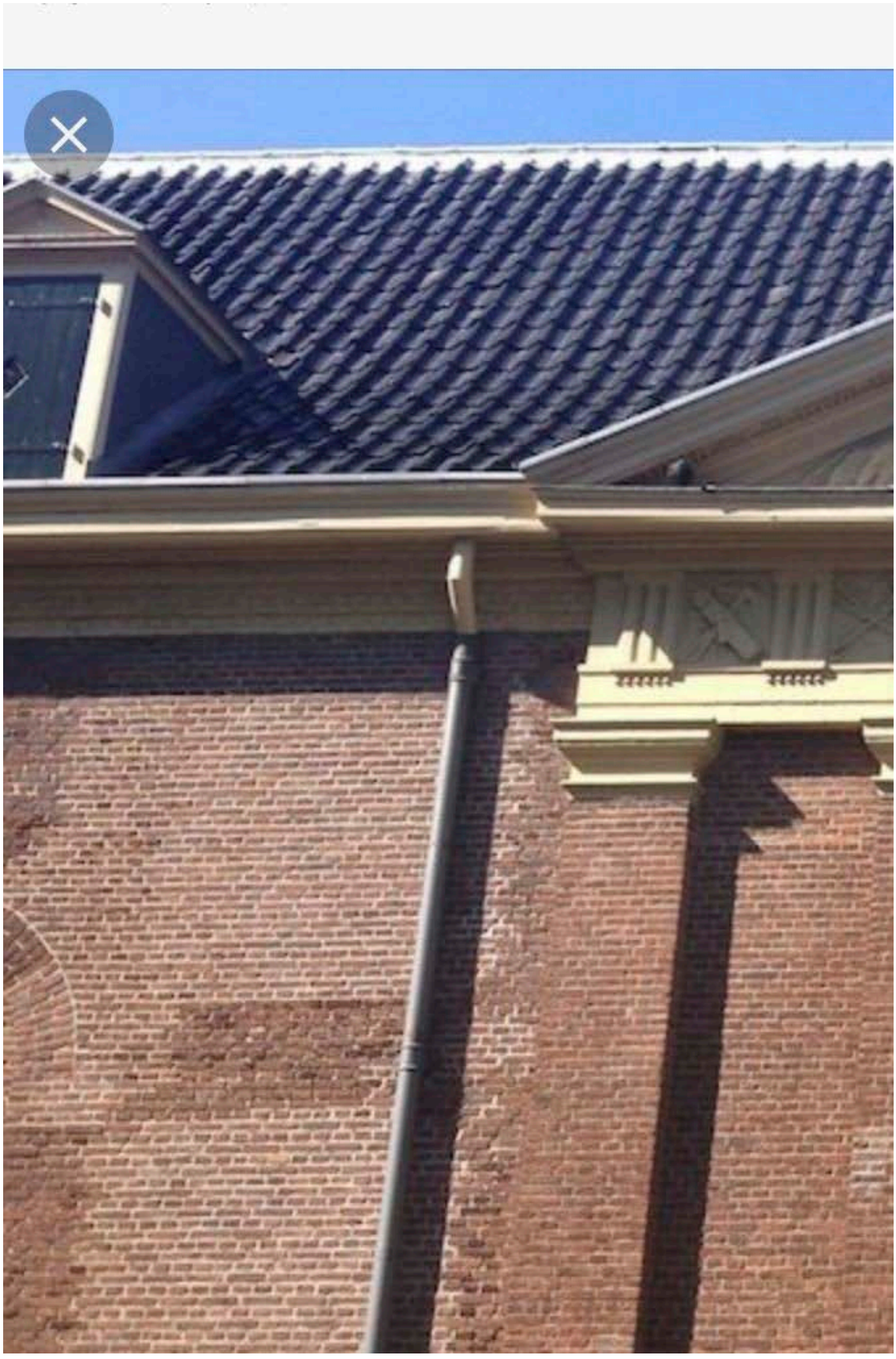

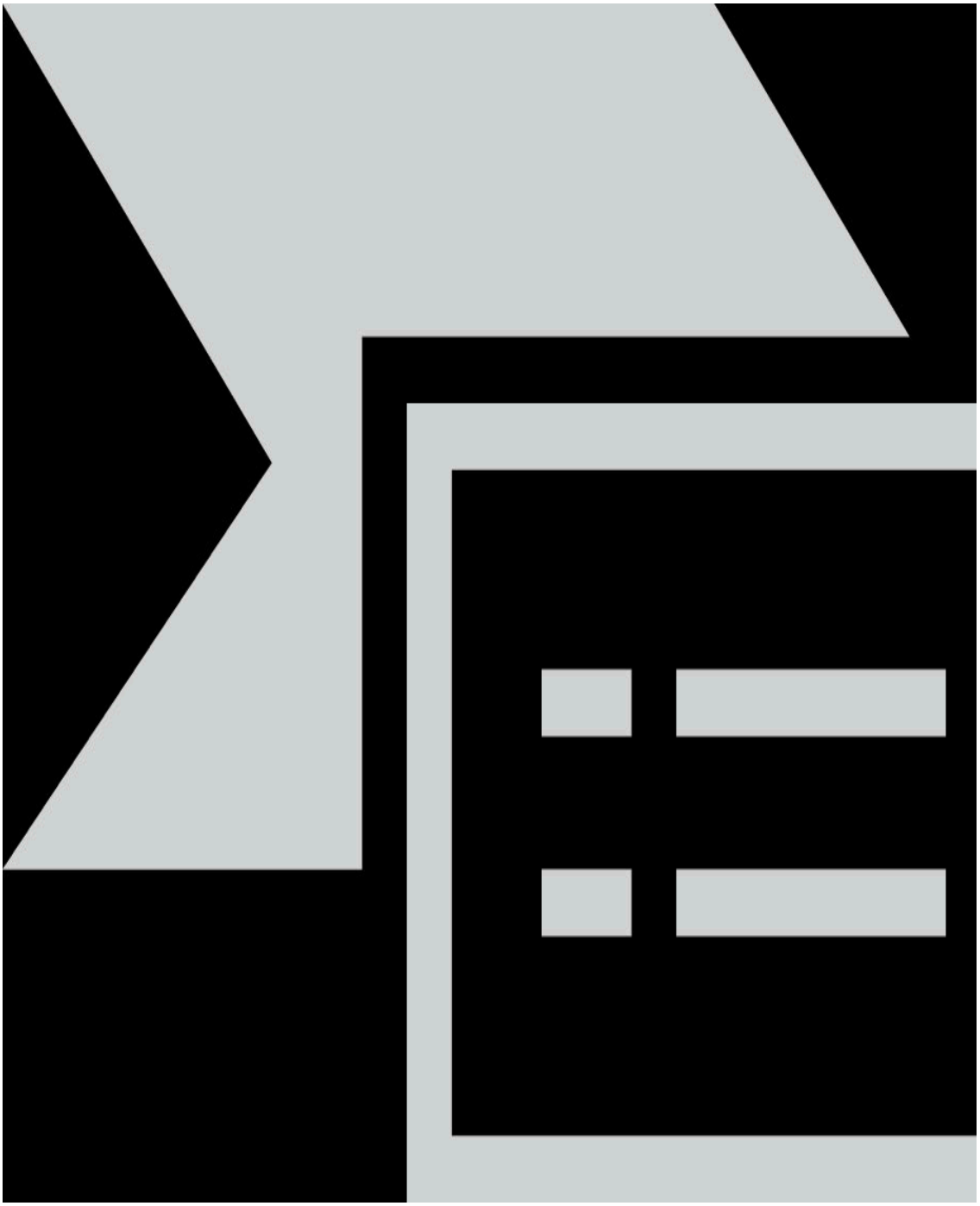

Verstuurd vanaf mijn iPad

BIJLAGE 18; Inspraakreactie 329

Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam'

Zienswijze van [redacted], eigenaren van appartement [redacted] te Amsterdam.

Het betreft hier de zienswijze op de Concept Nota van Uitgangspunten van de herontwikkeling van het Marineterrein in Amsterdam.
De Nota is gepubliceerd op 16 november 2021.
Zienswijze, 16 Januari 2022

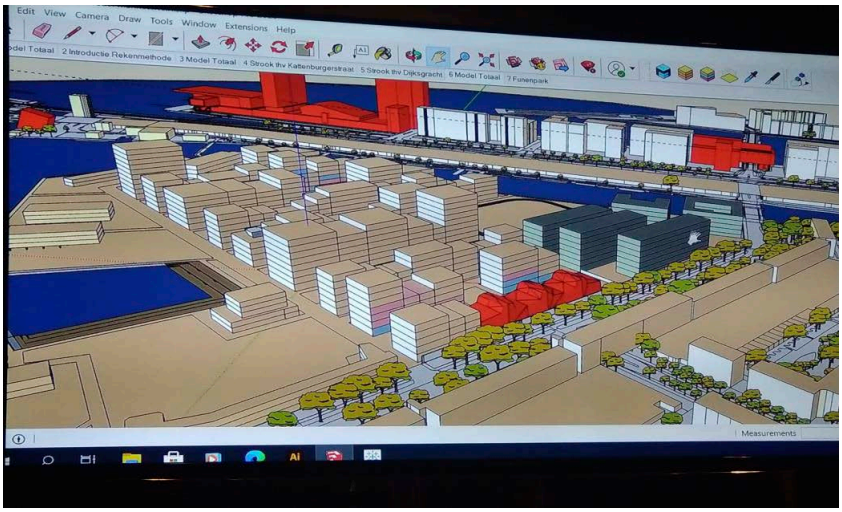

Foto gemaakt tijdens de 3D testsessie van Bureau Marineterrein, november 2021

Gemeente Amsterdam
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

Amsterdam, 16 januari 2022.

Betreft: Inspraakreactie concept nota van uitgangspunten Marineterrein Amsterdam, zienswijze.

Geachte mevrouw Halsema, Geachte leden van het College van de gemeente Amsterdam,

Middels dit schrijven maken we gebruik van de inspraakprocedure die betrekking heeft op de concept Nota van Uitgangspunten aangaande de herontwikkeling Marineterrein,vrijgegeven voor inspraak op 16 november 2021.

Inleiding

Op basis van de informatie uit de concept Nota van Uitgangspunten, kortweg NvU, en de informatie van de site van Rijksvastgoedbedrijf van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties maken we op dat het Marineterrein in Amsterdam een andere bestemming zal krijgen.

Het historische marineterrein op Kattenburg, een eiland van 12,7 hectare groot, krijgt een nieuwe bestemming. De herontwikkeling door het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Amsterdam vindt plaats in opdracht van het ministerie van Defensie. Een deel van de aanwezige defensiefuncties verlaat het terrein. De ruimte die op het marineterrein vrijkomt is bestemd voor een gevarieerd programma van wonen, werken en leren. Het Projectbureau Marineterrein, dat werkt in opdracht van de gemeente Amsterdam en het Rijksvastgoedbedrijf, verzorgt het tijdelijk beheer van de vrijgekomen delen van het terrein. Defensie concentreert haar activiteiten op een kleiner afgeschermd deel van het huidige Marineterrein. Het hierdoor vrijkomende gebied krijgt een nieuwe bestemming. Dit nieuwe Marineterrein Amsterdam moet een waardevolle toevoeging aan Amsterdam worden. Mede door de openbare bestemming en behoud van de rijke historie.

Het Rijksvastgoedbedrijf werkt samen met de gemeente aan een nieuw plan voor het gebied en aansluitend een Nota van Uitgangspunten. Rekening houdend met het realiseren van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van overheidsdoelen. De planontwikkeling gebeurt in afstemming met Defensie in aansluiting op hun plannen voor reconstructie en nieuwbouw. Na de uitwerking en vaststelling van de plannen verwerft de gemeente Amsterdam of private partij(en) de gronden van het Rijk. Tot dat moment zal het projectbureau Marineterrein het al ingezette tijdelijk beheer uitvoeren richting herbestemming. Nadat de defensiefuncties, die op het terrein blijven, zijn verhuisd naar de nieuwe, compacte kazerne, kan het gebied na eigendomsoverdracht ontwikkeld worden. Dit proces zal enkele jaren in beslag nemen (Bron, site van Rijksvastgoedbedrijf, Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).

Belanghebbend.

Ondergetekenden zijn belanghebbenden omdat wij woonachtig zijn recht tegenover het Marineterrein in Amsterdam.
We wonen zodanig dichtbij het Marineterrein dat wij als een van de weinig belanghebbenden vrij uitzicht hebben over het gehele Marineterrein. We kunnen niet alleen het gehele Marineterrein overzien, we kunnen ook over het gehele Marineterrein heen kijken en hebben daardoor een vrij uitzicht over de gehele stad tot aan de Zuid-as, het Johan Cruijff Stadion en de kantoren van de Universiteit.
Al dit uitzicht verdwijnt wanneer de voorgenomen en geplande herontwikkeling van het Marineterrein doorgang zal vinden, conform de voorstellen van de Nota van Uitgangspunten.
Omdat alle hoge gebouwen zijn gesitueerd parallel aan de Dijksgracht-Piet Heinkade is het grootste deel van het zicht geblokkeerd vanuit de appartementen Piet Heinkade.
Vanwege de nabijheid van deze geplande hoogbouw ontstaan er directe en negatieve gevolgen voor het woongenot en de leefbaarheid van de ondergetekenden. Vanwege de nabijheid van het MT met de geplande toekomstige hoge en dichte bebouwing ontstaat de facto een grote en onacceptabele inbreuk op het woongenot en woonbeleving van ondergetekende.

We hebben in 2005 het appartement aan de [redacted] aangekocht vanwege het uitzicht over het MT, het uitzicht over de gehele stad.
Wanneer de toekomstige hoge bebouwing het grootste deel van het uitzicht blokkeert, verliest de woning haar aantrekkelijkheid en wordt het woongenot disproportioneel ernstig aangetast.
Vanwege de impact door de zichtbeperkingen maken we ernstig bezwaar tegen hoogbouw hoger dan 20 meter.

De nadelige gevolgen van de zeer nabij gelegen dichte bebouwing en de hoogbouwplannen zorgen voor een aanzienlijke hoeveelheid onzekerheden bij ondergetekenden als gevolg van de aantasting van het woongeluk wat van een nadelige invloed is op de gezondheid van ondergetekenden.

Inspraak, motivering van de bezwaren in de zienswijze

Campus model versus Vinexwijk

Bebouwing en inrichting van het Marineterrein.
Het huidige MT is een omvangrijk historisch gebied van meer dan twaalf hectaren groot dat in honderden jaren organisch is ontwikkeld, waardoor geleidelijk de structuur van de huidige bebouwing is ontstaan. Verdichting van de huidige bebouwing en de herontwikkeling van het eeuwenoude terrein, is mogelijk met respect voor de bestaande oude historische structuren.

De gemeente kiest bij de herontwikkeling van het Marineterrein echter voor het zogenaamde Vinexmodel, een model van rechte straten met hoge bebouwing, waarbij het huidige bouwpatroon volledig wordt vernietigd. Hiertegen maken we als belanghebbenden ernstig bezwaar.
In de infokrant Marineterrein van de Gemeente Amsterdam (november 2020) schrijft de Gemeente op pagina 3 “dat iedereen het erover eens is dat deze unieke plek geen doorsnee woonwijk of kantorengebied moet worden”. Verdichting van de huidige bebouwing en de herontwikkeling van het eeuwenoude terrein, is naar ons inzien zeker mogelijk met respect voor de bestaande oude historische structuren.

Het tweede grote bezwaar tegen het geplande Vinexbebouwing.
Het tweede grote bezwaar tegen het geplande Vinex stratenplan is het feit dat de geplande nieuwe straten niet haaks staan op de Dijksgracht, maar parallel lopen aan de Kattenburgerstraat.

In de NvU is een tekening opgenomen van een stedenbouwkundige indeling van MT, waarbij de nieuwe bebouwing en straten parallel lopen aan de Kattenburgerstraat, met als (ongewenst) gevolg dat vanuit de Dijksgracht en de Piet Heinkade geen doorlopende kijklijnen ontstaan.

De door de gemeente gekozen Vinex bouw met straten parallel lopen aan de Kattenburgerstraat hebben dus het grote nadeel dat de zichtlijnen vanuit de woonschepen aan de Dijksgracht en de appartementen van de Piet Heinkade worden geblokkeerd.

Alternatieve bebouwing mogelijk.
Naast het Vinexmodel is er alternatief stedenbouwkundig model mogelijk, het Campus-model.
Bij herontwikkeling van het MT kan worden gekozen uit verschillende stedenbouwkundige modellen. Het Campus/model, zoals toegepast in het Vondelpark, heeft kijklijnen die vanuit iedere positie van het Vondelpark anders zijn. Een keuze voor het Campus model sluit veelt beter aan bij de huidige structuur van de bebouwing.
Als belanghebbenden en eigenaren van woning kiezen we voor het Campusmodel dat aansluit bij de grillige organische en historische indeling van het Marineterrein, met gebouwen niet hoger dan 20 meter.

Straten haaks op Dijksgracht/Piet Heinkade.
Indien het Campusmodel onverhoopt niet mogelijk blijkt te zijn dan kiezen ondergetekenden op zijn minst voor een stratenplan, waarbij de straten haaks staan op de Dijksgracht/Piet Heinkade, zodat de zichtlijnen vanuit Piet Heinkade/Dijksgracht beter behouden blijven. Met de aanvullende harde voorwaarde dat de gebouwen nergens hoger dan 20 meter zijn,waardoor uitzicht ook om die reden intact kan blijven. Samengevat: Geen gebouwen hoger dan 20 meter en de straten haaks op de Dijksgracht/Piet Heinkade (en niet parallel aan Kattenburgerstraat).

Bestemmingsplan.

Het historische MT heeft de laatste 360 jaar geen andere bestemming gehad dan het huisvesten van een deel van de Marine, Defensie en Marechaussee. In 1655 werd op het terrein een scheepswerf geopend voor de Admiraliteit Amsterdam, waar in de eeuwen daarna marineschepen werden gebouwd en onderhouden. De gemeente geeft met de herontwikkeling van het Marineterrein conform het NvU de facto een geheel andere bestemming aan het MT. Het MT wordt na de herontwikkeling conform het NvU een mix van woningen, bedrijven en kenniscentra hetgeen inhoudt dat er feitelijk een nieuwe bestemming aan het MT wordt gegeven. Deze nieuwe bestemming voor het MT was vooraf in 2005, bij de aankoop van de woning [redacted] ondergetekenden niet te voorzien. Gezien de zwaarwegende negatieve gevolgen van de nieuwe bestemming doen ondergetekenden een beroep op de planschade.
Het ontbreken van het bestemmingsplan blijkt uit de Principenota, juli 2017, in artikel 4.1.1 wordt uitleg gegeven over het juridisch-planologisch kader:
"De inzet is om het project in al zijn facetten zo innovatief mogelijk in te richten. Het ontbreken van een bestemmingsplan geeft ruimte om in de huidige overgangsfase te experimenteren met tijdelijk gebruik. Voor de definitieve ontwikkeling zijn er mogelijkheden om te experimenteren met de gemeentelijke Omgevingsvisie."

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken / Rijksvastgoedbedrijf schrijft op haar site:
Amsterdam, Marineterrein Kattenburg. Het historische marineterrein op Kattenburg, een eiland van ca. 14 hectare aan het Oosterdok in Amsterdam, krijgt een nieuwe bestemming. De herontwikkeling door het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Amsterdam vindt plaats in opdracht van het ministerie van Defensie. Een deel van de aanwezige defensiefuncties verlaat het terrein. De functies die blijven worden verplaatst naar een deel van het terrein waar ook een nieuw te bouwen compacte kazerne komt. De ruimte die op het eiland vrijkomt door een beperktere aanwezigheid van Defensie is bestemd voor een gevarieerd programma van wonen, werken en leren. Projectbureau Marineterrein, dat werkt in opdracht van de gemeente Amsterdam en het Rijksvastgoedbedrijf, verzorgt het tijdelijk beheer van vrijgekomen delen van het terrein.

Planschade.

Ondergetekenden doen op grond van bovenstaande bezwaren tevens een beroep op planschade gezien de vaste rechtspraak van de afdeling van de Raad van State.
Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:402) is planschade voorzienbaar indien ten tijde van de aankoop van een onroerende zaak voor een redelijk denkend en handelend koper aanleiding bestond om rekening te houden met de kans dat de planologische situatie ter plaatse in ongunstige zin zou veranderen. Ingeval planschade voorzienbaar is, dient deze voor rekening van de koper te worden gelaten, omdat hij in dat geval geacht wordt de mogelijkheid van verwezenlijking van de negatieve ontwikkeling te hebben betrokken bij het overeenkomen van de koopprijs. Om voorzienbaarheid te kunnen aannemen, is voldoende dat er een concreet beleidsvoornemen is dat openbaar is gemaakt. Omgekeerd geldt dat er sprake is van planschade indien de belangen van belanghebbenden feitelijk en aantoonbaar worden geschaad door een niet voorziene wijziging van het bestemmingsplan.

Gezien de negatieve gevolgen van het voorgestelde stedenbouwkundig plan voor het uitzicht vanuit het appartement aan de [redacted] en de financiële schade door waardedaling:

- Dienen wij zo nodig een planschadeclaim in,
- Zullen wij bij doorgang van de plannen in elk geval een claim bij de gemeente neerleggen voor de te veel betaalde erfpacht op basis van de – nog door deskundigen vast te stellen - waardedaling

Verblijfsgroen, het ontbreken van een aaneengesloten Stadspark.
Uit recent onderzoek van de Amsterdamse Rekenkamer is in stadsdeel Oost en in het Centrum een structureel te kort aan verblijfsgroen. De Rekenkamer maakt zich zeer ongerust over het ontbreken van voldoende groen (Rapport 'Groen in de Stad, september 2021). De Rekenkamer is een onafhankelijke instelling die jaarlijks het gemeentelijk beleid van Amsterdam volgt en toetst. De Rekenkamer heeft een representatieve enquête gehouden onder 1365 Amsterdammers, ook zijn via sociale media jongeren benaderd en maakten de onderzoekers gebruik van gegevens van OIS (Onderzoek, Informatie en Statistiek).

Volgens de Rekenkamer heeft het college van Amsterdam weliswaar 'veel ambities ten aanzien van het groen, maar het beleid is nog steeds in ontwikkeling en 'duidelijke normen' ontbreken ten onrechte nog steeds. De Rekenkamer vindt dat de gemeente heldere normen moet ontwikkelen om het groen in de stad te bewaken. De Rekenkamer is van oordeel dat voldoende groen 'de belangrijkste voorwaarde' is voor verdere groei en verdichting van de stad. De Rekenkamer stelt dat de ruimtelijke ontwikkelingen en verdichting van de stad niet ten koste gaan van het groen.

Ook in de directe omgeving van ondergetekende is een disproportioneel tekort aan aaneengesloten verblijfsgroen vergeleken met de overige delen van de stad. De herontwikkeling van het MT biedt een unieke eenmalige kans om van het terrein een aaneengesloten Stadspark te maken. De huidige plannen van de stedenbouwkundige voorzien ten onrechte vooral in grootschalige verdichting met aaneengesloten hoogbouw, hetgeen de realisatie van een Stadspark met aaneengesloten verblijfsgroen nagenoeg geheel onmogelijk maakt. Groen wordt door de meeste bewoners gezien als een plek voor ontspanning. Groene openbare ruimte

Het bestaande groen in de stad wordt door bewoners vooral gebruikt om te ontspannen, wandelen of hardlopen. Het MT heeft zich in de laatste zomers ontwikkelt tot een zeer populaire verblijfs- en ontmoetingsplaats voor jongeren, zeker in de periode van de ernstige beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen.. Groen draagt bij aan een gezonde leefomgeving voor omwonenden. De huidige verdere verdichting van het MT maakt dat omwonenden en ondergetekenden ernstig worden gedupeerd. Mede ook om deze reden tekenen ondergetekenden bezwaar aan tegen de herontwikkeling van het MT.

Verblijfsgroen, teruggang van 35% naar 19%

Gemeente geeft in NvU aan dat bij de herontwikkeling van het Marineterrein de huidige 35% groen wordt uitgebreid tot 40 % groen. In de nota wordt gesteld dat er zelfs een nieuw STADS PARK van 5 hectare mogelijk kan zijn. Hiermee suggereert de gemeente een park vergelijkbaar met de grootte van het Sarphatiopark. Daarmee creëert het NvU een misleidend beeld. Het huidige groen van de Voorwerf, Oosterwerf en de beide sportvelden vormt 35% van het marineterrein, gelegen tussen relatief lage gebouwen van slechts enkele verdiepingen hoogte. In de nieuwe plannen zullen de toekomstig kleinere groenvlakken allen zijn gelegen tussen hoge flatgebouwen van 20 tot 30 meter hoogte.

Misleiding.

Na de herontwikkeling is het groen oppervlak veel kleiner. Wanneer we het toekomstige nieuwe sportveld, de Oosterdok en de Voorwerf optellen dan komen we op maximaal 19% aaneengesloten groen, hetgeen bijna de helft is van het huidige groen op het MT. Van veertig procent aaneengesloten verblijfsgroen is geen sprake.
Wel is sprake van een serieuze achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie.
De NvU suggereert ten onrechte dat de hoeveelheid groen met 5% stijgt tot 40%. Het tegendeel is waar, het percentage groen daalt van de huidige grote groenvlakken van samen 35% tot 19%.
Daar komt nog bij dat het grootste groenvlak, het sportveld van 9000 m2, zal overdag worden afgesloten voor algemeen gebruik omdat dit sportveld op de werkdagen door Defensie wordt gebruikt voor sportactiviteiten en als helikopter-landingsbaan. Naar verwachting zal het sportveld om die reden omhekt moeten worden. Zonder het sportveld is het percentage groen nog lager dan de 19%, dus zelfs beduidend lager dan de helft van de 40% die in de NvU aan de burgers wordt voorgeschoteld.

Kap van bomen.
Een andere reden van bezwaar betreft de kap van 75 volwassen bomen. Op het MT wordt van het huidige volwassen bomenbestand tenminste 75 bomen gekapt.

Van het gewenste grote STADSPARK van 5 hectare komt niets terecht: hetgeen ook nog eens pijnlijk in strijd is met de vastgestelde Groenvisie 2020-2050. Mede ook om deze redenen tekenen ondergetekenden bezwaar aan tegen de NvU.

Circulaire ontwikkeling.
Sloop van bestaande bebouwing, vernietiging van kapitaal en grondstoffen, in strijd met de beginselen duurzaamheid

In totaal worden bij de herontwikkeling meer dan 23 goede gebouwen gesloopt en vernietigd. Vrijwel alle geplande te slopen gebouwen verkeren in goede staat: sloop ervan is onnodige vernietiging van grondstoffen en kapitaal.
Wij pleiten voor het behoud van in goede staat verkerende gebouwen.
Bijkomend voordeel van het handhaven van de 23 bestaande gebouwen, met in totaal 80.000 m2 vloeroppervlak, is het integreren daarvan met de geplande nieuwbouw, waar dan nog slechts 105.000 m2 nodig is.
Bij hergebruik van de bestaande bebouwing wordt recht gedaan aan de ambities inzake innovatief, duurzaam, energieneutraal,circulair, natuur/inclusief en ecologisch ontwikkelen en bouwen.
Bijkomend voordeel van een beperkte sloop van de bestaande gebouwen is dat de bestaande groenvlakken geïntegreerd worden tot één groot Stadspark van 6 hectare groot.

Mede om redenen van duurzaamheid en het voorkomen van de vernietiging van kapitaal en grondstoffen tekenen ondergetekenden bezwaar aan tegen de NvU.

Stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen.

Geen samenhang met de overige ontwikkelplannen van de gemeente en derden zoals bijvoorbeeld ProRail.

De concept NvU wordt ten onrechte los van andere grote plannen in de omgeving gepresteerd. Maar die belastende ontwikkelingen zijn er volop. Hierdoor ontstaat een serieuze stapeling van overlast voor de bewoners van de Piet Heinkade, Dijksgracht en de Kattenburgerstraat.
De bewoners van de Piet Heinkade, de Kattenburgerstraat en de Dijksgracht hebben allen te maken met een stapeling van overlastgevers, zoals de geplande verdubbeling van het treinverkeer voor personenvervoer, de verdubbeling van het aantal goederentreinen, de hogere snelheden van de treinen, treinverkeer dichterbij de woningen, bekendgemaakt in het Programma Hoogfrequente Spoorvervoer Amsterdam Centraal, het Tracébesluit, ook bekend onder de naam PHS programma, de toename van het autoverkeer (als gevolg van het autoluw maken van binnenstad), de toenemende parkeerdruk, extra verkeersstromen vanuit de nieuwe woon-bedrijfswijken Oostenburg en Marineterrein.
Voor de Piet Heinkade gaat het niet alleen om de ernstige aantasting en beperkingen van het uitzicht, maar ook over de toenemende overlast van het steeds drukkere autoverkeer (de Piet Heinkade als hoofdcorridor het afvoerputje van het centrum), overlast van het spoorviaduct Kattenburgerstraat, de overlast van de trams, de cruiseschepen en de rivierboten met de geplande verzamelplek voor de transferbussen in de Zouthaven. De gemeente is bijvoorbeeld ook nog serieus van plan om in de Dijksgracht Oost een nachtstalling te realiseren van grote passagiersschepen, een stalling van dekschuiten en overslag HUB voor bouwmaterialen.
Gezamenlijk leiden deze plannen tot een opeenstapeling van (stankoverlast, kankerverwekkend fijnstof en geluidsoverlast) voor de omliggende buurten én de toekomstige bewoners van het Marineterrein.
Uit recent onderzoek van onder meer de GGD blijkt dat de stapeling van alle overlast steeds vaker leidt tot serieuze gezondheidsklachten vanwege bijvoorbeeld de geluidsverstoringen in de nacht, het aantal slaapverstoorden neemt ieder jaar toe. Structureel gestoorde nachtrust leidt tot gezondheidsklachten in de vorm van hartklachten maar ook tot psychische klachten, zoals depressies. Ook hiervoor vragen wij in deze zienswijze aandacht. We verwijzen hierbij naar het recente onderzoek naar de stapeling van Geluid en Trillingen, de negatieve gevolgen van de stapeling van overlast-gevers, hetgeen ook van belang is bij nieuwbouwprojecten, de gemeente Amsterdam, wethouder Egbert J. de Vries, wethouder Verkeer en Vervoer, Water en Luchtkwaliteit, dd 1december 2021

Samenvatting:

Cultureel erfgoed.
De gemeente |Amsterdam dreigt een ernstige fout te maken door vrijwel alle contemporaine historie van het unieke Marineterrein plat te bulldozeren en te vervangen door een fantasieloze Vinexwijk vol beton en vervreemding, met hier en daar wat snippergroen tussen gebouwblokken van gemiddeld 25 meter hoogte. Er staat veel op het spel: wordt het Marineterrein een vernieuwde stadswijk zoals vele andere, of blijft het eigenzinnige, maritieme karakter van het gebied behouden? Erfgoedvereniging Heemschut, sinds 1911 landelijk actief voor het behoud van cultureel erfgoed, pleit hartstochtelijk voor dat laatste. Met een monumentenaanvraag en een inspraaknotitie roept Heemschut de gemeente op om het bijzondere erfgoed op het Marineterrein te beschermen. In het kader van het monumentale karakter van het Marineterrein bepleiten ondergetekenden voor een zorgvuldig behoud van het maritieme en culturele erfgoed van het Marineterrein.

Leegstand rond kantoren.
De plannen rond de herontwikkeling van het Marineterrein behelzen ook de bouw van 60 duizend vierkante meter aan kantoorruimtes en bedrijfspanden. Ondergetekenden en andere deskundigen zijn van mening dat in 2022, zeker in tijden van steeds meer thuiswerkers, nieuwbouw van kantoren en bedrijven niet de hoogste prioriteit dient te krijgen. De stedenbouwkundigen van de gemeente kunnen beter investeren in meer woningen en verblijfsgroen dan opnieuw te gaan voor 60.000 vierkante meters leegstand aan kantoorruimtes en bedrijfspanden. In Amsterdam en Nederland worden vele tienduizenden vierkante meters kantoren omgebouwd tot woningen om woningnood te lenigen.

Vinexwijk met snippergroen.
De NvU kent onnodig veel versluierend en abstract taalgebruik, in hoogdravende en abstracte bewoordingen wordt de aandacht afgeleid van het feit dat het unieke en historische MT wordt omgebouwd tot een Vinexwijk, met aanzienlijk minder vrij toegankelijk en openbaar en aaneengesloten verblijfsgroen dan er op dit moment aan groen aanwezig is op het MT.
Met de herontwikkeling is aantoonbaar sprake van een forse teruggang van de huidige 35% verblijfsgroen naar 19% aaneengesloten verblijfsgroen. Een ongewenste ontwikkeling, in het nadeel is van omwonenden, bezoekers en ondergetekenden. (Zie hiertoe bijlage 1a en 1b).

Amsterdamse Rekenkamer.
De Amsterdamse Rekenkamer waarschuwt dat het groen in nieuwbouwplannen het onderspit dreigt te delven, met name in de Binnenstad en stadsdeel Oost is volgens de Rekenkamer veel te weinig verblijfsgroen beschikbaar voor bewoners en bezoekers. (Bijlage 2)
Het zo gewenste aaneengesloten Stadspark vormt een enorme kwaliteits-impuls voor de gehele binnenstad, zoals ook opgenomen in de stedelijke Groen-Visie 2020-2050.

Bestemmingsplan.
Ernstig nadeel voor ondergetekende is de gewijzigde bestemming van het Marineterrein.
Het MT heeft de laatste 360 jaar geen andere bestemming dan het huisvesten van een deel van de Marine, Defensie en de Marechaussee. De gemeente zal met de geplande herontwikkeling het Marinterein een geheel andere bestemming geven. De mix van hoogbouw van woningen, bedrijven en kenniscentra die op het MT wordt gerealiseerd, zal een nieuwe bestemming aan het MT gegeven met een onderliggend nieuw bestemmingsplan. Deze nieuwe bestemming van het MT was vooraf, bij aankoop van de woningen aan de Piet Heinkade in 2005, door ondergetekenden, als eigenaren van de woningen aan de Piet Heinkade, de facto

belanghebbenden, niet verwijtbaar was te voorzien. Op grond van de vaste rechtspraak van de Afdeling Raad van State is er in dat geval recht op planschade voor de gedupeerde belanghebbenden.

Planschade.
Eigenaren van de woningen aan de Piet Heinkade zijn belanghebbend en doen beroep op planschade. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:402) is planschade voorzienbaar indien ten tijde van de aankoop van een onroerende zaak voor een redelijk denkend en handelend koper geen aanleiding bestond om rekening te houden met de kans dat de planologische situatie ter plaatse in ongunstige zin zou veranderen. Ook het omgekeerde is van toepassing, indien ten tijde van de aankoop van een onroerende zaak een aanpassing van de bestemmingswijze niet voorzienbaar is geweest er sprake is van planschade.

Stapeling van overlast door afzonderlijke belastende maatregelen.
Er is ten onrechte geen samenhang in het voorkomen van andere overlastgevende ontwikkelplannen van de gemeente en derden. De concept NvU wordt ten onrechte los van andere plannen in de omgeving gepresenteerd. Het aantal slaap- en geluidverstoorden neemt ieder jaar met hoge aantallen toe, waardoor steeds vaker sprake is van psychische en fysieke gezondheidsklachten.

Ondergetekende belanghebbenden verzoeken u binnen de wettelijke termijnen te reageren op de zienswijze. Voorts ontvangen we graag per omgaande en per aangetekende post de ontvangstbevestiging op onderstaand adres.

Met deze zienswijze hebben ondergetekende in het kort hun inspraak op de NvU toegelicht. We zijn gaarne bereid de zienswijze mondeling nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Bijlagen: 1a, 1b en 2

Bijlage 1a: Herberekening groene vlakken

MARINE TERREIN RAAMWERK N.V.U
HERBEREKENING GROEN VLAKKEN GROOT EN KLEIN
DRIE (3) GROTE VLAKKEN: GESCHEIDEN GROEN

1.SPORTVELD 75x120 M=	9.000 M2
2.VOORWERF	7.800 M2
3.OOSTERDOK	7.200 M2
TOTAAL GROOT GROEN	**24.000 M2= 2,4 HA= 19 % (van 12,6 HA)**

ZEVEN (7) KLEINE VLAKKEN: VERSNIPPERD GROEN

4. STROOK 15x120 M=	1.800 M2
5. STROOK 6x120 M=	720 M2
6. STROOK 6x120 M=	720 M2
7. STROOK 21x210 M=	4.410 M2
8. PLANTSOEN 33X33 M=	1.089 M2
9. STROOK 9x150 M=	1.350 M2
10.PLANTSOEN 36x24 M=	864 M2
TOTAAL KLEIN GROEN	**10.953 M2= 1,09 HA= 8,6 % (van 12,6HA)**
TOTAAL GROEN	**35.000 M2= 3,5 HA= 27,6 % (van 12,6 HA)**

Bijlage 1b, Telegraaf, 9 september 2021

Omwonenden leggen goed uit waarom plannen zo'n historische vergissing zijn. Er is al zó weinig groen in het centrum. Alles wordt volgebouwd, nu ook in Oostenburg. Marineterrein wordt straks een trieste Vinexwijk vol snipper- en sjoemelgroen ipv groot stadspark voor de hele stad:

'MARINETERREIN WORDT FANTASIELOZE VINEXWIJK'

Bewoners vrezen een miskluit plan voor een prachtig stukje Amsterdam

Steeds meer bewoners willen groen

Het is een hotspot voor recreatie

Veel omwonenden en bezoekers snakken naar verblijfsgroen, zomer 2021

Bijlage 2.

Amsterdamse Rekenkamer, ‘Groen in de Stad, september 2021

Ontspannen, wandelen of hardlopen

De Rekenkamer put uit een burgerpanel dat ideeën voor onderzoek aandraagt, in dit geval „was dat het groen in de stad”, aldus projectleider Jurriaan Kooij. Het rapport telt 40 bladzijden conclusies en aanbevelingen en 260 bladzijden gedetailleerd onderzoek. De kamer baseert haar bevindingen op een representatieve enquête onder 1.365 Amsterdammers; ook zijn via sociale media jongeren benaderd en maakten de onderzoekers gebruik van het stadspanel van Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS). Men sprak met ambtenaren, beleidsmakers, ecologen en andere deskundigen
Het groen in de stad gebruiken zij vooral voor ontspannen, wandelen of hardlopen. Groen als ontmoetingsplaats scoort beduidend minder, evenals het groen van sportvelden, begraafplaatsen en volkstuinen.

Namens het college laat wethouder Egbert de Vries (Groen, PvdA) weten aan *NRC*: „Wij erkennen dat we hard aan de slag moeten met de conclusies uit het rapport. We zijn ons ervan bewust dat de openbare ruimte, juist omdat die door steeds meer Amsterdammers gedeeld moet worden, groen en gezond moet zijn.” Hij zegt toe dat er dit en komend jaar groenprojecten worden uitgevoerd, „zodat er steeds meer groen in de stad komt”. De Rekenkamer doet een dringend beroep op de gemeente met een plan van aanpak te komen vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.

Colofon

Gemeente Amsterdam

In opdracht van: Stuurgroep Marineterrein

Productie
- Sylvia Blasius - Projectmanagementbureau
- Tessel Putter - Projectmanagementbureau
- Arnold Korporaal - tekst en eindredactie.

Met bijdragen van
- Marlene Rienstra - Projectmanagementbureau
- Veronika Meijer - Skouratovskaja- Ruimte en Duurzaamheid
- Olivier-Bas Meijer - Ruimte en Duurzaamheid
- Joris Broekhuizen - Ruimte en Duurzaamheid
- Ruth Engels - Economische zaken
- Bernard Wigboldus - Grond en Ontwikkeling
- Luka de Vogel - Projectmanagementbureau
- Pien van der Ploeg - Communicatie
- Jeanne Bommelje - Communicatie
- Danny Konings - Stadsdeel Centrum
- Edgar van Vliet - Ingenieursbureau
- Thijs Meijer - Bureau Marineterrein
- Liesbeth Jansen - Bureau Marineterrein
- Marie-Christine Grafhorst - Defensie
- Hilde Tillema - Defensie
- Michiel von Bönninghausen - Rijksvastgoedbedrijf
- Nynke Bellinga - Atelier Rijksbouwmeester
- Lena Knappers - Atelier Rijksbouwmeester
- Iris Thewessen - Atelier Rijksbouwmeester

Met dank aan
- Patrick Keeler en Tom van Veenhuijzen: vormgeving Vorm de Stad
- Alle vertegenwoordigers van de inspraakreacties uit deze Nota van Beantwoording

Disclaimer
Aan de inhoud is veel zorg besteed. Toch kan het zijn dat informatie onvolledig of niet helemaal correct wordt weergegeven. Aan de beantwoording kunnen geen rechten worden ontleend.

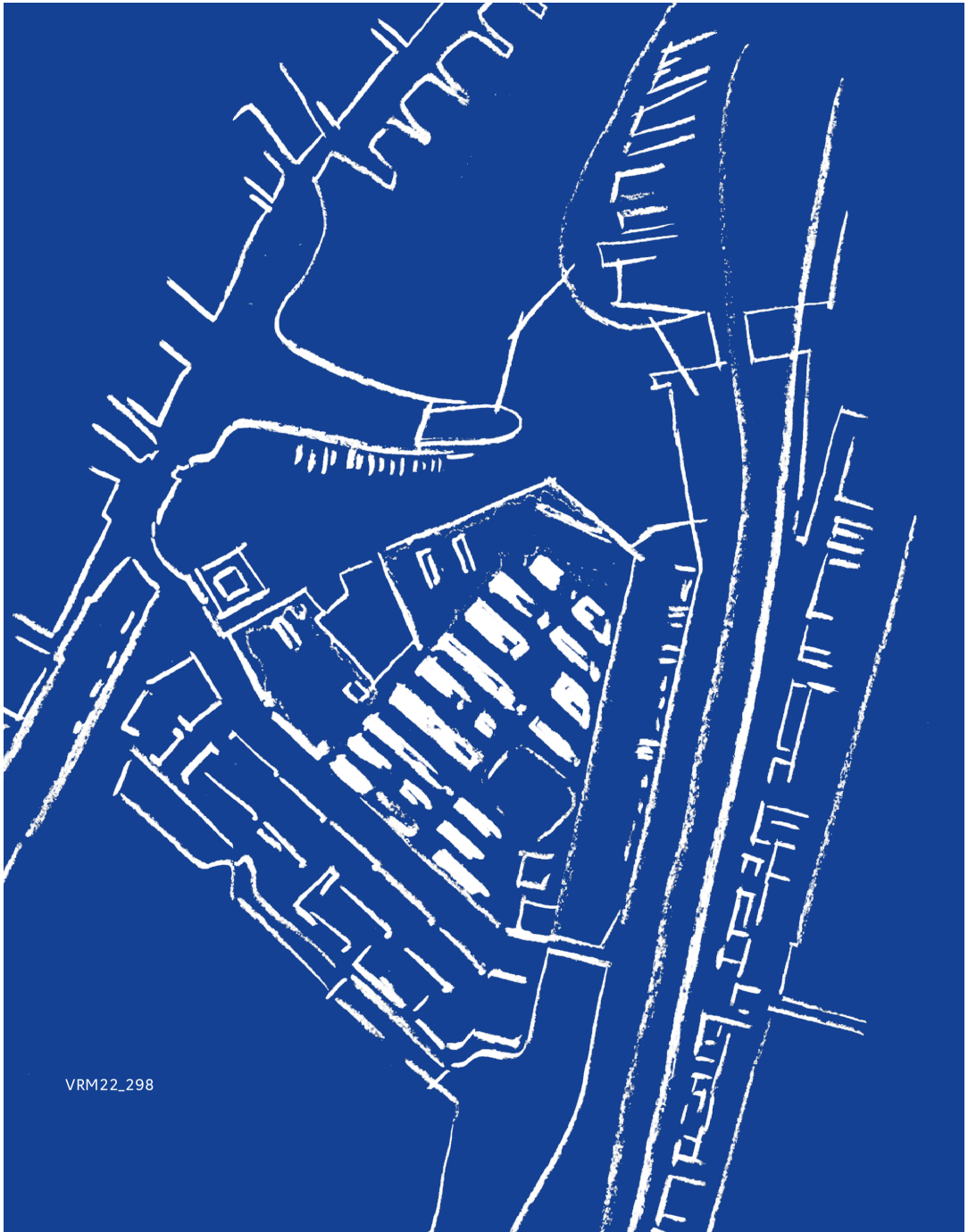
VRM22_298